

Memòria
Socioeconòmica
de Barcelona **2015**

Memòria
Socioeconòmica
de Barcelona **2015**

Consell Econòmic i Social
de Barcelona

La **Memòria Socioeconòmica de Barcelona 2015** ha estat aprovada per la Comissió Executiva del **Consell Econòmic i Social de Barcelona**

President (en funcions): **Vicenç Tarrats**

Vicepresidents: **Juan José Casado i Agustí Bonavia**

Secretari general: **José A. Fernández**

El grup de treball ha estat format per: **Vicenç Tarrats, Agustí Bonavia, Juan José Casado, Yesika Aguilar, Mireia Recio, Dolors Cotrina, Àngels Santigosa, Pep Gómez, José A. Fernández i Pascual Bayarri.**

Col·laboracions per al capítol 1:

Departament d'Estudis Àrea d'Economia, Empresa i Ocupació, Ajuntament de Barcelona.

Col·laboracions per al capítol 2:

Departament d'estadística de l'Ajuntament de Barcelona. Delegació Provincial de l'INEM. Agència de Salut Pública de Barcelona.

Col·laboracions per al capítol 3:

Ajuntament de Barcelona: Barcelona Activa, Institut Municipal de Persones amb Discapacitat de Barcelona i Fundació Barcelona Formació Professional; Generalitat de Catalunya: ACC10, Àrea de d'Emprenedoria i Formació, Programa Catalunya Emprèn i Servei d'Ocupació (SOC); gabinets tècnics i departaments de formació de CCOO, UGT i FTN; Xarxa de Parcs Científics i Tecnològics de Catalunya (XPCAT).

Col·laboracions per al capítol 4:

Ajuntament de Barcelona: Gabinet Tècnic de Programació; Departament de Recerca i Coneixement de l'Àrea de Drets Socials; Agència de Salut Pública de Barcelona. Creu Roja, Càritas Diocesana de Barcelona i Banc dels Aliments.

Col·laboracions per al capítol 5:

Agustí Colom Cabau, regidor d'Empresa i Turisme de l'Ajuntament de Barcelona

Alba Cabañas Varales, directora Àrea Tècnica de Foment del Treball

José Martín Vives Abril, Unió General de Treballadors de Catalunya

Miquel Carrión Molina, Ambientòleg Greenjobs.cat. Responsable de suport tècnic a les polítiques actives d'ocupació al SOC

Josep Burgaya, professor d'Història Econòmica. Universitat de Vic

Verónica Kuchinow, Fundadora i directora de SÍMBIOSY

Direcció editorial i coordinació: **José A. Fernández**

Disseny i maquetació: **Carles Bartolomé**

Presentació. Vicenç Tarrats, president en funcions del CESB

Introducció. Joan B. Casas, degà del Col·legi d'Economistes de Catalunya

Capítol 1. Situació econòmica l'any 2015

Marc econòmic internacional

Evolució de l'economia espanyola l'any 2015

Evolució de l'economia catalana l'any 2015

Evolució de l'economia de la ciutat l'any 2015

Capítol 2. El mercat de treball a Barcelona

Població activa i inactiva, segons l'EPA

Ocupació, afiliació a la Seguretat Social i contractació

Població aturada

Demandes d'ocupació registrades

Comparació de Barcelona amb altres àmbits

Expedients de regulació d'ocupació (ERO)

Prestacions per desocupació (SEPE)

Cost laboral i salaris

Sinistralitat i salut laboral

Capítol 3. Polítiques actives d'ocupació

Ajuntament de Barcelona

Agents econòmics i socials

Generalitat de Catalunya

Xarxa de Parcs Científics i Tecnològics de Catalunya (XPCAT)

La mediació laboral

Capítol 4. Qualitat de vida

Població

Renda familiar a Barcelona

Educació i formació

Cultura, lleure i esports

Medi ambient i sostenibilitat

Mobilitat

Percepció de la ciutat

Salut pública

Habitatge

Atenció a col·lectius vulnerables

Les entitats de Barcelona en la lluita contra la crisi

Enquesta de joves Barcelona 2015.

Capítol 5. Perspectives

Capítol 6. Valoracions

Presentació

Vicenç Tarrats, President en funcions del CESB

Un any més presentem la Memòria Socioeconòmica de Barcelona i, amb ella, l'evolució dels principals indicadors econòmics, laborals i de qualitat de vida de la ciutat, en aquest cas de corresponents a l'any 2015.

Ens trobem davant d'una situació complexa, plena d'incerteses econòmiques i polítiques, en un context en el que, al mateix temps que apareixen signes de recuperació en els indicadors macroeconòmics, constatem com aquesta feble recuperació no acaba d'arribar a les economies familiars ni al benestar de les persones, mantenint-se encara nivells preocupants de pobresa i exclusió social.

En el món del treball comprovem que les polítiques actives d'ocupació encara són clarament insuficients tant des de la perspectiva dels recursos com de les necessitats de les empreses i de les persones, veiem com les taxes de temporalitat continuen sent excessivament elevades i com els salaris no garanteixen un grau suficient de capacitat adquisitiva a una gran quantitat de treballadors i treballadores. També hem d'assenyalar que un any més es manté el greu problema de l'atur de llarga durada i la seva cronificació en determinats col·lectius i, paral·lelament el descens del grau de cobertura de les prestacions per desocupació. Certament és un panorama preocupant davant el qual calen mesures urgents i polítiques per revertir-lo.

D'altra banda, trobem que Barcelona es manté com a referent en producció científica i com a ciutat capdavantera en R+D en molts àmbits. També està progressant en l'atracció d'importants esdeveniments tecnològics i de coneixement, amb una aposta per un canvi de model productiu, que com es desenvolupa en el capítol V d'aquesta Memòria té en l'economia verda i circular una dels eixos més atractius.

A aquestes premisses s'han d'afegir els signes de recuperació: augment de les exportacions, del turisme, i la recuperació de les societats mercantils creades. Són indicadors positius que revelen les potencialitats de Barcelona per refermar-se com a motor

d'activitat econòmica del país i també, en conseqüència, com a ciutat generadora d'ocupació. Però, a la vegada, cal plantejar-se i analitzar les repercussions socials, sobre la convivència i mediamientals que aquestes activitats, especialment el turisme, tenen sobre la ciutat. És l'hora de garantir que el model econòmic fruit d'aquests canvis sigui sostenible i compatible amb les necessitats de la població de Barcelona.

Cal fixar sòlidament els punts forts per consolidar la recuperació que s'albira, crear ocupació de qualitat i, alhora, fer front a les situacions de pobresa i d'exclusió per evitar els riscos d'una fractura social que posaria en perill la cohesió i la qualitat de vida de la ciutat. I tot això en el marc del diàleg i de la concertació, com a part essencial de la cultura pròpia de la ciutat per garantir el progrés econòmic i social del conjunt de les ciutadanes i dels ciutadans.

Introducció

Joan B. Casas, degà del Col·legi d'Economistes de Catalunya

L'any 2015 ha continuat el procés de recuperació econòmica internacional iniciat fa dos exercicis, sobretot als països més desenvolupats, però ha perdut força i li manca el dinamisme que havia caracteritzat períodes de reactivació anteriors. Els patrons que impulsen el creixement segueixen sent molt similars als de l'exercici passat i hi destaquen la important baixada dels preus de les primeres matèries –sobretot el petroli–, el sanejament financer, la correcció de desequilibris fiscals i la relaxació de la política monetària, especialment a l'Eurozona. Per contra, els riscos que envolten l'economia mundial van ser, també, molt semblants als de 2014, com l'alt endeutament públic i privat, les tensions geopolítiques de diversa índole i la preocupació per la marxa econòmica d'alguns grans països emergents com la Xina, Rússia i el Brasil.

Economia mundial

Durant el 2015, l'economia mundial va continuar creixent a un ritme important, si bé amb menys força que en l'exercici anterior i palesant una sèrie de desajustos macroeconòmics. Concretament, l'augment va ser del 3,1%, inferior al 3,4% de 2014 i més baix del previst inicialment. El creixement, com també els desajustos, van ser desiguals entre zones, països i sectors. Cal remarcar el manteniment del dinamisme de l'activitat als països avançats, amb una pujada del PIB de l'1,9% (1,8% el 2014), amb els Estats Units al capdavant juntament amb alguns països comunitaris. Per la seva banda, els països emergents i en desenvolupament han continuat liderant el pes del creixement mundial atès que van experimentar un augment conjunt del 4,0% que, no obstant això, es va situar per sota del 4,6% de 2014. Val a dir que el dinamisme del món avançat va ser inferior al que s'esperava, mentre que la desaceleració dels països emergents i en desenvolupament va ser superior al previst inicialment, la qual cosa demostra la feblesa i la fragilitat de la recuperació. S'ha d'esmentar, també, la desigualtat de l'evolució dins de cadascuna d'aquestes dues grans àrees, amb especial intensitat a la segona. El comportament al llarg de

l'exercici es va caracteritzar per un dinamisme més gran durant la primera meitat de l'any i una desacceleració notable i bastant generalitzada durant el darrer trimestre. Paral·lelament, la producció industrial internacional va mantenir un ritme moderat al llarg de l'exercici 2015, en línia amb la davallada registrada en la inversió a tot el món i amb la desacceleració de l'activitat manufacturera a la Xina.

Les previsions dels organismes internacionals per a 2016 apunten el manteniment de l'evolució de l'exercici anterior. El Fons Monetari Internacional (FMI), en el seu informe del mes d'abril, anticipa un creixement de l'economia a escala internacional del 3,2% el 2016, gairebé similar al de l'any passat, amb el manteniment de la marxa tant dels països avançats (1,9%) com dels països emergents (4,1%).

Això evidencia que la consolidació de la recuperació amb taxes superiors s'espera per a 2017, conduïda sobretot per un dinamisme més gran de les economies en desenvolupament. Tanmateix, tal com apunta l'FMI, persisteixen riscos i incerteses que amenacen l'activitat econòmica, com la tornada de noves turbulències financeres, la sortida de capitals dels països emergents, la possibilitat que es consolidi un estancament secular de l'economia o la consolidació de tensions de caràcter polític i social, com la desigualtat social o el terrorisme. Pel que fa específicament a les economies avançades, cal afegir-hi unes tendències demogràfiques desfavorables i l'escàs augment de la productivitat.

Estats Units

Durant el 2015, els Estats Units van seguir liderant la marxa de les economies desenvolupades. Van destacar per sobre del conjunt del món avançat i van consolidar així la seva expansió. El PIB va créixer un 2,4%, la mateixa taxa que l'exercici anterior, però va palesar una moderació progressiva al llarg de l'any. La demanda interna, impulsada pel consum privat, la millora en la confiança de les famílies i el comportament positiu del mercat de treball, va continuar sent el motor del creixement, juntament amb l'evolució de la inversió no residencial i la recuperació gradual de la inversió residencial. El 2015 es van iniciar 1.108.000 habitatges, mentre que l'atur es va situar en el 5,3%, gairebé un punt percentual menys

que l'any passat i lluny del màxim del 10,0% del final de 2009, gràcies a la creació de més de 210.000 llocs de treball nets de mitjana al mes. En l'apartat negatiu, va prosseguir l'apreciació del tipus de canvi del dòlar als mercats de divises, cosa que va comportar el manteniment del dèficit de la balança comercial, que va ser del 3,0% sobre el PIB. Davant d'aquesta conjuntura, i en previsió de l'aparició de desequilibris macroeconòmics, la Reserva Federal va decidir endurir la política monetària. Val a dir que la inflació va mostrar tensions alcistes al llarg de 2015 atès que els preus al consum van passar d'un descens interanual del 0,1% el primer trimestre a créixer el 0,5% el quart. S'espera que el banc central nord-americà mantingui una política de pujades graduals al llarg del temps, en consonància amb les condicions econòmiques.

Zona euro

L'economia de l'Eurozona va consolidar la seva recuperació el 2015, a un ritme encara lent i de forma molt desigual entre països, però de forma sostinguda. En conjunt, el PIB va créixer un 1,6%, va superar el 0,9% de l'any anterior i va deixar enrere el descens del 0,5% de 2013. La perifèria va tenir un comportament més bo que els països que configuren el nucli dur de la Zona euro, com també alguns socis comunitaris de l'Est. Els països més dinàmics van ser, per ritme de creixement, Irlanda, Luxemburg, Eslovàquia i Espanya, que van encapçalar la marxa de la Zona euro. L'enfortiment de la demanda interna és la base de la recuperació de l'Eurozona, mentre que les exportacions van palesar un ritme feble.

De fet, el patró de creixement va ser gairebé generalitzat entre els països, amb una demanda interna favorable i una demanda externa amb una contribució negativa produïda per l'augment més gran de les importacions que de les exportacions a causa del dinamisme del mercat intern i la desacceleració dels mercats emergents. A això s'ha d'afegir el vent a favor del baix preu del petroli, d'un euro amb cotització descendent i d'una política monetària clarament expansiva. El consum domèstic privat va mostrar un bon ritme, animat per la millora de la confiança dels consumidors, la qual cosa es va reflectir, per exemple, en un increment de les vendes al detall que en el conjunt de la Unió Europea va ser del 2,8% (1,5% el 2014) o en les pujades de matriculació

d'automòbils més elevades des de 2010. Alhora, l'activitat industrial comunitària va accelerar el seu ritme i el 2015 va augmentar un 1,6%, mentre que l'any anterior l'augment va ser del 0,9%, amb un paper destacat de països com ara Alemanya.

Tot això té un bon reflex en el mercat laboral de la Unió Europea, on l'ocupació va créixer un 1,0%, i és especialment remarcable als països més importants. Val a dir que el 2015 la taxa d'atur a l'Eurozona es va situar en el 10,9% (11,6% el 2014). En un altre sentit, la balança comercial en el conjunt de la Zona euro va millorar i es va situar en el 3,4% sobre el PIB (2,6% el 2014). Per la seva banda, va millorar la solvència del sistema bancari per la via dels beneficis i de les ampliacions de capital, la qual cosa va impulsar la concessió de crèdit en condicions més favorables i va enfortir, al seu torn, la recuperació de l'activitat. Aquesta millor i més gran disponibilitat financera va ser percebuda per primera vegada des de 2009 com a suficient per cobrir les necessitats de les empreses de grandària petita i mitjana i es va reflectir sobretot en els crèdits hipotecaris i en els destinats a empreses.

La millora sostinguda del cicle econòmic i el marc de baixos tipus d'interès existent a la Zona euro, juntament amb les polítiques de consolidació fiscal i d'ajustament d'alguns països, van permetre que continuessin disminuint el dèficit i el deute públics. El primer va acabar el 2015 per sota del 2% a l'Eurozona. Igual que l'any anterior, el Banc Central Europeu (BCE) va esdevenir el 2015 el principal impulsor del canvi de les condicions bàsiques de l'economia comunitària, amb una valenta política monetària de caràcter expansiu que va tenir el reflex més important en el quantitative easing (QE) i que està esgotant tots els mecanismes disponibles a la seva mà (tipus d'interès, remuneració de dipòsits, compra de titulitzacions de crèdits, compra d'actius, compra de deute públic i privat i de bons sobirans, compra de cèdules hipotecàries...). Però, com s'ha repetit en moltes ocasions, la política desplegada pel BCE tota sola és insuficient i necessita una política fiscal expansiva per part de països amb els comptes públics sanejats, així com un aprofundiment de les reformes estructurals.

S'espera que l'any 2016 l'Eurozona mantingui les constants vitals de 2015 i l'economia assoleixi un creixement de l'1,5% sobre la base dels mateixos factors favorables. No obstant això, dife-

rents incerteses internes i externes poden afectar aquesta evolució, com ara la situació del sistema financer en alguns països, l'alt endeutament persistent, la crisi dels emigrants, el terrorisme o les tensions geopolítiques. I a tot això s'ha afegit recentment el Brexit.

Japó i països emergents

L'economia del Japó va experimentar un creixement del 0,5% durant l'exercici 2015 i va superar l'estancament de l'any anterior, però per sota del nivell previst inicialment. La desacceleració del dinamisme es va fer especialment evident els darrers mesos de 2015. Un consum privat feble, unes inversions en retrocés i unes expectatives poc optimistes marquen la pauta de l'evolució nipona, que no és estimulada per les exportacions atès que aquestes no es beneficien d'un ien en nivells baixos.

Entre els països emergents i en desenvolupament, el continent asiàtic va continuar encapçalant la marxa durant el 2015, malgrat una lleugera desacceleració, amb un creixement del 6,6% (6,8% el 2014). La Xina es va caracteritzar per un increment del PIB del 6,9%, per sota del 7,3% de l'any anterior, i manté la política de desacceleració gradual, suau i controlada de l'activitat que registra els darrers temps. De fet, el primer trimestre la pujada interanual va ser del 7,0% i els darrers tres mesos de l'any del 6,8%. El gegant asiàtic està transformant el seu model de desenvolupament, en el qual la inversió deixa pas al consum i la indústria als serveis. De moment, aquest procés va en la línia prevista, però no està exempt de preocupacions referents a la velocitat de l'aterratge i l'estat real de l'economia, cosa que es materialitza, per exemple, en la sortida de capitals d'inversors internacionals i de residents xinesos. Val a dir, d'altra banda, que el 2015 els intercanvis comercials xinesos van patir un retrocés tant pel que fa les exportacions com, sobretot, a les importacions, mentre que el creixement de la inflació es va moderar.

L'Índia va ser l'economia més dinàmica durant l'exercici fiscal 2015 entre els països emergents més importants i va mostrar una sòlida evolució positiva. El seu PIB va créixer un 7,3%, en línia amb el 7,2% de l'any anterior, animat per la demanda interna, en la qual va destacar la inversió, i el sector industrial. D'altra banda,

el Brasil i Rússia van patir davallades significatives de les seves economies durant el 2015, amb incerteses i riscos importants, i van palesar unes situacions de crisi política preocupants, interior en el primer cas i exterior en el segon. El Brasil va experimentar una caiguda del PIB del 3,8%, mentre que el 2014 va tenir un ascens del 0,1%. Pel que fa a Rússia, el PIB va disminuir el 3,7% i va invertir la pujada del 0,7% de l'exercici anterior. Uns mercats interiors a la baixa, les tendències alcistes de la inflació i les caigudes de les divises als mercats internacionals són alguns dels trets característics de l'evolució d'ambdós països el 2015.

Comerç mundial i polítiques econòmiques

Segons l'Organització Mundial de Comerç (OMC), el comerç mundial de mercaderies va experimentar el 2015 un creixement del 2,8% en volum, el mateix percentatge que l'exercici passat, però per sota del ritme esperat i de l'evolució registrada els anys anteriors a la crisi. En valor, va patir un retrocés del 13% a causa de la marxa dels tipus de canvi i la caiguda dels preus de les primeres matèries, així com de la desacceleració de l'economia xinesa, la divergència de les polítiques monetàries de les economies més importants i el comportament volàtil dels mercats financers. Totes les regions es van veure afectades per aquesta evolució, si bé cal remarcar la notable desacceleració patida pels intercanvis comercials de mercaderies corresponents als països emergents i en desenvolupament, sobretot en l'apartat d'importacions.

En un altre sentit, va destacar la fortalesa del comerç a Europa, principalment l'interior, gràcies a la recuperació de la seva economia. La primera meitat del 2015, i en especial el segon trimestre, la marxa del comerç internacional de productes es va caracteritzar per un comportament més dolent, mentre que durant el segon semestre es va denotar una recuperació. El comerç mundial de serveis, per la seva banda, va registrar el 2015 un descens generalitzat en dòlars corrents i va invertir la pujada de l'any anterior. Hi va destacar el retrocés del 9,9% del transport, mentre que la contracció dels intercanvis relatius als serveis comercials va ser del 6,4%. Per a 2016, l'OMC anticipa que el comerç internacional de mercaderies mantindrà el dinamisme de l'exercici passat atès que creixerà un 2,8% en volum, amb una repuntada dels intercanvis

a les economies emergents i en desenvolupament, sobretot del continent asiàtic. Això, tanmateix, està condicionat per diversos factors com ara l'aterratge de l'economia a la Xina, la volatilitat dels mercats financers, la marxa dels preus de les primeres matèries..., als quals s'ha d'afegir l'avenç perillós que s'està produint en el proteccionisme comercial per part de molts països.

Igual que els darrers anys, la contenció de la inflació va ser la tònica dominant gràcies a la feble marxa de l'economia, a la davallada dels preus internacionals dels productes bàsics i a les polítiques monetàries expansives dutes a terme per la majoria de països. Cal esmentar el divergent comportament dels preus al consum a les economies avançades i als països emergents i en desenvolupament. Segons l'FMI, en els primers l'augment va ser del 0,3% durant el 2015, significativament inferior a l'1,4% de l'exercici passat i el més baix des de la recent crisi financera, mentre que en els segons va ser del 4,7%, la mateixa taxa que el 2014. L'important estancament de la inflació a les economies avançades i, sobretot, la tendència baixista mostrada en alguns moments de l'any a l'Eurozona va ser motiu de preocupació per a les autoritats econòmiques, amb temor a un procés deflacionista. A l'OCDE, el 2015 l'índex de preus al consum va pujar un 0,6% (1,7% el 2014), mentre que la Zona euro va registrar un increment nul (0,4% el 2014) i va patir una caiguda el primer trimestre i una recuperació a mesura que avançava l'any.

Cal destacar els descensos de la inflació registrats, segons la importància del retrocés, per Grècia, Polònia, Eslovènia, Espanya, Estònia, Irlanda, Eslovàquia, Finlàndia i Hongria, així com les pujades del 0,2% d'Alemanya, del 0,1% del Regne Unit i del 0,0% de França i Itàlia. Al començament de 2016 destaca la continuació de l'estancament inflacionista a l'Eurozona, mentre que als Estats Units s'inicia la reactivació de les tensions de preus.

Com els darrers quatre anys, el manteniment de la tendència baixista va ser la característica principal dels preus internacionals de les primeres matèries al llarg de 2015. L'índex The Economist va patir una caiguda del 7,7% en euros entre desembre de 2014 i de 2015, amb un repunt el primer semestre i un descens a partir de l'estiu. D'acord amb dades de l'FMI, les primeres matèries no energètiques van disminuir el 17,5% (en dòlars), descens més ele-

vat que el 4,0% de 2014. Entre aquestes, la davallada va ser més intensa en els productes industrials que en els aliments, amb un retrocés destacat dels metalls. D'altra banda, el preu del petroli va caure una mitjana del 47,2%, substancialment per sobre de la contracció del 7,5% de l'exercici anterior. Concretament, el 2015 la varietat Brent del mar del Nord va experimentar una caiguda del 47,4% en dòlars (descens del 9,4% el 2014). Després d'acabar el 2014 amb una mitjana anual de 99,3 dòlars/barril, el primer trimestre de 2015 es va situar en 55,2 dòlars i va acabar l'exercici en 44,7 dòlars els darrers tres mesos (38,1 dòlars el mes de desembre). Pel costat de la demanda, la feblesa de l'economia mundial i, sobretot, la desacceleració de la Xina, principal consumidor de primeres matèries en general, expliquen l'evolució baixista dels preus dels productes bàsics durant el 2015, juntament amb una sobreoferta, molt evident en el cas del petroli, a la qual cosa s'ha d'afegir l'abandonament d'aquest tipus de mercats per part dels inversors financers a causa de la volatilitat i la reduïda rendibilitat que presenten. Malgrat començar el 2016 en caiguda lliure, s'aprecia una recuperació lleugera i progressiva dels preus del petroli a mesura que avancen els mesos. Cal recordar que el descens dels preus internacionals de les primeres matèries impulsa el creixement de l'economia mundial, sobretot la dels països desenvolupats, però perjudica l'activitat dels països emergents i en desenvolupament.

El 2015, les polítiques econòmiques de la Unió Europea van mantenir els principis bàsics dels darrers anys, encara que la millora de la situació econòmica i la correcció dels desequilibris fiscals van facilitar una certa flexibilització de la consolidació fiscal, sense perdre de vista l'atenció a l'evolució dels comptes públics. Les reformes estructurals, sobretot als països més meridionals, i molt especialment una política monetària clarament expansiva per part del Banc Central Europeu (BCE), van continuar sent el tret característic a la Zona euro amb l'objectiu d'impulsar la competitivitat de les economies i de consolidar la lenta recuperació.

Cal remarcar que el BCE s'ha convertit en el principal agent impulsor de l'activitat i que mostra una clara preocupació per una inflació molt baixa, amb anuncis continuats de mesures i de programes que han situat alguns dels tipus d'interès en franges negatives.

A la Zona euro, l'euríbor a tres mesos va caure un total de 20,9 punts bàsics i a 12 mesos 26,5 punts. El primer va passar del 0,23% al final de 2014 a -0,13% el 31 de desembre de 2015, mentre que el segon ho va fer del 0,54% al 0,06%. Aquesta inèrcia baixista ha continuat durant la primera meitat de 2016 amb els dos indicadors situats en posicions negatives. Les autoritats japoneses van actuar en la mateixa línia que l'Eurozona durant el 2015.

Per contra, el millor comportament de l'economia nord-americana, evidenciat en l'augment del seu PIB, i l'aparició de tensions inflacionistes van impulsar una política monetària més restrictiva, com ja s'estava anunciant darrerament per part de la Reserva Federal, amb una pujada del tipus d'interès de referència del 0,25 el mes de desembre, el primer augment des de 2006. Cal esperar que aquestes mesures es mantinguin, en línia amb l'evolució que experimenti la seva economia, però hem d'estar atents als efectes que aquestes puguin tenir en l'evolució de les divises emergents i els moviments dels capitals internacionals, sobretot en el cas dels països menys desenvolupats. D'altra banda, als països emergents i en desenvolupament l'orientació de les polítiques econòmiques va ser divergent, en consonància amb la diferent marxa de cadascun d'ells. Així, es poden apuntar les mesures monetàries més expansives de l'Índia i Turquia, en contrast amb l'augment de tipus d'alguns països exportadors de primeres matèries, per respondre a la depreciació de les seves divises i a les pujades de la inflació. En aquest context, l'FMI crida l'atenció sobre la necessitat que a la política monetària, principal via d'actuació en l'actualitat, s'hi uneixin altres tipus de mesures que impulsin l'oferta i la demanda (inversions en infraestructures, incentius a la recerca i el desenvolupament, reformes dels mercats, reformes tributàries...), cosa en què estan d'acord alguns bancs centrals, com el BCE.

Durant el 2015, l'euro va continuar la tendència baixista als mercats internacionals, inèrcia iniciada a mitjan any anterior, impulsada per la diferent evolució de les economies europea i nord-americana i, molt especialment, per la política monetària seguida pel BCE i la seva divergència respecte a la marcada per la Reserva Federal dels Estats Units. Davant el dòlar nord-americà, la divisa comunitària va disminuir un 10,2% entre els mesos de desembre de 2014 i desembre de 2015 (1,086 dòlars per euro el 31 de des-

embre) i al final de l'exercici va assolir els mínims de la darrera dècada. Amb relació al ien japonès, el descens va ser del 9,8%, mentre que respecte a la lliura esterlina va ser del 5,1%.

Estat espanyol, Catalunya i Barcelona

L'any 2015, Espanya i Catalunya van consolidar la senda de creixement de les seves economies, la qual cosa palesa la solidesa de la recuperació iniciada a mitjan 2013. El PIB estatal va créixer un 3,2% en volum, mentre que el català va augmentar un 3,4% (1,4% i 2,0% el 2014, respectivament), percentatges que es xifren en uns totals d'1.081.190 milions d'euros i de 214.927 milions d'euros, respectivament. Al llarg de l'any, l'evolució va ser ascendent trimestre a trimestre i la recuperació es va accelerar. En aquest context, també es va palesar una millora de la confiança de les empreses i dels consumidors al conjunt de l'Estat i al Principat, així com dels inversors estrangers, afavorida per factors interns i externs (impuls de la demanda interna, davallada del preu del cru, depreciació de l'euro...) i per la correcció dels principals desequilibris macroeconòmics.

El 2015, totes les comunitats autònomes espanyoles van registrar creixements de les seves economies amb taxes bastant més elevades que les de l'exercici anterior. L'increment més alt va correspondre a la Comunitat Valenciana, amb un 3,6%, seguida de la Comunitat de Madrid i Catalunya (totes dues 3,4%). Val a dir que el 2014 aquestes regions havien crescut en percentatges entre l'1% i el 2,1%. També va ser notable l'augment del PIB de comunitats importants com Andalusia i el País Basc, amb alces del 3,2% i el 3,1%, respectivament. Val la pena esmentar que el creixement econòmic més baix de 2015 va ser el de Cantàbria, amb una taxa del 2,6%.

Segons els components de la demanda agregada, cal remarcar que el mercat interior va continuar sent el motor principal del creixement de l'economia durant el 2015, mentre que, malgrat el dinamisme de les exportacions, la contribució del sector exterior va ser negativa. Els diversos apartats van mostrar una evolució positiva i creixent amb relació a l'any passat. El consum privat a Espanya, responsable del 57% del total de la demanda interna, va créixer un 3,1% en volum, per sobre de l'1,2% de 2014, amb

un millor comportament a la segona meitat de l'exercici. Per la seva banda, la inversió es va incrementar un 6,4% (3,5% el 2014), sobretot en béns d'equipament (10,2%), però amb una reactivació de la inversió en construcció (5,3%). També va créixer el consum públic, el 2,7% (0,0% el 2014) gràcies a una política fiscal menys restrictiva. A Catalunya, el consum de les llars, que suposa el 61,8% de la demanda interna total, es va incrementar el 3,6% el 2015 (1,4% el 2014), alhora que la formació bruta de capital va pujar el 5,7% (4,0% el 2014), amb ascensos tant en béns d'equip com en construcció (6,4% i 3,1%, respectivament). El consum de les administracions públiques també va créixer al Principat el 2015, un 3,3%, en contrast amb l'estancament de l'exercici passat. Igual que el 2014, la fortalesa dels diversos components de la demanda interna va continuar dinamitzant les importacions, que van augmentar el 7,5% a Espanya i el 7,3% al Principat (6,4% i 7,5% el 2014, respectivament).

D'altra banda, les exportacions van créixer un 5,4% al conjunt de l'Estat i un 4,8% a Catalunya (5,4% i 4,0% el 2014, respectivament). L'evolució més dinàmica de les compres que de les vendes exteriors va comportar que es continués deteriorant la balança comercial, tant a Espanya com a Catalunya, i que l'aportació del saldo exterior al creixement del PIB fos negativa (-0,5% en ambdós casos).

Des de la perspectiva de l'oferta, el 2015 la majoria dels diversos grans sectors d'activitat van experimentar una evolució positiva i millor que la de l'exercici anterior. L'agricultura, la ramaderia, la silvicultura i la pesca van registrar un creixement de l'1,9% a Espanya i van patir una contracció de l'1,2% a Catalunya. En els dos casos es va invertir l'evolució de 2014, negativa en el primer cas (3,7%) i positiva en el segon (5,9%). La indústria, per la seva banda, va experimentar un augment del PIB del 3,4% al conjunt de l'Estat i del 2,7% al Principat, percentatges que superen les taxes de l'1,2% i de l'1,5% de l'exercici passat, respectivament. Es pot afegir a aquestes dades que l'índex de producció industrial va pujar el 3,4% a Espanya i el 2,4% a Catalunya (1,3% i 1,5% el 2014, respectivament). En el cas de la indústria del Principat, hi van destacar pel seu comportament més favorable les branques de cautxú i les matèries plàstiques, d'altres productes minerals

no metàl·lics i de metal·lúrgia i productes metàl·lics. Quant a la construcció, el 2015 va abandonar finalment l'evolució baixista dels anys anteriors. Concretament, va créixer un 5,2% a Espanya i un 3,4% a Catalunya (-2,1% i -2,5% el 2014, respectivament). Entre altres, cal esmentar el fort augment dels visats d'obres noves, de la compravenda d'habitatges i dels crèdits hipotecaris, així com la recuperació de la inversió i l'impuls dels preus dels habitatges. Finalment, el PIB del sector serveis va registrar un increment del 3,1% a l'Estat i del 3,6% al Principat, amb un millor comportament dels serveis privats que dels públics, tot i que aquests últims van reactivar la seva marxa després de la davallada dels darrers anys. Dins d'aquest sector, les branques més dinàmiques van ser les relatives a les activitats professionals i al comerç, el transport i l'hostaleria. Per exemple, en l'àmbit espanyol, les vendes del comerç minorista es van incrementar un 3,0% (1,0% el 2014) i les matriculacions d'automòbils un 21,3% (18,4% el 2015). Cal destacar la continuació de la positiva evolució del turisme que, en termes de turistes estrangers, va créixer el 5,0% en el conjunt estatal i el 5,2% a Catalunya (41,5 i 14,1 milions de persones, respectivament).

La marxa del mercat laboral va seguir l'estela positiva de la conjuntura econòmica durant el 2015, encara que assolint uns registres quantitius i qualitius menys sòlids. L'ocupació a Espanya va créixer un 3,0% i el nombre d'afiliats a la Seguretat Social un 3,2%, percentatges superiors als de l'any anterior (1,2% i 1,6%, respectivament), amb taxes trimestrals estables del 3,0% en el primer cas i progressivament ascendents en el segon. Al Principat, l'ocupació es va incrementar l'1,5% el 2015 (2,1% el 2014), mentre que les afiliacions van pujar el 3,5% (1,7% el 2014).

Segons l'Enquesta de població activa (EPA), el 2015 es van crear a l'Estat un total de 525.100 llocs de treball i a Catalunya 53.800, xifres superiors en ambdós casos a les registrades el 2014 (433.900 i 49.300 llocs, respectivament). Paral·lelament, l'atur va continuar la tendència a la baixa, amb un descens de la desocupació registrada del 7,5% a Espanya i del 10,0% al Principat, per sobre dels retrocessos de l'exercici passat, que van ser del 5,6% i el 6,9%, respectivament. En termes absoluts, això va suposar una reducció de 354.200 desocupats i de 60.300, respectivament, entre el final de 2014 i el de 2015. Conseqüentment, la taxa d'atur va disminuir

fins a situar-se en el 20,9% a l'Estat i el 17,7% a Catalunya, 2,8 i 2,2 dècimes menys que l'any anterior. La major part de la creació de treball durant el 2015 es va concentrar en el sector serveis, si bé va ser significatiu l'increment registrat a la resta de sectors d'activitat, especialment a la construcció a Espanya i a la indústria al Principat. Malgrat la recuperació progressiva que va mostrar el mercat de treball, cal esmentar la important preocupació existent per la feblesa i la lentitud d'aquesta recuperació, així com per l'elevat pes específic de l'atur de llarga durada, per la desocupació juvenil i per les característiques de precarietat que mostren els tipus de contractació registrats i els nivells retributius que estan assolint els nous llocs de treball. Com a aspecte positiu, cal remarcar que la reactivació del mercat laboral va permetre impulsar la renda disponible de les llars i la confiança dels consumidors, amb una incidència positiva sobre la demanda interna.

Durant el 2015, la inflació va patir una contracció i va intensificar la marxa de l'exercici passat, cosa que va contrastar amb anys anteriors en què la lluita contra l'increment dels preus va ser una de les directrius de la política governamental. L'índex de preus al consum va caure de mitjana un 0,5% a Espanya i un 0,2% a Catalunya, en contrast amb el descens d'un 0,2% de 2014 en el primer cas i de la pujada d'un 0,1% en el segon. Les davallades més importants es van produir el primer trimestre de l'exercici. El descens dels preus del petroli, amb el consegüent impacte en els preus del transport, d'una banda, i les disminucions en apartats com les comunicacions i els habitatges, expliquen l'evolució negativa de la inflació. Cal afegir-hi que a Espanya, el 2015, els costos laborals per unitat produïda van experimentar un creixement del 0,3% després de la caiguda del 0,8% de 2014. Val a dir que la marxa baixista de la inflació va permetre continuar millorant la competitivitat de l'economia amb relació a la resta de països de l'Eurozona i de la Unió Europea, cosa que va afavorir el comportament de les exportacions amb aquestes destinacions.

Des del punt de vista financer, les economies espanyola i catalana van evidenciar la continuació del procés de sanejament del deute, principalment privat, i un augment del dinamisme en la concessió de finançament a empreses i particulars, impulsat per una millora de la confiança en l'economia, pel baix nivell dels ti-

pus d'interès i per una política bancària més favorable a les necessitats dels demandants.

Per la seva banda, la taxa de morositat es va continuar reduint fins a situar-se en un 10,1% el 2015, 2,4 punts menys que l'any anterior. Finalment, el conjunt del sector públic estatal va acabar l'exercici amb un dèficit del 5,0% del PIB, inferior al 5,8% de 2014, però incomplint l'objectiu del 4,2% establert amb la Comissió Europea per a 2015, cosa que va representar uns 10.000 milions d'euros de divergència. A això cal afegir-hi que el deute públic espanyol es va mantenir lleugerament per sobre del 99% del PIB.

Barcelona i la Regió Metropolitana (RMB) van continuar sent un referent estatal i europeu el 2015 quant al dinamisme econòmic i a l'atractiu internacional. L'evolució va estar marcada per un creixement gradual i sostingut del PIB barceloní, que va ser del 3,2% en comparació amb l'1,7% de l'exercici anterior, i per una millora de la confiança familiar i empresarial que va assolir els nivells més elevats dels darrers anys. L'impuls de la demanda interna, tant del consum com de la inversió en béns d'equipament i en construcció, d'una banda, i el comportament favorable de l'exterior, en forma d'exportacions i d'arribada de turistes, configuren les bases del patró de creixement.

Estructuralment, cal recordar els importants avantatges que caracteritzen Barcelona i el seu entorn, que defineixen un model d'èxit sostenible que es revela especialment important en moments de reactivació econòmica com els actuals. La dotació d'infraestructures, l'existència de talent, creativitat i coneixement, la disponibilitat d'una xarxa innovadora i tecnològica, l'impuls emprenedor i empresarial, l'extraordinària obertura a l'exterior i el dinamisme exportador, la reputació i el posicionament internacionals, la capacitat per atreure inversions i capital humà estrangers, l'elevada qualitat de vida i nivell cultural... són factors que posicionen Barcelona i la Regió Metropolitana de Barcelona favorablement davant de l'anomenada "Quarta Revolució Industrial".

La positiva marxa de l'economia va incidir en la marxa dels negocis i del mercat laboral. En el primer cas, cal esmentar que el 2015 es va assolir el millor registre dels darrers anys, cosa que també es va palesar en la inversió, amb increments de l'1,6% en el nombre d'empreses i del 6,7% en el total de societats mercantils.

D'altra banda, el nombre d'afiliats a la Seguretat Social a Barcelona es va incrementar un 3,4% l'exercici 2015, la taxa més elevada des de 2006, que supera el milió de treballadors per primera vegada els darrers cinc anys, alhora que el nombre de contractes va augmentar un 8,2%, sobretot pel que fa a la contractació indefinida. Paral·lelament, l'atur barceloní registrat va disminuir un 9,8% en nombre de persones, encara que la bossa d'atur de llarga durada va continuar sent molt important (40,9% del total) i la taxa de desocupació a final d'any es va situar en un 13,1% segons l'Enquesta de població activa (EPA), 3,2 punts menys que a les acaballes de 2014.

Els diferents sectors d'activitat van tenir un bon comportament durant el 2015, amb l'excepció de la indústria, que va patir un descens del 0,4%, i amb un destacat dinamisme i protagonisme dels serveis, responsables de més del 80% del PIB, amb el comerç, l'hostaleria, el transport, els serveis a les empreses, la informació i les comunicacions al capdavant, i amb una millora de la construcció. En aquest sentit, val a dir que la compravenda d'habitatges va créixer un 14,3% a Barcelona, amb un repunt dels preus del mercat residencial. D'altra banda, no es pot oblidar que el 2015 va suposar l'assoliment de màxims històrics en matèria de turisme, amb 8,3 milions de turistes en hotels i 39,7 milions de passatgers a l'aeroport de Barcelona.

Evolució durant el 2016

Els primers mesos de 2016 s'ha mantingut el patró de creixement econòmic del final de l'any anterior, amb projeccions positives per al conjunt de l'exercici. A Espanya, el primer trimestre, l'economia ha crescut un 3,4% i a Catalunya un 3,6%, mentre que l'increment de l'ocupació ha estat d'un 3,3% i d'un 3,5%, respectivament. Per la seva banda, a Barcelona els indicadors de clima empresarial mostren la consolidació del cicle, sobre les mateixes bases i amb trets similars als de 2015. Segons dades del Col·legi d'Economistes de Catalunya, a mitjan 2016 l'economia catalana se situa en els nivells de confiança del final de 2007.

No obstant això, el marc general no està exempt d'una sèrie de riscos que s'han intensificat darrerament i que possiblement moderaran el ritme d'activitat durant la resta de l'any. A escala in-

ternacional, els preus del petroli han registrat un repunt, alhora que la tendència alcista dels tipus d'interès nord-americans pot tenir una incidència negativa en la marxa dels països emergents i en desenvolupament, entre els quals es manté la incertesa sobre l'evolució de l'economia de la Xina i, molt especialment, de Rússia, el Brasil i Turquia. En clau europea, cal esmentar que a les dificultats per accelerar un ritme de sortida de la crisi sostingut i generalitzat s'hi afegeixen els efectes derivats del Brexit a curt i, sobretot, a llarg termini. I, des d'un punt de vista estructural, la manca d'un veritable projecte europeu unitari i engrescador per als ciutadans. El Banc Central Europeu haurà de continuar sent un dels principals impulsors de la recuperació, però no es pot oblidar el paper que hi poden tenir la política fiscal i la construcció d'un veritable espai fiscal i bancari. En el cas d'Espanya i Catalunya, els factors de risc es resumeixen en la vulnerabilitat associada a la dependència dels inversors internacionals, en el desequilibri que encara mostren els comptes públics i en la situació política, vectors que, juntament, amb el context internacional, poden situar el creixement de les economies estatal i catalana de 2016 en un 2,6-2,9%, segons previsions del mes de juliol.

En matèria d'actuacions, cal seguir esmerçant esforços en dos grans fronts. D'una banda, continuar aplicant l'agenda reformista, amb els objectius d'estabilitat financera i de seguir impulsant la productivitat i la competitivitat de l'economia. En aquest sentit, cal tenir present que la correcció del dèficit públic no es pot fer mitjançant nous ajustos de la despesa social i sí, en canvi, millorant l'eficiència del sistema tributari i equiparant-lo, pel que fa a recaptació, als d'altres països europeus.

El segon gran front és impulsar mecanismes que afrontin els principals problemes de caràcter social que caracteritzen l'economia, que es poden sintetitzar en un atur i un nivells de desigualtat encara elevats i que disminueixen massa lentament. Val a dir que per als economistes catalans l'atur continua sent el principal problema del Principat i que els darrers mesos ha augmentat la preocupació per la situació política i la manca de reformes estructurals.

1. Context econòmic

The image shows a wide, modern transit station with a curved, metallic ceiling. The floor is polished and reflects the overhead lights. People are seen walking through the station. In the foreground, there are large, abstract, red and orange textured shapes that appear to be overlaid on the image. The overall color palette is dominated by purples, blues, and reds.

↓ Shuttle
to Landis

↓ Park
Garage
Pavilion
Sky Centre

Les dades preliminars indiquen que el creixement mundial registrat durant el segon semestre de 2015, del 2,8%, va ser més feble del que es preveia anteriorment, amb una important desacceleració durant l'últim trimestre de l'any. Aquesta inesperada debilitat de la fi de 2015 va ser conseqüència, en gran mesura, d'una moderació de l'activitat de les economies avançades, especialment dels Estats Units, però també del Japó i altres economies avançades d'Àsia. El panorama és bastant divers en els mercats emergents, amb taxes de creixement elevades a la Xina i la majoria de les economies emergents d'Àsia, però amb greus condicions macroeconòmiques al Brasil, Rússia i altres països exportadors de matèries primeres.

Al conjunt de la Unió Europea, la situació és força complexa. D'una banda, superada l'atonía de la major part de 2014, l'avenç de la demanda interna es manté força estable alhora que l'externa s'estanca com a resultat d'una disminució de la demanda de les economies emergents. Sembla que l'impacte en l'economia europea derivat de l'ara esmorteït conflicte ucraïnès i de la desacceleració –i fins i tot forta recessió– d'algunes de les economies emergents més importants s'ha vist compensat per l'abaratiment del petroli i altres primeres matèries, la depreciació de l'euro i l'aplicació, per part del BCE, d'una política monetària expansiva. Aquesta política monetària que manté el BCE es revela, però, poc efectiva a l'hora de dinamitzar el creixement econòmic a la Zona Euro i contrarestar així l'impacte en els preus de consum de la baixa cotització de les primeres matèries i productes intermedis. Resta pendent, per altra banda, una política concreta per tal de millorar la qualitat del mercat laboral.

La política monetària del BCE tampoc ha aconseguit revertir encara la deriva deflacionista dels preus de consum. El fet que l'actual situació d'estabilitat dels preus de consum al conjunt de la Zona Euro s'hagi consolidat el 2015 ha acabat per homogeneïtzar les variacions dels respectius indicadors de preus de les principals economies europees. L'economia espanyola va acabar 2015 a punt d'integrar-se en aquest nucli central de la Zona Euro. Fora de la Zona Euro, l'evolució de la inflació al Regne Unit també es mou en els mateixos paràmetres de contenció, però amb signe positiu. Les divergències més notòries s'han de buscar en alguns dels

països d'incorporació més recent a la UE a més de Bèlgica i Suècia. Tots aquests factors expliquen que els primers avanços de la variació del PIB corresponent al quart trimestre de 2015 apunten a un preocupant estancament de la trajectòria moderadament expansiva tant a la UE com a l'àmbit més restringit de la Zona Euro. La dècima percentual que ha perdut la variació interanual –fins a l'1,8% i l'1,6%, respectivament– és imputable, bàsicament, a la pèrdua d'impuls de les economies francesa i italiana, que han estat incapaces d'assolir taxes de creixement similars a la mitjana del conjunt dels seus socis. Alhora, les altres dues grans potències europees, Alemanya i el Regne Unit, han registrat un impuls trimestral insuficient per consolidar la intensitat del creixement anual. El refredament de la conjuntura en aquestes dues economies és significatiu. El contrast l'aporta l'espanyola, que és l'única de les que tenen un pes relatiu rellevant al continent europeu que tanca l'any creixent amb força.

Espanya, amb un augment del PIB interanual del 3,5% el darrer trimestre de 2015 i un creixement anual del 3,2%, consolida el primer trimestre de 2016 la trajectòria expansiva del PIB per desè trimestre consecutiu. Sembla que Espanya deixa en segon terme la desacceleració i comença a mostrar creixement econòmic després de dos anys i mig de recuperació sostinguda. Una millora basada en la demanda interna, amb un protagonisme repartit entre consum privat i públic, i inversió, majoritàriament privada, en construcció i especialment béns d'equipament. És un ritme de creixement similar al del conjunt de l'economia mundial i que dobla el de la Zona Euro. Però, convé recordar-ho, és un creixement deutor d'un doble impuls extern –cotització del petroli i política expansiva del BCE– i d'un important dèficit públic.

La despesa en consum –que explica tres quartes parts del PIB– iniciarà previsiblement una fase de moderació del creixement, com ja s'observa en la inversió. Una situació que reproduïx la imperant durant la fase més expansiva de l'economia espanyola prèvia al daltabaix de 2008 i que hauria d'alertar de la solidesa i sostenibilitat de l'actual trajectòria expansiva. S'està afavorint un creixement més basat en la gran disponibilitat de factors productius, especialment mà d'obra i recursos financers, que no pas en millorar-ne la productivitat.

El problema d'Espanya continua sent l'atur, ja que va tancar l'any 2015 amb una taxa de quasi el 21%, quan la mitjana de l'UE va ser del 9%. Encara més lluny es troben els Estats Units, on la taxa d'atur es va moure al voltant del 5% i fins i tot ha baixat d'aquesta xifra al primer trimestre de l'any 2016.

La desacceleració que ha mostrat el creixement econòmic dels Estats Units durant la segona meitat de 2015, amb un creixement del 2% el darrer trimestre (que es converteix en una disminució de l'1,4% sobre la base de la taxa anual desestacionalitzada), ha contribuït a reduir el diferencial de creixement que d'ençà 2011 s'ha mantingut a les dues riberes de l'Atlàntic Nord. L'elevada autosuficiència energètica assolida i, especialment, l'enfortiment del dòlar expliquen que la principal economia mundial mantingui un ritme de creixement proper al 2% anual sense generar tensions inflacionistes i amb la taxa d'atur en valors baixos i similars als de 2008. Es tracta d'un creixement basat cada cop més en la demanda interna, amb un afebliment de la producció industrial i les exportacions. Les previsions a mitjà termini són moderadament expansives però conviuen amb la incertesa de comprovar si el fons és prou sòlid per absorbir el lent canvi de signe de la política monetària, ja que si bé és probable que algunes de les causes d'aquesta disminució –incloent-hi la gran debilitat de les exportacions– siguin temporals, la veritat és que la demanda interna final també va ser inferior i la inversió no residencial es va reduir, fins i tot fora del sector energètic. Tot i els indicis d'una reducció del creixement, els indicadors del mercat laboral van seguir millorant. En particular, hi destaquen el creixement de l'ocupació i el manteniment de la tendència a la baixa de la taxa d'atur, que es va situar en el 4,5% el març de 2016.

Al Japó, el creixement registrat durant el quart trimestre va ser significativament inferior al previst, la qual cosa reflecteix en particular l'acusada caiguda del consum privat. Per contra, a la Xina el creixement va ser lleugerament superior al previst anteriorment i reflecteix la resiliència de la demanda interna, especialment del consum. El sòlid creixement del sector serveis va compensar la recent debilitat de l'activitat manufacturera.

Dins del grup d'economies emergents, hem de destacar que la desacceleració del Brasil va ser més profunda del que s'esperava,

mentre que l'activitat a la resta de la regió va ser en general la pronosticada. A Rússia, la recessió el 2015 es va correspondre en general amb les expectatives, mentre que les condicions van empitjorar en la majoria de les altres economies de la zona, que es van veure afectades pels problemes de Rússia, així com per l'impacte negatiu de la disminució dels preus del petroli als països exportadors nets de petroli. Els indicadors macroeconòmics suggereixen que l'activitat econòmica a l'Àfrica subsahariana i l'Orient Mitjà –dels quals no hi ha una àmplia disponibilitat de sèries trimestrals del PIB– tampoc va complir les expectatives a causa de la caiguda dels preus del petroli, la disminució dels preus d'altres matèries primeres i els conflictes interns i geopolítics en uns quants països.

La producció industrial mundial, especialment la de béns de capital, es va mantenir moderada durant tot l'any 2015. Aquesta debilitat segueix la tendència de la caiguda de la inversió a tot el món, especialment en energia i mineria, així com de la desacceleració de l'activitat manufacturera xinesa.

El 2015, el nivell general d'inflació a les economies avançades, amb una mitjana del 0,3%, va ser el més baix des de la crisi financera mundial, principalment com a conseqüència de la forta caiguda dels preus de les matèries primeres, sobretot com a reflex de la caiguda del preu del petroli, si bé va repuntar al final de l'any. S'estima que el creixement de la demanda mundial de petroli es va situar al voltant d'1,6 milions de barrils diaris el 2015, molt per sobre dels pronòstics anteriors elaborats per l'Agència Internacional de l'Energia.

Els preus del carbó i el gas natural també van registrar un descens atès que aquests darrers estan lligats als preus del petroli. També van disminuir els preus de les matèries primeres no combustibles, un 9% i un 4%, respectivament, en el cas dels metalls i els productes agrícoles.

La inflació subjacent es va mantenir en general estable, entre l'1,6% i l'1,7%, encara que va seguir situada molt per sota dels objectius dels bancs centrals. En molts mercats emergents, la disminució dels preus del petroli i altres matèries primeres (incloent-hi els aliments, amb un pes més gran en els índexs de preus al consumidor de les economies de mercats emergents i en desenvolupament) ha contribuït a reduir la inflació, tot i que en diversos

països, entre els quals el Brasil, Colòmbia i Rússia, les notables depreciacions de la moneda han neutralitzat en gran part els efectes de la reducció dels preus de les matèries primeres i la inflació ha augmentat.

Quant al comerç exterior, s'observa una contracció de les exportacions i importacions dels Estats Units i la UE el darrer trimestre de 2015, especialment evident en el cas nord-americà, que va passar d'increments de les seves exportacions i importacions que es movien al voltant del 10-14% el tercer trimestre de l'any a uns augments més modestos al final de l'exercici. En el cas d'Espanya, en canvi, les exportacions es van dinamitzar el quart trimestre de l'any, amb un increment interanual proper al 4%, superior en 0,7 punts al de les importacions.

Síntesi dels principals indicadors econòmics el primer trimestre de 2016

Variacions anuals (%)	Estats Units			Unió Europea			Espanya		
	III. 15	IV. 15	I. 16	III. 15	IV. 15	I. 16	III. 15	IV. 15	I. 16
PIB Variació anual real (%)	2,1	2,0	1,9	1,9	1,8	1,7	3,4	3,5	3,4
Demanda nacional. Aportació al creixement PIB (%)	2,9	2,5	2,1	2,1	2,4		4,1	4,1	
Demanda externa. Aportació al creixement PIB (%)	-0,7	-0,5	-0,2	-0,2	-0,5		-0,7	-0,6	
Indicador clima econòmic. Índex 1990-2015 = 100	99,5	99,1		107,2	108,5	104,6	109,1	111,9	106,9
Producció industrial	0,1	-1,6	-1,7	2,1	1,7		3,9	4,1	
Població ocupada	1,6	1,4	1,9	1,1	1,0		3,1	3,0	
Taxa d'atur (%) de la població activa	5,2	5,0	4,9	9,3	9,0	8,9	21,2	20,9	21,0
Preus de consum	0,0	0,7	0,9	-0,1	0,2	0,0	-0,9	0,0	-0,8
Exportacions	9,8	2,3		4,3	1,8		3,2	3,9	
Importacions	13,8	6,2		0,8	1,8		3,4	3,2	

Notes: les dades dels preus de consum corresponen al darrer mes del trimestre. Les dades de l'índex de clima econòmic dels Estats Units corresponen a l'indicador compost avançat. Les dades d'exportacions, importacions i població ocupada de la UE corresponen a la Zona Euro.

Previsions per als anys 2016 i 2017

Creixement del PIB

Les darreres Perspectives de l'economia mundial de l'FMI d'abril de 2016 mostren que la recuperació de l'any 2015 i les previsions per a 2016 es mantenen d'acord amb les previsions de gener a la zona de l'euro, on l'enfortiment de la demanda interna va compensar el debilitament dels impulsos externs. Pel que fa als països, el creixement és més feble del que s'esperava a Itàlia, mentre que supera les expectatives a Espanya.

Al llarg de l'any 2015 i el primer trimestre de 2016 s'observen certs reajustaments macroeconòmics que estan afectant les perspectives econòmiques dels diferents països i regions. Entre aquests factors destaquen la desacceleració i el reequilibri de la Xina; una nova reducció dels preus de les matèries primeres (especialment del petroli), amb notables efectes redistributius entre sectors i països; la corresponent desacceleració de la inversió i el comerç, i la disminució dels fluxos de capital cap a economies de mercats emergents i en desenvolupament. Aquests reajustaments, units a multitud de factors no econòmics, com ara tensions geopolítiques i discordances polítiques, generen una incertesa considerable i, en conjunt, estan lligats a unes perspectives febles per a l'economia mundial i amb un augment del risc de debilitament substancial del creixement mundial.

En línies generals, les previsions de l'FMI indiquen uns volums de comerç mundial que van repuntar el segon semestre de 2015, després de la forta contracció registrada el primer semestre de l'any, una producció industrial mundial que es va mantenir moderada durant tot l'any i un creixement mundial que es va desaccelerar l'últim trimestre de 2015.

A partir d'aquesta situació, tant en les economies avançades com en les de mercats emergents i en desenvolupament, les projeccions de creixement suggereixen que l'activitat es recuperarà lleugerament el 2016, però a un nivell inferior del que projecta l'informe WEO d'octubre de 2015.

Segons les estimacions, la producció mundial va augmentar un 3,1% el 2015, amb un creixement de l'1,9% als països desen-

volupats i del 4,0% als països emergents i en desenvolupament. S'espera que el creixement mundial sigui modest el 2016, fins al 3,2%, abans d'accelerar al 3,5% el 2017. Els països emergents i en desenvolupament continuaran representant el gruix del creixement mundial el 2016, però les seves taxes de creixement seran més modestes que les de l'any 2015 i es mantindran dos punts per sota de la mitjana de l'última dècada. Aquesta projecció reflecteix una combinació de factors: la debilitat dels països exportadors de petroli, la desacceleració moderada de la Xina (0,4), on va continuar el creixement a allunyar-se de la fabricació i la inversió, i les perspectives encara mediocres dels exportadors de matèries primeres, excepte el petroli, fins i tot a l'Amèrica Llatina, després de noves caigudes de preus. Quant als països importadors de petroli emergents, els termes d'intercanvi milloren, però alguns d'ells s'enfronten a condicions de finançament més restrictives i a la debilitat de la demanda externa, compensant l'efecte positiu de la millora dels termes d'intercanvi en la demanda interna i el creixement.

La moderació del creixement als països avançats és deguda en gran part a la caiguda de preus de l'energia i les polítiques monetàries, tot i que s'espera l'enduriment gradual de la Reserva Federal dels Estats Units. Per tant, l'acceleració del creixement que es preveu el 2017 s'explica pels millors resultats dels països emergents. En particular, la situació macroeconòmica en el període 2015-2016 és difícil al Brasil, Rússia i alguns països de l'Amèrica Llatina i s'espera l'Orient Mitjà per accelerar, tot i que es mantindrà baix o negatiu, amb un retorn a taxes positives a l'Amèrica Llatina i la CEI, així com una acceleració significativa a l'Àfrica subsahariana. Aquests creixements compensaran la desacceleració que s'espera que continuï a la Xina.

Quant als països avançats, s'espera una lleugera acceleració. Als Estats Units, es preveu que el creixement segueixi sent moderat, impulsat per l'enfortiment dels balanços, la retirada de llast fiscal el 2016 i una millora del mercat immobiliari. Aquestes forces han de compensar les exportacions netes més febles degudes a l'enfortiment del dòlar i la desacceleració del creixement als països socis, la disminució més gran de la inversió en el sector energètic, el debilitament del sector de fabricació i les condicions

financeres internes més estrictes per a certs sectors de l'economia (per exemple, petroli i gas, i les indústries connexes). Com a resultat, s'espera que el creixement s'estabilitzarà en el 2,4% el 2016, amb una modesta acceleració el 2017. Les perspectives a llarg termini són més negatives atès que el creixement potencial s'estima només de prop del 2% a causa del envelliment de la població i el baix creixement de la productivitat total dels factors.

S'espera que la desacceleració al Japó, a causa de l'augment de l'impost al consum, es compensi amb una lleugera acceleració a la majoria de la resta de països desenvolupats. Les perspectives són més fosques que les de gener de 2016, tant per als països desenvolupats com per als emergents. En comparació amb l'edició del PEM d'octubre de 2015, el creixement mundial s'ha revisat a la baixa en 0,4 punts el 2016 i 0,3 punts el 2017.

A la Zona Euro, s'espera que la modesta recuperació continuï els anys 2016-2017 perquè els efectes favorables de la baixada de preus de l'energia, una expansió fiscal modesta i unes condicions financeres favorables haurien de compensar el debilitament de la demanda externa. S'espera que el creixement potencial es mantingui baix a causa de l'herència de la crisi (alt deute públic i privat, baixa inversió i erosió de les habilitats a causa de l'elevada desocupació de llarga durada), els efectes de l'envelliment i el lent creixement de la productivitat total dels factors. La producció hauria d'augmentar aproximadament l'1,5% el 2016 i l'1,6% el 2017 i al voltant de l'1,5% a mitjà termini. El creixement s'hauria d'accelerar modestament a Alemanya (1,6% el 2017), França (1,1% el 2016 i 1,3% el 2017) i Itàlia (1% el 2016 i 1 1% el 2017). S'espera que el creixement disminueixi a Espanya (2,6% el 2016 i 2,3% el 2017), però mantenint-se per sobre la mitjana de la zona. S'espera que l'activitat es desacceleri a Portugal (1,4% el 2016 i 1,3% el 2017), mentre que Grècia hauria de tornar a créixer el 2017.

La situació és més diversa respecte a altres països desenvolupats, a causa, en part, dels efectes desiguals de la caiguda dels preus dels productes, així com dels diferents graus d'impacte del reequilibri de l'economia xinesa. Al Regne Unit, s'espera que el creixement sigui de l'1,9% el 2016 i el 2,2% el 2017 i ha de ser impulsat per la demanda interna privada, facilitada per uns preus més baixos de l'energia i el dinamisme del mercat de l'habitatge,

que compensen els vents en contra associats a la consolidació de les finances públiques. No obstant, totes aquestes previsions poden variar força degut a la incertesa provocada pel resultat del referèndum de juny, on es va aprovar la sortida de la UE.

Al Japó, s'espera que el creixement es mantingui en el 0,5% el 2016, abans de patir una lleugera reducció del -0,1% el 2017, quan la recuperació (2 punts) de la taxa de l'impost al consum entri en vigor. La depreciació recent del ien i la disminució de la demanda dels països emergents haurien de frenar l'activitat durant la primera meitat de 2016, però s'espera que uns preus de l'energia més baixos i les mesures fiscals de la llei del pressupost complementari haurien d'estimular el creixement. Les mesures de flexibilització quantitativa i qualitativa dutes a terme pel Banc del Japó, que inclouen l'aprovació, al febrer, de taxes d'interès negatives sobre els dipòsits de les reserves excedents marginals han de donar suport a la demanda privada. Les perspectives de creixement a mitjà i llarg termini segueixen sent pobres a causa de la reducció de la força de treball.

Inflació

A causa de les retallades dels preus del petroli el desembre de 2015, que han de persistir en gran mesura aquest any, l'augment dels preus al consumidor ha de ser revisat a la baixa en gairebé tots els països desenvolupats, i s'espera que es mantingui per sota dels objectius fixats pels bancs centrals el 2016. Fora de Veneçuela (on la taxa mitjana d'inflació s'acostarà al 500% aquest any i serà encara més gran l'any vinent), s'espera que la inflació als països emergents i països en desenvolupament caigui fins al 4,5% el 2016, mentre que el 2015 va ser del 4,7%, a causa de la disminució dels preus dels productes elaborats.

A la Zona Euro, la inflació general hauria d'arribar al 0,4% el 2016 (davant de gairebé zero el 2015) i a l'1,1% el 2017 a causa de la relaxació de la política monetària per part del BCE. A partir de llavors, la inflació hauria d'augmentar de manera gradual a mitjà termini.

Al Japó, s'espera que la inflació sigui negativa, -0,2% el 2016, a causa dels preus de l'energia i l'enfortiment del ien els últims mesos. A mitjà termini, la inflació s'hauria d'eleva a l'1,0-1,5%, ja

que la política monetària acomodaticia guiarà l'augment de preus.

Als EUA, la inflació s'espera que augmenti el 0,1% de 2015 al 0,8% el 2016 enmig d'un mercat de treball amb més força, tot i l'apreciació del dòlar i l'impacte dels preus més baixos del petroli. La inflació, mesurada segons l'índex de preus al consumidor, s'espera que augmenti a mitjà termini a prop del 2,25%, mentre que la inflació mesurada segons el deflactor del consum privat, que és la mesura d'inflació preferida de la Reserva Federal, s'acostaria al 2%.

La inflació mitjana en altres països desenvolupats també es manté per sota dels objectius fixats pels bancs centrals, principalment a causa dels preus més baixos del petroli. Als mercats emergents, la tendència a la baixa que suposa la disminució del preu del petroli es va compensar en diversos graus per l'impacte de la depreciació nominal de les monedes sobre els preus interns, especialment als països que han experimentat una forta depreciació de la moneda tals com el Brasil, Colòmbia, Rússia i, més recentment, el Kazakhstan. Per als anys següents s'espera que la inflació disminueixi gradualment per acostar-se als objectius oficials.

Variació percentual del PIB segons l'FMI

	2015	Projecció 2016	Projecció 2017
Economia mundial	3,1	3,2	3,5
Economies avançades	1,9	1,9	2,0
EUA	2,4	2,4	2,5
Eurozona	1,6	1,5	1,6
Alemanya	1,5	1,5	1,6
França	1,1	1,1	1,3
Itàlia	0,8	0,5	1,1
Espanya	3,2	2,6	2,3
Regne Unit	2,2	1,9	2,2
Japó	0,5	0,5	-0,1
Països emergents	4,0	4,1	4,6
Àfrica subsahariana	3,4	3,0	4,0
Amèrica Llatina	-0,1	-0,5	1,5
Xina	6,9	6,5	6,2

D'altra banda, segons l'informe de Previsions Econòmiques de primavera de la Comissió Europea de maig de 2016, que servirà

de base per preparar el paquet de primavera del semestre europeu, es preveu que la Unió Europea continuarà tenint un creixement econòmic moderat perquè el rendiment econòmic dels seus principals socis comercials s'ha deteriorat i els efectes de factors que fins ara ens eren favorables comencen a esvair-se. Per tant, el creixement del PIB de la Zona Euro continuarà sent moderat durant el període 2015-2017.

Segons les previsions de primavera de la Comissió, el creixement serà de l'1,6% el 2016 i de l'1,8% el 2017 en comptes de l'1,7% de 2015 (previsions d'hivern: 1,6% el 2015, 1,7% el 2016 i 1,9% el 2017). El creixement del PIB de la UE serà més moderat i passarà de ser del 2,0% el 2015 a ser de l'1,8% el 2016 i de l'1,9% el 2017 (previsions d'hivern: 1,9% el 2015, 1,9% el 2016 i 2,0% el 2017).

La flexibilitat de la política monetària ha permès la represa de la inversió i l'accés a un finançament més econòmic. Segons les previsions, la política pressupostària de la Zona Euro mantindrà el creixement aquest any. Tot i així, encara que el preu del petroli ha continuat baixant durant la primera part de l'any 2016 i això ha millorat la renda real disponible, la intensitat d'aquest avantatge anirà desapareixent a mesura que es recuperi el preu del petroli. Igualment, encara que les exportacions de la Zona Euro continuen beneficiant-se en certa mesura de la depreciació que ha experimentat l'euro, la recuperació recent de la moneda única podria fer que la Zona Euro fos més vulnerable davant l'alentiment del creixement mundial.

La represa econòmica a Europa continua, però el context mundial és ara menys favorable. Segons la Comissió Europea, les perspectives de creixement de la UE dependran cada vegada més de les oportunitats internes. En altres paraules, cal que s'intensifiquin els esforços en matèria de reformes estructurals per resoldre els problemes recurrents que pateixen molts Estats membres: alts nivells d'endeutament públic i privat, febleses del sector financer o pèrdua de competitivitat.

El creixement a Europa es manté malgrat un entorn mundial que a hores d'ara s'ha fet més difícil. Hi ha senyals que demostren que els esforços duts a terme per les administracions públiques estan generant llocs de treball i impulsant les inversions, però encara

queda molt a fer per reduir les desigualtats. La represa de la Zona Euro continua sent desigual, tant entre un Estat membre i un altre, com dins de les societats mateixes entre els més rics i els més febles.

Millora de l'economia a tots els Estats membres d'aquí a 2017

El creixement econòmic millorarà o es mantindrà en general estable a la majoria dels Estats membres durant tot aquest període per bé que serà desigual als diferents països. Segons les previsions, les exportacions netes de la Zona Euro continuaran frenant el 2016 el creixement abans d'esdevenir neutres el 2017. Per tant, el creixement dependrà de la demanda interior: segons les previsions, l'any que ve es recuperarà la inversió fins a atènyer el 3,8% a la Zona Euro i a la UE, però el consum privat s'alentirà a causa de la represa de la inflació, que reduirà el creixement de la renda real.

Millora del mercat de treball

Segons les previsions, continuarà millorant el mercat de treball a un ritme moderat gràcies a la millora de les condicions cícliques i a la moderació salarial. Les reformes laborals dutes a terme pels Estats membres durant els últims anys i la política fiscal afavoriran la creació de llocs de treball. Encara que es mantinguin les disparitats entre els diversos mercats de treball, està previst que la taxa de desocupació de la Zona Euro baixi del 10,9% de 2015 al 10,3% el 2016 i al 9,9% el 2017. En el conjunt de la UE l'atur baixarà del 9,4% el 2015 al 8,9% el 2016 i al 8,5% el 2017.

Flexibilitat i millora pressupostària

Segons les previsions, els dèficits agregats de les administracions públiques de la Zona Euro i de la UE continuaran baixant aquest any i l'any que ve gràcies al creixement econòmic i als tipus d'interès baixos. A més, si es mantenen les polítiques pressupostàries, el dèficit públic global de la Zona Euro disminuirà i passarà del 2,1% del PIB del 2015 (UE: 2,4%) al 1,9% el 2016 (UE: 2,1%) i al 1,6% el 2017 (UE: 1,8%). D'altra banda, el 2016 els pressupostos de la Zona Euro seran lleugerament expansionistes i la taxa d'endeutament continuarà disminuint progressivament i passarà del 94,4% el 2014 al 91,1% el 2017 (UE: 85,5%).

El preu de l'energia mantindrà el nivell d'inflació

La caiguda del preu del petroli al començament de l'any 2016 ha fet que la inflació sigui negativa. Segons les previsions, la inflació es continuarà mantenint prop de zero en els propers mesos. Val a dir que la pressió exterior sobre els preus també és molt feble a causa de la lleugera apreciació de l'euro i del baix nivell dels preus de la producció mundial. Probablement, la inflació pujarà durant el segon semestre de 2016, a mesura que augmenti el preu de l'energia i que es recuperin els preus dins de la UE gràcies a la represa de la demanda interior. Segons les previsions, la inflació dels preus al consum a la Zona Euro arribarà aquest any al 0,2% (UE: 0,3%) i a l'1,4% el 2017 (UE: 1,5%).

Feble creixement mundial

El 2015, el creixement fora de la UE va ser probablement el més feble des de 2009 (3,2%) a causa de l'alentiment dels mercats emergents. Les previsions de creixement del PIB mundial tornen a ser poc falagueres. Les grans economies avançades patiran un alentiment i a més hi ha moltes incerteses pel que fa a una recuperació ni que sigui moderada. L'economia mundial tindrà un creixement del 3,1% el 2016 i del 3,4% el 2017.

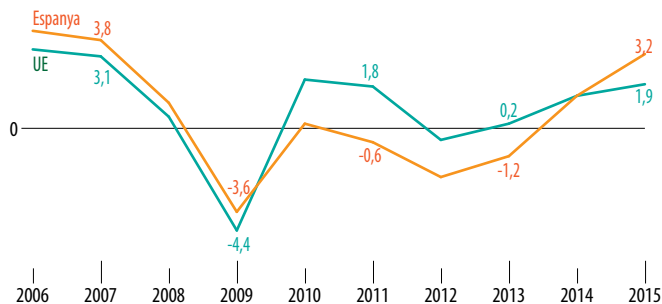
L'economia europea encara corre molts riscos

Una gran incertesa envolta les previsions econòmiques. Entre els riscos exteriors cal esmentar la possibilitat que l'alentiment del creixement dels mercats emergents i, especialment, de la Xina tingui repercussions a Europa o una importància més gran de la prevista. La incertesa relacionada amb les tensions geopolítiques continua sent molt alta i podria tenir conseqüències més greus de les previstes en les economies europees. Una evolució brutal dels preus del petroli o l'aparició de turbulències en els mercats financers també podria frenar el creixement europeu. A més, els riscos que planteja la situació interior de la UE, com ara els relacionats amb el ritme d'aplicació de les reformes estructurals o la incertesa que provoca la sortida del Regne Unit de la Unió, continuen sent considerables. Per contra, les reformes estructurals podrien tenir un efecte positiu més important del previst, igual que els efectes sobre l'economia real de les polítiques monetàries flexibles.

Evolució de l'economia espanyola

Durant l'any 2015, l'economia espanyola confirma la seva recuperació amb una millora dels indicadors que –després de sortir de la recessió el 2013– li ha permès encadenar deu trimestres consecutius d'increment del PIB i assolir variacions intertrimestrals properes al 1% els quatre trimestres de l'any. En el conjunt de 2015, el PIB experimenta un creixement del 3,2% –el millor registre des de 2007–, en un context caracteritzat per la millora del comportament de la demanda interna, la situació financera i els indicadors de confiança. Així mateix, el PIB de la Unió Europea creix significativament (1,9%) gràcies a la recuperació de l'activitat iniciada a mitjan 2013.

Taxa de creixement del PIB

La revitalització del consum i de la inversió, la creació d'ocupació i, pel que fa als factors externs, la depreciació de l'euro, la intensa caiguda del preu del petroli i les mesures extraordinàries d'expansió monetària del BCE han contribuït a la millora gradual dels indicadors d'activitat al llarg del 2015 i permeten passar d'una variació interanual del PIB del 2,7% el primer trimestre al 3,5% el quart trimestre de l'any. Els experts preveuen que la recuperació perdi força en els propers trimestres, de manera que el 2016 el creixement de l'economia espanyola es podria situar en el 2,7%. Val a dir que l'indicador avançat del primer trimestre difós per l'INE reflecteix un creixement interanual del PIB espanyol (3,4%) que reforça aquestes expectatives favorables.

Per components, la demanda interna s'erigeix, com ja va succeir l'any anterior, en el principal motor de la recuperació atès que experimenta un creixement del 3,7% en el conjunt de 2015 que suposa el millor registre des de 2007. Impulsen aquesta evolució favorable el consum final de les llars –que experimenta un augment del 3,1% afavorit per la contenció dels preus i la millora del mercat laboral, entre altres factors– i la inversió en béns d'equipament, que assoleix un creixement interanual de dos dígitos (10,2%) afavorit per la millora de les condicions de finançament i de les expectatives. La despesa pública evoluciona així mateix a l'alça (2,7%) després d'anys d'intens ajust, amb una trajectòria positiva de creixement durant els quatre trimestres de l'any. D'altra banda, cal destacar l'evolució favorable de la inversió en construcció en el conjunt de l'any (5,3%).

Pel que fa a la demanda externa, el 2015 cal destacar el repunt de les importacions (7,5%) a causa de l'augment de la despesa de les llars i la inversió en béns d'equipament. El creixement interanual de les exportacions ha estat inferior (5,4%), de manera que l'aportació del sector exterior a la variació del PIB ha estat negativa (-0,6%) i la taxa de cobertura se situa en el 91,2%.

PIB a preus constants, 2015. Demanda. Variació interanual

	I trim.	II trim.	III trim.	IV trim.	Anual 2015
Consum final	2,3	2,8	3,4	3,5	3,0
Despesa en consum final de les llars	2,6	2,9	3,6	3,5	3,1
Despesa en consum final de les AP	1,5	2,5	3,0	3,7	2,7
FBCF	6,1	6,3	6,7	6,4	6,4
Construcció	6,2	5,2	5,2	4,6	5,3
Béns d'equipament	8,3	10,1	11,2	10,9	10,2
Variació d'existències	0,1	0,0	0,2	0,2	0,1
Demanda nacional	3,1	3,4	4,1	4,1	3,7
Exportacions de béns i serveis	5,8	6,0	4,5	5,3	5,4
Importacions de béns i serveis	7,6	7,4	7,2	7,7	7,5
PIB a preus de mercat	2,7	3,2	3,4	3,5	3,2

Malgrat l'evolució descrita, el saldo de la balança de pagaments per compte corrent assoleix un saldo positiu per tercer any consecutiu, d'una magnitud (16.700 milions d'euros i 1,5% del PIB) força superior a la de 2014 (1% del PIB). Aquesta millora és de-

guda, d'una banda, al descens del dèficit de la balança energètica derivat de la caiguda del preu del petroli i, de l'altra, al saldo negatiu més baix de la balança de rendes i transferències a causa del descens dels pagaments a l'exterior per interessos i al bon comportament del turisme.

Des del punt de vista de l'oferta, i a diferència de l'any anterior, el 2015 tots els grans sectors de l'economia espanyola experimenten un augment del VAB. Cal destacar que la millor evolució correspon al sector de la construcció, que presenta el primer augment interanual en set anys (5,2%), seguit de la indústria (3,4%) i els serveis (3,1%).

PIB a preus constants, 2015. Oferta. Variació interanual

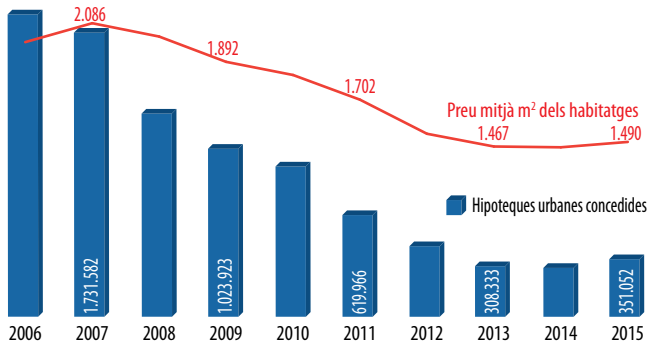
	I trim.	II trim.	III trim.	IV trim.	Anual 2015
Agricultura i pesca	-4,0	2,0	3,7	6,2	1,9
Indústria	3,0	3,6	3,8	3,4	3,4
Construcció	5,9	5,8	5,1	4,0	5,2
Serveis	2,7	3,0	3,3	3,4	3,1
PIB a preus de mercat	2,7	3,2	3,4	3,5	3,2

Efectivament, el sector de la construcció creix a bon ritme (5,2%), tot i que l'avenç del seu VAB s'ha anat desaccelerant en el transcurs de l'any i passa del 5,9% interanual del primer trimestre al 4% del quart.

La recuperació de la inversió en construcció –tant privada com obra civil– és un dels factors determinants d'aquesta evolució. Pel que fa al mercat de l'habitatge l'any 2015 confirma l'inici d'un nou cicle immobiliari amb la recuperació de la major part dels principals indicadors.

Així, les vendes d'habitatges, després de set anys d'ajust, s'incrementen un 11,2% amb un fort dinamisme del mercat de segona mà, que creix un 37,6% respecte a l'any anterior, i un increment del nombre de compradors estrangers, que ja representen el 17% de total, mentre que el preu mitjà de l'habitatge lliure se situa en 1.490 euros/m² el quart trimestre de 2015, amb un 1,8% d'increment interanual, i les hipoteques urbanes concedides augmenten un 17,9% respecte a l'any anterior.

Nombre d'hipoteques i preus del mercat residencial

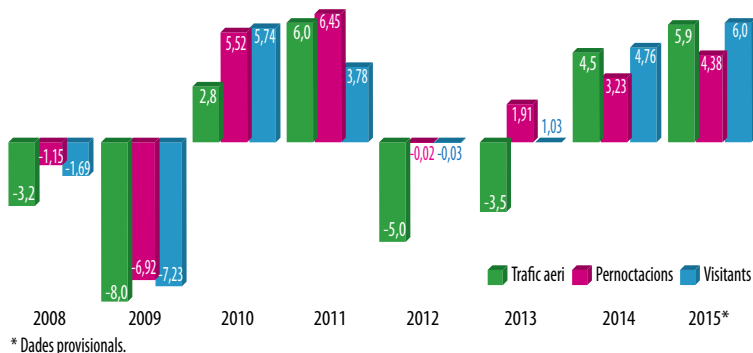
La indústria, per la seva banda, és el segon gran sector amb més creixement del VAB (3,4%) després que l'índex de producció industrial (IPI) assolixi la millor evolució interanual des d'abans de la crisi (3,4%).

L'índex de confiança empresarial en el sector ha millorat així mateix respecte a l'any anterior, mentre que la utilització de la capacitat productiva, que mostra el millor registre durant el quart trimestre, se situa en un 77,5% en el conjunt de l'any, és a dir, 1,6 punts percentuals per sobre del nivell de 2014.

La contribució dels serveis a la variació del PIB és la més elevada des de 2007 (3,1%) i assolix un remarcable 3,4% el quart trimestre després d'evolucionar a l'alça durant tot l'any. Aquest resultat es deu principalment a l'evolució positiva de les activitats professionals, el comerç, el transport i l'hoteleria, la informació i les comunicacions i les activitats artístiques i recreatives, tots amb augments interanuals entre el 4 i el 6%.

Pel que fa a l'activitat turística, cal destacar el notable creixement del tràfic aeri (5,9%), que suposa la segona variació interanual positiva consecutiva. A més, el nombre total de visitants i de pernoctacions continuen guanyant embranzida el 2015 i assolixen increments del 6% i el 4,4%, respectivament, superiors als de l'any anterior, d'acord amb l'Enquesta d'ocupació hotelera de l'INE.

Tràfic aeri, pernотacions i nombre de viatgers. Taxa de variació (%)

Preus, salaris, estalvi i crèdit

Quant a l'evolució de la inflació, el 2015 l'IPC va enregistrar una variació mitjana anual del -0,5%, xifra inferior a la de la Unió Europea (+0,0%) tot i que redueix lleugerament el diferencial negatiu entre ambdues taxes d'inflació respecte a 2014.

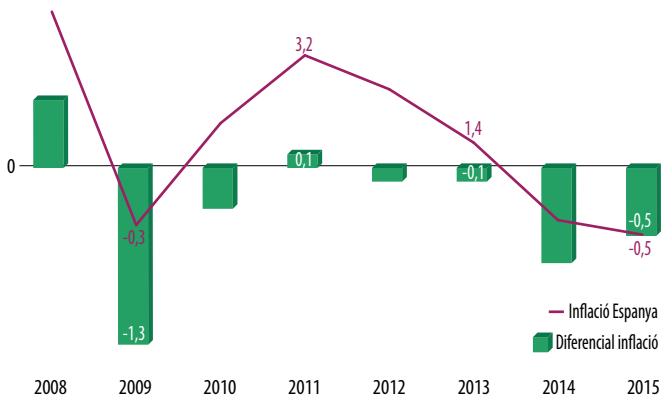
Els productes i serveis que més s'han abaratit aquest any han estat el transport (4,5%), l'habitatge (2,1%) i les comunicacions (1,8%), seguits del lleure i la cultura (0,4%) i el parament de la llar (0,2%). Pel que fa a les variacions positives, els articles de consum que experimenten increments de preus més significatius són el sector de les begudes alcohòliques (1,4%), els aliments i begudes no alcohòliques (1,2%) i l'ensenyament (1,1%).

La inflació registra una etapa de moderació històrica a Espanya des de la fi de 2013, que s'ha accentuat a mesura que avançava 2015 fins a assolir una variació interanual del 0,0% el mes de desembre. Entre els factors determinants d'aquest descens durant 2015 destaquen els baixos preus del petroli i la moderació dels costos laborals. Pel que fa a la inflació subjacent, és a dir, aquella que no té en compte els preus energètics i el dels aliments no elaborats, en el conjunt de l'any ha experimentat una variació del 0,9% que la situa gairebé un punt per sobre de l'IPC general i del valor d'un any enrere.

Els salaris pactats en conveni creixen un 0,7% respecte a l'any anterior, la qual cosa suposa una evolució molt similar a la de

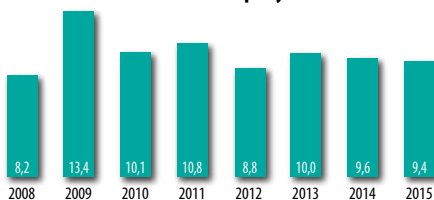
2014. D'altra banda, els costos laborals totals¹ augmenten un 1,1% el quart trimestre després de la lleugera disminució de l'any anterior i del procés de devaluació interna, mitjançant la contenció de preus i salaris, que ha experimentat recentment l'economia espanyola.

IPC i diferencial d'inflació amb la UE. Mitjanes anuals

Pel que fa a l'estalvi de les famílies, l'augment significatiu del consum final de les llars durant el 2015 fa que, malgrat l'evolució interanual positiva de la renda disponible (2,3%), la taxa d'estalvi se situï en el 9,4% de la renda disponible, 0,2 punts per sota del registre de 2014. Aquesta xifra suposa un descens de 4 punts percentuals respecte a 2009, any amb el valor més alt des de l'inici de la crisi.

Taxa d'estalvi de les llars a Espanya. % sobre la renda disponible

¹ Desestacionalitzats i corregits d'efecte de calendari.

Finalment i amb referència al crèdit, la implantació per part del Banc Central Europeu d'un nou i ampli paquet de mesures d'estímul monetari durant l'any, que s'espera que generin un impacte expansiu rellevant en l'activitat, no ha impedit que en el conjunt de l'exercici el crèdit al sector privat segueixi en descens i tanqui el 2015 amb una disminució del 3,2% respecte a 2014. Amb aquesta dada s'encadenen cinc anys de caigudes del crèdit a famílies i empreses, tot i que cal destacar com a element positiu l'increment interanual del crèdit destinat a la indústria, els serveis i els béns de consum durador.

Mercat de treball

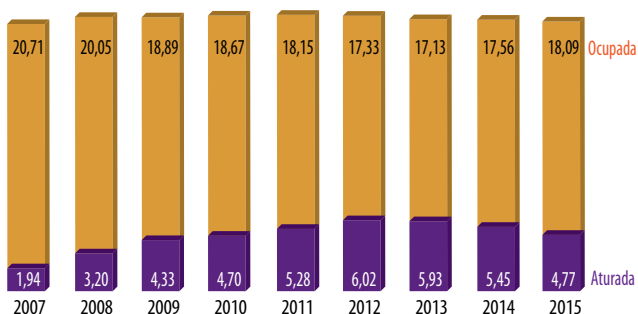
En el mercat laboral, la millora del comportament de la demanda interna permet iniciar la fase de creació neta de llocs de treball i el 2015 la Seguretat Social tanca l'any amb 17.180.590 afiliats, és a dir, 528.706 més que l'any anterior (3,2%), que suposen el segon increment interanual més gran des de 2007. Un fet molt rellevant que, això no obstant, no ha de fer oblidar que l'ocupació creada es caracteritza per una precarietat més gran, salaris en nivells més baixos i una proporció de contractes indefinits sobre el total inferior a la dels anys anteriors a la crisi.

D'altra banda, l'Enquesta de població activa (EPA) del quart trimestre de 2015 situa el nombre d'aturats en 4.779.500 persones, el 21% de la població activa, taxa que duplica amb escreix la mitjana europea (9,1%). Cal remarcar que aquesta xifra suposa un descens de 678.200 aturats i un -12,4% respecte al quart trimestre de 2014 i que constitueix la reducció interanual més elevada de la sèrie històrica després d'un procés de crisi que havia augmentat el nombre d'aturats en prop de tres milions de persones.

Per sexes, la taxa d'atur femenina supera la masculina (22,6% i 19,6%, respectivament), tot i que hi ha un nombre similar d'homes i dones en atur en termes absoluts. Pel que fa a la durada de l'atur, el nombre de persones que fa més d'un any que no troben feina es redueix fins al 59,5% dels aturats, mentre que, pel que fa a la distribució dels aturats per edats, la taxa d'atur juvenil (de 16 a 24 anys) se situa en el 46,2%. Cal remarcar que el quart trimestre de 2015 l'atur disminueix en tots els grans sectors de l'economia respecte al mateix període de l'any anterior.

Per comunitats autònomes, les reduccions absolutes més significatives del nombre d'aturats es produeixen a Andalusia i Catalunya (amb 197.400 i 87.900 desocupats menys, respectivament), seguides de Madrid i la Comunitat Valenciana. A la resta de comunitats cal destacar la forta caiguda de l'atur (superior al 20% interanual) que experimenten el País Basc i Aragó. Quant a la taxa d'atur, es mantenen les fortes diferències territorials entre els valors més baixos, que corresponen al País Basc i a Navarra (12,9 i 13,5%, respectivament), i els més elevats, registrats a Andalusia i Extremadura (29,8 i 28,1%, respectivament), que equivalen a més del doble dels anteriors.

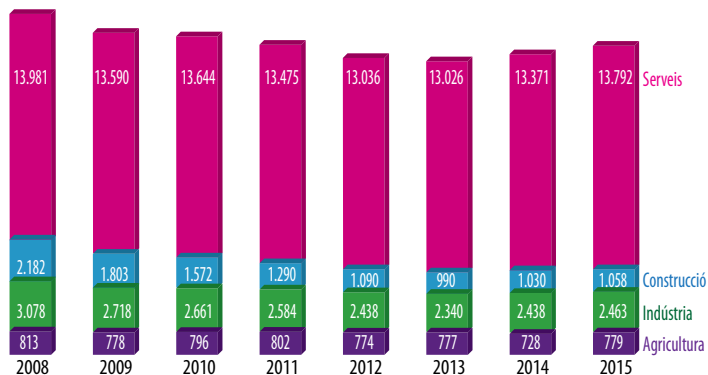
Població ocupada i aturada. IV trimestre. En milions

Pel que fa a la població activa, torna a disminuir el 2015 i ho fa en 153.200 persones, una disminució d'intensitat molt superior a la que va experimentar el 2014, en un context en què les expectatives desfavorables del mercat laboral espanyol empenyen part de la població a buscar feina en altres països o, en el cas de la població estrangera, a retornar al seu país d'origen.

Quant a la població ocupada, l'EPA indica un augment del 3% respecte a l'últim trimestre de 2014 (525.100 persones més) que reflecteix la creació anual neta de llocs de treball més intensa a Espanya des de 2007. L'ocupació creix en tots els sectors i mostra especial dinamisme a l'agricultura (7%) i els serveis (3,2%), seguits de la construcció (2,7%) i la indústria (1%).

Població ocupada per sector. IV trimestre. En milers

El 2015, la majoria de les comunitats autònomes van guanyar ocupació i es van situar significativament per sobre de la mitjana espanyola en termes de variació interanual les Canàries (7,2%), Andalusia (5,1%) i les illes Balears (4,8%). Catalunya, per la seva part, és la quarta comunitat autònoma on més ocupació es crea respecte a l'any anterior, amb un augment interanual de 53.800 persones i 1,8%, mentre que Astúries, Cantàbria i Navarra mantenen pràcticament estable aquest indicador.

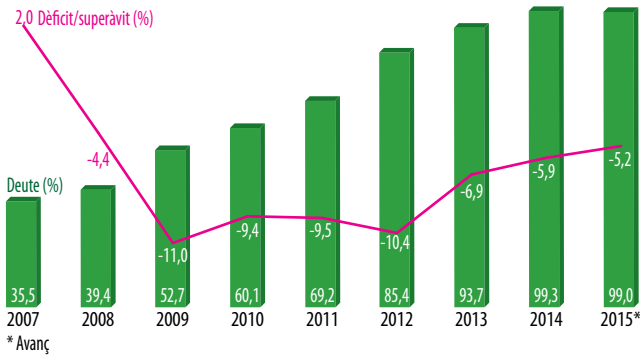
Dèficit i deute

El 2015, el saldo pressupostari de les administracions públiques a Espanya se situa en el -5,24% del PIB, mentre que si no es tenen en compte les ajudes destinades a institucions financeres en el marc de la reestructuració del sector bancari el dèficit assoleix el 5,16% del PIB. La moderació de la despesa pública i l'augment dels ingressos tributaris no han aconseguit situar el dèficit per sota de l'objectiu fixat per la Comissió Europea (el 4,2% del PIB). Així mateix, segueix creixent el deute públic, que a final d'any se situa en el 99% del PIB (més de 1.069.000 milions d'euros), el valor més elevat de la història recent i més de 2,5 vegades el valor de l'any en què es va iniciar la crisi.

Aquesta ràtio supera les del conjunt de la Unió Europea i la Zona Euro (85,2% i 90,7% del PIB, respectivament) i, a més a més,

cal tenir present que la baixa taxa d'inflació dificulta que la ràtio d'endeutament disminueixi ja que l'única forma d'aconseguir-ho en aquestes condicions és amortitzant el deute, mentre que en èpoques d'expansió econòmica s'estima que un 75% de la disminució de la ràtio d'endeutament es deu a la inflació.

Saldo pressupostari i deute públic

Pel que fa a la distribució del dèficit pressupostari de les administracions públiques el 2015 per nivells de govern, l'encapçala l'Administració central (-2,8%), seguida de les comunitats autònomes (-1,7%) i la Seguretat Social (-1,3%). Les corporacions locals són les úniques que aconsegueixen tancar l'any amb superàvit (+0,4%) i la SS incrementa el nivell de dèficit de l'any anterior.

Capacitat o necessitat de finançament. En percentatge del PIB (PM)

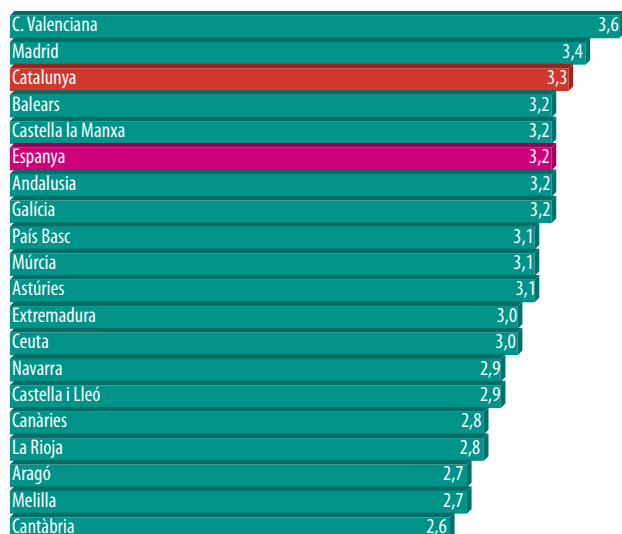
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 (P)	2015 (A)
Adm. central	1,28	-2,89	-9,12	-4,79	-5,60	-7,92	-4,77	-3,67	-2,76
Comunitats autònomes	-0,24	-1,71	-2,01	-3,72	-3,35	-1,86	-1,57	-1,75	-1,66
Corp. locals	-0,31	-0,48	-0,55	-0,65	-0,40	0,32	0,55	0,57	0,44
Seguretat Social	1,27	0,66	0,72	-0,23	-0,10	-0,98	-1,12	-1,04	-1,26
Total	2,00	-4,42	-10,96	-9,39	-9,45	-10,44	-6,91	-5,89	-5,24

Distribució del PIB per comunitats autònomes

La Comptabilitat Regional d'Espanya de 2015 revela que totes les comunitats autònomes registren taxes positives d'evolució del

PIB. Amb augments superiors a la mitjana espanyola (3,2%) destaquen la Comunitat Valenciana, Madrid, Catalunya, les illes Balears i Castella-la Manxa, mentre que els creixements de la resta de comunitats autònomes oscil·len entre el 3,2% d'Andalusia i el 2,6% de Cantàbria.

Variació interanual del PIB per CC.AA.

2015 (1ª E)/2014 (P)

Pel que fa al PIB per habitant, l'any 2015 la mitjana espanyola se situa en 23.290 euros, xifra inferior a la mitjana de la Unió Europea (28.765 euros). Astúries és la comunitat autònoma que registra la millor evolució interanual d'aquest indicador (+4,8%). La variació interanual de Catalunya és de +3,9%.

Set comunitats autònomes superen el PIB per càpita d'Espanya, entre les quals Madrid encapçala la classificació amb 31.812 euros, seguida del País Basc i Navarra, mentre que Catalunya ocupa el quart lloc amb un PIB per càpita de 27.663 euros (que se situa un 18,8% per sobre de la mitjana de l'Estat). D'altra banda, es manté la dispersió en la distribució regional d'anys anteriors atès que el PIB per càpita de la comunitat amb l'indicador més elevat (Ma-

drid) gairebé duplica el d'Extremadura, que ocupa la darrera posició del rànquing.

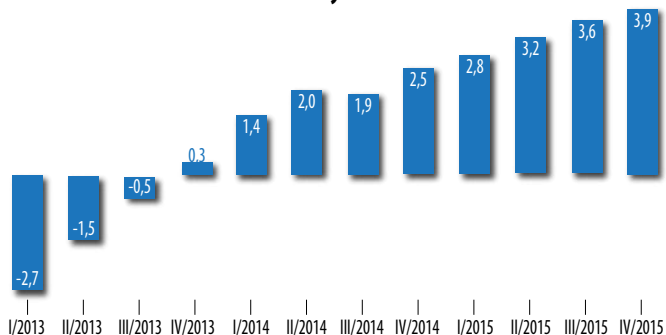
L'economia catalana l'any 2015

Evolució del producte interior brut

L'economia catalana confirma la recuperació al llarg de 2015, encadena nou trimestres consecutius de variació interanual positiva del producte interior brut al tancament de l'any, després d'experimentar una millora gradual del comportament de l'activitat que ha portat l'augment interanual del PIB des del 2,8% del primer trimestre al 3,9% del quart i que constitueix la millor evolució en aquest període des de 2006.

Amb un PIB de 214.927 milions d'euros, el creixement real de l'economia del Principat en el conjunt de 2015 ha estat del 3,4%, el millor resultat en nou anys, i s'emmarca en un context també caracteritzat per l'evolució positiva de l'activitat als àmbits espanyol (3,2%) i de la Unió Europea (1,9%).

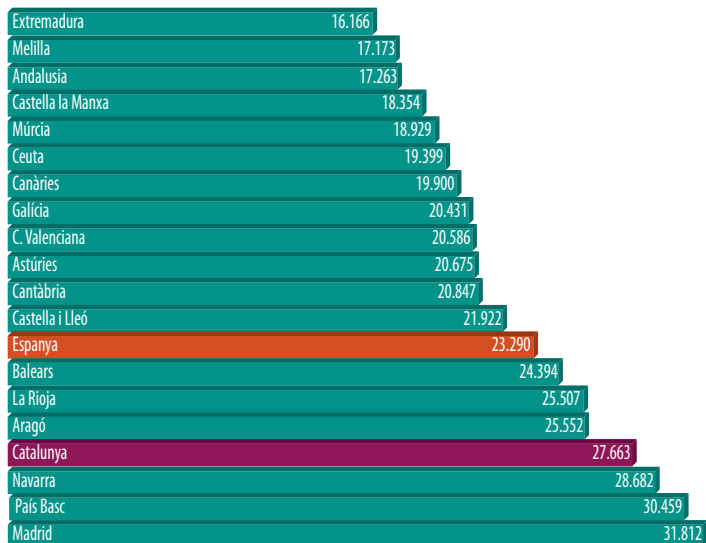
Producte interior brut a Catalunya. Variació interanual

Els experts preveuen que la recuperació perdi força el 2016 quan, d'acord amb les previsions més recents, el creixement de l'economia catalana es podria situar en el 2,8%. Tot i així, el primer trimestre de 2016 el PIB creix un 3,7% interanual gràcies a les dinàmiques expansives de la demanda interna i del turisme.

L'any 2015, l'evolució de l'economia catalana ha tingut com a motors principals la demanda interna i l'exportació de béns i serveis. La demanda interna presenta la millor variació interanual (4%)

PIB per càpita 2015 per CC.AA. 2015*

*Primera estimació

des de 2007 gràcies al bon comportament tant del consum públic i privat com, especialment, de la formació bruta de capital.

PIB a Catalunya. Components de la demanda

Variació anual (en %)	2007	2013	2014	2015
Demanda interna	4,8	-4,0	1,7	4,0
Consum privat	3,5	-3,6	1,4	3,6
Consum públic	7,7	-5,0	0,0	3,3
Formació bruta de capital	5,9	-4,2	4,0	5,7
Béns d'equipament i altres	11,9	0,3	7,2	6,4
Construcció	2,2	-7,8	-3,2	3,1
Saldo amb l'estranger	-0,5	1,3	-0,8	-0,5
Exportacions	5,4	2,3	4,1	5,4
Importacions	5,2	-0,9	7,7	7,4
PIB	3,4	-1,1	2,0	3,4

Per la seva banda, les exportacions de béns i serveis –afavorides per la depreciació de l'euro amb relació al dòlar–, han crescut a bon ritme (5,4%) i han superat el registre de 2014. De tota manera, com ja va succeir aquell any, les importacions han crescut amb més força (7,4%) impulsades per la recuperació del consum de les llars i la inversió en béns d'equipament, cosa que es tradueix en un saldo lleugerament negatiu amb l'estranger (-0,5%).

Un dels factors explicatius de l'increment de la demanda interna és el comportament expansiu tant del consum públic com del privat. Efectivament, l'augment de l'ocupació –amb l'impacte beneficiós que exerceix en les rendes familiars–, juntament amb la moderació de la inflació i la millora de la confiança dels consumidors han accelerat el creixement del consum de les llars (3,6%), mentre que el consum públic es recupera amb claredat (3,3%) després de les caigudes associades al procés d'ajust fiscal i pressupostari del període 2010-2013 i l'estabilització de 2014.

Amb tot, el component de la demanda interna amb una evolució més favorable és novament la inversió en capital fix, que registra un increment notable (5,7%) que accelera el procés de recuperació iniciat el 2014 i contrasta amb les fortes disminucions dels sis anys precedents. Hi destaca especialment el dinamisme de la inversió en béns d'equipament, que creix un +6,4% en termes interanuals gràcies a les expectatives favorables, mentre que la inversió en construcció presenta la primera variació anual positiva des de 2007 (3,1 %), fet que evidencia la recuperació d'aquest sector.

Des de la perspectiva de l'oferta, el 2015 tots els sectors, excepte l'agricultura, experimenten un creixement del PIB positiu i més favorable que el de l'any anterior. L'increment interanual més gran correspon al sector serveis (3,6%), seguit de la construcció (3,4%) i la indústria (2,7%), però cal destacar especialment el fet que la construcció creix per primera vegada des de 2007 després de set anys de descens continuat i d'un intens procés d'ajust.

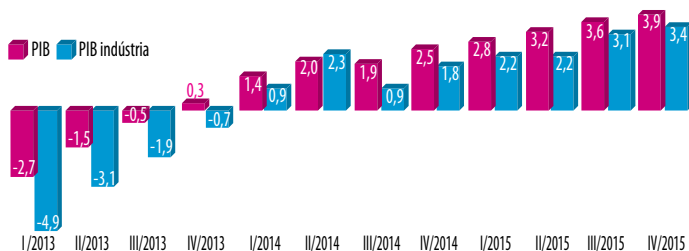
Evolució del PIB a Catalunya per sectors. Variació anual en %

	2014	2015
PIB	2,0	3,4
Indústria	1,5	2,7
Construcció	-2,5	3,4
Serveis	2,5	3,6

La indústria catalana encadena vuit trimestres de creixement interanual des del primer trimestre de 2014 i guanya embranzida al llarg del 2015, amb increments destacats, superiors al 3% interanual, els dos darrers trimestres de l'any.

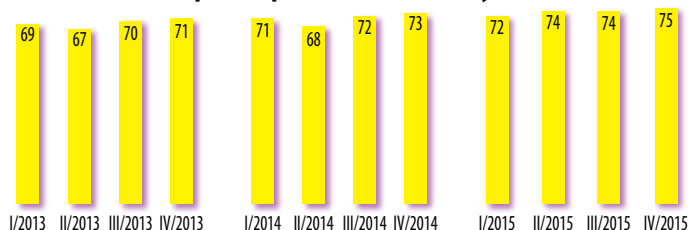
Evolució trimestral del PIB industrial. En %

L'Enquesta de clima empresarial de 2015 també reflecteix la millora de la marxa dels negocis de la indústria, que tanca l'exercici amb un saldo favorable per segon any consecutiu (amb un 28,2% de respostes positives i el 17,6% de negatives el quart trimestre). Per subsectors destaca l'evolució de la maquinària, equips mecànics, elèctrics, informàtics, electrònics i òptics amb un saldo positiu de 24,6 punts percentuals.

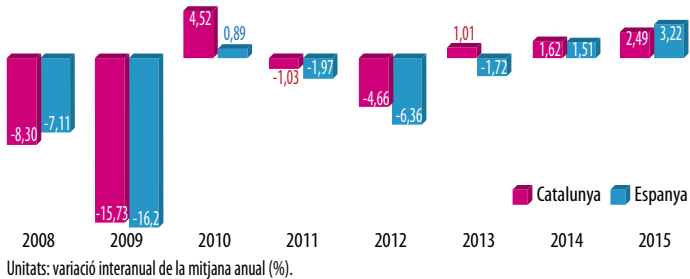
La utilització de la capacitat productiva, un indicador avançat rellevant de l'activitat industrial, evoluciona així mateix a l'alça en el transcurs de l'any i se situa en el 75% el quart trimestre de 2015, el valor més elevat dels darrers cinc anys.

Utilització de la capacitat productiva a Catalunya. Per trimestres en %

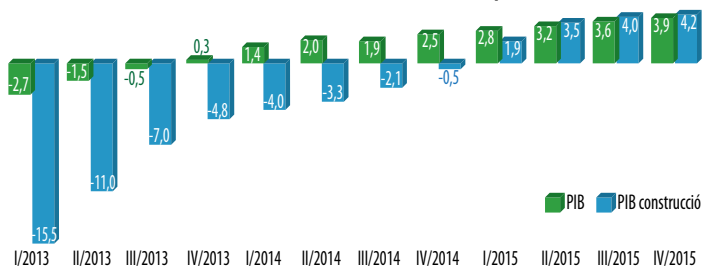
L'evolució de l'índex de producció industrial (IPI) mostra un creixement del 2,4% el 2015 que intensifica la tendència positiva de l'any anterior i suposa un comportament més dinàmic que el de l'Eurozona (1,6%), tot i que menys favorable que el registrat a Espanya (3,4%). Per branques, la producció industrial presenta una evolució especialment positiva en la fabricació de productes de cautxú i plàstic, productes minerals no metàl·lics i metal·lúrgia i productes metàl·lics, mentre que es redueix a la indústria tèxtil, la fabricació de material de transport i el subministrament d'aigua.

Evolució de l'IPI

Per la seva part, el sector de la construcció deixa enrere set anys de caiguda i assolix variacions interanuals del PIB positives i creixents els quatre trimestres de 2015, amb un rellevant +4,2% el quart trimestre de l'any. D'aquesta manera, el creixement del PIB de la construcció en el conjunt de l'any (3,4%) iguala el del conjunt de l'economia catalana i suposa la primera dada positiva des de 2007, després d'un intens procés d'ajust que ha reduït l'activitat del sector en prop del 50%. El subsector residencial és el principal impulsor de la recuperació, amb augments tant de la compravenda d'habitatges de segona mà com dels crèdits hipotecaris i la construcció d'habitatges nous.

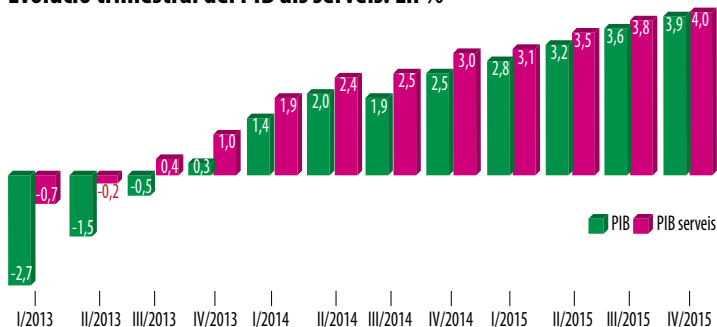
Evolució trimestral del PIB a la construcció. En %

Els serveis experimenten el creixement més gran del PIB des de 2007 (3,6% en el conjunt de 2015), resultat que supera en dues dècimes l'increment del PIB català global i és el millor entre els grans sectors de l'economia catalana.

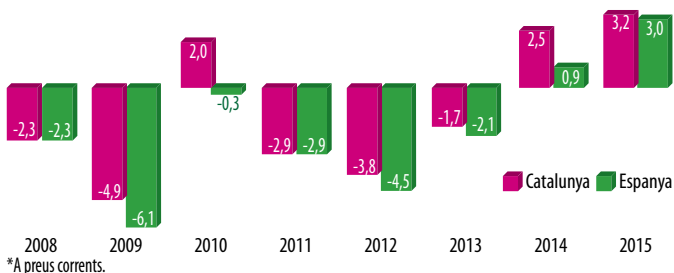
L'evolució del terciari mostra una progressió gradual al llarg de 2015, que ha permès passar d'un creixement interanual del 3,1% el primer trimestre fins al 4% del darrer. Aquesta tendència positiva es fa especialment palesa en els serveis de mercat, on el PIB assoleix l'augment més elevat des de 2007 (amb una variació interanual del 4,1%), mentre que en els serveis de no-mercat (administració pública, educació, sanitat, etc.) aquest indicador experimenta un increment força més moderat (1,7%), que de tota manera suposa una millora notable respecte a l'any anterior i al període 2012-2013, d'intens impacte de les polítiques de consolidació fiscal.

Evolució trimestral del PIB als serveis. En %

En el cas del comerç minorista, el comportament de les vendes manté un to positiu al llarg de l'any –afavorit per l'augment de l'ocupació i la millora de la confiança dels consumidors-, de manera que l'indicador tanca el 2015 amb la segona variació interanual positiva consecutiva (3,2%), un resultat que supera el del conjunt d'Espanya en 0,2 punts percentuals.

Índex general de vendes* del comerç minorista. Variació interanual en %

En aquest context conjuntural de millora, l'activitat turística es confirma novament com un dels motors de l'economia catalana i tanca el 2015 amb màxims històrics de visitants i pernoctacions hoteleres (17,6 i 52 milions, respectivament) i un increment del 4% del grau d'ocupació hotelera. Com ja va succeir l'any anterior, el turisme domèstic experimenta un augment interanual rellevant de les pernoctacions hoteleres (10,4%), amb un dinamisme superior del turisme català que el de la resta d'Espanya (11,6 per 9,1%, respectivament), mentre que el turisme estranger augmenta amb molta moderació (0,7%) .

En conjunt, des de l'òptica de l'oferta, l'evolució de l'economia catalana durant el 2015 posa de manifest la consolidació de la recuperació iniciada el 2014, amb un comportament especialment favorable dels serveis (3,6%), un remarcable canvi de tendència en la construcció (3,4%) i un increment més moderat de la indústria (2,7%).

Les previsions macroeconòmiques per a 2016 són de continuïtat en el creixement de l'economia, que seguiria impulsat per l'increment del consum privat i de la inversió, així com la con-

solidació de les exportacions. D'altra banda, però, planen incerteses –com la desacceleració de l'economia mundial, el risc de nous períodes de deflació o la volatilitat de la borsa i els mercats financers– que poden afectar la recuperació de l'activitat, com ho confirma la rebaixa de les previsions macroeconòmiques per part de l'FMI i altres institucions de referència.

Comerç exterior

Els darrers anys, el sector exterior s'ha erigit en un dels principals motors d'activitat a l'economia catalana i ha fet una aportació sistemàticament positiva al creixement del PIB al llarg del període 2008-2013. Aquest paper dinamitzador, especialment palès en el bienni 2010-2011, es modera a partir de 2014 quan la demanda interna pren el relleu com a principal motor de l'activitat i impulsa les importacions.

L'any 2015,² les exportacions totals creixen un 6,1%, mentre que les importacions augmenten de forma similar (5,9%), de manera que el dèficit comercial se situa en prop de 13.000 milions d'euros (5,0% respecte al 2014) i la taxa de cobertura –que havia experimentat una millora notable des del 2007– es manté en el 83,1%.

Les exportacions de béns de les empreses catalanes han augmentat un 6,1% durant l'any 2015, amb un volum superior a 63.800 milions d'euros que representa un 25,5% del total espanyol i confirma el Principat com a líder del rànquing exportador estatal. Cal assenyalar que l'augment de les vendes a l'exterior s'ha concentrat als mercats d'Amèrica del Nord (20,6%), la Xina (14,9%) i el Japó (14,7%) i a les vendes adreçades al comerç comunitari amb la Unió Europea (6,6%).

El 2015, prop del 60% de les exportacions industrials de les empreses catalanes –més de 36.000 milions d'euros– corresponen a béns de contingut tecnològic alt o mitjà-alt. Les vendes a l'exterior d'aquest conjunt de productes creixen un remarcable 6,7% en termes interanuals a causa de l'evolució favorable tant de les de béns de nivell tecnològic alt (9,4%) com de les de nivell mitjà-alt (6,1%).

---

² Amb dades provisionals d'Idescat.

Exportacions de productes industrials de Catalunya segons contingut tecnològic

En milions d'euros	2015	S/total	Var. 2015-14
Nivell tecnològic alt	6.167,7	10,2%	9,4%
Nivell tecnològic mitjà-alt	29.977,0	49,6%	6,1%
Total nivell tecnològic alt i mitjà-alt	36.144,7	59,8%	6,7%
Nivell tecnològic mitjà-baix	8.095,8	13,4%	2,4%
Nivell tecnològic baix	16.185,0	26,8%	6,6%
Exportacions de productes industrials	60.425,4	100,0%	6,1%

El 2015, les importacions catalanes s'incrementen de nou com a conseqüència de l'augment de la demanda interna, i assoleixen un volum de 76.850,3 milions d'euros. L'augment d'aquest indicador al Principat (5,9%) és superior a la que experimenta al conjunt d'Espanya (3,7) i el situa en un nivell similar al de 2008.

El 59,4% de les importacions industrials de les empreses catalanes el 2015 corresponen a béns d'alt o mitjà-alt contingut tecnològic. Les compres a l'exterior d'alt i mitjà-alt contingut tecnològic incrementen el seu valor (10,3%) gràcies a l'impuls tant de les de nivell alt (9,1%) com de les de contingut tecnològic mitjà-alt (10,6%).

Inversió estrangera

La inversió estrangera productiva³ a Catalunya ha estat de 4.783,2 milions d'euros l'any 2015, xifra que suposa un increment interanual del 57,8%, el segon millor resultat de la sèrie històrica i un valor clarament superior a la mitjana dels últims 15 anys.⁴

L'augment interanual que experimenta la IED a Catalunya supera amb escreix el registrat a l'àmbit estatal (11%) i també és superior al que experimenta la IED al conjunt del món desenvolupat (36%)⁵.

Pel que fa a la inversió estrangera bruta total a Catalunya, incloent-hi les ETVE, se situa en 4.915,7 milions d'euros el 2015, un 47% més que l'any anterior.

3 Es considera inversió productiva la que no té en compte les ETVE, que són societats establertes a Espanya que tenen com a objectiu la tinença d'accions de societats estrangeres. Les operacions d'aquests tipus de societats suposen la transferència dins d'un mateix grup empresarial. L'existència de les ETVE obeeix a estratègies d'optimització fiscal dins del mateix grup.

4 En termes nominal.

5 Segons l'estimació d'UNCTAD (2016), Global Investment Trends Monitor, núm. 22.

Inversió estrangera a Catalunya. Milions d'euros

	2014	2015	Var. 2015-14	Pes Catalunya/Espanya I sem. 2015
Inversió bruta total	3.343,9	4.915,7	47,0%	21,7%
Sense ETVE	3.031,6	4.783,2	57,8%	22,0%
En ETVE	312,3	132,5	-57,6%	13,6%

Amb aquests resultats, l'any 2015 la inversió estrangera bruta productiva a Catalunya representa un 22% de la feta a Espanya, un registre 6,5 punts percentuals superior al valor de 2014 (15,5%). En el cas de la inversió bruta total, el pes relatiu de Catalunya se situa en el 21,7%.

Per àrees geogràfiques, les inversions procedents de la Unió Europea representen més de dues terceres parts del total (el 73,5%), mentre que l'Amèrica Llatina i la resta d'Europa representen el 8,3% i el 7,1% del total, respectivament. Respecte a 2014, les inversions procedents de la resta d'Europa multipliquen per quatre el seu volum (amb una variació interanual del 304%) i les procedents de la UE guanyen pes relatiu després d'incrementar el seu volum un 85,8%, mentre que entre les evolucions desfavorables destaca la caiguda de la inversió procedent de l'Amèrica Llatina (-30,7%).

Pel que fa a la composició sectorial de la inversió estrangera productiva a Catalunya el 2015, hi destaca el pes de la indústria manufacturera –que concentra el 26,7% del total i supera els 1.200 milions d'euros–, seguida de les activitats financeres i d'assegurances (16,4%) i el comerç (15,3%). Amb relació a 2014, la indústria manufacturera i les finances i assegurances experimenten forts augments de la IED en termes absoluts, mentre que entre les branques amb reduccions destaca la forta caiguda, propera al 100%, de la inversió adreçada a altres serveis, com ara aigua, sanejament i residus, i les indústries extractives.

Innovació

L'any 2014⁶ la despesa en innovació empresarial a Catalunya va assolir un volum de 3.118,8 milions d'euros i va augmentar un +0,8% en termes interanuals. Cal assenyalar que es tracta del primer augment d'aquest indicador des de 2010, que situa el seu valor absolut⁷ en un nivell lleugerament superior al de 2004.

6 Darrera dada disponible.

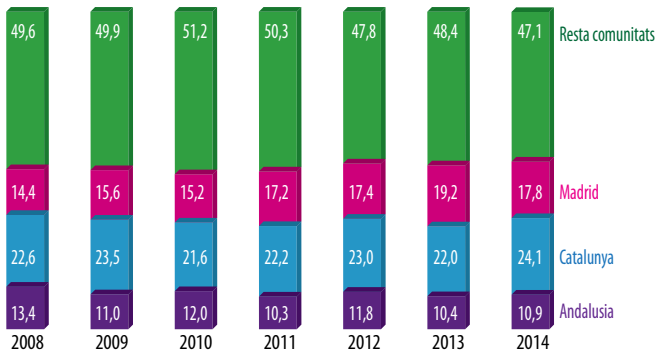
7 En euros corrents.

Despesa en activitats innovadores a Catalunya. 2014

Milions d'euros	2013	2014	Var. 2013-14	Pes Catalunya/ Espanya 2014
Despesa	3.095,2	3.118,8	0,8%	24,1%

El 2014, Catalunya es manté com la comunitat autònoma amb un nombre més elevat d'empreses que porten a terme activitats innovadores a Espanya, amb 3.801 companyies que representen gairebé una quarta part (24,1%) del total estatal i la situen 6,3 punts percentuals per sobre del valor la Comunitat de Madrid, la segona regió en aquest indicador. El pes relatiu del Principat se situa així, després d'augmentar 2,1 punts respecte al 2013.

Nombre d'empreses innovadores. % sobre el total d'Espanya

El 2015, Catalunya encapçala el rànquing espanyol de sol·licituds de models d'utilitat amb el 16,2% del total i és segona en el nombre de patents amb un pes del 13,2%. Amb relació a 2014, les sol·licituds de models d'utilitat experimenten una caiguda notable del -24,3%, 19,4 punts superior a la que registra el conjunt de l'Estat, mentre que les de patents evolucionen menys negativament amb un decrement del -5,3%, en aquest cas inferior d'Espanya en 8,2 punts.

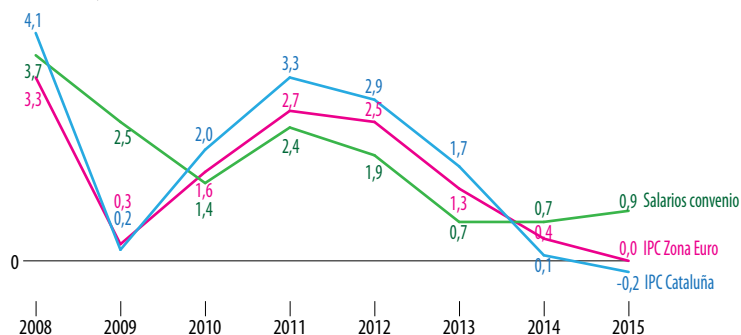
Preus, salaris i crèdit

La inflació registra una etapa de moderació històrica des de la fi de 2013, que es manté al llarg del 2015 fins a assolir un lleuger

augment +0,3% el mes de desembre en l'economia catalana. Entre les principals causes d'aquest comportament de la inflació destaquen el baix preu del petroli i la moderació dels costos laborals.

Salarios y precios de consumo. Variación anual en %

Aquest escenari de contenció dels preus fa que la inflació mitjana anual de 2015 a Catalunya (-0,2%) sigui la més baixa de la sèrie històrica, tot i superar lleugerament l'espanyola (-0,5%). En canvi, la mitjana anual de l'IPC subjacent⁸ a Catalunya el 2015 s'ha situat en el +0,9%, una xifra superior a la registrada l'any anterior (0,4%), mentre que l'IPC harmonitzat del 2015 del Principat (-0,2%) és lleugerament inferior al de la Unió Europea (0,0%).

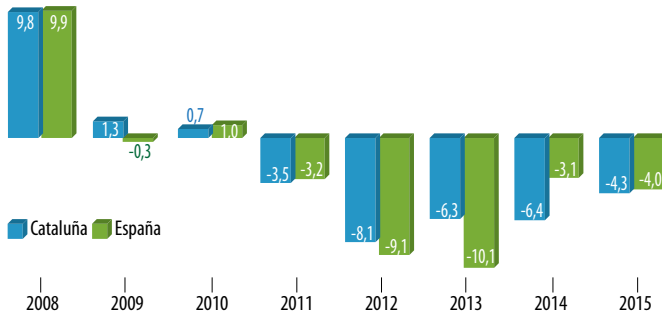
Durant l'any 2015 s'han registrat 276 convenis col·lectius a Catalunya, que han pactat un increment salarial del 0,9%, lleugerament superior al de 2014 (0,7%) i també a la inflació mitjana anual (-0,2%). Tot i això, l'increment se situa per sota del llindar màxim recomanat el 2015 en el III Acord per a l'ocupació i la negociació col·lectiva (1%). Cal destacar a més la reducció del 43% del nombre d'acords signats respecte a 2014 i del 4% del nombre de treballadors afectats per la negociació d'aquests convenis.

Pel que fa a l'àmbit financer, segons el Banc d'Espanya, el saldo viu del crèdit en mans dels sectors residents a Catalunya s'ha reduït un -4,3% en termes interanuals el quart trimestre de 2015, una disminució menys acusada que la de 2014, però lleugerament superior a la que experimenta el conjunt d'Espanya en el mateix període (-4%).

⁸ Inflació sense aliments no elaborats ni productes energètics.

No obstant aquest resultat global, l'augment de la concessió de crèdits nous i el nou paquet de mesures d'estímul monetari aprovades pel Banc Central Europeu, que inclouen la rebaixa del tipus d'interès de referència al 0%, fan preveure una inflexió positiva en l'evolució del crèdit el 2016.

Crédito de las entidades de depósito. Variación interanual del saldo vivo en %

Dèficit i deute públics

A Catalunya, el saldo pressupostari de l'Administració autonòmica se situa en -2,7% del PIB de 2015, resultat idèntic al de l'any anterior (-2,7%) i superior al de 2013 (-2,1%) que confirma el retrocés en el procés de reducció continuada del dèficit que anava experimentant el Principat. D'aquesta manera, el Govern català incompleix el límit de dèficit del 0,7% establert per a les comunitats autònomes l'any 2015 pel Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, mentre persisteix un intens debat sobre els objectius per a 2016, l'actual orientació de les polítiques públiques i el seu impacte social.

A Catalunya, el deute públic segueix l'evolució ascendent experimentada des de 2007 i assolix el 35,3% del PIB el 2015, un valor 2,5 punts superior al de l'any anterior i que suposa el màxim de la sèrie disponible. Aquest endeutament és molt inferior al de l'Estat espanyol, que es troba al voltant del 100% del PIB, però pel que fa a les comunitats autònomes, el Principat se situa com la tercera pel que fa a endeutament respecte a la seva economia, superada només per la Comunitat Valenciana (41,3%) i Castella-la Manxa (35,5%).

Economia de la ciutat

Evolució general

L'economia de la ciutat de Barcelona participa del procés de recuperació de l'activitat econòmica i del mercat de treball durant el 2015 i el PIB de la ciutat experimenta un creixement real del +3,2% en el conjunt de l'any, impulsat per la reactivació de la demanda interna –especialment del consum de les famílies–, l'augment de la inversió empresarial i el bon comportament de les exportacions.

En aquest context, l'Enquesta de Clima Empresarial de l'Àrea Metropolitana de Barcelona reflecteix una millora notable de la marxa del negoci al llarg de 2015 que li permet assolir valors positius per primera vegada des de 2009, acompanyats de la moderació dels preus, l'augment de l'ocupació i l'evolució positiva de la inversió. D'altra banda, la creació de noves empreses i ja encadena cinc anys consecutius d'increment.

Cal destacar especialment que a Barcelona, l'any 2015, la creació d'ocupació neta guanya embranzida i l'atur disminueix sensiblement. Malgrat aquesta evolució favorable, el mercat laboral segueix plantejant grans reptes, com ara el pes de l'atur de llarga durada, la disminució de la població activa o la precarietat de molts dels nous llocs de treball.

La bona evolució dels indicadors interns s'acompanya dels resultats positius dels sectors més internacionalitzats de l'economia de l'àrea de Barcelona que els últims anys de crisi han dinamitzat l'economia de la ciutat, tal com ho mostren la continuïtat del creixement de les exportacions, els notables increments en l'activitat turística i de l'aeroport –amb un nou màxim històric de passatgers– i l'evolució positiva del trànsit de mercaderies al port. D'altra banda, Barcelona continua ben posicionada en el context internacional i europeu com a ciutat amb una marca global i una bona reputació que la fan atractiva per als negocis, l'emprenedoria, la inversió estrangera i la captació de talent. Així, cal remarcar que el 2015 la ciutat avança notablement a l'Innovation Cities Index, en el qual assoleix la tretzena posició europea i vint-i-setena al món.

Barcelona i la seva àrea impulsen el desenvolupament d'un model productiu més just i sostenible a partir de vectors de canvi com l'economia del coneixement, que ja suposa més de la mei-

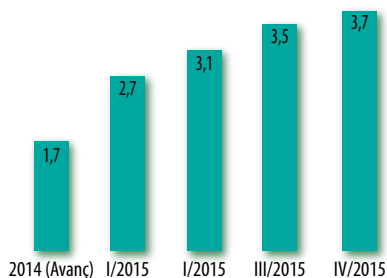
tat dels llocs de treball de la ciutat, l'economia social i solidària, que actualment representa el 2,8% de les empreses de la ciutat, i l'economia verda, que afegeix al pes ocupacional un gran potencial com a motor d'innovació i d'evolució de totes les activitats cap a fórmules de baixa emissió de carboni i eficients en l'ús dels recursos.

Evolució del producte interior brut

L'economia de Barcelona participa del procés de recuperació de l'activitat econòmica durant el 2015 i el PIB de la ciutat experimenta un creixement real del 3,2% en el conjunt de l'any, d'acord amb les dades facilitades pel Gabinet Tècnic de Programació (GTP) de l'Ajuntament de Barcelona, resultat que suposa una millora notable respecte a 2014 –quan l'economia barcelonina va assolir un creixement anual del 1,7%–, i està en línia amb l'evolució positiva de l'activitat als àmbits català i espanyol (amb augments del PIB del +3,4 i +3,2%, respectivament).

En el transcurs de l'any s'observa una millora gradual del comportament de l'activitat a la ciutat, que ha portat l'augment interanual del PIB des del 2,7% del primer trimestre al 3,7% del quart, la dada més favorable de la sèrie disponible (iniciada el 2010).

Evolució del PIB a Barcelona. Taxes interanuals*

* 2014 avanç i 2015 estimacions

Des de la perspectiva de l'oferta, cal assenyalar que el 2015 tots els sectors de l'economia de Barcelona (excepte la indústria) experimenten un creixement del PIB positiu i més favorable que el de l'any anterior. L'increment interanual més elevat correspon al sec-

tor serveis (3,6%, un registre que supera en 1,4 punts el de 2014), però cal destacar la ràpida progressió de la construcció, que passa d'una evolució negativa el 2014 (-3,3%) a assolir la segona millor variació anual dels quatre grans sectors (2,2%) el 2015. En canvi, la indústria experimenta un lleuger descens de l'activitat (-0,4%), tot i mostrar una lleugera tendència a l'alça al llarg de l'any.

Producte interior brut. Barcelona. Base 2010*

	2014**	2015***	I trim. 2015	II trim. 2015	III trim. 2015	IV trim. 2015
PIB	1,7	3,2	2,7	3,1	3,5	3,7
Agricultura	1,4	1,6	2,7	1,7	1,5	0,5
Indústria	-1,0	-0,4	-0,5	-0,6	-0,3	-0,2
Construcció	-3,3	2,2	0,9	2,2	2,7	2,9
Serveis	2,2	3,6	3,0	3,4	3,8	4,1

*Taxes interanuals en volum. Dades corregides d'efectes estacionals. ** Avanç. ***1a. estimació

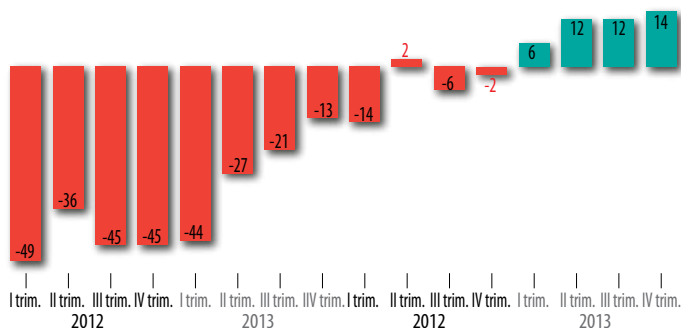
Així doncs, el pes determinant dels serveis (superior al 80%) en el PIB de la ciutat i la seva dinàmica favorable fan del terciari el principal motor del creixement de l'economia de Barcelona el 2015. L'anàlisi desagregada de l'evolució del sector posa de manifest un comportament especialment dinàmic de les branques de comerç, hoteleria, transport i informació i comunicacions, que assoleixen creixements interanuals del PIB superiors al 5% els quatre trimestres de 2015 i una variació mitjana anual del 5,4%. Les activitats financeres i immobiliàries i els serveis a les empreses assoleixen un creixement interanual del +2,4% en el conjunt de 2015 i l'Administració pública, educació, sanitat i serveis socials i personals un augment del 2,2%, després d'una evolució a l'alça que, en els dos casos, els ha portat a tancar l'any amb taxes de variació del PIB properes al 3%.

Clima empresarial

La millora significativa de la marxa dels negocis que indica l'Enquesta de Clima Empresarial 2015 a l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) posa de manifest la recuperació econòmica impulsada per la reactivació de la demanda interna, especialment del consum de les famílies, i l'estabilitat en els bons resultats de l'exportació.

En l'evolució trimestral destaca el saldo positiu de la marxa dels negocis el quart trimestre, que suposa el millor registre de la sèrie històrica. En aquest període, el 14% dels empresaris de l'AMB assenyalen que la marxa dels negocis ha estat negativa, mentre que el 28% assenjala que ha estat favorable, amb un saldo resultant (14%) que supera el de Catalunya (9%).

Situació de la marxa dels negocis a l'AMB. Saldos en %

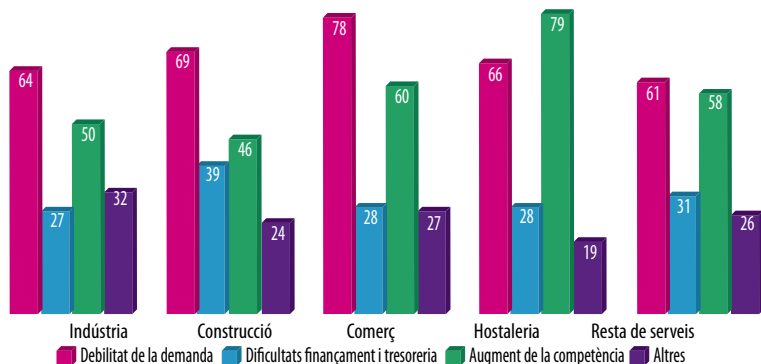

El 2015, tots els sectors registren una millora notable de la marxa dels negocis. Hi destaquen el sector de l'hoteleria, que registra l'evolució més positiva en totes les variables analitzades (marxa dels negocis, preus, ocupació i inversió), i la construcció, el sector que mostra una millora més pronunciada i que, d'altra banda, tanca l'any amb els primers valors positius des de 2009.

La inversió realitzada a l'AMB el 2015 registra un saldo positiu, que també és el millor resultat des de l'inici de la sèrie l'any 2009. Aquesta evolució favorable ha beneficiat la major part dels sectors, amb resultats especialment positius a l'hoteleria i el comerç.

La feblesa de la demanda continua sent el factor més esmentat pels empresaris com a limitador de la marxa dels negocis a l'AMB l'any 2015, però perd pes per tercer any consecutiu gràcies a l'augment de l'ocupació i el consum privat. Per contra, el segon factor més esmentat pels empresaris –l'augment de la competència– guanya rellevància, mentre que el tercer factor limitador –les dificultats financeres– perd pes respecte als anys precedents.

Principals factors limitadors de la marxa del negoci 2015. % de respostes

La millora del clima empresarial durant el 2015 es consolida el primer trimestre de 2016, amb el millor resultat sobre la marxa dels negocis des de l'inici de la sèrie l'any 2009, i els empresaris de l'AMB preveuen que la recuperació continuï avançant en el segon, especialment a l'hoteleria, la indústria i el comerç, tot i que les xifres més recents reflecteixen una certa desacceleració de l'activitat. Les expectatives empresarials sobre la marxa dels negocis a l'AMB són lleugerament més positives que al conjunt de Catalunya.

Teixit i dinàmica empresarials

El 2015 confirma la millora de l'activitat econòmica a Barcelona, ja que tant el nombre de treballadors com el d'empreses continuen augmentant de forma clara, una tendència que també mostren ambdós indicadors, fins i tot amb més intensitat, a l'àmbit metropolità.

Efectivament, pel que fa als llocs de treball, l'afiliació al conjunt de règims de la Seguretat Social a la ciutat experimenta un creixement (3,4% i 33.943 persones) que suposa la millor variació interanual en un desembre des de 2006 i confirma el procés de creació neta d'ocupació iniciat l'últim trimestre de 2013. L'increment d'aquest indicador a Barcelona durant el 2015 és lleugerament inferior als de la Regió Metropolitana i Catalunya (3,8 i 3,6%, respec-

tivament), però supera el d'Espanya (3,2%) i la ciutat aconsegueix consolidar el milió d'afiliats per primera vegada des de 2010, amb un nombre total de llocs de treball similar al de 2005.

A Barcelona, l'ocupació creix al terciari (3,9%) i a la construcció (2,4%) però disminueix a la indústria (-1,7%), mentre que a l'RMB l'afiliació creix als tres principals grans sectors i mostra en tots ells una millor dinàmica que a la ciutat.

Nombre d'empreses i treballadors a Barcelona i a l'AMB*

	Barcelona		AMB	
	IV trim. 2015	Var. interanual	IV trim. 2015	Var. interanual
Empreses				
Total	72.846	1,8%	156.803	2,4%
Indústria	2.965	-1,8%	14.936	0,6%
Construcció	4.132	1,1%	12.272	5,7%
Serveis	65.710	2,0%	129.343	2,3%
Treballadors				
Total	1.027.455	3,4%	2.023.578	3,8%
Indústria	73.178	-1,7%	270.071	1,7%
Construcció	30.232	2,4%	99.084	6,0%
Serveis	921.588	3,9%	1.651.348	4,0%

* L'ocupació sectorial recull les dades sectorials d'afiliació als règims general i d'autònoms de la Seguretat Social i d'afiliació total al conjunt de règims (incloent-hi els especials). L'AMB inclou les comarques del Barcelonès, el Baix Llobregat, el Maresme i els dos Vallès.

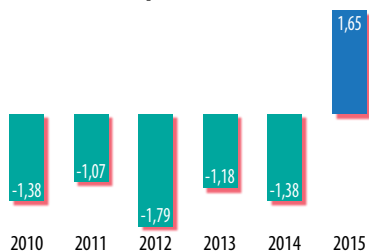
D'altra banda, el quart trimestre de 2015 Barcelona té 72.846 centres productius i l'RMB 156.803, xifres que suposen una variació interanual del 1,8 i 2,4%, respectivament. Respecte a l'any anterior, els serveis guanyen centres de cotització tant a Barcelona com a l'RMB (amb increments del 2 i 2,3%, respectivament), mentre que la disminució del nombre d'empreses industrials a Barcelona (-1,8%) contrasta amb l'estabilitat d'aquest indicador a la Regió Metropolitana (0,6%). Des del quart trimestre de 2008, amb la crisi econòmica, la ciutat ha perdut un 5,2% dels centres de cotització.

Una altra font de referència, el Directori Central d'Empreses de l'INE, ubica a la ciutat de Barcelona 170.197 empreses el gener de 2015, 72.314 de les quals tenen assalariats i 97.883 no tenen treballadors. Respecte a gener de 2014, la ciutat registra un increment

del teixit empresarial del 1,6% que suposa el primer increment interanual d'aquest indicador des de 2009 i un resultat lleugerament superior a l'experimentat a la província i Catalunya (1,4% en ambdós casos), tot i que inferior al del conjunt d'Espanya (2,2%).

Nombre d'empreses a Barcelona. Variació interanual en %

Quant a la dinàmica emprendedora, cal destacar que el 2015 s'han constituït 7.707 societats mercantils a Barcelona, la qual cosa suposa la xifra més alta des de 2008 i un augment interanual del 6,7%, mentre que a la província es compten 15.276 noves societats que representen un notable increment interanual (8,6%) després de la reducció de l'any precedent.

Societats mercantils creades a Barcelona ciutat/1000 habitants

Així mateix, el 2015 Barcelona registra la ràtio d'empreses creades per 1.000 habitants (4,8) més elevada de les grans àrees urbanes espanyoles i, igual que la província (2,8), també supera les del conjunt de Catalunya i Espanya (2,5 i 2 respectivament).

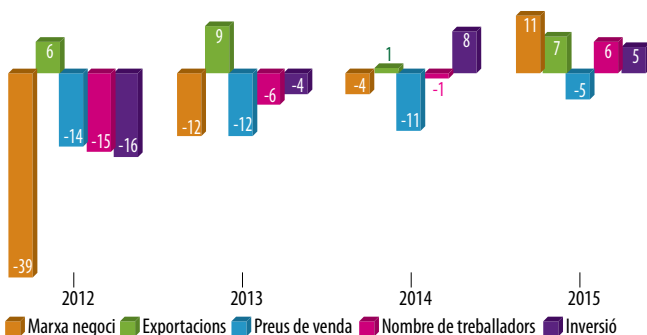
D'altra banda, el 2015 es van dissoldre 1.216 societats mercantils a la província, de manera que València i Barcelona són les grans demarcacions de l'Estat que mostren una reducció interanual més considerable d'aquest indicador respecte a 2014 (-22,8% i -13%, respectivament), en un context de descens generalitzat al conjunt de Catalunya i Espanya (-7,8 i -7,7%, respectivament).

Pel que fa a la taxa d'activitat emprenedora (TEA)⁹, l'informe de Catalunya 2015 del Global Entrepreneurship Monitor la situa en un 6,1% de la població adulta resident a la província de Barcelona, valor inferior al de Catalunya (6,4%), però superior al d'Espanya (5,7%) i països com Alemanya, Itàlia o Noruega. El resultat suposa una reducció de -1,2 punts percentuals respecte a la taxa de 2014 a l'àrea barcelonina, tot i que cal destacar com a element positiu la millora de la qualitat de les iniciatives empresarials, que fa que les derivades d'una oportunitat de negoci superin el 75% del total.

Indústria

Els resultats de l'Enquesta de Clima Empresarial de l'AMB per a la indústria el 2015 mostren una millora en totes les variables analitzades –excepte la inversió– i cal destacar que la marxa dels negocis assoleix el primer saldo positiu dels darrers anys (11%).

Evolució de l'activitat industrial a l'AMB. Mitjanes anuals en %

Aquesta millora de la marxa dels negocis està en línia amb

⁹ El Global Entrepreneurship Monitor és una font de referència internacional per a l'anàlisi quantitativa i qualitativa de l'emprenedoria.

l'evolució favorable de la producció industrial i afavorida pel resultat de l'exportació, que ha estat el principal factor impulsor de l'activitat del sector durant els darrers anys de la crisi. Els preus de venda moderen la seva caiguda amb relació a l'any anterior i l'increment de la inversió se suavitza.

Cal assenyalar també la millora del comportament de l'ocupació industrial, ja que aquest indicador augmenta a l'AMB per primer cop des de l'inici de la sèrie disponible, amb un saldo positiu (un 17% d'empresaris n'assenyala l'augment, mentre que un 12% declara una caiguda) similar al de Catalunya i superior al del conjunt de l'economia.

Construcció residencial i mercat immobiliari

Després d'un intens procés d'ajust de vuit anys, el 2015 la construcció destaca per ser el sector que registra les millores més marcades en gairebé totes les variables analitzades a l'Enquesta de Clima Empresarial de l'AMB.

Efectivament, els resultats mostren una clara recuperació de la marxa dels negocis –que tanquen l'any amb el primer saldo positiu de tota la sèrie disponible–, una millora substancial de la inversió –amb un percentatge d'empresaris que la incrementen molt similar al que la redueixen– i la moderació de la caiguda dels preus de venda per tercer any consecutiu. A més, se suavitza notablement la destrucció d'ocupació i aquest indicador fins i tot augmenta el segon i quart trimestres de l'any.

Compravenda d'habitatges. 2015

	2015			Variació 2015-14		
	Total	Nous	Segona mà	Total	Nous	Segona mà
BCN ciutat	11.944	1.211	10.733	14,3%	0,0%	16,2%
BCN província	36.950	5.537	31.413	17,8%	-18,3%	27,8%
Catalunya	54.571	8.581	45.990	14,0%	-28,7%	28,4%
Espanya	354.132	77.865	276.267	11,1%	-33,7%	37,2%

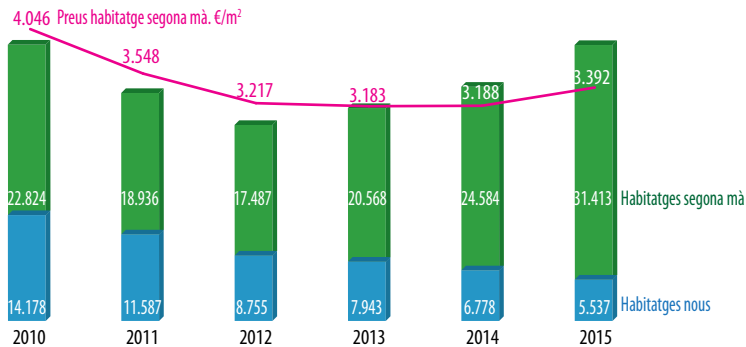
Les taxes positives d'evolució del VAB de la construcció durant el 2015 i altres dades oficials apunten també a una trajectòria de recuperació de l'activitat constructora, especialment palesa al subsector residencial. Així, la compravenda d'habitatges a la

província de Barcelona se situa prop de 37.000 transaccions després d'augmentar un 17,8% en termes interanuals, increment que arriba al 27,8% al mercat de segona mà. D'altra banda, el nombre d'habitatges iniciats d'obra nova gairebé es duplica a Barcelona i repunta amb menys intensitat a l'RMB i a la província (amb creixements interanuals del 87,2%, 63% i 69,8%, respectivament). En canvi, el sostre previst a les llicències d'obres majors de nova construcció aprovades s'estanca (0,6%) i només la superfície sotmesa a reforma/ampliació segueix la tendència expansiva observada el 2014.

Els preus del mercat residencial evolucionen així mateix a l'alça després d'anys d'ajust: el desembre de 2015 el preu de compra d'habitatge de segona mà a la ciutat se situa en 3.392 euros/m², cosa que representa un augment del 6,4% respecte al mateix mes de 2014.

Pel que fa al mercat de lloguer el preu mitjà (11,5 euros/m² el quart trimestre de 2015) creix un 12,6% en termes interanuals.

El mercat immobiliari a Barcelona*

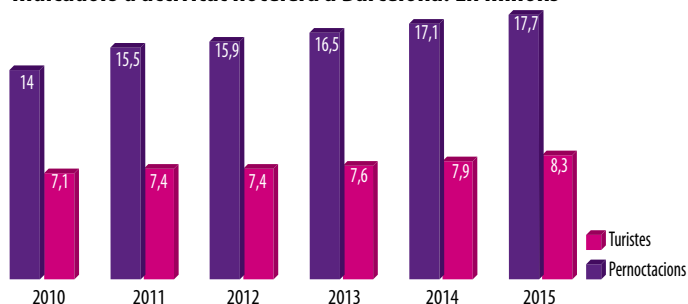
Turisme

Segons Turisme de Barcelona, l'any 2015 continuen els bons resultats dels principals indicadors turístics a la ciutat, que registra 8,3 milions de turistes en hotels i 17,7 milions de pernoctacions, xifres que suposen nous màxims històrics i, en el cas dels turistes, la variació interanual més favorable des de 2010 (un 5,4%, per un 3,3% d'increment de les pernoctacions).

El bon comportament del turisme a la ciutat aquest any està impulsat tant per l'evolució favorable del turisme estranger com del turisme provinent de l'Estat espanyol, que creix per segon any consecutiu (2,2%) després d'haver-se reduït durant els anys de crisi. Pel que fa a la procedència, cal assenyalar els Estats Units com a primer mercat internacional emissor de turistes, que supera tant el Regne Unit com França després de situar-se en tercera posició els dos últims anys. L'any 2015, els Estats Units i el Regne Unit se situen per sobre dels 600.000 turistes anuals i entre els primers països emissors destaca l'increment del turisme italià (11,8%).

En la mateixa línia, el nombre de passatgers de creuers experimenta un increment interanual rellevant (7,4%) concentrat en el segment amb sortida/arribada al port de Barcelona.

Indicadors d'activitat hotelera a Barcelona. En milions

Pel que fa al turisme de negocis, segons el Barcelona Convention Bureau, el 2015 la ciutat va acollir 2.268 reunions (un 15,2% més que l'any anterior) amb un total de 589.818 delegats, una mitjana d'estada a la ciutat de 3,78 dies i un impacte econòmic de 519,2 milions d'euros, mentre que els salons celebrats a Fira de Barcelona han ocupat una superfície de 659.163 m² i han rebut prop de dos milions de visitants.

Port i aeroport

El 2015, els fluxos d'activitat comercial al Port de Barcelona reflecteixen la conjuntura econòmica favorable a Catalunya, Espan-

ya i Europa, però moderen el seu creixement amb relació a l'any anterior després de perdre embranzida el segon semestre, especialment al segment d'intercanvis amb l'exterior.

Tràfic de mercaderies al port de Barcelona. Tones

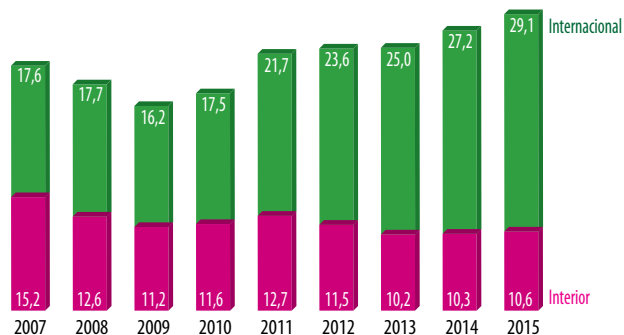
	2014	2015	Var. 2015-14
Nombre de contenidors (TEU)	1.893.836	1.965.240	3,77%
Tràfic de mercaderies	45.318.781	45.921.253	1,33%
Per tipus de navegació			
Cabotatge	7.054.796	6.945.532	-1,55%
Exterior	38.263.985	38.975.721	1,86%
Per envàs			
Càrrega general	27.618.305	29.439.846	6,60%
Líquids a granel	12.935.770	12.055.321	-6,81%
Sòlids a granel	4.764.706	4.426.087	-7,11%
Per tipus d'operació			
Embarcament	17.844.971	18.722.407	4,92%
Desembarcament	18.650.917	19.523.395	4,68%
Trànsit	8.822.892	7.675.451	-13,01%

Així, el tràfic de mercaderies total creix un 1,3% i el de contenidors un 3,8% en el conjunt de 2015, la qual cosa suposa una evolució més suau que la de l'any anterior (9,1 i 9,9%, respectivament). La càrrega general –que inclou les mercaderies de més valor afegit– augmenta el volum en un 6,6% i ja representa prop de dos terços del tràfic comercial total, mentre que el tràfic de sòlids i líquids a granel disminueix. El trànsit de passatgers augmenta un 7,2% respecte a 2014, en paral·lel a l'augment del segment dels creueristes (7,4%), mentre que el nombre de passatgers de ferris de línia regular creix un 6,6%.

L'aeroport de Barcelona registra 39,7 milions de passatgers el 2015, xifra que suposa un màxim històric i un increment interanual del 5,7%. Es tracta del segon increment interanual més important en termes percentuals entre els cinc primers aeroports de l'Estat.

El resultat global positiu de 2015 s'explica en gran part pel dinamisme del tràfic internacional de passatgers al Prat, que ja suposa prop de tres quartes parts del total (73,2%). El creixement més destacat ha estat el del tràfic de passatgers internacionals de la UE (8,9% interanual), seguit pel tràfic interior (3,2%), mentre que el de fora de la Unió Europea s'estabilitza (0,4%).

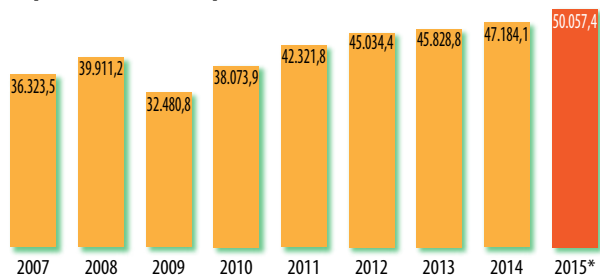
Tráfico de pasajeros en el aeropuerto de Barcelona. En millones

Comerç exterior

L'any 2015, les exportacions de la província de Barcelona han assolit un volum de 50.057,4 milions d'euros¹⁰ i suposen, per cinquè any consecutiu, un nou rècord de la sèrie històrica disponible.

Exportaciones de la provincia de Barcelona. Millones de euros

Amb relació a l'any anterior, les vendes a l'exterior creixen més a Barcelona (6,1%) que a Catalunya (5,9%) i al conjunt d'Espanya (4%). La millora de la competitivitat, juntament amb la depreciació de l'euro, han estat les claus de l'augment sostingut d'aquest indicador al llarg de tot l'exercici.

El 2015, la província de Barcelona continua encapçalant el rànquing exportador de l'Estat espanyol, amb la cinquena part (20%) del total de les vendes a l'exterior. El lideratge de Barcelona es

¹⁰

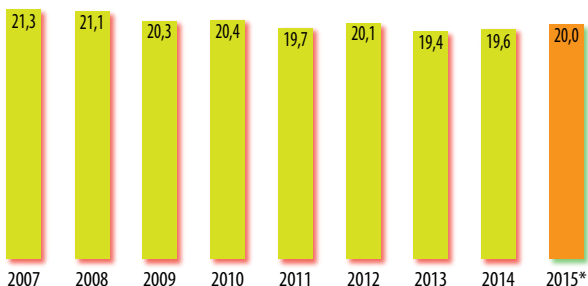
Dades provisionals, com totes les incloses a l'apartat de comerç exterior.

manté any rere any i la seva contribució –lleugerament superior a la de 2014 (19,6%)– supera la suma de les de Madrid (11,3%) i València (6,7%), les àrees urbanes que la segueixen en el rànquing.

Exportacions. En milions d'euros

	2013	2014	2015*
Barcelona	45.828,81	47.184,1	50.057,4
Catalunya	58.957,20	60.291,2	63.838,9
Espanya	235.814,07	240.581,8	250.241,3

Peso de Barcelona sobre el total de las exportaciones de Espanya

El nombre d'empreses exportadores a la demarcació de Barcelona ha estat de 41.595 el 2015, xifra que representa el 28,2% de les del conjunt d'Espanya, el pes més elevat entre les demarcacions de l'Estat i el 87,7% del total de Catalunya. Val a dir que des de 2008 fins a 2015 el nombre d'empreses exportadores de la demarcació ha augmentat un 39,3%.

L'any 2015, els trets més rellevants de les exportacions de l'àrea de Barcelona són:

Els productes de nivell tecnològic alt i mitjà-alt representen el 60,2% de les vendes totals a l'estranger. L'àrea de Barcelona genera gairebé la quarta part (24,9%) d'aquestes exportacions a Espanya i lidera clarament el rànquing estatal.

El sector químic representa el 25,8% de les vendes a l'exterior de la província de Barcelona durant el 2015, amb un volum superior a 12.900 milions d'euros, seguit de l'automoció i dels béns d'equip i maquinària i (amb el 20 i el 17,6% del total, respectivament).

Quant a la destinació de les exportacions, el 61,9% es destinen a la Unió Europea, que presenta un augment del 7,2% d'aquest indicador. Les adreçades a Amèrica del Nord i Àsia creixen un 16,3% i 14,9%, respectivament. En canvi, cauen les vendes a la resta d'Europa (2,3%), l'Àfrica (3%) i especialment Oceania (29,8%).

Per països, França, amb el 13,9% del total, Alemanya, amb el 12,1%, i Itàlia (8,4%) són les principals destinacions. Entre els mercats no europeus destaquen els increments interanuals de les vendes a Cuba (53,2%), l'Argentina (36,1%), el Japó (20,9%), el Canadà (19,8%), l'Índia (19,2%) i els Emirats Àrabs (17%).

Rànquing d'empreses exportadores 2015

Rànquing	Província	Empreses exportadores	Exportació	Var. empreses 2014-15	Pes sobre Espanya
1	Barcelona	41.595	50.057	-0,85	28,22
2	Madrid	40.998	28.203	1,80	27,82
3	València	13.287	16.885	-1,29	9,02
4	Àlaba	9.099	5.845	5,67	6,17
5	Alacant	7.531	5.403	-6,93	5,11
6	Cadís	4.965	6.114	-6,25	3,37
7	Múrcia	4.717	9.213	-3,14	3,20
8	Màlaga	4.439	1.762	-1,49	3,01
9	Palmas, Las	4.133	1.977	2,63	2,80
10	Sevilla	4.028	5.179	-1,15	2,73
	Espanya	147.378	250.241	-0,32	100
	Catalunya	47.409	63.839	-0,39	32,17

Al seu torn, les importacions de la província de Barcelona han comptabilitzat 62.491,7 milions d'euros el 2015, amb un creixement interanual del 8,2%, i representen el 22,8% de les del conjunt d'Espanya.

Importacions. En milions d'euros

	2013	2014	2015*	Var. 2014-15	Sobre Espanya. 2015
Barcelona	52.943,48	57.737,6	62.491,7	8,23%	22,77%
Catalunya	67.380,83	72.220,5	76.037,1	5,28%	27,71%
Espanya	252.346,77	265.556,6	274.415,2	3,34%	

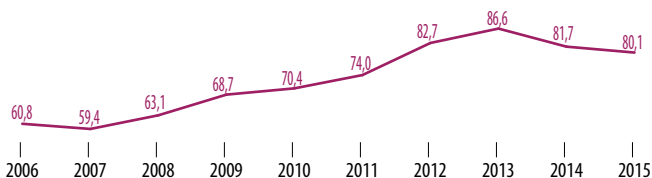
Característiques de les importacions l'any 2015:

La Unió Europea, amb un 59,4%, i Àsia, amb un 23,5%, concentren el 82,9% de les importacions. El principal país proveïdor de la província de Barcelona és Alemanya, que en serveix el 19,6%, mentre que la Xina i França són cadascuna l'origen d'aproximadament el 10% de les compres externes.

Per grups de productes, encapçalen el rànquing importador el sector químic i els béns d'equip i maquinària industrial (amb un 21,8 i un 18,7% del total, respectivament), seguits de l'automoció (15,6%), el tèxtil (12,2%) i l'alimentari (11,6%).

Cal destacar que el creixement de les compres a l'exterior de l'àrea de Barcelona supera per segona vegada consecutiva el de les vendes des de 2007, un símptoma de la recuperació de la demanda interna que alhora provoca un augment del dèficit comercial amb l'exterior. Amb aquesta evolució, la taxa de cobertura (relació exportacions/importacions) baixa 1,4 punts i se situa en un 80,1% a l'àrea de Barcelona, de manera que el 2015 per cada euro importat s'exporten 80 cèntims d'euro.

Tasa de cobertura* del área de Barcelona

*Cociente Exportaciones/ Importaciones para un territorio y periodo determinado

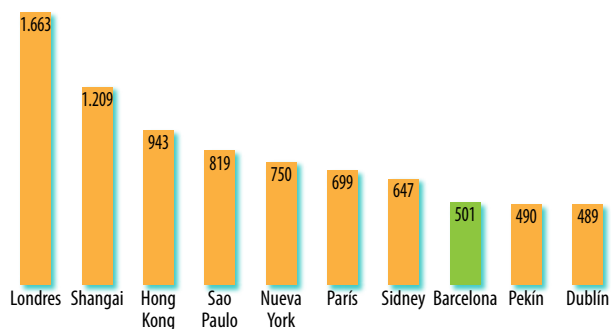
Barcelona, ciutat de referència internacional

Els darrers anys, la internacionalització de l'economia s'ha confirmat com a factor clau des del punt de vista de la competitivitat. En aquesta línia, l'excel·lent posicionament de la ciutat de Barcelona a l'exterior, que s'analiza a continuació a partir dels indicadors que monitora l'Observatori de Barcelona, és un actiu de gran rellevància en un context internacional molt competitiu per a les àrees metropolitanes del món i reforça la capacitat d'atreure empreses, ocupació, talent i inversió estrangera de la ciutat.

Pol d'activitat econòmica

L'informe Global Investment Monitor 2016 de KPMG situa Barcelona en vuitena posició entre les principals àrees urbanes del món pel que fa a captació de projectes d'inversió estrangera en el període 2012-2016, amb més de 500 projectes que li permeten guanyar dues posicions respecte als resultats de 2010-2014. L'any 2016, la ciutat se situa en onzena posició mundial en nombre de projectes.

Principales áreas urbanas en captación de inversiones extranjeras 2012-16

D'altra banda, segons l'informe Ciutats i Regions Europees del Futur 2016/2017 de fDi Magazine, Barcelona destaca com a primera gran àrea urbana d'Europa en estratègia d'atracció d'inversió estrangera, cinquena en business friendliness i desena en connectivitat, mentre que se situa com la tercera millor ciutat del sud d'Europa. Una altra font de prestigi, l'informe Attractiveness Survey. Europe 2016, d'Ernst and Young, situa Barcelona com a cinquena ciutat més atractiva del continent per a projectes d'inversió internacional.

Així mateix, l'Informe City Rep Track, del Reputation Institute, situa Barcelona com la sisena ciutat del món amb millor reputació l'any 2015 després de millorar tres posicions respecte a l'any anterior –per davant de Mon-real, Amsterdam, París o Nova York– i la destaca com la cinquena més recomanada per visitar.

Ciutat de qualitat de vida, cohesionada i compromesa amb el medi ambient

L'informe Scorecard on Prosperity 2015, del Toronto Board of Trade, situa Barcelona com a quarta ciutat en atractiu laboral i tercera entre 24 pel que fa a igualtat econòmica, sobre la base del seu coeficient de Gini. D'altra banda, el rànquing Mercer Quality of Living 2016 situa Barcelona com la trenta-novena ciutat del món en qualitat de vida, a partir d'una enquesta que valora aspectes com l'entorn polític, social, econòmic i cultural, l'habitatge, l'educació i la salut, entre altres.

La ciutat també es troba entre les més segures del món, segons l'informe The Safe Cities Index 2015 elaborat per la revista britànica The Economist, que avalua la seguretat urbana en l'era digital. En concret, la capital catalana se situa en el quinzè lloc del rànquing global de 50 ciutats. Els resultats de l'informe es basen en quaranta indicadors, i hi destaca especialment la setena posició de Barcelona en seguretat en l'àmbit sanitari, que té en compte aspectes com l'accés dels ciutadans al sistema de salut, la ràtio de llits i metges per cada miler d'habitants, la qualitat de l'aire i de l'aigua i l'esperança de vida.

Cal assenyalar, però, que l'European Social Progress Index 2015 publicat per la Comissió Europea situa Catalunya en la posició 165 de 272. Tot i ocupar l'onzena posició en la dimensió de nutrició i assistència mèdica bàsica, Catalunya obté posicions molt baixes en les dimensions d'accés al coneixement bàsic (on es tenen en compte indicadors com l'abandonament escolar) i de confiança en les institucions.

En el rànquing Smart City Global 2016, centrat en els àmbits de l'energia, el transport i l'enllumenat, Juniper Research situa Barcelona en segona posició després de Singapur.

Ciutat del coneixement i la creativitat

Barcelona millora la seva posició en l'Innovation Cities Index 2015 i passa de la posició 58 (2014) a la 27 a escala mundial i la tretzena a Europa. Aquest índex avalua prop de 450 ciutats en tres aspectes que determinen el procés d'innovació: actius culturals (fonts d'idees), infraestructura humana (implementació) i mercats

connectats (comunicació). Barcelona, classificada com a nexa crítica per a múltiples segments d'innovació econòmica i social, és una de les 47 ciutats que pertanyen a aquesta categoria, la més important.

Índex de ciutats innovadores. 2015

Posició a Europa	Ciutat	Puntuació
1	Londres	57
2	Viena	56
3	Amsterdam	55
4	París	54
5	Munic	54
6	Berlín	54
7	Copenhaguen	54
8	Estocolm	53
9	Tel Aviv	53
10	Stuttgart	52
11	Hèlsinki	52
12	Manchester	52
13	Barcelona	52
14	Oslo	52
15	Lió	52
16	Hamburg	52
17	Leipzig	51
18	Frankfurt	51
19	Moscú	50
20	Brussel·les	50

Barcelona es consolida així mateix com a ciutat d'excel·lència en Master in Business Administration (MBA). Segons el rànquing del diari Financial Times sobre els millors 100 programes d'MBA a jornada completa, que duu a terme des de fa 15 anys, les escoles barcelonines de negocis IESE i ESADE es posicionen entre les vuit primeres en el rànquing europeu.

çAquest fet situa Barcelona com l'única ciutat amb dues institucions docents en el top 10 de les millors escoles de negocis d'Europa el 2016, per quart any consecutiu. Aquestes dues escoles de negocis es troben així mateix entre les 25 primeres del món.

Referent internacional de turisme urbà

Amb una evolució favorable de l'activitat turística que es repeteix any rere any des de 2010, Barcelona continua molt ben posicionada com a ciutat líder d'atracció de turisme, tant a escala europea com internacional. Segons Euromonitor International, l'any 2014 és la vint-i-sisena ciutat més visitada per turistes internacionals entre 100 ciutats del món i la setena més visitada entre les ciutats europees. Trip Advisor la situa com a onzena en la llista de millors destinacions del món de 2016.

En l'àmbit del turisme de negocis, el 2015 Barcelona queda en tercer lloc al rànquing mundial de ciutats pel que fa a nombre de delegats en congressos internacionals amb 108.961 participants, segons l'informe de la International Congress and Convention Association (ICCA). Pel que fa al nombre de congressos, la ciutat passa de la cinquena a la tercera posició del rànquing de ciutats del món, amb 180 congressos, i se situa per davant de Madrid, Londres i Viena.

Pel que fa a les infraestructures d'accés a la ciutat, l'aeroport de Barcelona és l'onzè d'Europa en nombre de passatgers el 2015. A més, la ciutat disposa del primer port base per a creuers d'Europa i de la Mediterrània i se situa com el quart port base del món.

Cost de la vida i espais productius

Quant al cost de la vida, segons l'estudi anual elaborat per Mercer Consulting, Barcelona manté un cost de la vida competitiu amb relació a altres ciutats del món i se situa en el lloc 124 l'any 2015, de forma que baixa 53 posicions en el rànquing amb relació a la seva posició abans de la crisi i queda per sota de ciutats com Milà, Berlín i Madrid.

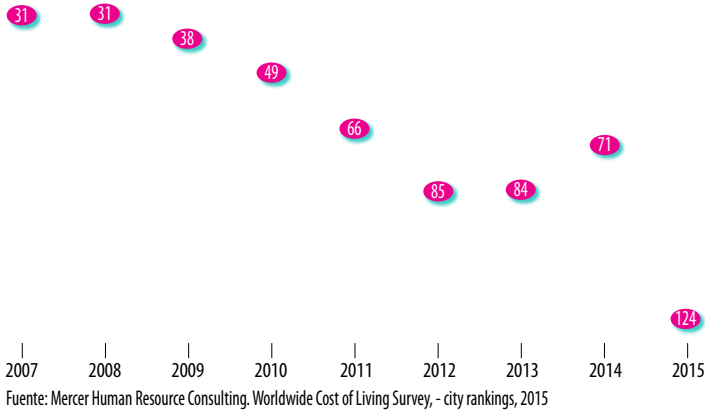
Altres preus rellevants per a l'activitat econòmica, com els de lloguer d'espais logístics i de distribució, inicien la recuperació durant l'any 2015 i refermen així l'atractiu de la ciutat per fer-hi negocis i establir-hi empreses amb el cinquè creixement més alt d'Europa segons CBRE Research. Així mateix, segons l'informe Emerging Trends in Real State (Europe 2016), elaborat per PwC i l'Urban Land Institute, Barcelona és la dotzena ciutat en perspectives d'inversió i la dinovena en projectes de desenvolupament.

Posicionament de Barcelona en rànquings internacionals

Pol d'activitat econòmica		
Les 10 primeres ciutats d'Europa (2016/2017) - Estratègia d'Inversió Estrangera		1
Les 10 primeres ciutats del Sud d'Europa en perspectives de futur (2016-2017)		3
Les 10 primeres ciutats d'Europa (2016/2017) - Business Friendliness		5
Ciutats més atractives per a la inversió estrangera (2016)		5
Primeres ciutats del món en projectes d'inversió (2012-2016)		8
Índex de Ciutats Competitives al Món/Europa (2015)		26/12
Rànquing de Prosperitat Global (2015)		19
Ciutats del món en organització de reunions internacionals (2015)		3
Ciutats amb millor reputació (2015)		6
Sostenibilitat, qualitat de vida i cohesió social		
Índex de ciutats segures (2015)		15
Qualitat de Vida (Mercer Consulting) (2016)		39
Rànquing d'atractivitat per a la feina (2015)		4
Smart City Global - Energia, transport i enllumenat (2016)		2
Índex de progrés social, SPI* (mitjana 2011-2013)		165
Nutrició i assistència mèdica bàsica* (mitjana 2011-2013)		11
Ràtio preu de la propietat/ ingressos (2016)		130
Nivell d'igualtat econòmica - Coeficient GINI (2013)		3
Turisme		
Millors destinacions del món (2016)		11
Destinacions de turisme internacional Europa/Món (2014)		7/26
Creuers als principals ports d'Europa-Mediterrani/món (2014)		1/4
Pernoctacions de turistes internacionals		5
Coneixement		
Índex de ciutats innovadores (2015)		27 món/ 13 Europa
Millors programes MBA. Rànquing europeu/mundial (2016)		IESE 7/16, ESADE 8/23
Millors universitats del món (2015-2016)		146 UAB, 164 UPF i 174 UB
Infraestructures		
Les 10 primeres ciutats d'Europa (2016/2017) - Connectivitat		10
Aeroports d'Europa per volum de passatgers (2015)		11
Ports d'Europa en trànsit de contenidors (2014)		77 món/ 17 Europa
Cost de la vida i espais productius		
Oferta immobiliària competitiva per als negocis a Europa: perspectives d'inversió en propietats existents (2016)		12
Projectes de desenvolupament (2016)		19
Ciutats del món amb cost de la vida més alt (Mercer Consulting) (2015)		124

* Nivell regional (Catalunya).

Posició de Barcelona en coste de la vida en ciutats del mundo

Barcelona també se situa entre les ciutats amb una bona posició competitiva per atreure activitat del comerç minorista l'any 2015, en desena posició segons Destination Europe 2015. D'altra banda, l'informe Main Streets Across the World 2015/2016 indica que els lloguers als carrers més comercials de la ciutat han baixat respecte a 2014 i situa Barcelona, en concret el Portal de l'Àngel, en la quinzena posició d'ubicacions més cares per al comerç minorista.

Coneixement i innovació

El quart trimestre de 2015, més de la meitat dels llocs de treball a la ciutat de Barcelona (el 54,2%) corresponen a activitats de coneixement alt, un percentatge 9 punts percentuals superior a la mitjana catalana (44,6%). La ciutat és el nucli central d'aquest segment de l'economia a Catalunya, ja que concentra el 44,2% dels llocs de treball de coneixement alt quan el pes de Barcelona sobre el total dels assalariats catalans és del 36,3%.

L'afiliació a sectors intensius en coneixement a la ciutat experimenta durant el 2015 un increment del 4,8%, superior al del conjunt de l'economia, que va ser del 3,7%. Pel que fa a les empreses, un 30% del total de Barcelona pertanyen als sectors de coneixement alt i han experimentat un augment del 2,6% en el transcurs de l'any, superior a la mitjana de la ciutat (1,8 punts percentuals).

Afiliats al règim general de la SS per sectors i intensitat de coneixement

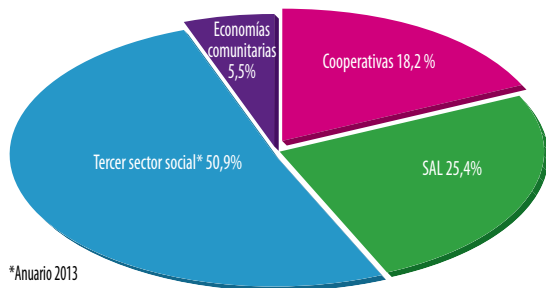
IV trimestre 2015	Barcelona	S/total	Pes Barcelona/ Catalunya	%
Indústria d'alt i mitjà nivell tecnològic	36.110	4,12%	26,73	-3,8
Serveis intensius en coneixement	439.182	50,11%	46,65	4,8
Total afiliats coneixement alt	475.292	54,23%	44,15	4,1
Coneixement baix	401.077	45,77%	29,95	3,4
Total assalariats ciutat	876.369	100,00%	36,28	3,7

D'altra banda, el 2015 Barcelona encapçala el rànquing de sol·licituds de models d'utilitat a les províncies espanyoles amb el 16,2% del total, per davant de Madrid, València i el País Basc. El pes de les patents de la demarcació barcelonina en el conjunt estatal és del 13,2%, només per darrere de Madrid.

Iniciatives de l'economia social i solidària

L'economia social i solidària afronta la resolució de les necessitats col·lectives des de la cooperació, l'equitat i l'autogestió que es desplega des d'un vessant socioempresarial i des de noves fórmules comunitàries.

Empresas, asociaciones e iniciativas de economía social y solidaria. Barcelona 2015

A la ciutat es localitzen 861 cooperatives, prop de 1.200 societats anònimes laborals, 2.400 entitats del tercer sector social i 260 iniciatives d'economies comunitàries-bancs del temps, cosa que representa el 2,8% del total de les empreses de Barcelona.

La magnitud agregada de les altres economies a Barcelona s'estima en més de 53.000 persones contractades, més de 100.000 persones voluntàries, més de 500.000 socis de consum i prop de 113.000 mutualistes.

Pel que fa a l'especialització territorial, l'Eixample concentra gairebé el 20% de les empreses i iniciatives d'economia social i solidària de la ciutat, amb predomini del comerç. Sant Martí, Gràcia, Ciutat Vella i Sants-Montjuïc suposen cadascun al voltant del 11-12% del total. A Sant Martí hi ha una forta presència de societats laborals i cooperatives, a Gràcia d'experiències comunitàries, a Ciutat Vella de centres especials de treball i cooperatives d'iniciativa social i a Sants-Montjuïc del conjunt de l'economia social i solidària.

Els districtes amb una presència inferior al 10% del total són Sarrià-Sant Gervasi, on destaca l'agroecològic; les Corts, amb més presència del tercer sector social; Sant Andreu, producció, i Nou Barris, gestió cooperativa comunitària.

Empreses i ocupació a l'economia verda

Es considera ocupació i empreses verdes les vinculades al sector del medi ambient, i també les de les activitats administratives, d'educació, TIC i R&D relacionades amb la protecció del medi ambient i la gestió de recursos. El 2014, l'economia verda ocupa entre 25.000 i 36.000 persones a Barcelona i representa entre un 2,6 i un 3,7% de l'ocupació de la ciutat. Aquestes estimacions d'ocupació i empreses oscil·len entre una cota màxima i mínima a partir d'incloure o no en l'àmbit de les consultores d'enginyeria i arquitectura determinades activitats, un ajust realitzat en base a criteris establerts en estudis internacionals¹¹.

Així doncs, Barcelona concentra al voltant del 40% de l'ocupació verda de Catalunya i el pes d'aquesta dins dels llocs de treball de la ciutat és similar (en el llinard mínim) al dels serveis de tecnologies de la informació o el de les activitats artístiques i recreatives.

---

¹¹ Aquesta definició inclou les activitats incloses als codis CCAE d'Economia Verda proposats pel Dept. de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya a partir del Manual d'Eurostat i de la metodologia de la consultora AMPHOS 21. Altres sectors considerats en l'anàlisi són les consultores d'arquitectura i enginyeria, anàlisis i assajos tècnics, recerca i desenvolupament en biotecnologia, comerç a l'engròs de ferralla i productes de rebuig, transport de passatgers i mercaderies per ferrocarril, parcs botànics, zoològics i reserves naturals.

Per altra banda, comentar que només el 45% de l'ocupació verda pertany al nucli mediambiental tradicional d'aigua, residus i energia de fonts renovables en el cas de prendre com a referència el llindar mínim d'ocupació, un percentatge que baixa al 31% quan considerem el llindar màxim.

Treballadors* a l'economia verda a Barcelona 2014

Nombre de treballadors	Valor mínim	Valor màxim
	25.005	35.831
Pes s/ ocupació total ciutat (%)	2,6	3,7
Pes ocupació verda Barcelona/Catunya	38,4%	40,5%
Pes nucli mediambiental	45%	31%

* Afiliats als règims general i d'autònoms de la Seguretat Social.

En el període entre 2008 i 2014, l'ocupació verda es redueix en paral·lel al descens de la del conjunt de sectors a Barcelona (-5,5 i -7,6%, respectivament), de manera que manté un pes força estable sobre el conjunt de l'economia de la ciutat -entre el 2,5% i el 4% del total- al llarg d'aquests anys.

Pel que fa el nombre d'empreses verdes a Barcelona, el 2014 s'estima un ventall d'entre 808 i 1.897 empreses amb assalariats.

Aquestes xifres representen en el llindar mínim l'1,1% de les empreses de Barcelona i el 26,4% de les empreses verdes de Catalunya, i en el llindar màxim el 2,7% i el 33,5% dels totals de la ciutat i el Principat, respectivament.

Empreses* de l'economia verda a Barcelona 2014

Nombre d'empreses	Valor mínim	Valor màxim
	808	1.897
Pes s/ total economia ciutat	1,1%	2,7%
Pes empreses verdes Barcelona/Catalunya	26,4%	33,5%
Pes nucli mediambiental	15,1%	6,9%

* Centres de cotització a la Seguretat Social.

Entre 2012 i 2014, el nombre d'empreses verdes creix prop del 3%, després que en el període 2008-2014 es reduís en una proporció més elevada que el teixit empresarial del conjunt de la ciutat (-6,6%). Aquesta evolució respon al fet que els primers anys de la

crisi la petita dimensió empresarial de les consultories –dependents de la inversió pública i amb poca activitat exportadora– provoca una pèrdua de teixit empresarial més gran que la de llocs de treball, amb el transvasament de llocs de treball de petites empreses a grans empreses que internalitzen algunes de les activitats de consultoria ambiental.

L'economia verda es perfila com un dels vectors de transformació del model productiu a Barcelona. La ciutat té actius rellevants per avançar cap una economia baixa en carboni, com ara el pes de l'ocupació verda, la presència de centres de referència en recerca mediambiental a l'àrea de Barcelona, el percentatge de patents vinculades a tecnologies verdes –que assenyala l'economia verda com un vector d'innovació– i la millora en l'ús eficient dels recursos durant els darrers anys, que reflecteixen els indicadors d'intensitat energètica, del consum d'energia en tots els sectors econòmics i de consum d'aigua, el baix nivell d'emissions de CO₂ en comparació amb altres ciutats i el model de mobilitat sostenible, amb un pes elevat dels desplaçaments interns fets a peu, amb bicicleta i/o transport públic i un desenvolupament rellevant d'infraestructura per al vehicle elèctric.

3. Politiques actives

Ajuntament de Barcelona

Obrim el capítol de polítiques actives per a l'ocupació gestionades a la ciutat de Barcelona amb els programes i les accions portats a terme per l'Ajuntament de Barcelona mitjançant Barcelona Activa, la Fundació Barcelona Formació Professional i l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat.

Barcelona Activa

El 2015 ha estat un any de canvi de cicle i d'enfocament de les polítiques de Barcelona Activa per al desenvolupament econòmic a Barcelona. L'entrada del nou govern municipal ha suposat l'inici d'un canvi de rumb, d'una etapa de transició que es durà a terme el 2016 cap a un altre model de desenvolupament més respectuós socialment i ambientalment, en el qual l'agència municipal es dibuixa com l'organització responsable d'impulsar el desenvolupament econòmic de la ciutat, dissenyar i executar polítiques d'ocupació per a tothom i afavorir el desenvolupament d'una economia plural i de proximitat.

Amb 90.000 persones en situació d'atur, una elevada precarietat laboral, importants desigualtats socials i territorials i situacions d'emergència social que atempten contra els drets dels ciutadans i ciutadanes de Barcelona, fruit de la crisi econòmica però, sobretot, d'un model econòmic insostenible i injust, el nou govern vol afavorir el desenvolupament d'una economia diversificada, plural i de proximitat, que dinamitzi les comunitats locals i les relacions econòmiques amb l'exterior, fomenti la sostenibilitat i la innovació social, i doni suport a l'activitat econòmica per tal d'estimular la creació d'ocupació de qualitat, millorar la cohesió social i convertir Barcelona en un referent mundial de canvi de model econòmic.

En aquest context, el canvi de rumb iniciat a mitjan 2015 parteix de les noves línies i dinàmiques d'actuació següents:

Recuperar el pes i la centralitat de les polítiques d'ocupació.

Fer que Barcelona Activa estigui molt més present al territori i arribi a més sectors socials des d'una perspectiva de desenvolupament socioeconòmic de proximitat.

Introduir altres dinàmiques de treball amb més transversalitat, transparència i horitzontalitat.

Facilitar una nova visió de les persones (entenant el seu context socioeconòmic i partint de qualitats més que de mancances) i incorporar la perspectiva de gènere i de cures de manera transversal. Facilitar una visió més àmplia de l'emprenedoria (col·lectiva, social...) i la innovació (no només tecnològica) i donar valor a la importància de la responsabilitat social i ambiental de l'empresa. Adoptar una visió d'economia plural que valoritzi l'economia cooperativa, social i solidària i altres economies transformadores (economies col·laboratives, economies comunitàries...), així com l'economia verda i circular.

Així, en la segona meitat de l'any, des de Barcelona Activa s'han començat a impulsar les primeres mesures, que són només els primers passos d'aquest procés de transició, entre les quals destaca la posada en marxa del Programa de nous plans municipals d'ocupació que permetrà la contractació de més d'un miler de persones aturades de la ciutat durant sis mesos. Alhora, s'ha començat a treballar en una estratègia, concertada amb els agents socials, de foment de l'ocupació de qualitat i lluita contra la precarietat laboral i les desigualtats, en el marc d'una nova política econòmica i de desenvolupament local.

També s'ha creat una nova línia de treball, la Direcció d'Altres Economies i Proximitat, amb l'objectiu d'impulsar el desenvolupament local en clau de proximitat, reequilibri territorial i foment d'una economia plural.

En aquest àmbit, s'ha elaborat el Pla de xoc d'economia cooperativa, social i solidària, un pla transversal per a tot el mandat iniciat el 2015 amb un pressupost de més de 650.000 euros, i s'ha promogut la creació de la Xarxa de municipis d'economia solidària. Així mateix, l'OAE ha passat a ser l'Oficina d'Atenció a les Empreses i s'ha convertit en un espai més inclusiu de les diferents tipologies d'empreses i altres economies.

Pel que fa al turisme, també s'ha impulsat un canvi d'enfocament que ha de permetre redefinir prioritats i millorar-ne l'encaix a la ciutat. Per això s'ha promogut la creació del Consell Turisme i Ciutat, que ha de ser l'instrument principal per garantir la participació i la implicació dels múltiples agents ciutadans i empresarials implicats en l'activitat turística, i s'han posat les bases per iniciar un nou Pla estratègic de turisme 2016-2020.

Finalment, s'ha iniciat un procés d'avaluació i revisió de l'abast, cobertura de col·lectius i necessitats, i de l'impacte de les actuacions portades a terme amb l'objectiu d'adaptar els recursos i les metodologies a la necessitat de resposta a situacions d'emergència social i de lluita contra les desigualtats socials i territorials.

En total, l'any 2015 Barcelona Activa ha atès 54.648 persones i 5.966 empreses. A més a més, ha orientat acadèmicament i professionalment 16.077 estudiants.

Serveis a l'ocupació i a l'empresa

Capacitació professional i ocupació

26.982 persones han estat ateses a través dels serveis i programes de capacitació professional i ocupació.

Mitjançant els serveis permanents de Barcelona Activa, 9.395 persones han estat ateses pel servei d'assessorament personalitzat ofert al conjunt de la població en amplis horaris d'atenció, mentre que 18.436 persones han assistit a activitats grupals d'orientació, recerca de feina i desenvolupament professional.

S'han impulsat noves edicions dels programes d'inserció per a persones en risc d'exclusió (PISL i PROPER), en col·laboració amb l'Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament, mitjançant els quals s'han atès 1.912 persones derivades dels serveis socials municipals i/o en risc d'exclusió.

S'han ofert programes d'ajut a la contractació estable de persones amb dificultats d'inserció. Des de 2013, s'ha bonificat la contractació indefinida de 1.151 joves i persones aturades de llarga durada a través del programa Barcelona Crea Ocupació mitjançant ajuts econòmics a empreses. Així mateix, des de la fi de 2014, mitjançant el programa Barcelona es Compromet d'ajuts a empreses per fomentar la contractació estable de persones aturades majors de 40 anys i amb antiguitat a l'atur superior a un any, així com persones en risc d'exclusió, s'han formalitzat 388 contractes.

S'han desplegat múltiples actuacions de suport a l'orientació i ocupació dels joves, com el servei BCN Treball Joves per a joves en recerca de feina o el servei d'assessorament personalitzat per a joves, juntament amb programes en col·laboració amb altres administracions, com el programa amb fons europeus Mobilitza't Mobile o els cofinançats pel SOC en el marc de Garantia Juvenil

com ara Joves per a l'Ocupació, Fem Ocupació per a Joves, formació TIC, assessorament mitjançant la Xarxa d'Impulsors de Garantia Juvenil o el nou programa multiformat Garantia d'Èxit Barcelona, que s'iniciarà el 2016. Mitjançant aquests serveis i programes específics s'han atès 3.628 joves. Així mateix, el servei d'orientació als centres educatius ha orientat acadèmicament i professionalment més de 16.000 estudiants.

S'ha avançat en el Pla de xoc contra l'atur de molt llarga durada, dirigit a les persones que fa dos anys o més que estan en situació d'atur, que preveu accions d'orientació, capacitació i formació professionalitzadora. Es preveu que el programa es completi el 2016 i que en total s'atenguin i es formin 2.500 persones d'aquest col·lectiu.

El 2015, a més dels plans d'ocupació emmarcats en les convocatòries del SOC, s'han posat en marxa els nous plans d'ocupació municipals amb recursos propis en àmbits d'actuació innovadors –els primers en reforç escolar, suport de llengua anglesa o a les escoles bressol, entre d'altres– i en col·laboració amb altres àrees de l'Ajuntament. En total, 919 persones han millorat la seva ocupabilitat mitjançant itineraris mixtos de formació i treball.

El programa Treball als barris, d'actuacions ocupacionals i dinamització del territori complementaris a la Llei de barris, ha atès 2.468 persones residents en barris d'especial atenció i amb especial incidència de l'atur.

S'han portat a terme noves edicions de programes de formació professionalitzadora orientada a la demanda real. D'una banda, el programa Actualitza't ha format per a la reorientació professional 566 persones en els àmbits del disseny, la logística i la distribució, les TIC, comerç i màrqueting, vehicle elèctric, el sector mòbil i la tecnologia LED.

D'altra banda, el programa de formació ocupacional en àrees prioritàries, en col·laboració amb el SOC, ha format 97 persones en ocupacions del sector sociosanitari i la logística.

Emprenedoria

Els serveis i programes d'emprenedoria de Barcelona Activa han acompanyat la construcció i anàlisi de 2.813 nous projectes empresarials i han atès 14.850 persones interessades en la creació

d'empreses. S'estima que aquests projectes permetran crear prop de 1.900 noves empreses i generaran més de 3.300 llocs de treball.

S'ha assolit un màxim històric en el suport a projectes empresarials amb programes a mida de creació d'empreses. Així, 860 persones han participat en programes intensius i específics en sectors com ara indústries creatives, biotecnologia, energies netes, e-commerce, artesanía, comerç, construcció, turisme i tercer sector i per a col·lectius (dones, joves i majors de 45 anys).

S'ha impulsat el primer programa d'acompanyament de projectes emmarcats en el camp de l'emprenedoria social, amb participació de 17 persones que han desenvolupat un projecte empresarial d'impacte socialment positiu. També s'ha celebrat la primera edició de FuTurisme, el primer programa integral de foment i acompanyament a la creació d'empreses en l'àmbit del turisme, amb 18 participants.

Els espais d'incubació mstartupBarcelona, d'impuls del sector del mòbil a través d'acceleradores empresarials, i ESA BIC Barcelona, adreçat a impulsar la creació d'empreses al voltant de les tecnologies de l'aeroespai, juntament amb el Parc Tecnològic Barcelona Nord i les incubadores Glòries i Almogàvers Business Factory, han acollit, el desembre de 2015, un total de 213 empreses i projectes empresarials. S'estima que aquestes empreses generen ocupació directa per a més de 1.100 treballadors i treballadores.

Empresa

Durant l'any 2015 s'han acabat de desplegar i ajustar els diferents serveis que integren l'Oficina d'Atenció a les Empreses, que es va posar en marxa l'octubre de 2014, i que a la fi de 2015 ha iniciat un procés de reorientació per donar servei també a diferents tipus d'empreses, com ara les vinculades a altres economies com les col·laboratives, cooperatives, socials i solidàries, societats laborals i projectes d'emprenedoria col·lectiva. Integra els serveis següents: constitució d'empreses, informació i tràmits municipals, finançament empresarial, cerca de treballadors, transmissió d'empreses, localització i aterratge, internacionalització, creixement empresarial i assessorament personalitzat. A través dels serveis i programes de suport a les empreses, Barcelona Activa ha atès 5.966 empreses.

El servei de constitució d'empreses ha facilitat la constitució de 542 noves empreses a la ciutat, en un procés únic d'estalvi de temps i costos, mentre que, mitjançant el servei de finançament, ha donat suport a l'obtenció de 46,3 milions d'euros per part de 174 empreses i emprenedors.

A través del servei de cerca de treballadors, que posa en contacte empreses que necessiten incorporar treballadors o alumnes en pràctiques amb persones que cerquen feina, s'han gestionat un total de 2.604 vacants laborals i de pràctiques que han permès a més de 768 persones accedir a una feina.

Mitjançant el servei de transmissió d'empreses, s'ha facilitat la transmissió amb èxit de 25 empreses.

S'ha atès 55 empreses i 18 emprenedors internacionals interessats a instal·lar-se a Barcelona, 13 dels quals han fet efectiva la seva instal·lació el 2015 i han creat 108 nous llocs de treball. Així mateix, el servei de localització empresarial ha donat suport a 90 empreses i projectes en la cerca d'espais adequats a les seves necessitats a la ciutat.

Formació

Un total de 23.963 persones han estat formades en 6.497 accions formatives de diversa durada en els àmbits de la gestió empresarial, l'emprenedoria, l'ocupació i la recerca de feina.

S'han format en competències tecnològiques avançades 9.659 persones, professionals i/o treballadors de petites i mitjanes empreses i s'ha ofert formació inicial per a l'alfabetització digital a 2.526 persones mitjançant la xarxa d'antenes Cibernàrium en biblioteques públiques.

Promoció

Promoció de la ciutat

S'han fet 28 accions de promoció econòmica a l'exterior (workshops internacionals, jornades, missions a l'estranger i congressos) que han permès presentar Barcelona en clau econòmica i empresarial davant més de 35.534 empresaris, directius, professionals i inversors internacionals.

Fruit de la tasca del Comitè de Rutes Aèries-CDRA, del qual forma part l'Ajuntament, durant 2015 s'han establert cinc noves rutes intercontinentals des de l'Aeroport de Barcelona: São Paulo, Bakú (Azerbaidjan), Accra (Ghana), Toronto i Seül.

Per dinamitzar la comunitat econòmica i empresarial estrangera de la ciutat s'han atès 246 delegacions estrangeres en clau de promoció econòmica amb un total de 3.357 delegats.

A més, s'ha treballat en 34 actes i iniciatives de caràcter divers amb cambres de comerç, consolats i associacions d'empresaris estrangers amb impacte directe en 1.812 persones. S'ha organitzat la segona edició del Barcelona International Community Day amb l'objectiu de fidelitzar i retenir la comunitat econòmica estrangera mitjançant 24 activitats (conferències, tallers, càpsules informatives, animacions), 39 ponents i una fira amb 60 expositors, on han assistit 2.950 persones de 86 països diferents. També s'han acompanyat 66 projectes d'inversió estrangera en la instal·lació a la ciutat, que han evolucionat de maneres diverses, set dels quals han consolidat la instal·lació a la ciutat durant l'any 2015.

Sectors estratègics

En el marc del Mobile World Congress 2015, Barcelona Activa ha treballat per afavorir la presència de les petites i mitjanes empreses i la ciutadania en àmbits vinculats a les TIC i per comunicar els actius i projectes de ciutat vinculats a aquest sector.

La plataforma LIVE, situada com a referent estatal i internacional i integrada per més d'una vintena d'entitats públiques i privades referents en el sector, ha assessorat més de 70 empreses i propostes de projectes i ha fet diverses tasques de suport i assessorament a plans públics relacionats amb el sector (Pla de qualitat ambiental, subvenció a la compra de moto elèctrica o punts de recàrrega ràpida per part de l'AMB, entre d'altres).

L'ajuntament ha contractat els guanyadors del concurs de compra pública innovadora BCN Open Challenge, que actualment estan desenvolupant les solucions proposades. Amb aquest projecte, Barcelona s'ha posicionat com a ciutat pionera i capdavantera en innovació pública i ha lligat per primera vegada un procés d'innovació amb la contractació real de serveis municipals.

Turisme i esdeveniments

S'ha continuat treballant en el marc de la certificació Biosphere World Class Destination, que manté el reconeixement de la ciutat com a destinació de turisme sostenible i responsable i han estat reconeguts com a punts forts de la ciutat en la matèria el programa Barcelona+Sostenible, l'accessibilitat urbana i la designació com a Capital Europea del Voluntariat, entre d'altres.

S'ha acompanyat l'aterratge a la ciutat de més de 60 projectes d'esdeveniments d'interès econòmic, com el Mobile World Congress, l'European Supply Chain & Logistics Summit o la 15th European AIDS Conference, entre d'altres.

En el marc d'una nova estratègia de gestió del turisme, s'ha creat el Consell Turisme i Ciutat com a òrgan de participació sectorial pel que fa a polítiques municipals de gestió turística. També s'ha començat a treballar en el Pla estratègic de turisme 2016-2020.

Promoció del territori i comerç

S'ha celebrat la tercera edició del programa Obert al Futur, que ha permès millorar les competències professionals i digitals de 1.235 comerciants de tots els districtes de la ciutat. També s'ha fet la primera edició del Programa de suport al teixit comercial de Barcelona, en què han participat 48 persones provinents de 29 associacions comercials dels 10 districtes de la ciutat. L'objectiu del programa és formar i facilitar eines i recursos als membres de les associacions perquè desenvolupin la seva tasca amb èxit. Entre altres aspectes, s'ha donat suport a l'elaboració del pla estratègic de l'associació i s'ha proporcionat formació per a la millora de la gestió interna de les associacions.

A partir d'una edició pilot de suport municipal a la presència del comerç de la ciutat a la xarxa, a l'eix comercial del carrer de Sants s'ha posat en marxa el projecte d'àmbit ciutadà "Comerç a la Xarxa" amb l'objectiu de poder geolocalitzar 6.000 comerços de proximitat amb la col·laboració de la Fundació Barcelona Comerç.

S'han coordinat les actuacions vinculades a la campanya de Nadal, com la segona edició del concurs d'idees d'enllumenat nadalenc "Encén el Nadal", que ha permès la participació de professionals i joves creadors de Barcelona.

A través de la Xarxa d'Economia Social i Solidària de Barcelona (XESB), integrada per més de 100 empreses socials i entitats sense ànim de lucre, s'han fet 61 accions i projectes de suport i promoció de l'economia social i solidària que han inclòs, entre d'altres, formació, taules de diàleg, comissions de treball de temàtiques diverses i visites a entitats, amb prop de 2.400 participacions.

Nou rumb per a Barcelona Activa. Construïnt una economia plural

Vivim un moment de canvi d'època atès que el model productiu i la crisi econòmica dels darrers anys han creat desigualtats i una fractura social entre territoris i generacions. Així mateix, noves realitats i nous paradigmes socials i econòmics estan emergint com a resposta a les ineficiències del sistema. Entre aquests destaquen el potencial transformador de l'economia col·laborativa, social i solidària i l'economia verda i circular, terrenys amb un gran potencial de generació d'ocupació, sense oblidar els sectors econòmics tradicionals, com el turisme o el comerç, que tenen un pes econòmic, social i ambiental molt important a la ciutat.

Amb la intenció de liderar aquest procés de canvi cap a una economia plural i sostenible, el 2015 Barcelona Activa ha pres una sèrie de mesures encaminades a promoure l'ocupació de qualitat i el desenvolupament econòmic local des de la perspectiva de l'economia més plural i del reequilibri territorial, mesures que són només els primers passos d'un procés de transició que s'anirà completant el 2016 amb un nou pla estratègic per a Barcelona Activa. A continuació es detallen algunes d'aquestes primeres mesures de canvi:

Procés participatiu en el Pla d'acció municipal (PAM). 200 idees i propostes entraran a formar part del procés participatiu del PAM que es durà a terme durant els primers mesos de 2016. El procés ha estat obert a tots els treballadors i treballadores que hi han volgut participar per debatre i formular propostes en els seus àmbits d'actuació.

Pla de xoc per fer créixer l'economia cooperativa, social i solidària transversal, amb un pressupost de més de 650.000 euros que aposta per accions en l'ocupació, l'empresa, l'emprenedoria, la formació i la creació de la Xarxa de municipis d'economia solidària.

Creació de la Direcció d'Altres Economies i Proximitat amb l'objectiu d'impulsar el desenvolupament local en clau de proximitat i de reequilibri territorial i fomentar una economia plural que valoritzi l'economia cooperativa, social i solidària, així com altres economies transformadores.

Nova estratègia per a l'ocupació. Impuls d'un procés participatiu per configurar, de manera consensuada i compartida, una nova estratègia per a l'ocupació a Barcelona, partint dels treballadors i treballadores de Barcelona Activa i amb la participació de la ciutadania, entitats, administracions i agents socials.

Nous plans d'ocupació municipals. Proposta inicial, per al primer any, de 640 contractes. Durant 2015 s'han iniciat les primeres contractacions (210 persones aturades contractades). Primers projectes vinculats a reforç escolar, suport a escoles bressol, impuls de projectes formatius adreçats a joves i dinamització de festes culturals, entre d'altres.

Creació del Consell de Turisme i Ciutat i Pla estratègic de turisme 2016-2020. Fruit de la mesura de govern "Impuls del procés participatiu sobre el model turístic de Barcelona", el Consell Turisme i Ciutat serà l'òrgan de participació estable per debatre i consensuar el model turístic de la ciutat i les polítiques municipals de gestió turística.

Actualització del Pla estratègic de turisme 2016-2020, document base per a la gestió del turisme a la ciutat fonamentat en criteris de responsabilitat, sostenibilitat, cohesió, redistribució i innovació per recuperar el lideratge públic en la governança i la gestió del turisme així com garantir la qualitat i sostenibilitat de l'activitat turística.

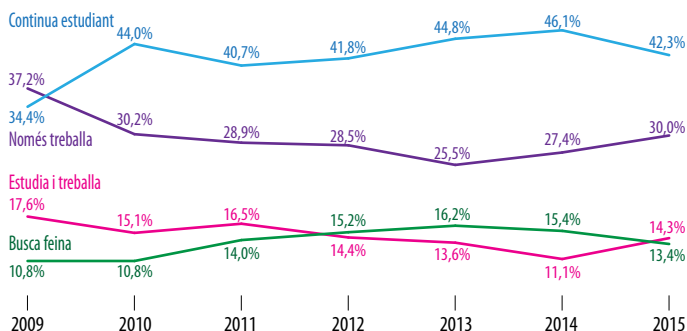
Transformació de l'Oficina d'Atenció a les Empreses per fer-la més inclusiva amb les diferents tipologies d'empreses i més propera a altres economies com les col·laboratives, cooperatives, socials i solidàries, societats laborals i projectes d'emprenedoria col·lectiva. Canvi de nom i inici d'un concurs per adjudicar la prestació dels serveis que s'hi ofereixen.

Fundació Barcelona Formació Professional

Teixit productiu i mercat de treball per als graduats en FP

Abans de passar a descriure la situació dels graduats en FP al mercat de treball cal fer una breu descripció de la situació de Catalunya en termes formatius i de mercat de treball. En edicions anteriors ja vam indicar la dualitat de la societat catalana, en la qual s'observen dos escenaris: el primer mostra la població amb una alta qualificació d'estudis universitaris, postuniversitaris i d'FP de grau superior (en endavant CFGS), capaç de donar resposta a les economies del coneixement i als nous perfils professionals propis del segle XXI.

Evolució de la situació dels graduats en FP

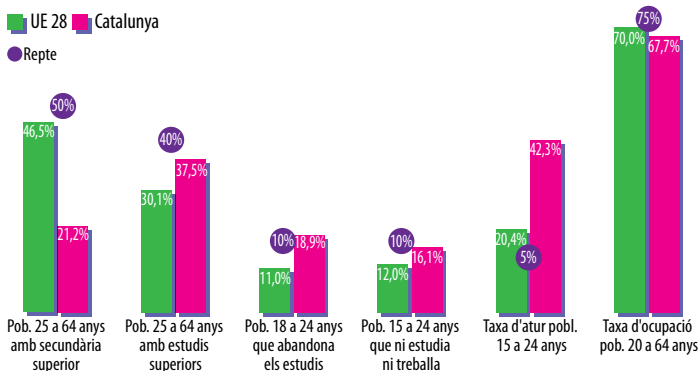
En aquest sentit, cal esmentar, en primer lloc, l'aposta que ha fet la ciutat de Barcelona per millorar l'oferta dels CFGS i, en conseqüència, per incidir en la millora de la qualificació a nivells superiors de la seva població i, en segon lloc, la valorització d'aquests cicles per part del mercat de treball, el qual valora el caràcter pràctic i els nivells formatius d'aquests estudis. El segon escenari se centra en la població amb baixa o poca capacitat competitiva, fruit d'uns baixos nivells formatius.

Pel que fa als nivells d'inserció de les persones recentment graduades en FP per centres formatius de la ciutat, hi observem una millora els darrers dos anys. La tendència de les persones que treballen o que estudien i treballen mostra una recuperació a l'alçada des de l'any 2013 i 2014, respectivament. En canvi, apreciem un

descens de les persones que continuen la formació. Aquests dos comportaments ens indiquen que s'està generant una certa recuperació econòmica i, en conseqüència, una reactivació del mercat de treball. Si recordem, els anys posteriors a 2007, hi apreciàvem un increment dels graduats en FP que continuaven la trajectòria educativa.

Indicadors estratègics 2020

Ara bé, si observem la trajectòria laboral dels graduats en FP segons el cicle formatiu cursat, hi apreciem diferències notables: la inserció al mercat de treball es pot fer de dues maneres, per compte propi o per compte d'altri. El treball per compte propi, o dit d'una altra forma, l'emprenedoria, s'ha d'analitzar majoritàriament des del punt de vista de l'emprenedor amb estudis universitaris, però hi ha poca informació sobre l'emprenedoria en FP. Des de l'Observatori de l'FP es va analitzar la iniciativa emprenedora per nivells d'estudis a partir de les dades del GEM-Catalunya.

Els principals resultats obtinguts mostraven que la proporció d'emprenedors amb estudis d'FP va créixer entre l'any 2008 (19,40%) i el 2012 (27,45%) i també el pes dels emprenedors graduats en FP naixents que passa del 2,61% el 2010 al 5,45% el 2012. Una altra dada rellevant sobre el valor econòmic que els emprenedors d'FP generen és el fet que un 28,6% dels emprenedors consolidats amb estudis d'FP declaren tenir ingressos per sobre dels 40.000 euros anuals.

No obstant això, el pes dels emprenedors es desconeix però en termes globals bona part dels graduats professionals opten per inserir-se per compte d'altri. Les dades de l'Enquesta d'inserció laboral dels recentment graduats a Barcelona mostra que el 44,3% està treballant o treballant i estudiant al cap de sis mesos d'haver-se graduat, el 42,3% continua estudiant i només el 13,4% declara estar a l'atur. La principal via d'inserció l'any 2015 i també els darrers anys és la xarxa personal en gairebé un 26% del casos, seguida de l'autocandidatura, mentre que l'empresa de pràctiques és la tercera via (22% entre els CFGM i 17% en els CFGS).

Contractació segons nivell d'instrucció

	Fins a primària	ESO / batxillerat	FP			Títol universitari
			CFGM	CFGS	Total FP	
2010	10,3%	57,7%	11,1%	4,0%	15,0%	17,0%
2011	9,4%	59,4%	10,2%	3,9%	14,1%	17,1%
2012	12,6%	57,6%	9,0%	3,6%	12,6%	17,3%
2013	13,4%	54,0%	9,2%	4,6%	13,8%	18,9%
2014	14,4%	53,7%	9,0%	4,8%	13,8%	18,2%
2015	15,2%	51,9%	8,9%	4,5%	13,4%	19,6%

Hi ha una diferència entre el total de contractes i la suma de contractes per nivell formatiu atès que es desconeix el nivell formatiu de molts dels treballadors amb una relació laboral especial del servei de la llar familiar

Un aspecte important que cal esmentar és que el 67% dels recentment graduats en un cycle mitjà estan exercint la professió que han estudiat, percentatge que en el cas dels graus superiors baixa al 64%. Aquestes xifres són força positives ja que evidencien una qualificació equitativa amb relació als estudis cursats. Quant al salari que declaren percebre tant els de CFGM com de CFGS se situa entre 900 i 1.200 euros mensuals. Les dades de contractació mostren les condicions en què els graduats s'insereixen en el mercat laboral.

La contractació entre els graduats en FP s'ha mantingut estable des de l'any 2007 (prop del 14% de les contractacions totals) i aquest any 2015 s'han recuperat els nivells de contractació d'abans de la crisi econòmica.

Trajctòria laboral segons cicles formatiu cursats. Perfils tipus	
CFGM – Trajctòria laboral Feina relacionada¹: 67% Via inserció: xarxa personal Salari inserits recentment: 900 € - 1.200 € Tendència contractació:² reducció Temporalitat: 92% Taxa d'ocupació I trimestre. 2016: 75% Taxa d'atur: 25%	CFGS – Trajctòria laboral Feina relacionada: 64% Via inserció: xarxa personal Salari inserits recentment: 900 € - 1.200 € Tendència contractació: constant Temporalitat: 87% Taxa d'ocupació I trimestre. 2016: 91% Taxa d'atur: 9%

Ara bé, s'observen tendències rellevants que cal esmentar: la tendència creixent de la contractació de les persones amb estudis superiors, tant graduats d'FP-CFGS com universitaris i postuniversitaris, i també de les persones amb estudis generals bàsics. En contraposició, els nivells intermedis d'FP-CFGM i batxillerat experimenten una tendència negativa. Aquesta doble tendència mostra la polarització del mercat de treball, que queda confirmada pel percentatge més baix de temporalitat dels dos extrems: les persones amb estudis universitaris (83%) i amb estudis primaris (85%).

Les dades de l'EPA del primer trimestre de l'any 2016 mostren que a un nivell formatiu més alt li corresponen uns nivells d'ocupació també més alts i, per tant, uns nivells més reduïts de desocupació. Mentre que les persones amb estudis superiors, tant d'FP de grau superior com universitaris i postuniversitaris, tenen unes taxes d'atur del 9%, les persones amb altres nivells inferiors se situen en valors d'atur del 15% i el 25%. Així doncs, cal esmentar que el mercat valora les persones amb estudis superiors i que entre aquestes s'inclouen les que han cursat un CFGS.

En conclusió, les dades confirmen la tendència ja anunciada des de fa anys tant per l'OCDE com per la Unió Europea sobre el fet que els llocs de treball seran ocupats per les persones amb uns nivells formatius superiors i especialitzats: els CFGS i els universitaris estan sent valorats, però en canvi no sembla que es valorin tant els CFGM.

Oferta d'FP inicial i per a l'ocupació

Durant el curs 2014-2015, la ciutat de Barcelona té 95 centres educatius que imparteixen FP. Entre aquests 95, 67 imparteixen

CFGM i 81 CFGS. Per districtes territorials, apreciem que hi ha una distribució poc equitativa en determinats districtes de la ciutat i, per tant, amb una accessibilitat diferenciada. Sant Andreu i Gràcia són els dos àmbits territorials que no disposen d'un centre d'FP de titularitat pública. En contraposició trobem els de Sant Martí i Ciutat Vella amb el nombre més alt de centres d'aquesta mateixa titularitat.

En termes d'evolució apreciem un increment significatiu de l'oferta i la demanda d'FP. El total d'alumnat d'FP s'ha incrementat en 7.081 efectius des del curs 2009-2010, moment en el qual la tendència de la matriculació experimenta un increment rellevant. Concretament, la matriculació en CFGM s'ha incrementat en 1.417 persones matriculades i en els CFGS en unes 5.600 persones.

Evolució de l'alumnat d'FP i batxillerat. Barcelona

	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15
CFGM	9.988	10.780	11.894	11.804	11.684	11.797	12.197
CFGS	14.876	16.039	18.100	18.481	19.082	20.154	21.705
Total FP	24.864	26.819	29.994	30.285	30.766	31.951	33.900
Batxillerat	22.412	22.161	21.876	21.622	21.989	22.136	22.741

Davant d'aquestes xifres a l'alça cal preguntar-se el motiu que ha comportat aquest increment tant de la demanda com de l'oferta. Podem pensar diversos motius: en primer lloc, molts dels estudiants d'FP (42,3%) que acaben els estudis decideixen seguir estudiant algun altre itinerari vinculat a l'FP. En segon lloc, l'FP és una opció cada cop més vàlida per a més individus en edats no típiques d'estudi d'FP per qualificar-se o requalificar-se. En tercer lloc, en èpoques d'atur elevat les persones opten per accedir de nou al sistema educatiu. I, en quart lloc, el mercat de treball actual i el sistema productiu són més competitius i especialitzats que mai, la qual cosa comporta que per accedir a un lloc de treball s'hagin incrementat els requeriments formatius per part de les empreses.

A Barcelona, durant el curs 2014-2015 van cursar un dels programes de formació i inserció (en endavant PFI) un total de 1.513 joves. Aquesta xifra reflecteix un augment significatiu des del curs 2007-2008 atès que 367 joves van cursar aquest tipus d'opció formativa. Aquesta evolució no significa necessàriament un augment

del col·lectiu de joves que abandonen de manera precoç el sistema educatiu, sinó més aviat la creació de nous recursos per part de l'Ajuntament per atendre les necessitats d'aquest col·lectiu que es van deixar d'oferir per altres administracions fruit de la conjuntura de crisi econòmica dels darrers anys.

Quant a la continuació dels estudis, el 2015 ha estat l'any en què més alumnes d'FP, 8.636 en total, han fet una preinscripció a la universitat. Aquesta xifra representa el 17,5% del total de persones preinscrites en estudis universitaris a Catalunya. El nombre de preinscrits procedents d'FP s'ha incrementat des de l'any 2007 en 3.100 persones, xifra que significa un increment proporcional del 56% i un increment interanual mitjà de prop de 400 titulats en FP preinscrits. Aquestes xifres confirmen la tendència creixent des de l'any 2007 a considerar l'FP com una via útil i moltes vegades una sortida natural, i cada cop més emprada, d'accés a la universitat.

Aquests titulats en FP que volen accedir a la universitat són majoritàriament dones (57%) i les edats més comunes són els 20 i els 21 anys. En termes d'elecció d'universitats, la UB i la UAB són les que registren el nombre absolut i proporcional més elevat d'alumnat procedent d'FP, un 18,5% dels alumnes d'aquestes universitats procedeixen d'FP. A la UPF, els titulats en FP representen el 13,4% i a la UPC trobem la xifra absoluta i relativa més baixa d'estudiants procedents de l'FP, un 11,8%.

Per concloure aquesta anàlisi, les dades de la formació contínua (en endavant FC) el 2015 són les següents: 18.811 alumnes van cursar una acció formativa orientada a millorar les capacitats i potenciar la qualificació professional. D'aquests alumnes, el 57,5% van ser dones i les edats més comunes van ser entre 31 i 50 anys, amb una mitjana d'edat de participació de 40,8 anys. Aquest fet s'explica sobretot per la funció requalificadora i de reciclatges de continguts en un sector de població que fa anys que es troba fora dels centres de formació.

Entre les 38 àrees professionals ofertes en destaquen especialment quatre pel gran nombre d'alumnes: llengües estrangeres (3.583 alumnes), administració i auditoria (3.457 alumnes), seguretat (3.355 alumnes) i consultoria empresarial (2.253 alumnes). En total, aquestes quatre àrees professionals agrupen dues tercers parts del total d'alumnat d'FC de l'any 2015.

Respecte al nivell de formació, el 40% dels participants tenen estudis universitaris mentre que el 24% tenen estudis professionals (10% CFGM i 14% CFGS). Sembla, doncs, que aquest tipus de formació atreu essencialment població amb elevats nivells d'instrucció o, si més no, especialitzada.

Reptes principals de futur

De l'anàlisi de les dades i l'elaboració d'estudis que porta a terme l'Observatori de l'FP, impulsat per la Fundació BCN Formació Professional, es desprenen un seguit de reptes que la ciutat de Barcelona haurà d'afrontar els propers anys. En primer lloc, cal continuar treballant per acostar els centres d'FP a l'empresa i a la inversa. En segon lloc, cal visibilitzar i fer més present l'FP en la societat, especialment cal millorar la informació sobre l'FP al món empresarial, a les famílies i als experts que treballen en l'orientació. En darrer lloc, és important promocionar l'FP de qualitat, especialment els CFGM.

FP i transició al món del treball

La Fundació BCN Formació Professional, com a instrument de desenvolupament de projectes compartits entre el sector productiu, els instituts i centres d'FP i la resta d'agents que participen en l'FP de la ciutat, ha continuat treballant durant el 2015 per tal de respondre a les necessitats dels diferents agents (econòmics, socials i educatius). En aquesta línia s'han portat a terme els projectes següents:

Projecte Vida Professional. Projecte d'orientació professional per a joves de 4t d'ESO, batxillerat i FP, en col·laboració amb Barcelona Activa i el Consorci d'Educació de Barcelona.

Pla de mesures Innovació a l'FP. Suport a projectes i mesures innovadores impulsats des dels centres d'FP de la ciutat de Barcelona i la seva demarcació.

Servei d'informació i orientació. Per a persones interessades a formar-se en FP i per a centres i empreses. Participació en el projecte INFORMA'T mitjançant l'Orientador@virtual.

Guia FP. És un instrument d'informació i orientació de l'oferta d'FP de la ciutat a l'abast de famílies, joves i professionals de l'educació.

Borsa FP (Insrt Point). Intermediació entre centres d'FP i empreses per a la gestió de pràctiques, FP dual i ofertes laborals adreçades a estudiants i a graduats en FP.

VII Edició dels Premis FPemprèn. Fomentar la cultura emprenedora, obtenir un reconeixement social de l'FP i potenciar la formació d'empresa premiant els millors projectes empresarials de grau mitjà i grau superior de la ciutat de Barcelona i la seva àrea metropolitana.

Aula Empresa. Suport en l'aplicació de la metodologia de simulació d'empreses per facilitar l'aprenentatge pràctic en el mòdul formatiu "L'empresa a l'aula" del CFGM de gestió administrativa.

Taules sectorials. Impulsar taules de debat i participació entre el diferents agents del territori: centres d'FP, empreses, patronals, centres tecnològics, sindicats..., en sectors econòmics estratègics i clau per al desenvolupament econòmic de Barcelona i la seva àrea metropolitana.

Beca Empresa. Incrementar la qualitat de les pràctiques en empreses a través d'un projecte d'estada que afegeix valor a l'aprenentatge de competències professionals.

Port Innova. Generar valor econòmic i social amb un punt de trobada entre empreses del port de Barcelona i centres d'FP de la ciutat en un marc d'innovació oberta, on les empreses plantegen reptes d'innovació que han de ser resolts per estudiants creatius i emprenedors mitjançant les seves idees.

Foment FP Industrial. Projecte per potenciar i donar suport a l'FP Industrial a través d'accions en l'àmbit de l'orientació, informació, impuls de la formació dual i la innovació, que permetin augmentar les vocacions industrials, atreure talent de l'FP a la indústria i valoritzar l'FP industrial.

Materials d'orientació a l'ESO. Recursos d'orientació per al professorat de secundària que permetin una millor accessibilitat a la informació de la formació professional.

PFI. Destinada a complementar l'oferta de programes de formació i inserció a la ciutat de Barcelona i donar suport a programes destinats a joves en risc d'exclusió social.

Fira't FP. Participació en fires sectorials per fer difusió i divulgació de l'oferta d'FP de Barcelona entre les empreses participants.

Impuls a l'FP dual. Impuls a les accions derivades de la mesura de govern, Impuls a la formació professional dual (juliol 2014) i seguiment de les promocions tutelades des de l'administració municipal.

Institut Municipal de Persones amb Discapacitat

Les polítiques actives per a l'ocupació gestionades per l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat es poden resumir en el quadre següent, que recull els serveis integrals d'orientació, acompanyament i suport a la inserció de les persones amb discapacitat i/o malaltia mental que permeten incrementar el grau d'ocupabilitat i la inserció laboral.

Serveis per a l'ocupació de l'IMPD. 2015

Ordre EMO/225/2015, de 17 de juliol

Nombre participants	33
Inici	2/11/2015
Fi	29/4/2016
Sexe	
Homes	18
Dones	15
Discapacitat	
Física	30*
Sensorial auditiva	1
Sensorial visual	2
Cost projecte	31.963,01 €

(*): 12 persones tenen pluridiscapacitat.

Agents econòmics i socials

Els agents econòmics i socials de Barcelona gestionen diversos programes de formació i inserció per a les persones actives, les que treballen i les que cerquen feina.

Comissions Obreres del Barcelonès

Les accions que porta a terme CCOO a la ciutat de Barcelona són bàsicament d'orientació professional i de formació. Durant l'any 2015, CCOO ha fet un total de 134 cursos a la ciutat de Barcelona, amb 11.444 hores de formació i 1.917 participants.

Distribució dels cursos per famílies professionals

	Cursos	Sobre el total	Alumnes	Hores
Administració i gestió	9	6,7%	131	1.060
Comerç i màrqueting	17	12,7%	262	2.360
Electricitat i electrònica	5	3,7%	67	320
Ensenyament i formació	10	7,5%	149	310
Formació complementària transversal	16	11,9%	159	302
Hoteleria i turisme	3	2,2%	47	710
Idiomes	20	14,9%	278	2.422
Informàtica i comunicacions	13	9,7%	212	1.230
Sanitat	7	5,2%	109	160
Seguretat i medi ambient	13	9,7%	208	660
Serveis socioculturals i a la comunitat	19	14,2%	266	1.840
Transport i manteniment de vehicles	2	1,5%	29	70
Total	134	100,0%	1.917	11.444

Dels 134 cursos, més del 40% han permès que les persones participants hagin pogut obtenir alguna acreditació oficial o certificació de valor reconegut en el mercat de treball. En aquest sentit, s'han impartit 24 cursos per a l'obtenció de certificats de professionalitat (347 alumnes), 26 cursos certificables a final de curs (405 alumnes) i nou cursos preparatoris per a l'obtenció d'una certificació (170 alumnes).

Perfil de l'alumnat

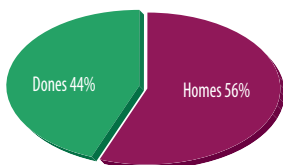
El perfil de l'alumnat és el d'una dona (56%), entre 30 i 50 anys, malgrat que més d'un 24% tenia més de 50 anys. El 54% de

l'alumnat estava desocupat i el 44% ocupat a l'inici del curs, mentre que un 2% buscava la primera ocupació. Per nivell d'estudis, predomina l'alumnat universitari (36%) i amb batxillerat (20%).

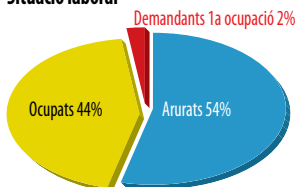
El perfil base de l'alumnat ocupat és el d'un/a treballador/a de gran empresa (52% del total), amb una categoria professional de tècnic/a qualificat/da o no qualificat/da (81% del total) i que presta els seus serveis a l'àrea de producció (72% del total).

Característiques dels participants

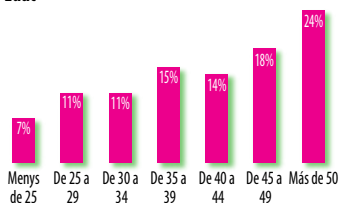
Sexe

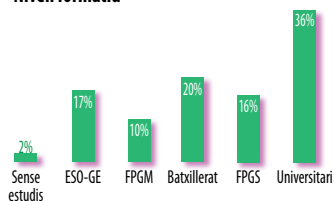
Situació laboral

Edat

Nivell formatiu

Foment del Treball Nacional

Foment del Treball Nacional és la confederació d'empresaris i organitzacions empresarials de Catalunya i agrupa tots els sectors de l'activitat econòmica: agricultura, indústria, comerç i serveis. El centre de formació de FTN és un dels serveis que la patronal catalana posa a disposició de les empreses per contribuir a millorar-ne la competitivitat, a través de la qualificació dels recursos humans que les integren, i afavorir-ne la internacionalització.

El centre de formació, amb més de 30 anys d'experiència, té per objecte oferir a les empreses activitats formatives i serveis que facilitin l'adaptació dels treballadors als canvis continus que

s'imposen en totes les àrees d'activitat i afecten transversalment els llocs de treball de tots els sectors de l'activitat empresarial.

A través del coneixement de les necessitats formatives de les empreses, tant a escala sectorial com territorial, s'ha elaborat un programa d'activitats formatives que dona resposta a les exigències de millora de la competitivitat i la gestió de les empreses, especialment de les pimes. Els programes es renoven adequant-los a les necessitats de les empreses i dels mercats i potenciant-ne la vinculació a altres organitzacions i entitats capdavanteres en formació contínua per al desenvolupament dels projectes conjunts de caràcter innovador que eleven el nivell de qualitat al qual s'ha arribat i mantenen la referència del nostre Centre de Formació.

Activitats de formació

Ha organitzat 269 cursos l'any 2015, 23 més que l'any anterior. Hi destaca la importància dels de caràcter intersectorial, que arriben a 230.

Evolució del nombre de cursos

	2010	2012	2013	2014	2015
Intersectorial	500	302	152	210	230
Sectorial	26	37	5	15	27
FOAP	10	-	13	-	1
Millora contínua	-	28	61	21	10
Màster	1	-	-	-	1
Total	537	367	231	246	269

L'any 2015, pràcticament 6.000 persones han seguit cursos organitzats per FTN.

Evolució del nombre d'alumnes

	2010	2012	2013	2014	2015
Intersectorial	10.713	6.329	3.856	4.808	5.320
Sectorial	426	635	129	296	487
FOAP	135	-	195	-	15
Millora contínua		298	429	182	115
Màster	16	-	-		10
Total	11.290	7.262	4.609	5.286	5.947

El perfil de l'alumne del centre de formació d'FTN és el d'una dona (62% del total), major de 45 anys (33%), llicenciada (31% del total), que treballa o ha treballat al departament d'administració d'una empresa (35%). El 35% dels alumnes, però, són persones aturades.

Perfil de l'alumnat. 2015

General		Per estudis		Per àrees		Per categories	
Dones	62%	Doctor	1%	Administració	35%	Treballadors qualificats	28%
PIME	32%	Llicenciat	31%	Producció	12%	Tècnics	22%
Majors de 45 anys	33%	Diplomat	21%	Comercial	7%	Caps intermedis	7%
Aturats	35%	Batxillerat	14%	Manteniment	6%	Baixa qualificació	4%
Ad. pública	9%	Tècnic FPII	17%	Direcció	6%	Directius	4%
		Tècnic FPI	8%				
		Primària	6%				
		Sense estudis	1%				
		Altres	1%				

UGT de Catalunya

El Servei d'Orientació i Intermediació Laboral que la UGT va iniciar fa vint anys té un alt nivell de qualitat, és públic i gratuït i està adreçat a qualsevol persona que es trobi en situació d'atur o que vulgui millorar la seva situació laboral. Es centra en els col·lectius especialment vulnerables, persones que tenen força dificultats per accedir al mercat laboral actual o mantenir-s'hi, bàsicament majors de 45 anys, dones, immigrants, persones amb diversitat funcional, aturats de llarga durada, joves sense ocupació anterior... També treballa amb les empreses amb l'objectiu d'afavorir la incorporació d'aquestes persones al mercat de treball.

L'any 2015 ha atès 394 persones a tot Catalunya. A Barcelona ciutat, aquest any s'han atès 86 persones, la qual cosa representa el 21,8% del total de persones usuàries del servei.

Orientació professional

Pel que fa a l'orientació professional, el desenvolupament d'itineraris d'orientació professional, mitjançant la figura de tutors/ores personalitzats, el coneixement de les capacitats i acti-

tuds pròpies, així com les característiques del mercat de treball i les eines de recerca de feina per accedir-hi, són elements del tot necessaris que des de l'Institut per al Desenvolupament de la Formació i l'Ocupació oferim als ciutadans i ciutadanes de Barcelona. L'IDFO és l'instrument dedicat a gestionar plans de formació i orientació derivats de les polítiques actives d'ocupació, promoure la investigació en metodologies de formació, elaborar materials i recursos didàctics, etc., amb l'objectiu de millorar les capacitats professionals de treballadors i treballadores.

L'any 2015, els serveis d'orientació que la UGT de Catalunya han estat vinculats als itineraris personals d'inserció i les aules actives de feina. Als espais de recerca de feina, a les sessions ordinàries de Barcelona, s'han atès 183 persones, i pel que fa als itineraris personals d'inserció, 302 persones, 103 dones i 199 homes. Entre les dones predominaven les majors de 45 anys (38% del total de dones usuàries), i entre els homes era el grup de 36 a 45 anys va ser el majoritari (38,7%), seguit pel de majors de 45 anys (32,7%).

Formació

Pel que fa a la formació, ofereix formació tant a les persones ocupades com a les que es troben en situació de desocupació.

Durant aquest any 2015, la UGT de Catalunya ha fet un total de 233 cursos de formació a Barcelona, que representen un total de 11.101 hores lectives i 3.661 alumnes. 163 cursos s'han ofert des del pla intersectorial, amb un total de 7.521 hores lectives i 2.641 alumnes, i 70 cursos des del pla sectorial (Agroalimentària, Altres serveis i indústries afins, Educació i Formació, Química, Sanitat, Serveis a col·lectius i Atenció a persones, Transports i Construcció), amb un total de 3.588 hores lectives i 1.020 alumnes.

Els col·lectius

Formació sindical

Té com a objectiu millorar les habilitats que les persones que representen els treballador(e)s necessiten per desenvolupar les seves funcions d'una manera òptima i adequada. Al llarg de l'any 2015 s'han impartit un total de 35 cursos a la ciutat de Barcelona, que han suposat un total de 681 hores lectives i 439 alumnes.

Formació per a persones adultes

Mitjançant el centre de formació de persones adultes Maria Rúbies ofereix diverses possibilitats de formació: graduat en ESO, proves d'accés als cicles formatius de grau superior, proves d'accés a la universitat per als majors de 25 anys i el curs d'accés directe als cicles formatius de grau mitjà. Pel que fa a la formació lingüística, s'imparteixen cursos de català, castellà, anglès (tres nivells) i francès (dos nivells). L'any 2015, un total de 707 alumnes han cursat algun tipus de formació al Centre Maria Rúbies.

Programes per a joves

L'AVALOT-Joves és la primera associació sindical juvenil creada al nostre país i una de les primeres d'Europa. Al llarg de l'any 2015 AVALOT ha desenvolupat diversos projectes d'assessorament i orientació laboral a Barcelona:

Projecte EIXAM! Xarxa d'assessorament i mediació sociolaboral juvenil que ofereix assessorament personalitzat a joves de 16 a 35 anys, així com tallers formatius en l'àmbit sociolaboral.

Oficina Jove de Treball. Ha atès un total 3.532 joves als quals s'ha facilitat informació sobre orientació laboral, assessorament en drets i deures, autoocupació, treball a l'estranger, programa de Garantia Juvenil o bé se'ls ha inscrit a la borsa de treball que es gestiona des de la pròpia oficina. Aquest any hi han participat 274 joves.

Barcelona treball joves, programa dirigit a joves menors de 25 anys amb l'objectiu de donar a conèixer les oportunitats professionals a la seva ciutat, definir els seus objectius professionals i incrementar les seves possibilitats de trobar feina. S'han portat a terme 21 activitats formatives per a 174 joves.

Formació en inserció laboral. Cases d'oficis. S'han impartit dues edicions d'un mòdul de formació en inserció laboral adreçat a joves alumnes de programes de cases d'oficis de l'espectacle i cases d'oficis barris sostenibles, amb 64 persones participants.

Barcelona treball. Programa per donar suport al procés de recerca de feina i desenvolupament professional. S'han fet 19 activitats formatives per a 118 persones.

Tallers de recerca de feina. Per a alumnes de l'escola d'adults del centre penitenciari Model, amb l'objectiu bàsic de conèixer i

aprendre a utilitzar les eines i canals de recerca de feina. S'han organitzat tres activitats en les quals han participat 35 alumnes.

Programes socials

El SIS: atenció directa a les persones

Orienta, informa i assessora sobre temes socials i vetlla per la reducció de les desigualtats socials mitjançant la promoció de la igualtat i la integració social i laboral, amb especial incidència en els col·lectius amb més dificultats. Durant l'any 2015, s'han fet un total de 223 accions a la ciutat de Barcelona. Totes les consultes han tingut algun tipus de vinculació amb la feina o pèrdua de feina: el 31% consultes derivades de la fi de contracte, situació d'atur i recerca de feina; el 30% sobre permisos i drets laborals; el 28% referents al contracte, i l'11% sobre pensions.

El SIAM: l'atenció a les dones

És un servei d'atenció social centrat en el treball tant amb dones com amb les persones professionals que atenen dones en el marc de la xarxa de recursos al servei de les dones que es troben en situació de violència a Barcelona. El 2015 va gestionar 214 consultes i la majoria van ser fetes per dones (88%). Informació sol·licitada: consultes sobre drets i deures per conciliar la vida laboral i familiar inclosos en la Llei d'igualtat (46%), per solucionar situacions d'altres àmbits en el marc de les relacions laborals, sempre des de la perspectiva de gènere (33%), i consultes relatives a la discriminació per raó de sexe, assetjament i mobbing (21%).

Programes dirigits a persones immigrades

L'Associació d'Ajuda Mútua d'Immigrants a Catalunya, entitat sense afany de lucre que va néixer l'any 1993, es dona suport social i jurídic a la població estrangera i local.

Servei d'assessorament jurídic en estrangeria a AMIC-UGT

Dóna suport i assessorament individualitzat en tot allò relacionat amb l'estatus legal d'estranger o estrangera, en àmbits com: autoritzacions inicials, renovacions de targetes de residència i treball,

modificacions de targetes, reagrupament familiar, arrelament, adquisició de la nacionalitat espanyola, etc. També dona suport a la tramitació d'expedients administratius que, atenent a les circumstàncies de cada cas, facilita informació sobre accés a serveis bàsics, homologació d'estudis, formació, inserció laboral, problemes socials, habitatge, etc. Al llarg de 2015, a Barcelona ha atès a 755 persones. Aquestes van generar 833 visites, 1.307 consultes i 2.334 serveis.

Servei d'atenció a immigrants, emigrants i retornats (SAIER)

L'UGT porta terme, dins del Servei d'Atenció a Immigrants, Emigrants i Retornats de l'Ajuntament de Barcelona actuacions de suport i assessorament formatiu, orientació per a la inserció laboral, homologació de títols, mobilitat internacional i informació sobre l'accés a l'habitatge. Al llarg de l'any 2015, ha atès 1.599 persones, que van generar 1.836 visites, 2.944 consultes i 7.208 serveis.

Generalitat de Catalunya

La Generalitat de Catalunya porta a terme un ampli seguit de polítiques actives a la ciutat de Barcelona, tant de promoció de l'ocupació com de suport a les empreses.

ACCIÓ

És l'agència que treballa per impulsar la competitivitat empresarial a través del binomi innovació i internacionalització. Les principals actuacions i resultats dels programes desenvolupats per la Direcció General d'Indústria i ACCIÓ durant el 2015 són:

Internacionalització i inversions

Actuacions dirigides a impulsar les empreses i la internacionalització de l'economia catalana garantint un retorn econòmic a través de programes de suport i serveis especialitzats en la iniciació, la diversificació i la consolidació de la seva presència exterior. També treballa per promoure la generació de projectes d'inversió d'alt impacte a Catalunya, especialment amb la captació activa d'inversions estrangeres.

Internacionalització

La xarxa de 36 oficines Exteriors de Comerç i Inversions de Catalunya, present en més de 90 països, proporciona serveis per fomentar la internacionalització i la inversió de l'empresa catalana a l'exterior, en els mercats seleccionats. L'any 2015 s'han gestionat 950 projectes d'internacionalització de més de 600 empreses. El detall dels projectes per tipologia és el següent:

Serveis de comercialització exterior: s'han contractat 724 projectes d'internacionalització a la Xarxa d'Oficines Exteriors de Comerç i Inversions de Catalunya.

Serveis d'implantació a l'Exterior: s'han gestionat 183 projectes d'inversió de 122 empreses a l'exterior.

Assessorament en contractació pública internacional (CPI): 37 projectes gestionats. Hi ha hagut 27 empreses assessorades.

Setmana de la Internacionalització: més de 800 entrevistes entre els directors de la Xarxa d'Oficines Exteriors de Comerç i Inversions i empreses per emprendre nous projectes.

Missions empresarials: s'han organitzat i coordinat missions col·lectives per al contacte de potencials clients i la prospecció de nous mercats, així com la visita a Catalunya de grups de potencials compradors, operadors o prescriptors econòmics estrangers. Entre aquestes activitats dutes a terme destaquen:

Prop de 100 missions amb 685 empreses participants.

Nou missions amb representació institucional, que inclouen les missions amb empreses i els viatges institucionals, amb 116 empreses participants.

84 missions internacionals sol·licitades, 38 d'aprovades i 184 empreses participants, amb un import d'ajuts de 398.992 euros.

17 missions estratègiques amb més de 110 empreses participants.

Programa d'inversió directa a l'exterior: programa dirigit a empreses per portar a terme projectes d'inversió permanent a l'exterior. 45 projectes presentats, dels qual s'han aprovat 38. 500.000 euros d'ajuts i 8,1 milions d'euros d'inversió generada.

Programa d'internacionalització agrupada: per a empreses de sectors estratègics que col·laboren agrupades executant un pla d'actuació de llarga durada a fi de millorar la seva competitivitat gràcies a la internacionalització conjunta dels seus productes o serveis. 11 projectes d'internacionalització agrupada aprovats amb 55 empreses participants. 230.000 euros d'ajuts i 550.000 euros d'inversió generada.

Programa de cupons a la internacionalització: dirigit a les empreses catalanes que volen iniciar o consolidar les primeres etapes de la seva internacionalització, per a la contractació de serveis professionals orientats als mercats internacionals. S'han presentat 291 projectes, 205 dels quals han estat aprovats. 600.000 euros d'ajuts i 800.000 euros d'inversió generada.

Acreditació d'agents de suport a la internacionalització: programa que té com a objectiu impulsar la coordinació i les col·laboracions entre aquests agents, així com la complementarietat de les propostes. S'han acreditat 62 entitats com a agents de suport a la internacionalització en cinc categories: entitats de promoció, entitats d'assessorament, entitats de formació, entitats de finançament i empreses privades.

Captació d'inversions

L'objectiu principal de Catalonia Trade & Investment és atreure, gestionar, mantenir i fer créixer inversions empresarials a Catalunya, econòmicament i tecnològicament sòlides, generadores de riquesa i d'ocupació estable i de qualitat.

Projectes d'inversió materialitzats: Catalonia Trade & Investment ha materialitzat 58 projectes que han donat lloc a una inversió de 288,5 milions d'euros,¹ la creació de 1.934 llocs de treball i el manteniment de 1.192 llocs addicionals. A l'Àrea Metropolitana de Barcelona s'han materialitzat 30 projectes que han suposat una inversió de 138 milions d'euros, la creació de 1.011 llocs de treball nous i el manteniment de 515 d'addicionals.

Actuacions d'Aftercare: Catalonia Trade & Investment ha fet 270 visites a empreses. Les visites proactives i la resta d'actuacions aftercare han estat via d'entrada de 72 projectes d'inversió. Són la principal via d'entrada de projectes materialitzats (19,0% del total de projectes materialitzats). Catalonia Trade & Investment ha actuat com a facilitador en 53 casos d'empreses no lligades a projectes d'inversió.

Promoció internacional d'inversions: s'han detectat 134 oportunitats d'inversió, el 65,7% a través de les 25 oficines exteriors que fan tasques de promoció d'inversions. El 2015, un total de 24 oportunitats d'inversió han passat a projecte (17,9% del total). La xarxa exterior d'ACCIÓ continua sent la principal via d'entrada en la majoria de les categories de projectes i oportunitats d'inversió.

Projectes d'inversió gestionats: Catalonia Trade & Investment ha gestionat 432 projectes d'inversió.

Ajuts d'alt impacte: són ajuts a projectes d'inversió a Catalunya portats a terme per empreses establertes o no a Catalunya, que inverteixen en actius fixos, en projectes d'R+D i/o que creen ocupació amb centres de serveis, logístics, d'R+D+I, projectes industrials o centres de decisió d'àmbit supraregional. S'han presentat 55 projectes, 41 dels quals han estat aprovats. S'han atorgat 5,16 milions d'euros d'ajuts que suposen la mobilització d'una inversió empresarial de 278,2 milions d'euros i la creació de 1.977 llocs de treball a Catalunya.

---

¹ Dades provisionals.

Innovació empresarial

Comprèn actuacions dirigides a garantir el correcte disseny i execució de les iniciatives d'estímul de l'R+D+I en els vessants estratègic i operatiu, en qualsevol punt de la cadena de valor i en tots els processos de l'empresa.

Instruments de transferència tecnològica

Per incentivar l'arribada als mercats dels resultats de la recerca realitzada als centres tecnològics i universitaris de Catalunya.

Procés d'integració de centres tecnològics amb la creació d'Eurecat, el gran centre tecnològic de Catalunya com a aposta de país a llarg termini que respon a l'oportunitat d'augmentar la capacitat en recerca industrial i en serveis tecnològics, així com d'activar la demanda tecnològica de les empreses catalanes per incrementar la seva capacitat innovadora.

Redefinició de TECNIO i creació d'un nou model suprimint la noció de xarxa, per impulsar el concepte d'acreditació/segell. Al llarg de 2015 s'han fet les activitats² següents: s'han desenvolupat gairebé 2.400 projectes que han suposat uns ingressos de 102 milions d'euros. D'aquests, 38 corresponen a facturació per projectes d'R+D+i amb empreses. L'activitat dels membres de TECNIO ha donat lloc a una spin-off. S'han sol·licitat 43 patents europees o *Patents Cooperation Treaty* (PCT) a través de TECNIO i d'empreses. S'han transferit 14 patents a través de la xarxa TECNIO.

S'han aprovat 10 projectes amb 34 participants en els plans d'actuació en transferència tecnològica dels desenvolupadors de tecnologia catalans amb un import d'ajut de 800.000 euros. S'han aprovat 17 projectes de plans d'actuació en transferència tecnològica dels desenvolupadors de tecnologia candidats a ser acreditats TECNIO amb un import d'ajuts de 800.000 euros.

A través del programa de mobilitat Tecniospring, s'han seleccionat 33 investigadors, entre 53 sol·licituds. Dels 33 investigadors, 15 treballaran durant dos anys en centres TECNIO, i 18 ho faran durant un primer any a l'estranger (en centres, departaments d'R+D, universitats o empreses) i un segon any en centres TECNIO. L'import destinat ha estat de 3,77 milions d'euros.

---

² Dades provisionals del tercer trimestre de 2015.

A l'Àrea Metropolitana de Barcelona hi ha 32 centres acreditats com a agents Tecnio.

Impuls a la cooperació tecnològica internacional: servei que es presta gràcies al suport de la xarxa EEN-Enterprise Europe Network de la Comissió Europea i que té com a objectiu incrementar la consecució d'acords de cooperació i la transferència de tecnologia internacionals. Els principals resultats assolits han estat:

Servei a 2.324 usuaris (majoritàriament empreses, però també universitats i centres de recerca) dins del programa d'atenció i vigilància tecnològica d'ACCIÓ suportat per EEN. S'han generat 435 noves altes durant l'any 2015.

Organització de 21 brokerages events amb gairebé 400 participants. Hi destaquen els portats a terme al MWC, Alimentaria, Ex-poquimia i Smart City Expo.

Gestió de més de 570 cerques de socis mitjançant EEN, que han donat lloc a 50 publicacions d'ofertes i demandes de transferència tecnològica i 14 de cerques de socis per a projectes d'R+D.

Intermediació en sis acords de transferència tecnològica entre empreses catalanes i estrangeres i 22 acords de participació en projectes internacionals d'R+D.

Instrumentos d'estímul de la demanda empresarial

Per incentivar els projectes d'innovació s'han dut a terme diferents actuacions:

Programa d'iniciació a la innovació per ajudar les empreses a entendre i comprendre els conceptes de la innovació i poder materialitzar els seus primers projectes, alhora que promouen que ho continuïn fent de manera habitual. S'han fet vuit sessions informatives amb 328 assistents, cinc esmorzars d'innovació amb 333 participants, 19 tallers formatius amb 400 empreses participants i 24 diagnòstics d'innovació en empreses.

Programa de cupons a la innovació per a la contractació de serveis en forma de cupons a la innovació portats a terme per proveïdors acreditats per ACCIÓ. 118 projectes presentats i 79 aprovats. 230.000 euros d'ajuts i 500.000 d'inversió mobilitzada.

Programa de suport als incentius fiscals a la innovació per ajudar les empreses a identificar l'incentiu fiscal que s'adapta més bé a les seves necessitats i orientar-les a l'hora d'aplicar-lo. 10 jornades

celebrades amb més de 550 empreses participants. 14 noves empreses que apliquen incentius fiscals. 1.270.000 euros de crèdit fiscal generat (a un any vista).

Nuclis d'innovació tecnològica: ajuts per al desenvolupament de projectes d'R+D de manera individual i cooperativa tant de caràcter nacional com internacional. S'han presentat 126 projectes, dels quals se n'han aprovat 53. 4,9 milions d'euros d'import total d'ajuts i 14,7 milions d'euros d'inversió generada.

Acompanyament de projectes a CDTI: servei d'acompanyament personalitzat dels projectes d'R+D d'empreses catalanes a les convocatòries del Centre de Desenvolupament Tecnològic Industrial. 39 projectes acompanyats. Sis projectes acompanyats i vuit d'aprovats amb un import atorgat de 3,38 milions d'euros i una inversió mobilitzada de 4,02 milions d'euros.

Assessorament de 48 empreses i organismes en compra pública innovadora perquè puguin presentar ofertes i productes innovadors, donant-los suport en les diferents fases: detecció d'oportunitats, trobades amb compradors i proveïdors, cerca de socis i finançament, etc.

Serveis d'assessorament a la innovació: més de 1.500 assessoraments per orientar les empreses en actuacions de desenvolupament tecnològic i innovació. Més de 300 visites i 600 reunions.

Instruments d'innovació internacional

Per facilitar la innovació en contextos internacionals:

S'han assessorat 119 projectes per a les convocatòries del programa Horitzó 2020, dels quals s'han presentat 55. Actualment consten 11 projectes aprovats, amb un ajut de 3 milions d'euros i una inversió mobilitzada de 5,89 milions d'euros.

S'ha impartit un curs de gestió de projectes europeus a 26 assistents.

S'han fet 22 activitats informatives en el marc del programa R+D+I internacional, amb més de 2.000 assistents, un miler dels quals corresponen a la jornada Connect EU.

S'han organitzat 16 missions d'innovació, amb 111 empreses participants i 40 centres tecnològics que, respectivament, han generat 32 i nou projectes individuals, així com 401 contactes internacionals.

Instruments de dinamització de la innovació

Actuacions a través de les comunitats de la RIS3CAT amb l'objectiu de mobilitzar tots els agents de cada àmbit líder sectorial identificat en la RIS3CAT durant el període 2014-2020.

S'han presentat nou projectes al programa d'acreditació de comunitats RIS3CAT i selecció de projectes col·laboratius de recerca, desenvolupament i innovació, emmarcats en la RIS3CAT i en el programa operatiu FEDER 2014-2020.³ El Pla d'acció de la RIS3CAT fins al 2020 preveu destinar-hi 72 milions d'euros del FEDER que serviran per mobilitzar, en conjunt, més del doble d'aquesta quantitat amb aportacions d'empreses privades i d'altres fonts.

Valorització i emprenedoria corporativa

Emprenedoria corporativa, programa per al foment d'incubadores i acceleradores corporatives per tal que aprofitin el potencial que representen les empreses emergents per innovar, fer créixer o diversificar els seus negocis. S'han atorgat 200.000 euros d'ajuts per a nou projectes, amb una inversió generada de 200.000 euros.

Impuls a la valorització tecnològica: al llarg de 2015 s'han mantingut les eines d'assessorament, suport i ajut financer per facilitar l'arribada amb èxit al mercat de l'estoc de coneixement i tecnologia acumulat a les universitats i entitats de recerca de Catalunya. *S'han assessorat 728 projectes amb universitats i escoles de negocis.*

S'han atorgat 1,3 milions d'euros d'ajuts a les 26 unitats de valorització tecnològica universitàries per donar resposta a 20 projectes de suport a les empreses de base tecnològica.

S'han transferit 82 projectes de llicència de patent i s'han creat 30 empreses de base tecnològica amb una inversió mobilitzada de 72 milions d'euros.

S'han atorgat 200.000 euros d'ajuts a les quatre unitats de valorització de les escoles de negocis.

S'han presentat 30 projectes de recerca industrial i desenvolupament experimental que inclouen l'explotació d'una patent o llicència de patent adquirida d'una font externa. S'han aprovat 18 projectes amb un import de 800.000 euros d'ajuts i una inversió generada de 2,14 milions d'euros.

³ Pendent de resolució.

Finançament

Actuacions per posar a l'abast de les empreses catalanes el finançament més adequat a les seves necessitats, amb especial incidència en el finançament alternatiu i complementari al bancari per dotar-les de més solidesa financera i acompanyar-les en el procés d'obtenció quan sigui necessari. Durant l'any 2015 s'ha treballat per millorar l'accés al finançament empresarial, actuant com a vehiculador d'instruments de finançament alternatius als bancaris i facilitant l'accés al crèdit mitjançant diversos instruments.

Esmorzars de finançament: trobades mensuals amb l'objectiu de difondre nous instruments de finançament, generar star-system d'emprenedors/inversors i difondre bones pràctiques o experiències empresarials mentre els assistents interactuen. Gairebé 1.000 assistents en 10 esmorzars.

Servei d'Assessorament Financer per donar instruments a les empreses que els permetin diversificar les seves fonts de finançament. 147 empreses ateses a les quals s'ha recomanat més de 450 proveïdors de finançament. Cartera de 148 proveïdors de finançament. Finançament obtingut superior als 2,5 milions d'euros.

Acreditació d'entitats de finançament alternatiu per garantir la qualitat de les entitats, generar confiança a les empreses i disposar d'informació de mercat per implementar polítiques de suport al finançament empresarial. S'han acreditat 17 entitats en quatre categories:

Dues entitats de finançament col·lectiu de préstec (crowdlending) que han formalitzat 151 préstecs per un import de 5,3 milions d'euros.

Dues entitats de finançament garantit de factures (invoice trading) que han aconseguit 4 milions d'euros en 350 descomptes.

Dues entitats de finançament col·lectiu d'inversió (equity crowdfunding) que han dut a terme 21 operacions per un import de 3,3 milions d'euros.

11 xarxes d'inversos privats (business angels).

Programa de xarxes d'inversors privats (XIP).

11 xarxes certificades amb 1.890 inversors inscrits i 1.097 actius. S'han atès 3.667 projectes, 1.063 dels quals s'han presentat a inversors. D'aquests, 665 s'han presentat als 96 fòrums d'inversió. 78 operacions per un import de més de 17,4 milions d'euros.

20a edició del Fòrum d'Inversió, punt de trobada entre emprenedors i inversors (àngels inversors, capital risc i altres fonts de finançament alternatiu). 800 assistents participants entre emprenedors, inversors privats i fons de capital risc nacionals.

Tallers de finançament alternatiu per difondre, amb la participació de diversos finançadors, opcions de finançament complementari al bancari més adequades a les necessitats de les empreses. Més de 1.500 assistents a 55 tallers arreu del territori.

Publicació de la segona edició del catàleg de finançament alternatiu, amb l'objectiu de difondre els 86 finançadors de finançament alternatiu, els seus criteris d'inversió i les dades de contacte.

Territori, relacions institucionals i afers interdepartamentals

Actuacions per impulsar la competitivitat global de les empreses mitjançant els actors externs, així com enfortir la presència d'ACCIÓ al territori per mitjà del coneixement profund de la seva realitat i dels agents clau. S'han atès i visitat més de 800 empreses i s'han visitat i entrevistat un total de 170 entitats. S'ha participat en l'organització i coorganització de 73 jornades.

Servei d'Informació Empresarial. S'han assessorat empreses en jornades i fires com el II Congrés Catalunya Emprèn, la Setmana de la Internacionalització, Internet of Things, IMEX, la Jornada Connect-EU i l'Smart City Expo.

Programa GR PIME: Reforç i consolidació del posicionament de les PIME a través d'un itinerari que en un curt termini els permeti afrontar processos d'innovació i internacionalització. 66 projectes presentats, 30 dels quals han estat aprovats. 210.000 euros d'ajuts i 250.000 euros d'inversió generada.

Clústers

Actuacions destinades a planificar les iniciatives de reforç de la competitivitat sectorial de la indústria catalana, en especial les que es refereixen a la política de clústers i coordinar el diàleg amb els agents econòmics i socials en aquest àmbit.

Programa de clústers

Durant l'any 2015 ha continuat el desplegament del Programa Catalunya Clústers, que té la finalitat d'impulsar la competitivitat

de l'economia catalana, sistematitzar l'actuació de la Generalitat de Catalunya en l'àmbit de la política de clústers i contribuir a la racionalització del mapa de les associacions clúster existents. Actualment, 20 clústers formen part d'aquest programa, amb una facturació agregada de 36.000 milions d'euros, 1.249 membres i 175.000 persones ocupades. A la convocatòria al final de l'any 2015 s'han presentat 13 sol·licituds per adherir-se al programa. Dins el Programa Catalunya Clústers s'han desenvolupat set projectes d'anàlisi i updates estratègics de clústers membres.

Estratègia competitiva i iniciatives internacionals

En l'àmbit de l'anàlisi estratègica s'ha treballat en set projectes de mapeig i identificació dels reptes estratègics en format d'update estratègic com a orientació estratègica dins el Programa Catalunya Clústers. Amb relació a les iniciatives internacionals, durant l'any 2015 s'han fet les actuacions següents:

Certificació de les organitzacions clúster seguint el procediment de l'European Secretariat for Cluster Analysis (ESCA). Al final de l'any, nou organitzacions clúster catalanes, cap de les quals pertany al programa Catalunya Clústers, van ser certificades per primera vegada amb el Bronze Label concedit per part de l'ESCA. El 2015 també hi ha hagut 10 renovacions de la certificació Bronze i una renovació de la certificació Gold.

Dinamització de clústers

En l'àmbit de dinamització, s'han activat i consolidat les iniciatives de clústers, un cop practicat el seu diagnòstic estratègic. Durant l'any 2015 s'han fet 100 actuacions de dinamitzacions de clústers, 12 actuacions d'assessorament a clusters managers i s'ha constituït el nou Clúster de Materials Avançats de Catalunya.

D'altra banda, s'han organitzat jornades d'immersió estratègica per refermar la consciència sobre els reptes estratègics del clúster, potenciar la interacció entre els seus membres, codissenyar les actuacions de futur i potenciar la visibilitat del clúster envers els seus associats i socis potencials. S'han dut a terme jornades dels cluster packaging, materials avançats, aigua, maquinària agrícola, nutrició i salut, salut mental, tecnologies de la salut, hàbitat, gourmet i carni porcí.

Assessorament a clúster managers: serveis d'activitats de selecció, coaching, assessorament i formació als cluster managers amb les

activitats destacades següents: 8a Jornada interclústers, 4a Missió internacional de cluster managers a Quebec i 5a Immersió estratègica de cluster managers.

Dues reunions de coordinació amb els presidents dels clústers amb l'objectiu de compartir l'estratègia de la política de clústers, els serveis oferts en el marc de Catalunya Clústers i compartir experiències entre els presidents.

S'ha fet la **tercera edició de casos de canvi estratègic** amb IESE: Sintacmia, Comexi i Hospital Sant Joan de Déu.

Programa d'agrupacions empresarials innovadores (AEI): resolució de consultes, tant individuals com col·lectives, i interlocució amb el Ministeri sobre la base de requeriments a mida de les AEI catalanes per fomentar la participació dels clústers industrials catalans en l'ordre d'ajuts.

Viatges de benchmarking i activitats per contribuir al posicionament internacional del model català de clústers.

Programa de suport a iniciatives de reforç de la competitivitat amb 65 projectes presentats, 53 dels quals aprovats. Un ajut per un import d'1 milió d'euros i una inversió generada d'1,4 milions d'euros.

Emprenedoria

En l'àmbit del suport a l'emprenedoria destaca el Programa Catalunya Emprèn, que té com a missió fomentar l'esperit emprenedor, promoure la cultura d'empresa a Catalunya i donar suport a les empreses emergents amb més potencial de creixement. Els principals resultats corresponents a les actuacions d'aquest programa han estat:

Pla Embarca: ofereix acompanyament especialitzat en les fases inicials a empreses amb potencial de creixement a través de la xarxa d'acceleradores territorials. La xarxa està composta per un total de sis acceleradores repartides arreu Catalunya. Concretament, a l'àmbit específic de les comarques de l'Àrea Metropolitana de Barcelona es troben en funcionament les acceleradores del Maresme (Tecnocampus de Mataró) i del Baix Llobregat (Parc de la UPC a Castelldefels). Resultats globals de les acceleradores: 76 empreses accelerades i 142 llocs de treball creats.

Pla Esprint: programa per afavorir el creixement internacional de les start-ups catalanes connectant-les amb aliats estratègics per

consolidar-ne el creixement i accelerar la seva transformació en multinacionals: 20 start-ups en ple procés de creixement i amb ambició internacional i 45 llocs de treball creats.

Programa d'emprenedoria corporativa per afavorir la connexió entre empreses mitjanes i grans ja consolidades al mercat i emprenedors, investigadors, start-ups i petites empreses, per desenvolupar projectes col·laboratius de creixement i dinàmiques d'innovació oberta. Suport a 44 projectes per a la cerca d'un inversor corporatiu.

Àrea d'Emprenedoria i Formació del Departament d'Empresa i Coneixement de la Generalitat de Catalunya

L'Àrea d'Emprenedoria i Formació està adscrita a la Secretaria d'Empresa i Competitivitat del Departament d'Empresa i Ocupació segons el Decret 63/2015, de 28 d'abril, de reestructuració del Departament d'Empresa i Ocupació. Aquesta Àrea té, entre altres competències, les següents:

Planificar i dissenyar els plans i programes de difusió per a la consolidació de la cultura i el foment de l'esperit emprenedor i l'autoocupació a Catalunya.

Elaborar les eines i els instruments necessaris per a la promoció de la creació d'empreses.

Elaborar les ordres de convocatòries de subvencions i/o ajuts, els procediments i les instruccions necessàries per a la gestió dels programes, si escau, i fer la proposta d'homologació d'entitats prestadores de serveis.

Elaborar els criteris que han de regir la valoració i l'atorgament dels projectes i la concessió de subvencions, controlar-ne l'aplicació i elaborar les propostes de resolució, si escau, en concurrència competitiva.

Fer l'anàlisi d'experiències en el marc europeu sobre programes de suport a l'emprenedoria i la formació per tal d'implementar noves estratègies en el model català.

Col·laborar en les actuacions d'altres departaments de la Generalitat de Catalunya i altres administracions o organismes, relacionades amb l'emprenedoria, l'autoocupació i la formació empresarial.

Coordinar i supervisar l'oferiment de serveis als emprenedors i assessorar-los en la creació i consolidació de les empreses.

Assessorar les unitats corresponents dels serveis territorials per a la implantació en matèria d'emprenedoria.

Elaborar programes de formació de foment de les iniciatives empresarials.

Elaborar programes de formació contínua per a emprenedors per tal de potenciar el talent i la visió estratègica i promoure la innovació i la competitivitat.

Programa integral de foment de l'emprenedoria: Xarxa Emprèn a la ciutat de Barcelona

La Xarxa Emprèn té com a objectiu desenvolupar un entorn favorable per facilitar la creació d'empreses a Catalunya oferint-los recursos i serveis de manera integral per tal que les persones emprenedores puguin crear, desenvolupar i fer créixer la seva empresa. Aquest programa s'estructura per mitjà d'una xarxa públicoprivada d'entitats col·laboradores, formada per administracions locals, diputacions, entitats sense afany de lucre, col·legis professionals, agents socials i econòmics, gremis i universitats.

Les entitats col·laboradores ofereixen la cartera de serveis bàsics següent: informació i orientació sobre tràmits, finançament i recursos per emprendre, assessorament personalitzat en l'elaboració i el desenvolupament del model de negoci, formació en competències de gestió empresarial i suport tècnic per a la consolidació del projecte. També ofereixen serveis complementaris, depenent de l'entitat, d'alfabetització digital i assessorament especialitzat en tecnologies de la informació i la comunicació (TIC), finestreta única de tramitació, mediació per al finançament, viviers d'empreses, serveis de segona oportunitat, serveis facilitadors de traspàs de negoci i sensibilització per emprendre.

El 30 de desembre de 2014 es va publicar l'Ordre EMO/374/2014, modificada per l'Ordre EMO75/2015, de 7 d'abril, per la qual s'estableixen les bases reguladores del Programa integral de foment de l'emprenedoria de la Direcció General d'Economia Social i Cooperativa i Treball Autònom, emmarcat en el programa Catalunya Emprèn, i s'obre la convocatòria per a l'any 2015.

Línia A. Programa integral de suport a les persones emprenedores

Mitjançant aquesta línia de subvenció es pretén donar un suport

integral a les persones emprenedores perquè puguin crear la seva empresa, consolidar-la i fer-la créixer. Les entitats col·laboradores a Barcelona ciutat són 13: Fundació Privada Emprèn; Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona; Universitat Politècnica de Catalunya; Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya; Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC); Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya; Impulsem, SCCL; Surt, Fundació de dones; Col·legi d'Arquitectes de Catalunya; Fundació Bosch i Gimpera; Fundació Privada Prevent; Fundació Privada Servei Solidari per a la Inclusió Social, i Fundació Privada TriniJove.

Línia B. Programa integral d'àmbit nacional de Catalunya de suport a les persones emprenedores

Programa integral de foment de l'emprenedoria, Xarxa emprèn. Any 2015	
Accions d'informació i orientació Persones beneficiàries	2.377
Accions d'assessorament Persones assessorades Empreses creades	1.540 324
Accions formatives Persones beneficiàries	939
Accions d'assistència tècnica per a la consolidació Empreses beneficiàries	402
Accions de sensibilització Persones beneficiàries	236
Centralització de serveis en finestreta única Empreses beneficiàries	75
Accions de mediació i acompanyament per accedir a finançament Empreses beneficiàries	409
Accions d'alfabetització digital Persones beneficiàries	50
Accions d'assessorament dels projectes empresarials TIC Persones beneficiàries	1
Vivers d'empresa Empreses allotjades	49
Serveis facilitadors de traspàs de negocis Persones beneficiàries	106
Serveis facilitadors de segones oportunitats per a empresari(e)s que tornen a emprendre Persones beneficiàries	140
Serveis innovadors	11

Aquesta línia d'ajut pretén donar un suport integral a les persones emprenedores perquè puguin crear la seva empresa, consolidar-la i fer-la créixer amb el suport d'entitats que estan en condicions d'oferir una cobertura territorial mínima a totes les demarcacions territorials de Catalunya, establerta en els seus estatuts. L'entitat col·laboradora a la ciutat de Barcelona és la Fundació Cp'aC, Fundació Privada per a la Promoció de l'Autoocupació de Catalunya.

Subvenció destinada a promoure l'emprenedoria entre el col·lectiu de joves en el marc del Programa de garantia juvenil a Catalunya

Per a joves de 18 a 29 anys que ni estudien ni treballen formació i assessorament per posar en marxa un negoci que aprofiti una fortalesa territorial amb una aplicació de tecnologia, innovació o nous models de negoci i que tingui un alt potencial d'impacte al territori.

Les entitats col·laboradores a Barcelona ciutat són la Fundació Privada Trinijove, l'Observatori d'Economia Solidària i l'Associació Dona Activa 2010.

Cadascun dels projectes es desenvoluparà en tres fases de dos mesos de durada cadascuna:

Selecció de les persones que participaran en el programa.

Formació en tecnologia i innovació aplicada a la fortalesa territorial (70%) i la gestió empresarial (30%).

Tutorització per part d'experts en emprenedoria per tal que els participants puguin desenvolupar el seu projecte d'empresa.

Els projectes en els quals es preveu que participin 50 joves, són:

Fundació Privada Trinijove- Observatori d'Economia Solidària. Emprenedoria i reaprofitament dels residus tecnològics

El projecte es basa en el concepte d'economia circular i noves tecnologies. L'objectiu és crear empreses tecnològiques que reciclin material informàtic/electrònic atesa l'oportunitat que donen les empreses tecnològiques del 22@ que es desfan de material informàtic obsolet i que adequadament tractat pot ser reaprofitat per negocis més petits també ubicats al territori.

Associació Dona Activa 2010. Oportunitats dones emprenedores (Dona Emprèn)

El projecte vol cobrir l'esclatxa digital en perspectiva de gènere, emmarcat en el Catalonia Innovation Triangle (CIT) que és el consorci per a la promoció i el desenvolupament de la B-30 i pretén ser un dels principals corredors europeus d'excel·lència empresarial, tecnològica, del coneixement i de la qualitat de vida.

Servei d'Ocupació de Catalunya

Les accions del SOC a Barcelona durant l'any 2015 es presenten a la taula adjunta. Aquestes dades encara són provisionals atès que corresponen a dades d'atorgament.

Sol·licitud (€)	Atorgament o adjudicació		Previsió	
	Resolució atorgament	Assignació 2015	Persones	Contractes
Accions d'orientació i acompanyament a la inserció. Ordre EMO/228/2015				
2.047.304,79	1.122.715,53	1.122.715,53	3.400	
Espais de recerca de feina. Ordre EMO/308/2015				
448.800,00	374.000,00	374.000,00	750	
Orientació a joves universitaris. Conveni SOC - Universitats				
924.967,23	924.967,23	924.967,23	7.008	
Intermediació laboral en agències de col·locació. Ordre EMO/299/2015				
1.669.643,80	1.658.743,80	1.658.743,80	3.659	
Tutoria i avaluació en pràctiques no laborals. Ordre EMO/196/2015				
43.692,00	29.342	29.342,22	8	
Formació professional per a l'ocupació. Centres d'innovació i formació ocupacional				
392.185,99	392.185,99	392.185,99	586	
Accions de formació d'oferta - FOAP. Ordre EMO/260/2015				
16.058.200,32	11.831.137,32	11.831.137,32	5.155	
Forma i Insereix. Ordre EMO/203/2015				
52.761,30	22.003,80	22.003,80	13	8
Formació amb compromís de contractació. Ordre EMO/163/2015				
120.574,88	120.574,88	120.574,88	68	42
Formació en el sector turístic. Contractes administratius Derivació Acord Marc				
547.378,50	547.378,50	547.378,50	210	
Apren.cat. Conveni SOC - CPNLC (30/10/15)				
109.062,07	109.062,07	109.062,07	75	
FP transversal per a persones ocupades				
27.319.219,00	8.918.161,07	8.918.161,07	29.727	
Formació en prevenció riscos laborals viaris a l'empresa. Conveni CFCC - Servei Català de Trànsit				
97.470,00	97.470,00	97.470,00	1.047	
Treball i formació. Ordre EMO/204/2015				
2.262.973,68	2.262.973,68	2.262.973,68	253	253
Treball i formació - Renda mínima d'inserció. Ordre EMO/243/2015 i Ordre EMO/244/2015				
302.362,86	271.215,60	216.972,46	34	34
686.975,16	686.975,16	549.580,13	83	83
Incorporació de majors de 45 anys. Ordre EMO/311/2015				
263.847,84	18.795,69	18.795,69	3	3

Sol·licitud (€)	Atorgament o adjudicació		Previsió	
	Resolució atorgament	Assignació 2015	Persones	Contractes
Agents d'ocupació i desenvolupament local (AODL). Resolució EMO/744/2015				
27.045,55	27.045,55	27.045,55	1	1
Projecte Treball als barris. Resolució EMO/758/2015				
3.983.615,31	3.838.596,99	3.838.596,99	2.296	279
Garantia Juvenil				
Xarxa d'Impulsors (1). Ordre EMO/381/2014				
160.000,00	160.000,00	160.000,00	5	5
Espais de recerca de feina. Ordre EMO/308/2015				
448.800,00	299.200,00	239.360,00	600	
Formació en TIC i idiomes. Ordre EMO/380/2014				
3.398.917,20	1.737.337,26	1.737.337,26	2.123	
Formació i inserció. Conveni SOC - Ensenyament (30/01/15)				
909.860,00	909.860,00	909.860,00	276	
Programes integrals. Ordre EMO/319/2015				
5.117.326,42	4.759.612,60	2.379.806,33	938	
Projectes singulars. Ordre EMO/322/2015				
5.693.879,19	3.739.467,07	1.869.733,54	2.545	21
Noves oportunitats d'ocupació. Contractació administrativa				
3.193.750,00	3.193.750,00	280.000,00	270	
Programa Joves per l'ocupació (experiència laboral). Ordre EMO/251/2014				
305.269,00	305.269,00	305.269,00	103	103
Programa Joves per l'ocupació. Ordre EMO/254/2015				
1.602.386,00	433.375,00	346.700,00	100	
Programa Fem ocupació per a joves. Ordre EMO/256/2015				
1.654.400,00	1.654.400,00	1.323.520,00	376	376

	Sol·licitud (€)	Atorgament o adjudicació		Previsió	
		Res. atorgament	Assignació 2015	Persones	Contractes
Total Barcelona ciutat	106.174.497,09	57.451.861,14	49.619.538,17	82.066	1.208
Servei Territorial d'Ocupació Barcelona Sud	70,9%	63,3%	63,6%	82,5%	45,2%
Demarcació territorial Barcelona	39,7%	32,2%	32,0%	50,8%	19,2%
Catalunya	28,0%	22,4%	22,9%	40,1%	12,9%

(1) La mitjana de processos d'orientació a joves per personal impulsor a Catalunya és de 29 joves per tècnic/a de la Xarxa d'impulsors del Programa de garantia juvenil a Catalunya.

Programa Catalunya Emprèn. Generalitat de Catalunya

El Programa Catalunya Emprèn, aprovat per acord de Govern de la Generalitat l'any 2012 i prorrogat dos anys més el 2014, plasma l'estratègia i les actuacions que la Generalitat de Catalunya assumeix per fomentar i donar suport a l'emprenedoria, alhora que recull totes les iniciatives i actuacions en aquest àmbit. És una estratègia que plasma la decisió i el compromís absolut amb l'emprenedoria i amb els emprenedors.

Context actual

Avui, el concepte d'emprenedoria està fortament arrelat a la nostra societat. Globalment, l'emprenedoria és una opció plenament acceptada des del punt de vista econòmic i social. Però això és prou nou. Les polítiques de creixement econòmic dels països occidentals de la meitat i la segona part del segle passat posaven les empreses molt grans al centre de tot plegat. I els països que no tenien grans empreses pròpies feien esforços per atreure inversió estrangera. Més tard es va refermar l'aposta per l'R+D, les universitats, els centres de recerca, etc. i la globalització de la darrera part del segle XX va portar la fabricació des dels països occidentals a altres llocs del món, cosa que va provocar la pèrdua de llocs de treball.

Es deia que la capacitat competitiva mundial ja no es basava en el capital sinó en el coneixement. Però Europa i els Estats Units es van trobar amb resultats imprevistos de les seves polítiques i es va generar la següent paradoxa: Suècia primerament, els Estats Units després i finalment Europa (la paradoxa Europea dels anys noranta) es van adonar que invertien molt en coneixement però que aquestes inversions no es traslladaven a la societat.

Les societats occidentals han buscat durant anys solucions a aquesta paradoxa. Avui hi ha un sòlid corrent d'opinió acadèmic i polític que defensa que l'emprenedoria és precisament l'eina que permet treure suc a aquesta aposta pel coneixement. La gran inversió en coneixement, en R+D, feta durant tots aquests anys per les societats occidentals, tota aquesta inversió, ha generat persones altament formades en ciència, innovació i tecnologia. Però també obertes, creatives, tolerants, viatjades, amb experiència. La societat ha generat poblacions que poden generar o reconèixer

idees i, amb l'emprenedoria, portar-les a la pràctica. Aquesta és una teoria que fa referència a persones que tiren endavant idees i propostes, més que empreses. I no és una qüestió que aquestes persones, als llocs on hi ha molta activitat emprenedora, siguin diferents, tinguin unes característiques personals que els portin a crear més empreses. És el context el que varia, en el sentit que ara tenim una societat en la qual les idees importen més que en el passat.

Les idees són la força motriu de l'activitat econòmica i, perquè les persones puguin treure profit d'aquestes idees, s'han de convertir en emprenedores. I com que el coneixement resultant de l'aposta per universitats i centres de recerca a la qual acabem de fer referència es concentra geogràficament, també l'emprenedoria es concentra geogràficament en ecosistemes locals. En altres paraules, quan hi ha inversió en coneixement, R+D, ciència, capital humà, etc. la comercialització tendeix a passar a la proximitat geogràfica de les fonts de coneixement. El coneixement "es vessa", desborda a través de l'emprenedoria. Quan les persones tenen accés a idees és probable que creïn empreses prop de les fonts d'aquestes idees. Aquesta idea es troba a la base dels ecosistemes emprenedors.

Avui es parla d'aquests ecosistemes amb tota naturalitat. Es parla d'ecosistemes d'emprenedoria generats a partir de potents ecosistemes de talent i creativitat, recerca i innovació. Les universitats, els centres de recerca i els centres tecnològics tenen, per tant, un paper fonamental en la concreció dels ecosistemes emprenedors per dos motius: aporten una base fonamental de generació d'oportunitats i proporcionen l'ambient i l'educació adequats als emprenedors per incitar-los a iniciar empreses.

Avui, el paper de la universitat no es pot limitar, doncs, a transferir resultats de recerca. El mandat de la universitat en aquesta nova societat emprenedora és aportar lideratge per crear un pensament emprenedor, per motivar accions i consolidar institucions que enforteixin el capital emprenedor. Cal, per tant, que les universitats impregnin de ciència, innovació i tecnologia els seus estudiants i que els motivin a identificar oportunitats disruptives i portar-les a la societat. Aquest enfocament es pot resumir dient que avui la tecnologia s'origina a les empreses tradicionals, als

centres públics de recerca i, per primera vegada, entre els individus, a través de les start-ups, que es configuren com la gran tercera font.

Aquesta visió de l'emprenedoria té una llavor molt evident: Silicon Valley. Aquella potent àrea econòmica s'ha format al voltant de la Universitat d'Stanford i de la resta d'institucions investigadores de la zona, en particular, la Universitat de Califòrnia a Berkeley. El segon lloc on es va concretar la nova visió de l'emprenedoria va ser Boston. L'activitat de recerca, de transferència de tecnologia i de creació d'empreses de Harvard, però sobretot del MIT, es troba en la base d'aquest canvi econòmic.

Finalment, Israel és un altre exemple d'entorn enormement actiu en aquest àmbit. Hi ha unes 6.000 start-ups tecnològiques en aquell petit país, ajudades per unes 70 acceleradores i incubadores. Israel té 74 empreses que cotitzen al Nasdaq i és el tercer país del món en aquesta borsa tecnològica. L'any 2014, les inversions en empreses tecnològiques van batre un rècord en aquell país. Es van formalitzar operacions en 688 companyies per un import de 3,4 bilions de dòlars. Però el millor indicador de la fortalesa de l'ecosistema empenedor d'Israel són les "sortides", els èxits. El mateix 2014, les sortides (sigui per adquisició o per sortir a cotitzar a borsa) van suposar més de 10 bilions de dòlars.

Les sortides són un dels pilars fonamentals dels ecosistemes empenedors (de fet, són la seva finalitat última). Un ecosistema empenedor se sustenta en el ràpid creixement de les start-ups, creixement que s'aconsegueix amb finançament. Es convenç els inversors amb expectatives i amb unes opcions de sortida en uns terminis raonables de temps. Aquestes opcions de sortida solen ser dues: 1) que l'start-up sigui adquirida per una gran empresa o 2) que passi a cotitzar en borsa. Les sortides són també la manera que tenen els empenedors de capitalitzar tots els seus esforços durant els anys que dediquen al creixement de les seves empreses.

Les empreses tradicionals i les start-ups

Les start-ups arriben també a les "empreses tradicionals", a les empreses de "tota la vida", sigui per relació comercial, per inversió en aquestes o per adquisició. D'alguna manera, es configura un doble camí per innovar: 1) el tradicional, el que cada empresa i

sector ha d'utilitzar i 2) el camí de les start-ups, que és vàlid per a totes les empreses i sectors. Però què en poden treure les empreses d'aquest segon camí? En poden treure tecnologia disruptiva per complementar els productes de l'empresa, opcions de diversificació, una finestra al futur per anticipar amenaces, proveïdors especialitzats, talent, etc.

Hi ha molts, cada vegada més, exemples d'empreses mundials que utilitzen aquesta manera d'estar amatents al futur, la relació amb les start-ups a través de programes propis d'incubació i acceleració. Per exemple: Intel, Microsoft, Google, ABB, Unilever, Cisco, Ford, Johnson & Johnson, Sanofi, Bayer, Siemens, etc. Però també sectors com el bancari, el d'assegurances o l'hotelier busquen innovació i tecnologia disruptives a través d'start-ups. A casa nostra ja tenim bons exemples d'empreses actives en aquest àmbit: Fluidra, Hotusa, Grupo Z, Agbar, etc.

Steve Blank, el gran guru de l'emprenedoria, diu que les grans empreses tornen a enfrontar-se a la necessitat de canvis estratègics, tan importants com els que fa 50 anys van implicar que aquestes empreses passessin a ser multidivisionals, amb l'objectiu de cobrir els reptes dels múltiples segments de mercat, de diversificació de productes i de l'expansió de mercats, també geogràfics. Blank diu que ara les corporacions s'han de tornar a ajustar a un nou context. Avui el món és totalment pla i està interconnectat. Els consumidors i els emprenedors estan connectats. Ha caigut el cost d'entrada per a noves empreses. La velocitat per aconseguir usuaris o clients és altíssima. La competència no només es determina en entorns locals, regionals o estatals sinó globals. La innovació prové de qualsevol racó del món i molts mercats s'han reinventat del tot.

Hi ha una ona constant d'innovació disruptiva que no només afecta els sectors tecnològics. La disrupció també està canviant –i destruint– sectors que semblava que durarien per sempre: energia, salut, educació, construcció, transport, finances, diaris, entreteniment, etc. Avui, la major part de la innovació i la disrupció prové dels nous entrants, joves sense por de trencar l'estatu quo establert. L'extensió de l'emprenedoria des de Silicon Valley i des d'altres ecosistemes emprenedors a tot el món genera noves estratègies per la disrupció i la innovació. Blank diu que són les

l·liçons d'estratègia que donen les start-ups les que indiquen el camí d'una massiva reestructuració de les empreses que s'ha de donar els propers temps. Diu també que "cada vegada és més clar que l'emprenedoria tecnològica serà el principal motor de creixement en aquesta nova era econòmica... més que veure el boom recent d'emprenedoria com un signe d'un esclat que ha de venir, el veiem com una indicació d'un creixement exponencial i a llarg termini, per a les properes dècades".

Avui, per tant, el concepte d'emprenedoria s'ha globalitzat i democratitzat i hi ha una cursa mundial per tenir l'ecosistema emprenedor més potent. I això és compatible amb tenir empreses de "tota la vida" al mateix lloc.

Conceptes nous

L'emprenedoria introdueix avui molts conceptes i idees nous. Per exemple, l'economia col·laborativa s'ha estès principalment des de les noves petites empreses, start-ups, algunes de les quals han esdevingut empreses de gran valoració. Un altre concepte molt actual és el de l'emprenedoria social, l'emprenedoria d'impacte. Totes les emprenedories comporten conceptes com inquietud, voluntat de canvi, creativitat, innovació, cooperació... Però l'emprenedoria social, malgrat complementar i tenir elements comuns amb altres tipus d'emprenedoria, busca el bé comú. L'emprenedor social és innovador i busca el canvi, com tots els altres tipus d'emprenedors. Però també busca el bé col·lectiu, més que el benefici propi. En l'emprenedoria social prevalen les persones i el fi social sobre el capital.

Pols d'emprenedoria al món

Dèiem que quan es parla d'ecosistemes emprenedors les referències mundials són Silicon Valley, Boston i Israel. Però s'han anat configurant molts altres entorns emprenedors. L'Índia, en la seva globalitat, és el quart gran ecosistema d'start-ups, després dels Estats Units, el Regne Unit i Israel. Ara té una mica més de 3.000 start-ups de producte. Però s'espera que el 2020 en tinguin unes 11.500.

Aquestes start-ups estan situades en ciutats com Bangalore, Delhi-National Capital Region, Mumbai, Hyderabad, Pune i Chennai.

Els països de l'Est també segueixen l'estela de l'emprenedoria. A Amèrica del Sud ja fa temps que Xile és reconegut com un país actiu en l'àmbit de les start-ups. També São Paulo, al Brasil, té un potent sistema empenedor.

A Europa, Londres, Berlín i París són grans referents. Als Estats Units hi ha multitud de ciutats que segueixen els exemples de Silicon Valley, Boston i Nova York, etc. L'anàlisi de referència de l'àmbit de les start-ups i dels seus ecosistemes és el que duu a terme Compass amb el suport de Crunchbase.

En el seu informe de 2015 identifica els 20 ecosistemes empenedors més rellevants del món (excepte la Xina, Corea del Sud i el Japó). Són aquests: Silicon Valley, Nova York, Los Angeles, Boston, Tel Aviv, Londres, Chicago, Seattle, Berlín, Singapur, París, São Paulo, Moscou, Austin, Bangalore, Sydney, Toronto, Vancouver, Amsterdam i Mont-real. Com hem dit abans, els ecosistemes d'emprenedoria es configuren i mesuren més sobre ciutats que sobre països. Amb tot això, han aparegut tantes start-ups a l'escena global que The Economist assimila l'explosió empenedora a l'explosió del període Cambrià en la història biològica de la Terra. Les empreses amb alt potencial de creixement han penetrat en quasi totes les àrees de la societat i per cada empresa de l'era industrial que declina o es transforma es poden trobar un o diversos substituïts emergents de l'era de la informació.

L'ecosistema empenedor català

Barcelona i Catalunya han sabut configurar un pol d'emprenedoria, una concentració d'start-ups tecnològiques, molt rellevant a escala mundial. Algunes fonts indiquen que al hub de Barcelona hi ha unes 2.200 start-ups tecnològiques i unes 30 acceleradores privades, el capital llavor que s'hi mou anualment supera els 350 milions d'euros i les adquisicions i sortides a borsa (els èxits) del sistema comencen a ser rellevants i superen els 500 milions d'euros anuals.

Aquest 2016 segurament se superarà el bilió d'euros a causa de la recent venda de Privalia, que ha sumat 500 milions. L'aspecte més remarcable del hub de Barcelona ha estat la seva relativament ràpida evolució, la seva dinàmica de creixement. Catalunya, durant els noranta, com molts altres països occidentals, va fer un

gran aposta per l'R+D. Seguint aquell objectiu europeu de superar la paradoxa i poder impactar la societat, va treballar fortament la relació universitat-empresa. Primerament amb contractes d'R+D, després, a la fi dels noranta, amb les patents i a partir del 2000 amb les anomenades spin-offs. Fractus, Oryzon i Scytl són fruit d'aquella època. També, els emprenedors catalans, darrere de l'onada d'Internet que arribava des de Silicon Valley a la fi dels noranta, van començar a crear start-ups i ho han continuat fent durant els darrers 15 anys. Eren els temps d'empreses com Intercom, que avui és encara una de les incubadores referents.

Tipus d'emprenedoria

Però, el concepte d'emprenedoria és ampli i cal distingir-hi diverses tipologies. La Generalitat de Catalunya, expressant-ho a través del Programa Catalunya Emprèn, hi distingeix els tipus següents: 1) emprenedoria de petites empreses, 2) emprenedoria d'start-ups, 3) emprenedoria basada en la ciència, 4) emprenedoria corporativa, 5) emprenedoria social i 6) emprenedoria d'indústries culturals i creatives.

Determinats enfocaments acadèmics simplifiquen i distingeixen només dos tipus d'emprenedoria: 1) la de petites i mitjanes empreses i 2) la d'empreses basades en la innovació i la tecnologia, orientades al creixement.

El Programa Catalunya Emprèn

En aquest context, el Programa Catalunya Emprèn és l'expressió de la voluntat de la Generalitat de Catalunya d'actuar en tots els àmbits de l'emprenedoria, en les diferents visions i des dels diversos departaments i agències. És una eina de coordinació i visualització de les diferents actuacions de la Generalitat, una eina que és gestionada des del Departament d'Empresa i Coneixement. Les funcions principals del Programa Catalunya Emprèn són:

Promoure la creativitat, la cultura emprenedora i la percepció de les oportunitats que deriven de la ciència, la innovació i la tecnologia a les escoles i universitats del país i a la societat en general.

Promoure la creació de noves empreses, de manera directa i indirecta, principalment les orientades al creixement, basades en la innovació, la tecnologia i nous models de negoci.

Proposar l'estratègia d'emprenedoria de la Generalitat de Catalunya, visualitzar-la i difondre-la, diferenciant les diverses tipologies d'emprenedoria i les seves respectives cadenes de valor.

Promoure, directament i a través d'altres agents, de manera coordinada, la difusió internacional de Barcelona i Catalunya com a pols de referència mundials en l'àmbit de l'emprenedoria.

Promoure, directament i a través d'altres agents, de manera coordinada, el recull i estudi de bones pràctiques d'ecosistemes empenhedors a escala internacional i difondre-les localment per tal que siguin considerades pels agents de l'ecosistema català.

Les xifres de l'any 2015 relatives al Programa posen de manifest l'aposta de la Generalitat de Catalunya per l'emprenedoria:

Xarxa Emprèn: en formen part 118 entitats, amb 400 tècnics de suport. L'any 2015 van atendre quasi 30.000 persones i van ajudar a crear 3.600 empreses. La Generalitat hi va destinar 4,6 milions d'euros durant l'exercici. Durant el 2015 la web de la Xarxa Emprèn va tenir uns indicadors espectaculars: 959.169 de pàgines vistes i 172.874 usuaris únics.

El Programa Consolida't de suport al treball autònom va atorgar 16 projectes el 2015, amb 1.031.500 euros aportats per la Generalitat. Va donar suport a la millora empresarial de més de 630 persones treballadores autònomes.

La Línia Emprèn 2015, dirigida a empenhedors autònoms i comerços, va concedir 94 préstecs per un import proper a 6 milions d'euros.

Acció de la Generalitat gestiona una xarxa d'unitats de valorització a les universitats, hospitals, centres de recerca i escoles de negocis que té 23 membres. El 2015 l'Administració catalana hi va destinar 1,5 milions d'euros. Aquestes unitats van atendre 692 projectes, van ajudar a crear 30 empreses de base tecnològica i van transferir 82 patents.

El Programa Indústria del Coneixement del Departament d'Empresa i Coneixement es dirigeix a spin-offs sortides de la recerca pública. Té un pressupost de 30 milions d'euros en cinc anys i el 2015 va concedir 500.000 euros en ajuts.

Startup Catalonia és un programa d'Acció que té sis acceleradores territorials i 131 mentors homologats. En aquest programa, el Pla Embarca ha gestionat 391 sol·licituds, 172 durant el 2015. Ha

donat suport a 204 empreses, 80 durant el 2015. L'any anterior, la Generalitat hi va destinar 1.000.000 d'euros de pressupost.

El Pla Esprint ha donat suport a 20 start-ups durant el 2015, les quals han aconseguit captar finançament, internacionalitzar-se (amb el suport de les oficines exteriors d'Acció) i crear nous llocs de treball.

La Direcció General de Turisme, a través de l'Agència Catalana de Turisme i Catalunya Emprèn, impulsen Start-DMC Tourism, el projecte que estimula la creació de destination management companies (DMC) a Catalunya amb l'objectiu d'incrementar l'oferta i comercialització de productes turístics experiencials.

D'altra banda, en el marc de la 080 Barcelona Fashion l'any passat es va fer la primera edició del Fòrum d'Inversió Internacional de la Indústria de la Moda. Ara el 080, juntament amb la xarxa d'Inversors Seed&Click, ha obert la convocatòria per presentar projectes emprenedors a la segona edició d'aquest Fòrum, que se celebra el 30 de juny de 2016.

Acció ha posat en marxa noves iniciatives específiques de suport a la internacionalització d'start-ups. Va enviar una missió a Tel Aviv durant el 2015 amb set empreses participants i hi ha tres missions previstes per a 2016 a Boston, Silicon Valley i Londres.

Des de la Generalitat també es dona suport a l'atracció de tres acceleradores mobile internacionals per part de l'MWC: Startup bootcamp (Holanda), NUMA (França) i una altra per determinar.

Des d'Acció es dona suport a les Xarxes d'Inversors privats. Actualment hi ha 1.964 inversors adscrits. Durant el 2015 aquestes xarxes han atès 3.763 projectes, han orientat 1.085 projectes a inversors, 683 projectes s'han presentat públicament en fòrums d'inversió, als quals han assistit 4.665 inversors. S'han tancat 82 operacions que han suposat una inversió de 17,67 milions d'euros.

Cada any se celebra el Fòrum d'Inversió d'Acció. L'edició de 2015 va analitzar 77 empreses, en va incloure 50 en el catàleg i se'n van seleccionar 21 per presentar al Fòrum.

Des de l'IFEM s'atorguen préstecs participatius per a la coinversió de business angels en start-ups. Durant el 2015 es van formalitzar 12 operacions per un import de 2,1 milions d'euros.

El Programa d'Emprenedoria Corporativa d'Acció va obrir la convocatòria per promoure la creació d'incubadores i acceleradores

en empreses tradicionals. Actualment dona suport a nou empreses i durant el 2015 també va donar suport a 44 projectes per a la recerca d'un soci corporatiu. Des de l'IFEM s'atorguen préstecs participatius per a la conversió de corporacions tradicionals en start-ups. Durant el 2015 es van fer dues operacions per un import total de 170.000 euros.

La Generalitat, en el marc del conveni establert amb el Consell de Cambres de Comerç, també promou l'emprenedoria. Durant el 2015 s'hi va assignar un pressupost de 300.000 euros. Es van portar a terme accions d'informació i orientació per a 881 persones, se'n van assessorar 931 i es van crear 235 empreses.

Pel que fa al Programa AraCoop, hi ha 100 entitats col·laboradores, es van dur a terme 14 tallers de governança, es van formar 72 directius de l'àmbit i es van atorgar 179 ajuts per un import de 399.718 euros. Pel que fa a les col·laboracions amb escoles en aquest àmbit, 1.987 alumnes van generar 173 projectes cooperatius, es van fer 31 visites escolars a cooperatives i hi es van crear 28 cooperatives d'alumnes.

La línia de finançament per a l'economia social es dirigeix a cooperatives, societats laborals, centres especials de treball, empreses d'inserció, associacions i fundacions. El 2015 es van fer 12 operacions financeres amb aquest tipus d'entitats per un import de 1,5 milions d'euros.

El mes de juny es va celebrar el II Congrés Catalunya Emprèn, punt de trobada de l'emprenedoria catalana. Hi ha haver 2.700 persones inscrites i es van efectuar 589 reunions a l'espai de B2B.

La Generalitat disposa d'una web que constitueix un mapa de serveis a l'emprenedor. Actualment hi ha 376 entitats i 1.690 serveis inclosos.

Es presentarà properament el mapa de les start-ups catalanes. Segons l'entitat internacional Compass, Catalunya té més de 2.000 start-ups. Es configura, per tant, com un dels ecosistemes rellevants del món. La Generalitat treballa per identificar-les i mostrar-les. La finalitat és promoure el nostre ecosistema a escala internacional, facilitar la inversió en aquestes joves empreses, promoure la relació entre aquestes start-ups i les empreses tradicionals i facilitar l'accés a aquestes per part de l'Administració catalana a l'hora de concretar actuacions i programes.

Una actuació essencial per mantenir l'ocupació és evitar el tancament de negocis en funcionament. Les polítiques d'ocupació i empenedoria no només han buscat la promoció del treball autònom i la creació de noves empreses, sinó que, especialment els darrers anys, aquestes polítiques també s'han orientat a facilitar el trasllat de negocis que per diversos motius estaven en procés de tancament.

La Generalitat, des de 2009, dóna suport al projecte Reempresa de la CECOT. Els darrers quatre anys, el Centre de Reempresa de Catalunya ha concretat 682 operacions amb èxit, amb una inversió induïda de quasi 34 milions d'euros. Els cedents han estat 2.783 i els nous empenedors que han assumit les empreses han estat 4.385. Són unes xifres, molt concentrades en els darrers anys, que han ajudat a mitigar els efectes de la situació de retrocés econòmic al nostre entorn.

Des del Departament de Cultura

Durant el 2015, l'Institut Català d'Empreses Culturals (ICEC) va concretar 16 operacions de préstecs participatius en l'àmbit dels continguts i serveis digitals interactius culturals (ICEC). En van gaudir 16 start-ups dels sectors de videojocs, música, audiovisual i llibre, amb un import de 1.540.000 euros.

S'ha donar suport a la incubadora Gamebcn, especialitzada en videojocs, juntament amb Caixa Capital Risc i Incubio. Hi ha hagut 16 empreses incubades i tres d'accelerades els darrers dos anys.

El departament de Cultura dóna suport al Mercat d'Idees Disseny (MID) del BCD Barcelona Centre de Disseny. S'hi van inscriure 79 start-ups (71% fundades per dissenyadors) i 15 finalistes van participar en el Fòrum MID de les Indústries Creatives.

El Departament d'Ensenyament assumeix diverses actuacions de foment de l'empenedoria.

El Programa d'innovació i transferència de coneixements innovafp, en el marc del qual 53 centres docents han donat suport a 92 empreses i han desenvolupat 210 projectes d'innovació durant el curs escolar 2015-2016.

El Programa de foment de l'empenedoria en els ensenyaments professionals, a través del qual és fomenta l'esperit i els valors

emprenedors dels alumnes d'FP, ha organitzat la IV Mostra de projectes emprenedors d'FP a Catalunya amb 42 projectes realitzats per alumnes d'FP que van resultar guanyadors o finalistes en un total d'11 concursos organitzats arreu del territori.

Accions per fomentar el coneixement de les cooperatives.

Xerrades informatives arreu del territori "Les cooperatives, una fórmula innovadora per emprendre", organitzades conjuntament amb la Direcció General d'Economia Social i Cooperativa i Treball Autònom del Departament d'Empresa i Ocupació.

Des del Departament d'Agricultura hi ha tres actuacions:

El premi a la innovació tecnològica va rebre 24 candidatures.

Els premis Rural Apps, amb 20 candidatures.

89 alumnes van participar en el projecte empenedoria del Departament.

Xarxa de parcs científics i tecnològics de Catalunya

Segons l'Associació Internacional de Parcs Científics i Tecnològics (IASP), un parc científic és una organització gestionada per professionals especialitzats que té l'objectiu fonamental d'incrementar la riquesa de la seva comunitat promovent la cultura de la innovació i la competitivitat de les empreses i institucions generadores de coneixement instal·lades o associades al parc. Per tant, els parcs científics i tecnològics tenen com a objectius principals promoure i facilitar la recerca, facilitar el contacte universitat-empresa, difondre els resultats de la recerca universitària en la societat i crear empreses tecnològicament innovadores.

A Catalunya, hi ha una xarxa que agrupa els diferents parcs científics existents al país, la XPCAT, que va ser constituïda el 13 de gener de 2003. D'ençà, la xarxa de parcs científics i tecnològics de Catalunya ha arribat als 16 parcs actuals, tres menys que l'any anterior. S'integren al seu sistema grups i centres de recerca universitaris, centres tecnològics, incubadores d'empreses, grans empreses amb els seus centres d'R+D associats, empreses focalitzades en la innovació i noves empreses basades en el coneixement. Es disposa de les millors infraestructures físiques i tecnològiques i de serveis especialitzats en noves estructures i nous sistemes de gestió per respondre als reptes globals de l'economia del coneixement.

La Xarxa de Parcs Científics i Tecnològics de Catalunya es configura com un instrument fonamental del sistema de ciència, tecnologia, empresa i mercat, i com una fórmula de treball en xarxa per al futur científic, tecnològic, econòmic i social de Catalunya. El creixement de parcs a Catalunya, als darrers anys, no ha estat un fet aïllat: més del 50% tant a Catalunya com al món es van crear entre 2000 i 2010. L'associació té com a finalitats:

Propietat

Els darrers anys s'ha mantingut estable l'estructura de propietat dels parcs científics de Catalunya. L'any 2015, la majoria de PCT estaven vinculats a l'Administració pública, especialment la local, com ajuntaments, diputacions i altres entitats. Les universitats eren el segon propietari i promotor més freqüent dels parcs de la

XPCAT. I, en tercer lloc, hi havia les empreses privades i les entitats relacionades amb el suport a les empreses.

Mida dels parcs científics i tecnològics

En general, la tendència és que als països europeus els parcs científics tinguin mides més petites que a la resta del món (IASP, 2012). A Catalunya aquesta tendència es fa encara més acusada. Només un 6% dels parcs catalans tenen una superfície superior a 200.000 m², segons dades de 2014. La mida dels parcs catalans limita el nombre de tenants⁴ que es poden ubicar als seus espais. Els parcs amb menys de 50 tenants localitzats al seus espais és superior a Catalunya que a la resta del món. Tot i així, la tendència aquests últims anys ha estat creixent en el nombre d'entitats localitzades als parcs.

Coneixement i innovació

En l'àmbit de la recerca, els parcs científics i tecnològics catalans tenen actualment 235 centres de recerca i centres tecnològics. D'aquests, gairebé el 32%, és a dir 73 centres en nombres absoluts, són avaluats per ACCIÓ i acreditats amb la marca TECNIO, xarxa creada per aglutinar els principals agents experts en recerca aplicada i transferència de tecnologia de Catalunya. A més d'aquests, 31 són centres CERCA, el model creat per la Generalitat amb l'objectiu d'assolir una recerca científica d'excel·lència.

Un dels principals objectius dels parcs científics i tecnològics és la creació, la consolidació i el creixement d'empreses basades en el coneixement i la tecnologia. El 81,25% dels parcs tenen alguna incubadora en funcionament o en procés. És significatiu l'increment de parcs que tenen més d'una incubadora i/o acceleradora a les seves instal·lacions.

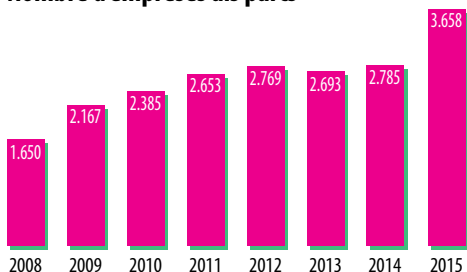
Si comparem les dades actuals amb les de 2014, el percentatge de parcs que tenen més d'una incubadora o que almenys en gestionen una ha crescut més de 30 punts només en un any. L'augment és degut en part a l'especialització, ja que més del 50% dels parcs de la XPCAT declaren tenir incubadores i/o acceleradores focalitzades en sectors com la biotecnologia i la medicina, les TIC, el sector media, l'energia, l'alimentació o la salut.

⁴ Entitats presents als parcs científics.

Creació d'empreses

En l'àmbit privat, el nombre d'empreses ubicades als parcs creix un 31,34% des de 2014. El creixement és important tot i que correspon a parcs que no havien actualitzat les dades durant els darrers tres exercicis i que, per tant, acumulen ara el creixement del nombre d'empreses en només un any. Amb tot, la tendència ha estat positiva des que es registren dades.

Nombre d'empreses als parcs

Si l'any 2005 hi havia al voltant de 500 empreses als parcs científics i tecnològics catalans, actualment hi ha ubicades 3.658 empreses, un 54,27% de les quals són spin-offs, i el 60,8% empreses de base tecnològica. En la majoria dels casos no hi ha activitat de manufactura als parcs, un 62,5% declaren no tenir-ne cap. Respecte al perfil de les empreses ubicades als parcs catalans, s'ha mantingut estable al llarg dels anys. El 87,5% són empreses petites o microempreses i gairebé el 90% són d'origen català.

Nombre d'empreses incubades als parcs

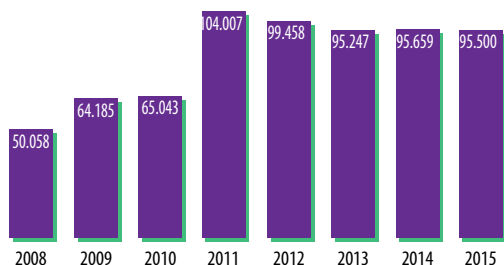
També s'incrementa el nombre d'empreses incubades. Així, durant l'any 2015 es van incubar 422 empreses, un 9,9% més que l'any anterior. Com es pot veure al gràfic, el nombre d'empreses incubades ha crescut de manera sostinguda des de que es disposa de dades.

Ocupació

Durant l'any 2015, el nombre de persones ocupades als parcs científics i tecnològics catalans va arribar a 95.500 persones, més de la meitat de les quals són treballadors en R+D. La dada és positiva, sobretot si la comparem amb el percentatge de persones que treballen en R+D en empreses situades fora dels parcs, on el valor cau dràsticament.

Des del punt de vista de les diferències de gènere, el nombre de treballadors homes, un 59,68%, continua sent més elevat que el de dones treballadores als parcs de la xarxa, un 40,32%. Tot i així, hi ha una tendència al repartiment igualitari entre dones i homes als parcs de la XPCAT. Com es pot veure, el percentatge de dones que treballen als parcs s'ha incrementat 6,82 punts des que es registren dades, l'any 2011. Cal tenir present que la meitat dels parcs membres de la XPCAT recullen dades per gènere i que, per tant, la xifra total és una estimació.

Evolució dels llocs de treball als parcs

Serveis

L'anàlisi dels serveis que els parcs científics i tecnològics ofereixen a les entitats ubicades als seus espais permet confirmar que no hi ha grans diferències entre els PCT de Catalunya i els

de la resta del món. Per destacar-ne algunes, es pot observar que els parcs catalans tenen un percentatge més alt de suport per a l'organització d'esdeveniments, la formació, el suport de networking o la consultoria de propietat intel·lectual. Per contra, en el mercat internacional es troba una presència més elevada de serveis financers i legals, de laboratori i de guarderia.

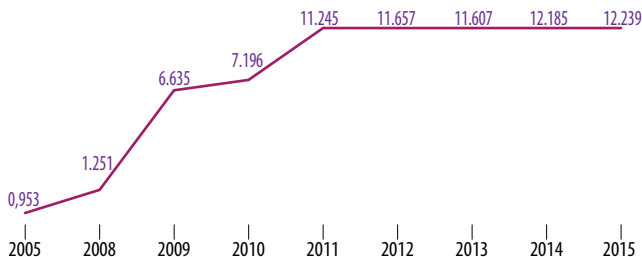
Comercialització d'espais

Els parcs científics i tecnològics catalans ofereixen sobretot diferents espais en règim de lloguer per a la instal·lació d'empreses, centres de recerca i centres tecnològics i altres entitats ubicades als parcs. El 88,24% tenen disponibles lloguers d'oficina, el 62,50% tenen lloguer de laboratori, el 43,75% lloguer de sòl, i el 56,25% tenen espais de coworking per llogar. Pel que fa a espais de venda, el 6,25% dels parcs tenen oficines en venda i un 12,50% tenen sòl en venda. En règim de cessió, el 25% dels parcs membres de la XPCAT també ofereixen sòl en cessió. Un 78,57% dels parcs tenen ocupats els seus espais per sobre del 80%. Els parcs en procés d'ampliació són els que tenen nivells d'ocupació més baixos, seguint la lògica del creixement.

Facturació

Durant l'any 2015, els parcs i les entitats ubicades mantenen la tendència positiva de facturació de períodes anteriors. El volum total d'aquest any és de 12.239 milions d'euros. La facturació mitjana dels parcs de la XPCAT es manté prop de 1.100 milions.

Facturació dels parcs de la XPCAT (2005-2015). En milers de milions d'euros

Sectors

Sectors presents als parcs científics i tecnològics de la XPCAT (2015)

	PTV	PCB	PRUAB	BASA	TECHNOVA	PRBB	PARC UPC	PCT UDG	PCITAL	TCM	BTEC	ESADE Creapolis	PR UPF	PCTTO	BSP	Orbital 40
Aeronàutica, aeroespacial																
Agroalimentari																
Arquitectura																
Biotecnologia i ciències de la vida																
Ciències humanes i socials																
Disseny i serveis d'enginyeria																
Electrònica, microelectrònica																
Farmàcia																
Formació, educació																
Industrial i sistemes de manufactura																
Informàtica, software																
Logística, localització i transport																
Mobilitat																
Nanobioenginyeria, nanotecnologia																
Òptica, fòtonica																
Salut																
Seguretat alimentària i nutrició																
Tecnologies dels aliments																
Tecnologia de l'energia																
Tecnologia dels materials																
Tecnologies mediambientals																
Tecnologies mèdiques																
TIC, telecomunicacions, mitjà																
Turisme, lleure																
Química																
Unitats innovadores en qualsevol sector																
Altres																

El sector més present als parcs membres de la XPCAT continua sent un any més el de les TIC, telecomunicació i mitjà. Un 75% dels parcs catalans tenen aquest sector entre les seves àrees prioritàries, amb un augment de 6,58 punts per sobre del perío-

de anterior. En segona posició trobem quatre sectors que mantenen una presència semblant als parcs catalans, tecnologia de l'energia, tecnologies mediambientals, tecnologies dels materials i biotecnologies i ciències de la vida, tots en creixement aquest darrer any, tot i que molt lleugerament en el cas de biotecnologies i ciències de la vida.

Mediació laboral i negociació col·lectiva a Catalunya

Aquest apartat presenta dos articles. El primer, elaborat per Foment del Treball Nacional, tracta sobre la mediació. El segon, que presenta les dades de negociació col·lectiva, ha estat redactat per Comissions Obreres del Barcelonès i per UGT de Catalunya.

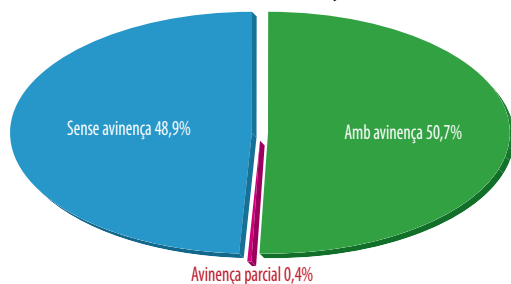
La mediació laboral

Fruit de l'Acord interprofessional de Catalunya (Foment del Treball Nacional, Comissió Obrera Nacional de Catalunya i Unió General de Treballadors de Catalunya) que es va signar el 7 de novembre de 1990, va néixer el Tribunal Laboral de Catalunya, que va ser constituït formalment el 21 de febrer de 1992 i que funciona regularment des del maig de 1992. Els resultats de l'experiència iniciada el 1992 amb la instauració del Tribunal Laboral de Catalunya són altament significatius.

Dades de 2015

S'han presentat un total de 853 expedients, entre conciliacions/mediacions i arbitratges. Pel que fa a les conciliacions/mediacions (842), 714 són tramitacions efectives de conciliacions/mediacions que han afectat 864 empreses i 169.899 treballadors.

Tramitacions efectives a Catalunya

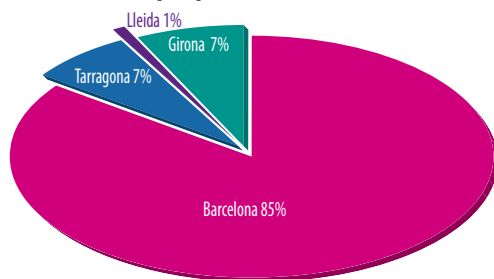

Pel que fa a les tramitacions efectives, el 51,12% han resultat amb acord i han afectat 483 empreses i 41.911 treballadors.

Procediments 2015 a Catalunya			
	Nombre	Empreses	Treballadors
Expedients presentats	853	1.022	195.636
Arbitratges	11 (1,29%)	11	1.771
Conciliacions/mediacions	842 (98,71%)	1.011	193.865
Tramitacions efectives	714 (84,8%)	864	169.899
Amb avinença	362 (50,7%)	480	41.724
Avinença parcial	3 (0,42%)	3	187
Sense avinença	349 (48,88%)	381	127.988
Tramitacions no efectives	128 (15,2%)	147	23.966
Intentat sense efecte	88 (68,75%)	101	11.009
Desistits	17 (13,28%)	22	4.744
Arxiu	23 (17,97%)	24	8.213

Per províncies, a la de Barcelona s'han gestionat el 84,4% del total de procediments, amb 720 expedients que afectaven 870 empreses i 176.771 treballadors.

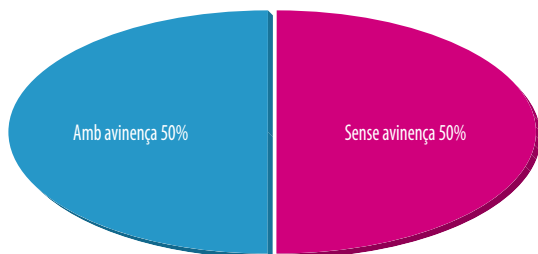
Procediments per províncies

	Nombre	Empreses	Treballadors
Barcelona	720	870	176.771
Girona	59	65	4.790
Lleida	11	17	1.244
Tarragona	63	70	12.831
Total	853	1.022	195.636

Per comarques, el Barcelonès ha generat el 37,63% dels procediments de tot Catalunya, amb 321 expedients, per davant del Vallès Occidental i el Baix Llobregat (amb un 12,8%).

Conciliacions tramitacions efectives a Barcelona ciutat

I, finalment, a la ciutat de Barcelona trobem que de les 248 conciliacions/mediacions efectivament tramitades, el 50,25% (102 conciliacions/mediacions) van acabar amb el resultat d'acord.

Procediments 2015 a Barcelona		
Expedients presentats	248	
Arbitratges	2	0,81%
Conciliacions/mediacions	246	99,19%
Tramitacions efectives	203	82,52%
Amb avenença	102	50,25%
Avenença parcial	0	0%
Sense avenença	101	49,75%
Tramitacions no efectives	43	17,48%
Intentat sense efecte	29	67,44%
Desistits	4	9,30%
Arxiu	10	23,26%

Amb relació als conflictes col·lectius, a Catalunya s'han desconvocat 30 vagues que han suposat 97.386 hores desconvocades. Si multipliquem aquestes hores pel seu cost (15,46 euros/hora segons Coste salarial medio total por hora efectiva, por comunidad autónoma. INE), tenim que el valor d'aquestes hores desconvocades és de 1.512.218,44 euros, quantitat que reflecteix la importància de la tasca que ha dut a terme el TLC.

	Vagues desconvocades	Hores desconvocades	Vagues indefinides desconvocades
2014	25	70.110	8
2015	30	97.836	7
Total	55	167.946	15

	Valor anual hores desconvocades (**)	Cost salarial mitjà (***)
2014	1.082.498,40 €	15,44 €
2015	1.512.218,44 €	15,46 €
Total	2.594.716,84 €	

(**) No inclou les corresponents a vagues indefinides desconvocades.

(***) Cost salarial mitjà total per hora efectiva, per comunitat autònoma. INE.

2. El mercat de treball

Població a Barcelona

Població segons el cens

Segons el padró d'habitants, el mes de juny de 2015, Barcelona tenia una població de 1.609.550 habitants. Per segon any consecutiu, la ciutat presenta una reducció de la població, del 0,2% des de juny de 2014, i de l'1,1% des de l'any 2008. En xifres absolutes des de l'any 2008 la ciutat ha perdut 18.540 habitants, xifra que arriba a 29.210 habitants en la població de 16 anys i més.

Població de la ciutat segons el padró i l'EPA. En milers

	2008	2012	2013	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Població segons el padró*							
Total	1.628,1	1.619,8	1.614,1	1.613,4	1.609,6	-0,2%	-1,1%
De 16 anys i més	1.423,2	1.407,9	1.400,5	1.398,5	1.394,0	-0,3%	-2,1%
Segons l'EPA. Mitjanes en milers**							
De 16 anys i més	1.356,8	1.346,0	1.327,8	1.309,0	1.306,2	-0,2%	-3,7%

*Lectures del padró d'habitants a juny. **L'any 2014 la base poblacional de l'EPA ha canviat. Les dades del període 2002-2013 s'han revisat amb la nova base de població per poder establir comparacions.

Població segons l'EPA

Segons l'EPA, des de 2008, la disminució de persones majors de 15 anys a la ciutat arriba a 50.600, mentre que la població activa es redueix en 61.100.

La població inactiva de la ciutat era de 524.100 persones l'any 2015, un 40% de la població major de 15 anys. Hi destaca la importància dels pensionistes amb més de 312 mil persones.

Població inactiva a Barcelona. Mitjanes anuals en milers

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Total	513,5	507,6	524,1	3,2%	2,1%
Estudiant	71,3	71,7	73,6	2,6%	3,1%
Pensionista	285,2	304,0	312,8	2,9%	9,7%
Feines de la llar	129,9	92,4	98,5	6,7%	-24,1%
Incapacitat	15,8	25,2	24,6	-2,3%	55,9%
Altres	11,3	14,4	14,6	1,4%	29,5%

En el període 2008-2015 es produeix un creixement de 10.600 persones en la població inactiva. S'observa un increment a tots

els grups, excepte en el de les persones que fan feines de la llar, que gairebé disminueix el 25%.

L'EPA dibuixa un panorama de reduccions en la població activa i en l'aturada, i un lleuger repunt de la ocupada. En mitjanes anuals, la reducció interanual de la població activa l'any 2015 se situa al voltant de 19.000 persones. La ocupada es va incrementar en 8.400, i l'aturada va baixar en més de 27.000.

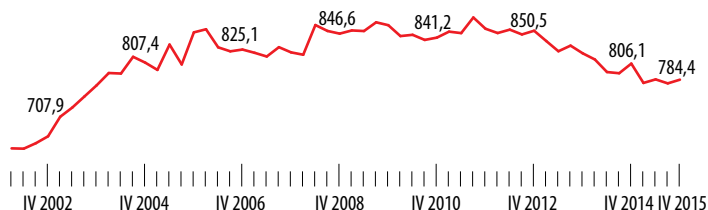
Si prenem com a referència l'any 2008, la població activa presenta una disminució de més de 61.000 persones, un descens de l'ocupada de gairebé 108.000 i una població aturada que s'incrementa un 75%.

Població activa a Barcelona. Mitjanes anuals en milers

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Població activa	843,3	801,4	782,2	-2,4%	-7,2%
Ocupada	781,2	665,0	673,4	1,3%	-13,8%
Aturada	62,1	136,4	108,8	-20,2%	75,2%

L'any 2015, de mitjana anual, a Barcelona hi va haver 782.200 persones actives, el 86% de les quals estaven ocupades i quasi el 14% aturades. S'observa una millora evident d'aquests indicadors els darrers dos anys, més intensa l'any 2015.

Evolució de la població activa a Barcelona. En milers

Per sexe, la majoria de la població activa de Barcelona és femenina per segon any consecutiu. Mentre que la població activa femenina ha crescut un 0,4% els darrers set anys malgrat la crisi, la masculina ha caigut quasi un 14%. Tot i aquesta tendència, l'any 2015 disminueix tant la població activa masculina com la femenina al voltant del 2,5%.

Població activa per sexe a Barcelona. Mitjanes anuals en milers

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Homes	453,1	399,8	390,4	-2,4%	-13,8%
Dones	390,2	401,6	391,8	-2,5%	0,4%

Per edat, a Barcelona, el nombre de persones actives amb menys de 24 anys ha caigut un 22,2% des de l'any 2008 i el del grup de 25 a 54 anys un 9,9%. En canvi, les persones actives de 55 anys i més s'han incrementat quasi un 15% des de l'any 2008, i un 3% el darrer any.

Població activa per edat. Mitjanes anuals en milers

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
De 16 a 24 anys	59,3	46,1	46,1	-0,1%	-22,2%
De 25 a 54 anys	663,5	621,1	597,9	-3,7%	-9,9%
De 55 anys i més	120,5	134,2	138,2	3,0%	14,7%

Segons la nacionalitat, la població activa estrangera es va reduir des de l'any 2012. El 2015, presenta una disminució de quasi el 12%. La població activa espanyola també s'ha reduït, però només un 2,8% des de l'any 2008.

Població activa per nacionalitat. Mitjanes anuals en milers

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Espanyola	671,9	654,8	652,8	-0,3%	-2,8%
Estrangera	171,4	146,6	129,4	-11,8%	-24,5%

Atenent al nivell formatiu, la població activa amb estudis superiors es consolida com el grup majoritari a la ciutat. Hi representa quasi el 57%.

Població activa per nivell formatiu. Mitjanes anuals en milers

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Sense estudis i primària	105,7	52,2	40,5	-22,4%	-61,7%
Ed. secundària 1a etapa	137,9	139,3	136,4	-2,1%	-1,1%
Ed. secundària 2a etapa	216,9	164,9	160,5	-2,7%	-26,0%
Educació superior	382,8	445,0	444,8	-0,1%	16,2%

Població ocupada

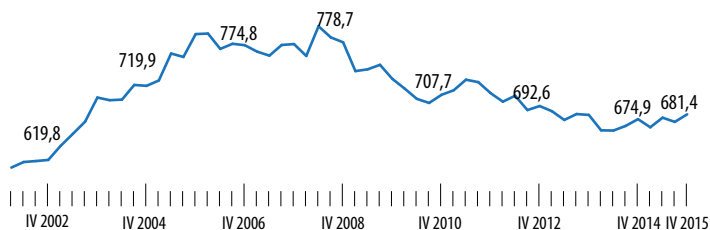
Per tal d'analitzar la població ocupada a la ciutat utilitzem tres fonts: estadístiques d'ocupació segons l'EPA, registre d'afiliats a la Seguretat Social i contractació anual.

Població ocupada segons l'EPA

L'any 2015, la població ocupada mitjana a Barcelona, va ser de 673.400 persones, un 1,3% més que l'any anterior.

El quart trimestre de 2015, a la ciutat hi havia 681.400 persones ocupades, xifra molt llunyana a les 800.400 que es van assolir el segon trimestre de l'any 2008.

Població ocupada a Barcelona. Per trimestres

L'any 2015 és el primer exercici, des de 2011, en què es produeix un augment de persones ocupades en termes de mitjana anual, i el segon any consecutiu en què augmenta la ocupació entre el primer i el quart trimestre de l'any.

L'any 2015, el 70% de les persones ocupades de Barcelona eren assalariades del sector privat. Els assalariats del sector públic i els empresaris representen un 12,2% i un 17,6%, respectivament. Al darrer any només disminueixen els assalariats del sector públic, mentre que al sector privat s'incrementen.

Al llarg del període 2008-2015, tots els grups van perdre ocupació, especialment les persones assalariades, tant del sector públic com del privat.

Entre les 555.000 persones assalariades predominen les que tenen contractes indefinits, el 83,1%. Cal assenyalar que aquestes han disminuït quasi un 12% des de 2008, mentre que les persones assalariades amb contracte temporal ho han fet en un 27%.

Per sexe, l'any 2015 l'ocupació masculina augmenta amb més intensitat que la femenina. No obstant, en el període 2008-2015 l'ocupació femenina ha resistit millor els efectes de la crisi.

Població ocupada per sexe a Barcelona. Mitjanes en milers

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Homes	419,1	332,1	338,6	2,0%	-19,2%
Dones	362,1	332,9	334,7	0,5%	-7,5%

Aquest comportament de l'ocupació femenina al llarg de la crisi ha fet que l'any 2015 les dones representin el 49,7% de l'ocupació.

Atenent a l'edat, les persones menors de 25 anys han vist reduïda la seva ocupació, més del 30% entre el 2008 i el 2015, és a dir 13.900 llocs de treball. En canvi, l'any 2015 és el grup que presenta l'augment d'ocupació més gran, superior al 16%.

Entre la població de 25 a 54 anys, l'ocupació es manté estable l'any 2015, la de persones de 55 anys i més n'ha guanyat un 2,2%.

Població ocupada per edat a Barcelona. Mitjanes anuals

En milers	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
De 16 a 24 anys	46,1	27,8	32,2	16,1%	-30,1%
De 25 a 54 anys	620,1	522,0	523,3	0,2%	-15,6%
De 55 anys i més	115,0	115,3	117,9	2,2%	2,5%

Segon la nacionalitat, el 2015, l'ocupació de la població estrangera va augmentar un 0,7%, mentre que entre la espanyola ho va fer un 1,4%.

Per nivell formatiu, el percentatge de persones ocupades de la ciutat que han cursat educació superior superava el 60% l'any 2015, el nivell més alt els darrers anys. És l'únic grup que guanya ocupació al llarg dels anys de la crisi. Les persones que només han cursat fins a primària com cauen un 65,6%.

Població ocupada per nivell formatiu a Barcelona. Mitjanes anuals

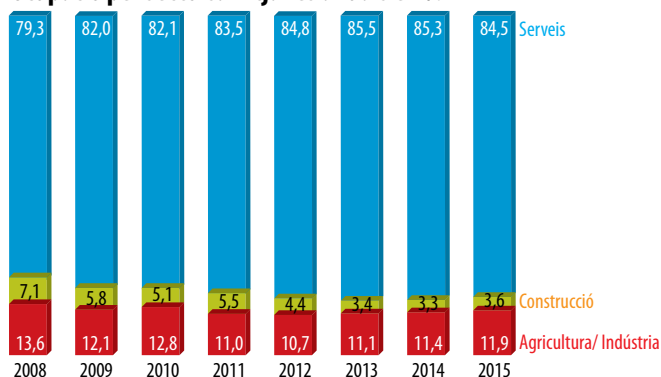
En milers	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Sense estudis i primària	93,7	35,0	32,3	-7,7%	-65,6%
Secundària 1a etapa	125,1	101,6	104,8	3,1%	-16,3%
Secundària 2a etapa	198,4	133,0	130,0	-2,2%	-34,4%
Educació superior	364,1	395,5	406,3	2,7%	11,6%

Per sectors, s'observa que el pes dels serveis els darrers anys s'ha incrementat fins a suposar el 84,5% de les persones ocupades el 2015.

Població ocupada per sector a Barcelona. Mitjanes anuals

En milers	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Agricultura/Indústria	106,2	76,0	80,0	5,3%	-24,6%
Construcció	55,4	22,1	24,3	10,3%	-56,1%
Serveis	619,6	567,0	569,0	0,4%	-8,2%

Ocupació per sectors. Mitjanes anuals en %

A la població ocupada mitjana no agrària de Barcelona per branques d'activitat (CNAE 2009), observem que les que concentraven més ocupació l'any 2015, el 21,3%, eren les activitats financeres, immobiliàries, professionals, administratives i els serveis auxiliars; l'administració pública, l'educació i la sanitat, arribaven al 21,1% ; i el comerç, les reparacions i l'hoteleria, el 20,9%. Per primera vegada, activitats financeres, immobiliàries, professionals, administratives i els serveis auxiliars lidera l'ocupació.

L'ocupació a jornada completa creix un 2,2% l'any 2015, i el nombre de persones ocupades a jornada parcial es redueix un 4,2%. Entre les dones creix l'ocupació tant de jornada completa com de jornada parcial, en ambdós casos menys de l'1%. Entre els homes creix el nombre d'ocupats a jornada completa, un 3,8%, i es redueix el d'ocupats a jornada parcial, un 14,6%.

Població ocupada no agrària per branques d'activitat. Mitjanes en milers

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Total	780,7	664,8	672,8	1,2%	-13,8%
Alimentació, tèxtil, fusta, paper i arts gràfiques	35,3	24,0	24,3	1,1%	-31,1%
Energia, aigua, química, cautxú i metal·lúrgia, maquinària, material elèctric i de transport	70,4	51,8	55,2	6,7%	-21,6%
Construcció	55,4	22,1	24,3	10,3%	-56,1%
Comerç i reparacions, hoteleria	152,7	142,7	140,9	-1,3%	-7,8%
Transports i emmagatzematge	42,7	35,1	29,7	-15,3%	-30,4%
Informació i comunicacions	45,3	40,5	39,7	-2,0%	-12,4%
Act. financeres, immobiliàries, professionals, administratives i serveis auxiliars	162,7	133,1	143,1	7,6%	-12,0%
Administració pública, educació i sanitat	146,8	147,3	142,2	-3,5%	-3,2%
Activitats culturals, esportives i altres	69,4	68,4	73,5	7,5%	5,9%

El 85,4% de les persones ocupades a Barcelona ho són a jornada completa. Però la seva distribució és força desigual: el 91,6% dels homes tenen jornada completa en comparació amb el 79,2% de les dones.

Percentatge per tipus de jornada i sexe

Jornada completa		
S/total jornades	84,6%	85,4%
Homes s/total	53,1%	53,9%
Dones s/total	46,9%	46,1%
Jornada parcial		
S/total jornades	15,4%	14,6%
Homes s/total	32,4%	28,9%
Dones s/total	67,6%	71,1%

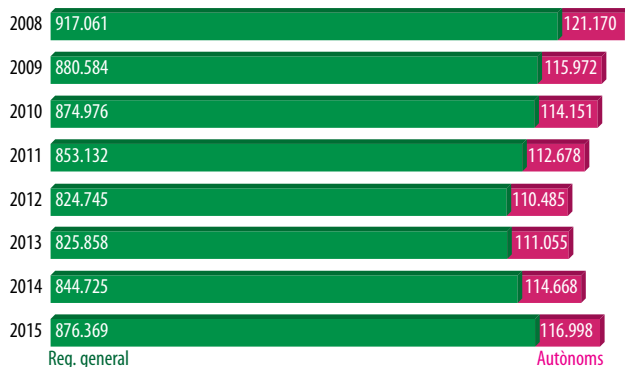
Afiliació a la Seguretat Social

El quart trimestre de 2015, segons les dades de afiliació a la Seguretat Social, els assalariats (règim general i règims especials)¹ i els ocupats per compte propi (règim d'autònoms) a Barcelona eren 1.027.455. Per primera vegada als darrers cinc anys, l'afiliació a la ciutat supera el milió de persones a desembre.

¹ Règims especials de la llar, agrari i del mar.

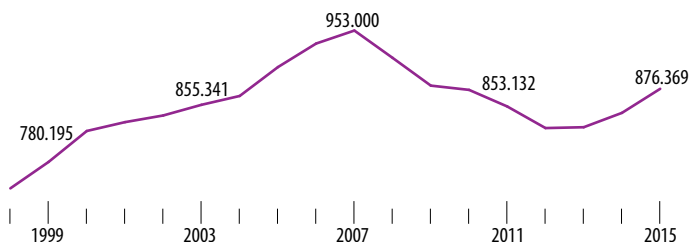
Afiliació a la Seguretat Social a Barcelona. IV trimestre

En els quatre trimestres de l'any 2015 s'observen augments interanuals de l'afiliació, que han donat lloc a un increment de 33.943 persones.

El 2015, a Barcelona, l'afiliació al règim general i al d'autònoms va créixer a tots els sectors excepte a la indústria. El sector serveis,² per cinquè any consecutiu, presenta el millor comportament de l'afiliació als dos règims.

Afiliació al règim general de la Seguretat Social a Barcelona

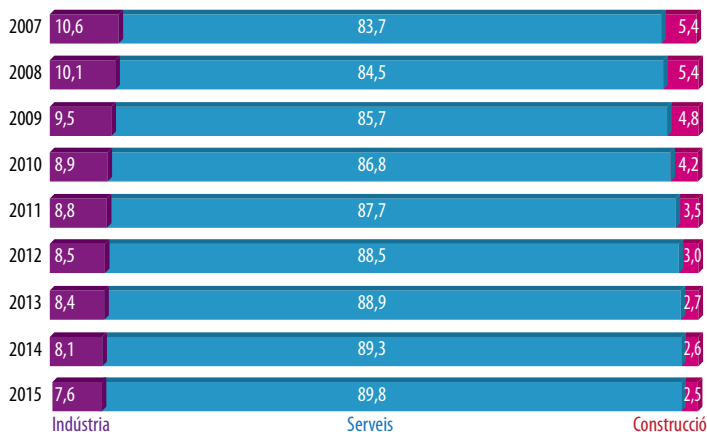

El 75,3% de la població assalariada afiliada al règim general i el 64,4% dels autònoms treballaven al sector serveis. Per la seva

² Per aconseguir un detall més gran, dins de l'apartat de serveis hem diferenciat el comerç i les reparacions de la resta d'activitats de serveis, que anomenarem "Serveis" en sentit estricte.

banda, la indústria ocupa el 7,6% de les persones afiliades al règim general i el 5,3% de les afiliades al règim d'autònoms.

Afiliació al règim general de la Seguretat Social en %. Per sectors

Si fem una anàlisi desagregada de l'afiliació tot sumant la del règim general i la del règim d'autònoms per activitats econòmiques, cal remarcar que l'any 2015 els serveis a les empreses es van incrementar, així com a l'hoteleria, l'educació i les activitats sanitàries, el comerç i l'administració pública. A la construcció, s'incrementa i es redueix en les indústries manufactureres i en les activitats financeres, les assegurances i el transport.

A la ciutat, l'any 2015, el 68,7% de les persones afiliades al règim general s'enquadren als serveis a les empreses, el comerç, l'hoteleria, les activitats sanitàries i els serveis socials, l'educació i l'administració pública.

Respecte als centres de cotització, l'any 2015, els més de 1.000 persones es l'únic grup que redueix el seu nombre i el que presenta un increment menor de la seva afiliació. No obstant això, és el grup que es comporta millor en el període 2008-2015, ja que és l'únic que incrementa la seva població afiliada i no pateix una baixada del nombre de centres.

Afiliació a la Seguretat Social per activitats econòmiques

Desembre i CCAE2009	Règim general			Reg. general i d'autònoms		
	2014	2015	Var. 2014-15	2014	2015	Var. 2014-15
Total treballadors	844.725	876.369	3,7%	959.393	993.367	3,5%
Agr. ramaderia i pesca	215	247	14,9%	386	430	11,4%
Indústries extractives	23	29	26,1%	32	45	40,6%
Indústries manufactureres	56.715	55.327	-2,4%	62.831	61.403	-2,3%
Energia elèctrica i gas	2.315	2.271	-1,9%	2.338	2.298	-1,7%
Aigua, sanejament, residus	9.200	9.386	2,0%	9.229	9.432	2,2%
Construcció	21.754	22.312	2,6%	29.533	30.232	2,4%
Comerç i reparacions	123.800	126.930	2,5%	151.202	154.332	2,1%
Transp. i emmagatzematge	32.476	32.274	-0,6%	39.742	39.563	-0,5%
Hoteleria	63.861	68.352	7,0%	74.581	79.057	6,0%
Informació i comunicacions	51.417	57.216	11,3%	56.489	62.631	10,9%
Act. finan., assegurances	36.487	35.375	-3,0%	38.562	37.482	-2,8%
Activitats immobiliàries	10.691	11.421	6,8%	13.100	13.940	6,4%
Serveis a les empreses	165.235	174.393	5,5%	190.423	200.575	5,3%
Administració pública	77.077	81.045	5,1%	77.101	81.083	5,2%
Educació	61.731	63.988	3,7%	64.976	67.454	3,8%
Act. sanitàries i serv. socials	84.311	87.023	3,2%	89.594	92.555	3,3%
Act. artístiques, recreatives	19.039	20.154	5,9%	23.451	24.694	5,3%
Altres serveis	23.387	23.678	1,2%	30.809	31.189	1,2%
Personal domèstic llars	4.636	4.581	-1,2%	4.648	4.593	-1,2%
Organismes extraterritorials	355	367	3,4%	366	379	3,6%

Al voltant del 86% dels centres de cotització de Barcelona tenien fins a 10 persones ocupades. Per sectors d'activitat, el darrer any es produeix un increment de centres de cotització als serveis, el comerç i la construcció, mentre que baixa a la indústria, on només augmenten els centres de cotització de més de 1.000 treballadors.

La població afiliada als serveis puja en tots els tipus de centres. Al sector comerç només es redueix als centres de més de 1.000 treballadors i a la construcció en els de més de 100 treballadors. A la indústria, l'afiliació només s'incrementa als centres amb més de 1.000 persones afiliades.

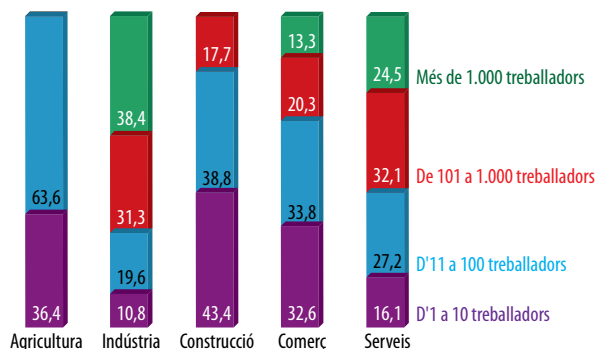
Afiliació i centres de cotització a Barcelona per grandària. 2015

Desembre	Indústria	Construcció	Comerç	Serveis
Afiliacions	67.013	22.312	126.930	659.867
D'1 a 10 treballadors	7.240	9.685	41.339	106.342
D'11 a 100 treballadors	13.105	8.668	42.855	179.774
De 101 a 1.000 treballadors	20.950	3.959	25.809	211.903
Més de 1.000 treballadors	25.718	0	16.927	161.848
Centres	2.965	4.132	17.193	48.517
D'1 a 10 treballadors	2.427	3.750	15.428	41.301
D'11 a 100 treballadors	453	362	1.641	6.351
De 101 a 1.000 treballadors	77	20	120	803
Més de 1.000 treballadors	8	0	4	62

Nota: no s'inclou l'afiliació al sector agrícola.

El desembre de 2015, quasi del 70% de l'afiliació a la indústria era de centres de més de 100 persones i un 38,4% de centres de més de 1.000. En els serveis, els centres amb més de 100 persones donaven ocupació a quasi el 57% de les persones ocupades.

Afiliació per sectors i grandària del centre. En %

Contractació registrada

El nombre de contractes formalitzats a la ciutat l'any 2015 va ser de 927.498, xifra que suposa un increment del 8,2% respecte a 2014. És el quart any consecutiu que es registra augments anuals de la contractació. Aquest seguit d'incrementos anuals ha fet que,

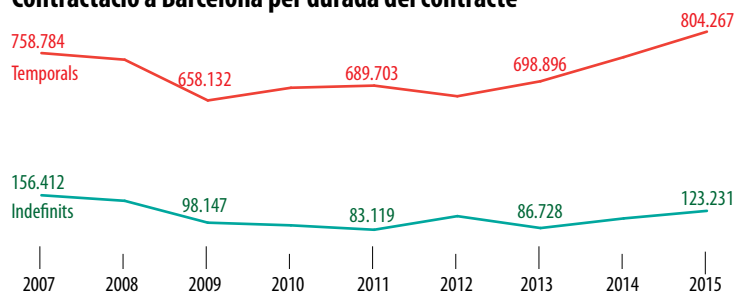
per primera vegada des de l'inici de la crisi econòmica, la contractació sigui superior a la de l'any 2007.

Contractació anual

	2007	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2007-15
Total	915.196	857.321	927.498	8,2%	1,3%
Indefinida	156.412	107.183	123.231	15,0%	-21,2%
S/total	17,1%	12,5%	13,3%		
Temporal	758.784	750.138	804.267	7,2%	6,0%
S/total	82,9%	87,5%	86,7%		

En el període 2007-2015 la contractació temporal presenta un increment del 6%, i la indefinida una reducció d'un 21,2%.

Contractació a Barcelona per durada del contracte

La contractació femenina va superar la formalitzada pels homes l'any 2015, amb un 52,2% dels contractes registrats a Barcelona.

La importància dels contractes temporals ha pujat des de l'any 2007, tant entre les dones com entre els homes. En els homes ha passat del 82,3% al 85,9%, i entre les dones del 83,5% al 87,4%.

Contractació a Barcelona per sexe

	2007	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2007-15
Total	915.196	857.321	927.498	8,2%	1,3%
Homes	428.465	407.947	443.708	8,8%	3,6%
Indefinida	75.908	53.169	62.366	17,3%	-17,8%
Temporal	352.557	354.778	381.342	7,5%	8,2%
Dones	486.731	449.374	483.790	7,7%	-0,6%
Indefinida	80.504	54.014	60.865	12,7%	-24,4%
Temporal	406.227	395.360	422.925	7,0%	4,1%

L'any 2015, la contractació masculina es va incrementar un 8,8% i la femenina un 7,7%.

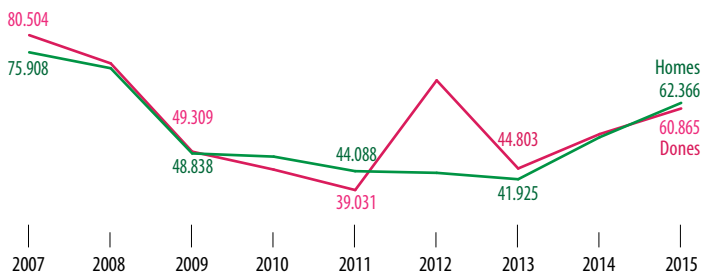
Evolució de la contractació a Barcelona per sexe

Entre 2007 i 2015 la contractació indefinida presenta reduccions superiors al 24% entre les dones i al 18% entre els homes. La temporal s'incrementa un 4,1% entre les dones i un 8,2% entre els homes.

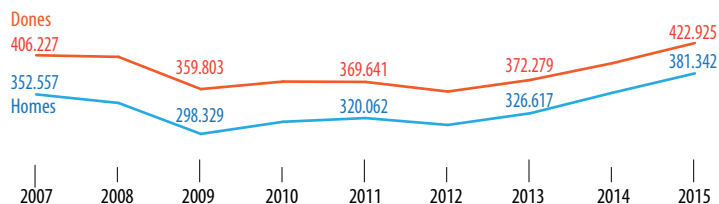
Respecte a 2014 s'incrementen totes les modalitats de contractació indefinida, amb augments que van del 8,1% als de foment de la contractació indefinida, fins al 17,1% de l'ordinari de temps indefinit, la de més pes. El 49,4% dels contractes indefinits formalitzats a Barcelona l'any 2015 han estat per a dones.

Evolució de la contractació indefinida a Barcelona per sexe

La contractació temporal, el 2015, va pujar un 7,2%. Quasi el 79% es concentren en dues modalitats: eventuais per circumstàncies de producció i obra o servei.

Contractació temporal a Barcelona. Per sexe

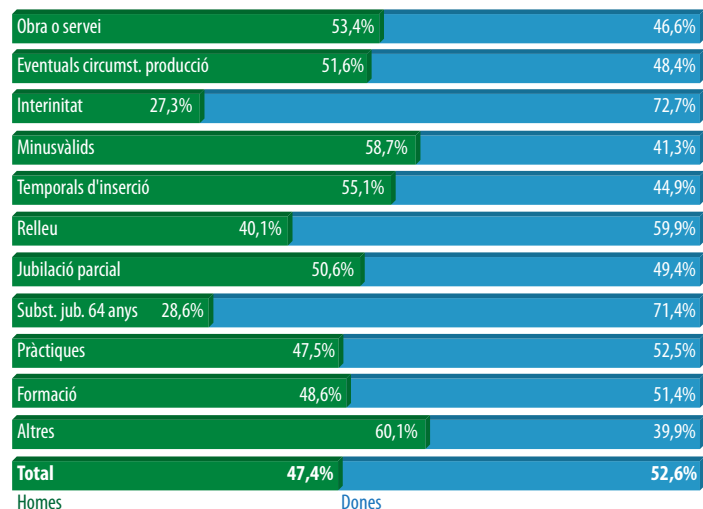

La contractació temporal continua sent més habitual entre les dones, atès que l'any 2015 concentren el 52,6% d'aquesta modalitat contractual. El predomini ve donat pel seu pes majoritari en els contractes d'interinitat, on quasi un 73% són per a dones.

Durant el darrer any, la contractació temporal ha evolucionat lleugerament millor entre els homes que entre les dones: la contractació masculina ha augmentat un 7,5% i la femenina un 7%.

Aquest comportament no és nou i es pot extrapolar fins a l'any 2008. Des d'aleshores, la contractació temporal femenina s'ha incrementat un 4,7%, i la masculina quasi un 12%.

Contractació temporal. Per sexe i modalitat. 2015

L'any 2015, quasi el 46% dels contractes temporals tenien una durada inferior a un mes, i més del 65%, inferior a sis mesos.

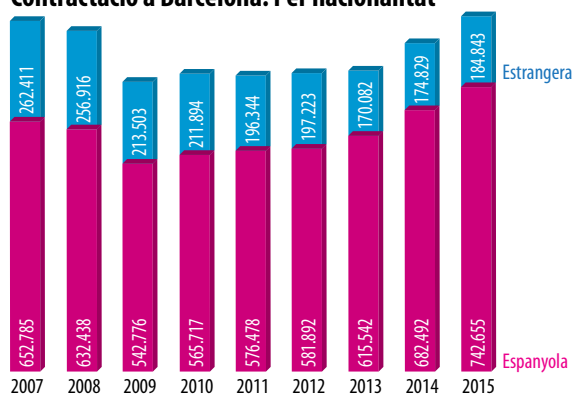
Pes dels diferents tipus de contracte temporal

	Fins 1 mes	D'1 a 6 mesos	De 6 a 12 mesos	Més d'un any	Durada indeterminada
2007	33,6%	27,7%	3,2%	0,7%	34,7%
2008	39,3%	23,6%	3,5%	1,0%	32,6%
2009	42,6%	20,3%	3,2%	1,1%	32,9%
2010	44,6%	20,5%	3,1%	0,8%	31,1%
2011	46,2%	20,0%	3,1%	0,7%	30,1%
2012	46,4%	18,3%	3,1%	0,7%	31,5%
2013	48,0%	17,9%	3,0%	0,6%	30,5%
2014	46,8%	18,4%	3,0%	0,6%	31,1%
2015	45,8%	19,4%	3,2%	0,6%	30,9%

Segon la nacionalitat de les població contractada, després d'uns anys de descensos, els contractes registrats per persones estrangeres han crescut per segon any consecutiu. Des de l'any 2007, la contractació estrangera ha disminuït quasi un 30%, i l'espanyola s'ha incrementat un 13,8%.

L'any 2015 augmenta la contractació indefinida: entre les persones estrangeres, un 12,8% i entre les espanyoles, un 15,8%.

Contractació a Barcelona. Per nacionalitat

La diferència més gran es troba en la contractació temporal. Els contractes temporals formalitzats per persones espanyoles han

crescut quasi un 22% des de l'any 2007, mentre que els de les persones estrangeres ha caigut un 32%.

Contractació a Barcelona. Per edat

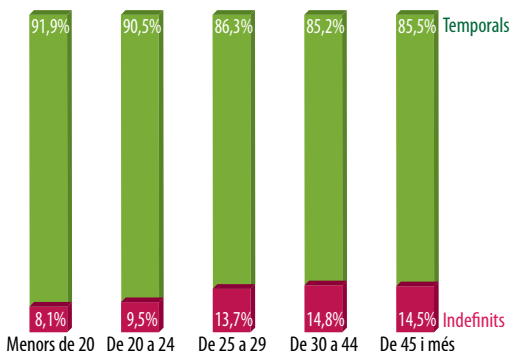
	2007	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2007-15
Total	915.196	857.321	927.498	8,2%	1,3%
Menors de 20 anys	64.236	23.959	31.299	30,6%	-51,3%
Indefinida	8.172	1.936	2.542	31,3%	-68,9%
Temporal	56.064	22.023	28.757	30,6%	-48,7%
De 20 a 24 anys	203.453	158.901	179.457	12,9%	-11,8%
Indefinida	26.641	13.909	17.138	23,2%	-35,7%
Temporal	176.812	144.992	162.319	12,0%	-8,2%
De 25 a 29 anys	204.614	172.797	182.061	5,4%	-11,0%
Indefinida	37.656	21.673	24.994	15,3%	-33,6%
Temporal	166.958	151.124	157.067	3,9%	-5,9%
De 30 a 44 anys	325.700	365.902	379.824	3,8%	16,6%
Indefinida	62.216	50.187	56.161	11,9%	-9,7%
Temporal	263.484	315.715	323.663	2,5%	22,8%
De 45 anys i més	117.193	135.762	154.857	14,1%	32,1%
Indefinida	21.727	19.478	22.396	15,0%	3,1%
Temporal	95.466	116.284	132.461	13,9%	38,8%

L'any 2015 la contractació va augmentar en tots els grups d'edat, especialment entre els menors de 20 anys i els majors de 44 anys. El 60,6% dels contractes formalitzats l'any 2015 a la ciutat van ser de persones d'entre 25 i 44 anys. En tots els grups d'edat creix més la contractació indefinida que no pas la temporal.

Des del començament de la crisi, els contractes indefinits s'han reduït en tots els grups d'edat excepte en el de les persones majors de 44 anys. Les baixades més elevades es produeixen entre la població més jove arribant quasi el 69% en el cas de les persones menors de 20 anys. La temporal augmenta entre les persones majors de 30 anys.

L'any 2015, el percentatge de contractes temporals sobre el total va ser del 91,9% en les persones menors de 20 anys, al 85,2% en les del grup de 30 a 44 anys. A mesura que augmenta l'edat de les persones es redueix el percentatge de temporalitat, però tots els col·lectius presenten un creixement d'aquest percentatge respecte a l'any 2007.

Contractació a Barcelona per edat i durada del contracte

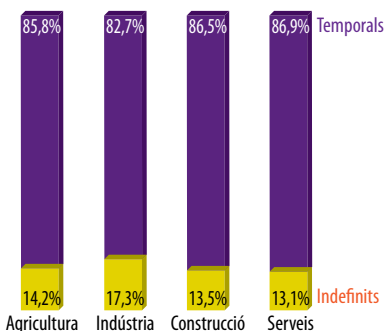

Abans d'entrar en l'anàlisi de la contractació per sectors, convé assenyalar que a partir de gener de 2014 l'activitat econòmica a la qual s'assignen els contractes de posada a disposició comunicats per ETT és la de l'empresa usuària.

L'augment de la contractació de l'any 2015 respecte al 2014 afecta tots els sectors, excepte els contractes temporals agrícoles. No obstant això, s'ha d'assenyalar que aquest sector és irrellevant.

La contractació a la construcció va tenir un increment de l'11,8%, seguida per la indústria, amb un 8,8%, i els serveis, un 8,1%.

Durada de la contractació a Barcelona per sectors. 2015

Al llarg de la crisi, la contractació indefinida ha evolucionat pitjor que la temporal en tots els sectors, amb baixades que oscil·len

entre el 16% dels serveis i el 60% de la construcció. La temporal baixa en la construcció un 50%, i s'incrementa en els serveis i en la indústria al voltant del 10%.

El 2015, tots els sectors presenten taxes de temporalitat superiors al 85%. El sector serveis va ser el que va formalitzar més contractes temporals, un 86,9%. La indústria va registrar-ne el percentatge més baix, el 82,7%. Aquest exercici és el segon consecutiu amb reduccions de la temporalitat en tots els sectors.

Una vegada absorbit l'impacte del canvi legislatiu de l'any 2014 respecte a l'assignació dels contractes de posada a disposició comunicats per empreses de treball temporal, les activitats tècniques i professionals només redueixen la seva contractació un 1,9%, després del descens, proper al 40%, de l'any 2014.

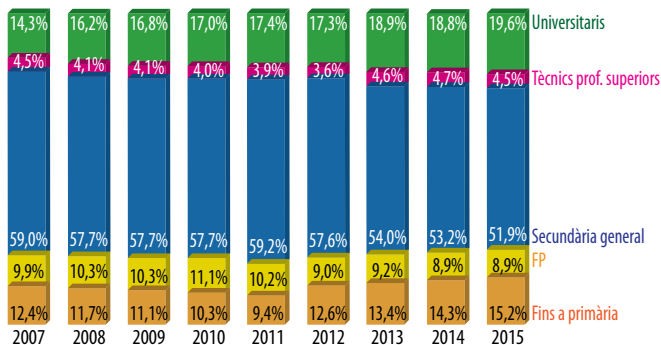
Contractació a Barcelona. Per activitats. 2015

	Indefinida	Temporal	Total	Temporalitat
Agricultura, ramaderia, pesca	98	591	689	85,8%
Indústries extractives	7	12	19	63,2%
Indústries manufactureres	4.740	20.108	24.848	80,9%
Energia, aigua i gestió de residus	280	3.884	4.164	93,3%
Construcció	4.131	26.537	30.668	86,5%
Comerç	23.367	76.622	99.989	76,6%
Transports i comunicacions	5.188	27.262	32.450	84,0%
Hoteleria i restauració	22.177	142.814	164.991	86,6%
Turisme	942	2.947	3.889	75,8%
Act. relac. amb la informació	10.822	42.555	53.377	79,7%
Act. financeres i d'assegurances	1.709	6.688	8.397	79,6%
Activitats immobiliàries	2.506	2.623	5.129	51,1%
Act. tècniques i professionals	13.013	115.911	128.924	89,9%
Act. adm., jurídiques i comptables	8.095	59.370	67.465	88,0%
Act. sanitàries i de serveis socials	5.141	145.478	150.619	96,6%
Educació	4.606	41.035	45.641	89,9%
Ind. culturals, artístiques i lleure	3.273	47.892	51.165	93,6%
Altres serveis	13.136	41.938	55.074	76,1%
Total	123.231	804.267	927.498	86,7%

A l'hoteleria i restauració, els contractes s'han incrementat i torna a ser l'activitat amb major pes de la ciutat en la contractació, seguida de les activitats sanitàries i serveis socials. El comerç és l'activitat més important quant a la contractació indefinida, ja que

pràcticament un de cada cinc contractes indefinits que es formen a la ciutat es registren en aquesta activitat.

Contractació a Barcelona per nivell d'estudis

De totes les activitats econòmiques només tres perden contractació al llarg de l'any 2015: turisme, activitats tècniques i professionals, i indústries culturals, artístiques i de lleure.

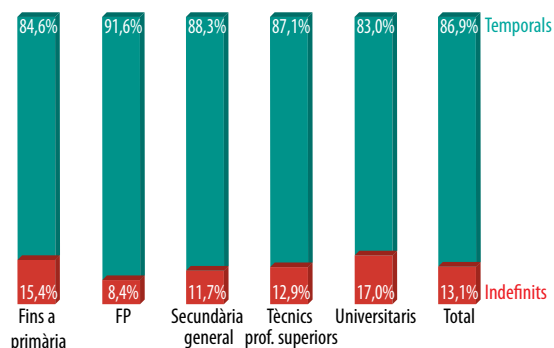
Contractació a Barcelona. Per nivell d'estudis

	2007	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2007-15
Total	915.196	851.648	921.637	8,2%	0,7%
Fins a primària	113.304	121.897	139.783	14,7%	23,4%
Indefinida	15.703	17.992	21.467	19,3%	36,7%
Temporal	97.601	103.905	118.316	13,9%	21,2%
Programes FP	90.232	76.053	81.659	7,4%	-9,5%
Indefinida	11.716	6.224	6.852	10,1%	-41,5%
Temporal	78.516	69.829	74.807	7,1%	-4,7%
Secundària general	539.552	453.430	478.072	5,4%	-11,4%
Indefinits	89.274	50.186	55.950	11,5%	-37,3%
Temporal	450.278	403.244	422.122	4,7%	-6,3%
Tècnics prof. superiors	41.100	40.157	41.609	3,6%	1,2%
Indefinida	9.021	4.511	5.355	18,7%	-40,6%
Temporal	32.079	35.646	36.254	1,7%	13,0%
Univ. i postsecundaris	131.008	160.111	180.514	12,7%	37,8%
Indefinida	30.698	25.418	30.673	20,7%	-0,1%
Temporal	100.310	134.693	149.841	11,2%	49,4%

Nota: hi ha una diferència entre el total de contractes i la suma de contractes per nivell formatiu. Aquesta diferència es deu al fet que es desconeix el nivell formatiu de molts dels treballadors amb una relació laboral especial del servei de la llar familiar.

Per nivell d'estudis, a tots els grups es va incrementar la contractació respecte a l'any 2014, especialment en els de les persones que tenen estudis fins a primària i les universitàries, amb increments superiors al 12% en els dos casos.

Contractació a Barcelona per nivell d'estudis i durada del contracte. 2015

Per segon any consecutiu, baixa el percentatge de contractes temporals sobre el total de contractació anual en tots els grups. El grau de temporalitat de les persones llicenciades és el més baix, un 83%, mentre que el més alt es troba entre les persones que tenen formació professional secundària, que es situa prop del 92%.

Població aturada

Les estadístiques sobre població aturada provenen de l'EPA, que dona dades trimestrals i estimades, i el registre de persones desocupades del SOC

Segons l'EPA

Segons l'EPA, Barcelona va tenir una mitjana de 108.800 persones aturades l'any 2015, xifra que suposa un fort descens, del 20,2%, respecte a 2014 i una reducció de 43.800 persones des de l'any 2012, any que va marcar el màxim històric d'atur a la ciutat. La reducció interanual s'observa en els quatre trimestres de l'any.

Des del començament de la crisi, l'atur s'ha incrementat en 46.700 persones, un 75%, sent el doble el de les dones que el dels homes.

Població aturada per sexe a Barcelona. Mitjanes en milers

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Total	62,1	136,4	108,8	-20,2%	75,2%
Homes	34,0	67,8	51,8	-23,6%	52,4%
Dones	28,1	68,7	57,1	-16,9%	103,4%

Per edat, l'any 2015 disminueix la població aturada en tots els grups, exceptuant les persones majors de 54 anys.

Població aturada per edats a Barcelona. Mitjanes en mileres

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Total	62,1	136,4	108,8	-20,2%	75,2%
De 16 a 24 anys	13,1	18,4	13,9	-24,5%	5,7%
De 25 a 54 anys	43,5	99,1	74,7	-24,7%	71,8%
55 anys i més	5,5	18,9	20,3	7,3%	267,0%

Per primera vegada, es redueix en el grup de persones que fa més de dos anys que cerquen feina. La baixada més intensa s'observa entre les persones que porten entre 1 i 2 anys cercant feina.

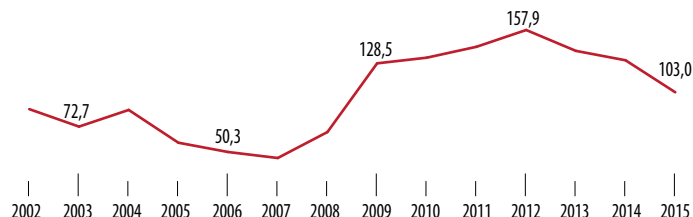
Les persones que l'any 2015 feia menys d'un any que estaven desocupades eren 46.600, les de més d'un any sense treball 62.200 i suposaven el 57% de les persones desocupades. D'aquestes, 17.900 eren aturades de llarga durada, i 44.300 eren de molt llarga durada, ja que superaven els dos anys en aquesta situació.

Població aturada per temps de recerca de feina. Mitjanes en milers

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Total	62,1	136,4	108,8	-20,2%	75,2%
Menys 3 mesos	29,8	26,8	22,3	-16,7%	-25,2%
De 3 a 11 mesos	18,4	31,6	24,3	-23,1%	32,4%
De 1 a 2 anys	7,2	31,0	17,9	-42,2%	149,0%
Més de 2 anys	6,7	47,0	44,3	-5,8%	558,4%

Nota: el grup de menys de tres mesos inclou els que ja han trobat feina durant el període.

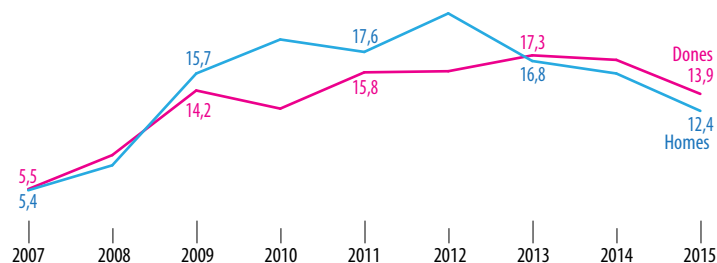
Població aturada a Barcelona segons l'EPA. IV trimestre. En milers

Taxa d'atur

Segons l'EPA, el quart trimestre de 2015 Barcelona tenia una taxa d'atur del 13,1%. La taxa d'atur dels homes era inferior a la de les dones: 12,4 i 13,9 respectivament. La taxa d'atur femenina, per tercer any consecutiu, va ser superior a la dels homes.

Evolució de la taxa d'atur a Barcelona. IV trimestre Per sexe

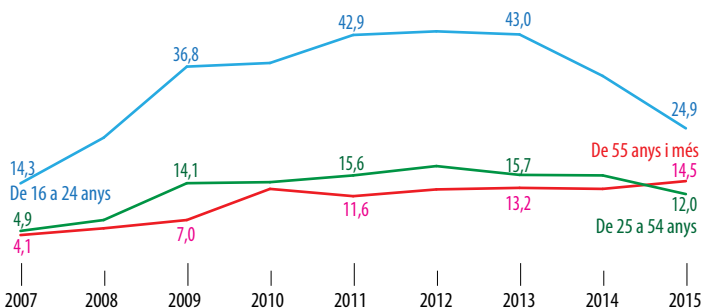
Abans de la crisi, les taxes d'atur estaven força igualades entre homes i dones i se situaven al voltant del 5,5%. Des de l'any 2008

van experimentar forts increments, especialment importants durant els anys 2009 i 2010, sobre tot entre els homes.

Quan analitzem les taxes d'atur per edats observem que la població més jove supera la mitjana de la ciutat al llarg de tot el període 2007-2015. A mesura que augmenta l'edat es redueix la taxa d'atur, una situació que es repeteix tots els anys, amb una excepció, ja que l'any 2015 la taxa dels majors de 55 anys és superior, per primera vegada, a la del grup de persones de 25 a 54 anys.

La taxa d'atur del jovent presenta increments i reduccions més elevades que la resta de grups. La grandària de la mostra de l'EPA per a aquest col·lectiu pot explicar aquesta situació. Hi incideixen factors no quantificats com ara l'augment del nombre de desanimats, és a dir, persones que deixen de cercar feina, i l'increment de les persones joves que opten per emigrar.

Taxes d'atur a Barcelona. IV trimestre. Per edats

Atur registrat

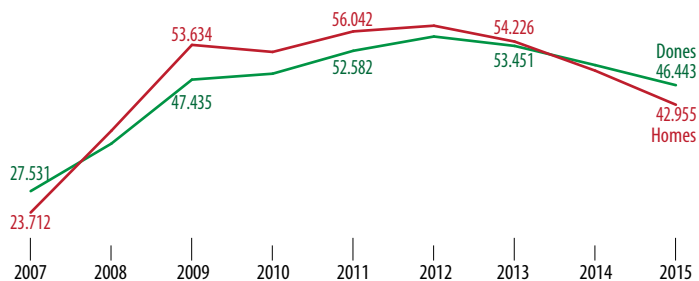
L'atur registrat a Barcelona, segons el Servei d'Ocupació de Catalunya, es va situar, el desembre de 2015, en 89.398 persones, xifra que representa un descens del 9,8% respecte a desembre de 2014.

Des de maig de l'any 2013 s'han produït 32 mesos consecutius amb reduccions interanuals de l'atur.

L'any 2015, l'atur registrat es comporta millor entre els homes, una situació que es repeteix des de juliol de 2010. El desembre de 2015, l'atur masculí baixa un 12,4% i el femení un 7,2%. El desembre el 2015, el 52% de les persones aturades registrades eren dones.

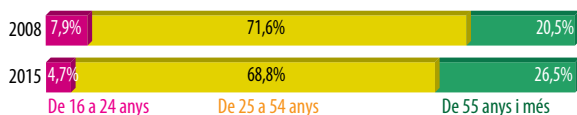

Població aturada registrada a Barcelona. Desembre

Per edats, l'atur va disminuir en tots els col·lectius respecte a 2014. Des de l'any 2008, l'atur registrat s'ha reduït entre les persones més joves de 25 anys, un 28% i ha crescut en la resta de grups majors, especialment en el de majors de 54 anys, un 55%.

Atur registrat per edats a Barcelona. Desembre

També va disminuir en tots els grups per nivell formatiu. Els descensos més importants s'observen en les persones amb nivells educatius inferiors, fins a primària completa, que presenten reduccions de l'atur per sobre del 12%.

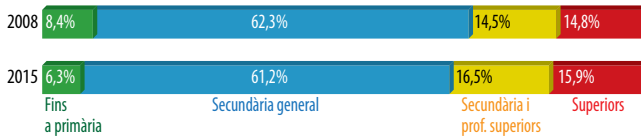
Atur registrat per nivell formatiu a Barcelona. Desembre

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Fins a primària incompleta	2.206	2.067	1.808	-12,5%	-18,0%
Primària completa	4.065	4.486	3.863	-13,9%	-5,0%
Secundària general	46.263	60.214	54.697	-9,2%	18,2%
Formació professional	5.683	8.788	7.904	-10,1%	39,1%
Tècnics prof. superiors	5.115	7.566	6.874	-9,1%	34,4%
Educació superior	10.972	15.935	14.252	-10,6%	29,9%

Si observem l'evolució de l'atur des del començament de la crisi, la població aturada amb menys estudis és l'únic grup en què l'atur

es redueix. Ho fa un 5% el grup d'estudis primaris i un 18% el de persones que no han acabat la primària, la qual cosa és una conseqüència de la disminució de la població activa amb menor nivell formatiu. A la resta de grups, el nombre de persones desocupades s'incrementa, amb especial intensitat entre les que tenen estudis professionals i els tècnics professionals superiors.

Atur registrat per nivell formatiu a Barcelona. Desembre

El 17,7% de les persones aturades a Barcelona el desembre de 2015 tenien nacionalitat estrangera. El seu pes ha caigut de forma ininterrompuda des del desembre de 2010. La reducció de l'atur entre les persones aturades estrangeres els darrers quatre anys s'ha de vincular al descens de la població activa estrangera.

La constatació que la crisi seria llarga, juntament amb les mesures per fomentar el retorn als països d'origen, va provocar una important sortida de persones estrangeres, amb la consegüent caiguda del nombre d'aturats d'aquest col·lectiu a partir del primer trimestre de 2012.

Per temps de recerca de feina, el descens interanual més important es produeix al grup d'aturats que fa més d'un any que cerquen feina. Es redueix 5.715 persones. Malgrat aquesta reducció, la població aturada de llarga durada continua sent el grup més nombrós, amb un pes del 42% sobre el total.

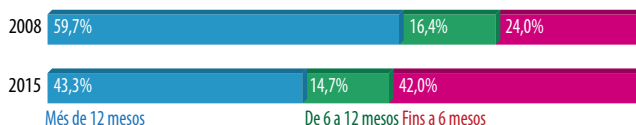
Atur registrat per durada a Barcelona. Desembre

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Fins a 6 mesos	44.346	41.034	38.698	-5,7%	-12,7%
De 6 a 12 mesos	12.160	14.774	13.167	-10,9%	8,3%
Més de 12 mesos	17.798	43.248	37.533	-13,2%	110,9%

Entre 2008 i 2015, aquesta evolució ha fet canviar la composició i el pes de cadascun d'aquests grups sobre el total de població desocupada, sobretot dels col·lectius de menys i més durada. El

pes dels sol·licitants d'ocupació aturats de menys de sis mesos disminueix quasi 17 punts, mentre que el dels aturats de llarga durada s'incrementa 18 punts.

Atur registrat per durada de la demanda a Barcelona. Desembre

D'aquestes dades es poden inferir diverses reflexions: En primer lloc, hi ha una elevada quantitat de persones que entren i surten molt sovint del mercat de treball. En segon, la constatació de les dificultats que tenen els aturats de llarga durada per trobar un lloc de treball, les quals s'agreugen en el cas de les dones.

El 44,7% de les dones aturades fa més d'un any que estan en aquesta situació, davant el 39,1% dels homes. Aquesta situació és especialment greu en el col·lectiu de dones majors de 44 anys, ja que el 62% fa més d'un any que són a l'atur, mentre que en el cas dels homes, el percentatge és del 56%.

En relació als sectors econòmics, l'atur va baixar en tots, amb especial intensitat a la construcció i la indústria, el 18,3% i el 15,3%..

S'ha de remarcar el comportament al sector de la construcció, va liderar el creixement de l'atur en el període 2008-2011, amb un augment superior al 82%, però és el sector que millor s'ha comportat a partir de desembre de 2011, amb una reducció del 42%.

El desembre de 2015, el 78,5% de la població aturada procedeix del sector serveis, i la indústria representava el 8,7% .

L'any 2015 l'atur baixa pràcticament en totes les activitats econòmiques, excepte a les llars amb personal domèstic ocupat. En el període 2010-2015, l'atur augmenta a les activitats vinculades als serveis a les persones (educació, sanitat, administracions públiques) i a l'hoteleria. Per contra, on més baixa des de 2010 és a la indústria manufacturera, a la construcció i a les activitats professionals i tècniques. Al comerç, el nombre de persones aturades és inferior a l'existent l'any 2010.

Atur registrat per activitat econòmica a Barcelona. Desembre

	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2010-15
Agricultura, ramaderia i pesca	504	478	-5,2%	28,5%
Indústries extractives	31	21	-32,3%	-53,3%
Indústries manufactureres	8.298	7.021	-15,4%	-32,0%
Energia elèctrica i gas	167	101	-39,5%	-51,7%
Aigua, sanejament, residus	645	602	-6,7%	-6,1%
Construcció	8.909	7.281	-18,3%	-38,0%
Comerç	16.033	14.529	-9,4%	-2,3%
Transports i emmagatzematge	3.379	2.862	-15,3%	-11,0%
Hoteleria	10.769	10.201	-5,3%	13,1%
Informació i comunicacions	3.453	3.100	-10,2%	-10,3%
Activitats financeres i assegurances	1.702	1.199	-29,6%	3,5%
Activitats immobiliàries	1.072	985	-8,1%	-1,0%
Activitats professionals, tècniques	8.999	7.935	-11,8%	-39,2%
Activitats administratives i auxiliars	14.638	13.580	-7,2%	-1,2%
Administració pública	965	889	-7,9%	2,8%
Educació	3.645	3.383	-7,2%	14,1%
Activitats sanitàries i serveis socials	4.559	4.368	-4,2%	18,2%
Activitats artístiques i d'oci	2.090	1.992	-4,7%	-1,7%
Altres serveis	3.600	3.188	-11,4%	-8,2%
Llars que ocupen personal domèstic	1.758	1.895	7,8%	262,3%
Organismes extraterritorials	35	37	5,7%	12,1%
Sense ocupació anterior	3.805	3.751	-1,4%	-16,0%
Total	99.056	89.398	-9,8%	-11,4%

Per districtes

Entre desembre de 2014 i desembre de 2015 l'atur va baixar en tots els districtes. L'Eixample, Sants-Montjuïc, Les Corts, Sarrià-Sant Gervasi, Gràcia, Horta-Guinardó i el de Sant Andreu presenten reduccions superiors a la mitjana, el de Sant Martí l'igualava, i Nou Barris i Ciutat Vella es troben per sota de la mitjana.

Els districtes que el desembre de l'any 2015 concentraven més població aturada eren Sant Martí, Nou Barris i l'Eixample, que acumulaven el 43% del total.

Les xifres absolutes de població aturada per districtes s'han de matisar ja que cal relacionar-les amb la població del districte en edat de treball.

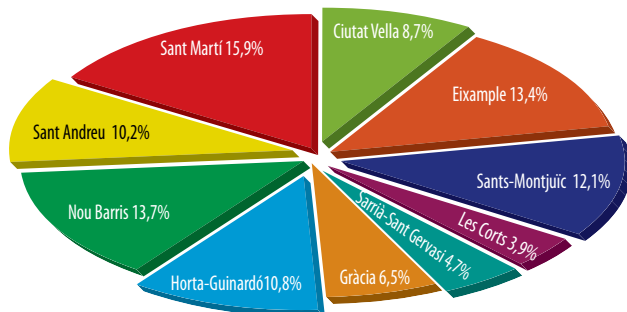
Evolució de l'atur registrat per districtes. Desembre

	2014	2015	Var. 2014-15	Sobre total atur ciutat	Pes distr./ Pob.16-64 anys	Atur/ Població 16-64 anys
Barcelona	99.056	89.398	-9,8%			8,5%
Ciutat Vella	8.362	7.820	-6,5%	8,7%	7,1%	10,5%
Eixample	13.351	11.975	-10,3%	13,4%	16,7%	6,9%
Sants-Montjuïc	12.139	10.790	-11,1%	12,1%	11,7%	8,8%
Les Corts	3.960	3.518	-11,2%	3,9%	4,8%	7,0%
Sarrià-Sant Gervasi	4.693	4.225	-10,0%	4,7%	8,7%	4,7%
Gràcia	6.447	5.788	-10,2%	6,5%	7,6%	7,3%
Horta-Guinardó	10.728	9.670	-9,9%	10,8%	10,0%	9,2%
Nou Barris	13.441	12.274	-8,7%	13,7%	9,8%	11,9%
Sant Andreu	10.151	9.107	-10,3%	10,2%	9,0%	9,6%
Sant Martí	15.781	14.228	-9,8%	15,9%	14,6%	9,3%
NC	3	3	0,0%	0,0%		

Lectura del padró municipal d'habitants 30-6-2015.

La diferència entre el pes de l'atur de cada districte sobre l'atur total de la ciutat i el pes de la seva població de 16 a 64 anys sobre el total indica la seva proporció respecte al seu pes sobre la població potencialment activa. Nou Barris és el districte amb la intensitat d'atur més elevada, atès que concentra el 13,7% dels aturats mentre que la seva població de 16 a 64 anys representa el 9,8% de la ciutat. A l'altre extrem, Sarrià-Sant Gervasi concentra el 8,7% de la població de 16 a 64 anys de Barcelona i només el 4,7% de les persones aturades.

Atur registrat a Barcelona per districtes. Desembre 2015

El pes de la població aturada estrangera sobre el total ha baixat a tots els districtes durant el darrer any.

Per sexe, l'atur és predominantment masculí només a Ciutat Vella, ja que les dones representen menys el 43,3% de la seva població aturada. En canvi, a Sarrià-Sant Gervasi el 55,5% de les persones aturades són dones. La mitjana de ciutat és del 52%.

Distribució de l'atur registrat per districtes, sexe i nacionalitat. Desembre 2015

	Total nacionalitat			Total sexe		
	Espanyola	Estrangera	Estrangera s/total	Homes	Dones	Dones s/total
Barcelona	73.539	15.859	17,7%	42.955	46.443	52,0%
Ciutat Vella	4.909	2.911	37,2%	4.437	3.383	43,3%
Eixample	9.934	2.041	17,0%	5.701	6.274	52,4%
Sants-Montjuïc	8.840	1.950	18,1%	5.110	5.680	52,6%
Les Corts	3.078	440	12,5%	1.572	1.946	55,3%
Sarrià-Sant Gervasi	3.723	502	11,9%	1.882	2.343	55,5%
Gràcia	4.933	855	14,8%	2.703	3.085	53,3%
Horta-Guinardó	8.276	1.394	14,4%	4.580	5.090	52,6%
Nou Barris	10.025	2.249	18,3%	6.088	6.186	50,4%
Sant Andreu	7.897	1.210	13,3%	4.173	4.934	54,2%
Sant Martí	11.921	2.307	16,2%	6.707	7.521	52,9%
NC	3	0	0,0%	2	1	33,3%

Atur als barris

Coincidint amb les dades generals i per districtes, en tots els barris de la ciutat s'observa una reducció de l'atur al període al període desembre 2014-desembre 2015, llevat del de la Marina del Prat Vermell-Zona Franca, on puja.

El 4,4% dels aturats de la ciutat viuen al Raval, que torna a ser el barri amb més població desocupada. Els deu barris de la ciutat amb més atur concentren gairebé el 30% del total. Els barris amb un índex més gran d'atur al desembre de 2013 i de 2014 són els mateixos que encapçalen la llista de 2015.

Marina del Prat Vermell-Zona Franca és el barri on el pes de l'atur registrat sobre la població 16-64 anys és més alt, un 19,5%. Aquest percentatge duplica la mitjana de ciutat.

Sant Gervasi-la Bonanova encapçala la baixada de l'atur masculí al 2015 i Fort Pienc presenta la millor evolució de l'atur femení.

Els 10 barris amb més pes de l'atur

	Atur/població 16-64 anys	Nombre d'aturats
Marina del Prat Vermell - AEI Zona Franca	19,5%	147
Ciutat Meridiana	17,3%	1.146
Trinitat Nova	16,8%	795
Vallbona	15,9%	133
Trinitat Vella	15,7%	1.062
Guineueta	13,0%	1.135
Canyelles	12,7%	554
El Besòs i el Maresme	12,1%	1.838
Verdun	12,0%	921
Torre Baró	12,0%	220

Els 10 barris amb menys pes de l'atur

	Atur/població 16-64 anys	Nombre d'aturats
El Coll	6,6	320
El Putxet i el Farró	6,4	1.182
Dreta de l'Eixample	5,8	1.651
La Clota	5,4	20
Sant Gervasi - Galvany	4,5	1.280
Sant Gervasi - la Bonanova	4,4	685
Tres Torres	4,2	419
Vallvidrera, el Tibidabo i les Planes	3,7	108
Sarrià	3,7	551
Pedralbes	3,6	252

Els barris on el percentatge d'atur de més llarga durada és més alt pertanyen al districte de Sant Andreu (Baró de Viver, Sant Andreu i Bon Pastor) i Sant Martí (Verneda i Sant Martí de Provençals). La meitat dels deu barris que presenten un menor pes de l'atur de llarga durada es localitzen al districte de Sarrià-Sant Gervasi.

Context socioeconòmic: atur i índex de RFD per barris 2014

Des del començament de la crisi ha augmentat la desigualtat entre els barris de Barcelona. L'any 2008 el barri amb major renda familiar disponible (Tres Torres) tenia una renda 4,3 vegades més alta que la del barri amb menor renda familiar disponible (Baró de Viver). L'any 2014 aquesta proporció, en aquest cas entre els barris de Pedralbes i Trinitat Nova, havia pujat a 7,3 vegades.

Augmenta el nombre dels barris que només arriben fins al 60% de la renda familiar disponible mitjana de la ciutat, un percentatge que es considera rellevant a l'hora de servir de referència per parlar d'àrees en risc de pobresa. L'any 2008 l' 1,6% de la població de Barcelona vivia amb una renda inferior al 60% de la mitjana de ciutat, l'any 2014, aquest percentatge va pujar fins al 15%.

Els 10 barris amb major percentatge de població amb estudis superiors

	Percentatge sobre població del barri*	Lloc en el rànquing de RFD 2014	Lloc rànquing pes atur/pobl. 16-64 anys
Vila Olímpica del Poblenou	52,8%	9	52
Tres Torres	51,7%	2	70
Pedralbes	50,7%	1	73
Sant Gervasi - Galvany	50,6%	4	68
Sarrià	50,2%	3	72
Dreta de l'Eixample	49,2%	7	66
Sant Gervasi - la Bonanova	48,7%	5	69
El Putxet i el Farró	48,1%	10	65
L'Antiga Esquerra de l'Eixample	45,4%	11	63
Vila de Gràcia	43,0%	13	59

La majoria dels barris amb una taxa reduïda d'atur sobre la seva població en edat de treballar es troben entre els que presenten majors percentatges de població amb estudis superiors.

Els 10 barris amb major percentatge de població amb estudis primaris

	Percentatge sobre població del barri*	Lloc en el rànquing de RFD 2014	Lloc rànquing pes atur/pobl. 16-64 anys
Marina del Prat Vermell-Zona Franca	53,9%	71	1
Torre Baró	47,6%	69	10
Ciutat Meridiana	47,5%	72	2
Vallbona	47,1%	70	4
Baró de Viver	46,3%	56	31
Can Peguera	44,5%	64	28
Trinitat Nova	44,4%	73	3
Trinitat Vella	44,2%	68	5
Roquetes	43,7%	65	11
El Besòs i el Maresme	43,6%	58	8

(*) Dades de lectura del padró el 30-6-2015.

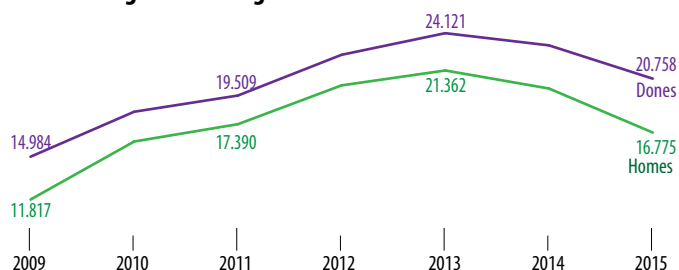

Per altra banda, els barris amb els percentatges més elevats de població que només ha cursat fins a primària estan inclosos entre els que el pes de l'atur registrat sobre la població de 16 a 64 anys és major i entre els de menor renda familiar disponible.

Atur de llarga durada

De desembre de 2014 a desembre de 2015, l'atur registrat de llarga durada ha baixat un 13,2% a la ciutat tot i que aquest col·lectiu havia crescut un 130,2% entre desembre de 2007 i desembre de 2015, passant de 16.304 a 37.533 persones.

Atur de llarga durada registrat a Barcelona. Desembre

El desembre de 2015, 23.874 persones, és a dir el 26,7 %, feia més de dos anys que es trobaven aturades.

Atur registrat a Barcelona per durada i edats. Desembre 2015

	Fins a 6 mesos	De 6 a 12 mesos	Entre 1 i 2 anys	Més de 2 anys	Total
Menors de 25 anys	3.455	395	251	114	4.215
De 25 a 34 anys	10.946	2.526	1.704	1.066	16.242
De 35 a 54 anys	19.736	7.382	7.451	10.702	45.271
De 55 anys i més	4.561	2.864	4.253	11.992	23.670
Total	38.698	13.167	13.659	23.874	89.398

Constatem que l'edat és un element que determina el temps de permanència a l'atur, ja que de l'encreuament entre l'edat i la durada de l'atur, són els aturats de més de 35 anys, el grup majoritari en els de llarga durada: el 40% entre les de 35 a 54 anys i quasi el 69% entre les de 55 anys i més.

El desembre de 2015, les dones eren el 52% de la població aturada i els homes el 48%. Les diferències s'intensifiquen pel que fa al temps de permanència en aquesta situació.

Atur registrat a Barcelona per durada i sexe. Desembre 2015

	Fins a 6 mesos	De 6 a 12 mesos	De 1 a 2 anys	Més de 2 anys	Total
Homes	19.959	6.221	6.410	10.365	42.955
Dones	18.739	6.946	7.249	13.509	46.443
Total	38.698	13.167	13.659	23.874	89.398

La distància entre homes i dones s'amplia encara més en la població aturada de molt llarga durada, ja que les dones hi suposen el 57% del total. Al desembre de 2015 hi havia 20.758 dones aturades de llarga durada i 16.775 homes.

També trobem que el percentatge d'atur de llarga i de molt llarga durada varia força en funció del nivell formatiu de les persones. Un 52% de les persones aturades amb estudis fins a primària fa més d'un any que estan desocupades. Aquest percentatge baixa al 25,5% en cas que tinguin estudis superiors.

Atur registrat a Barcelona. Durada i nivell formatiu. Desembre 2015

	Fins a 6 mesos	De 6 a 12 mesos	Entre 1 i 2 anys	Més de 2 anys	Total
Primària incompleta	711	274	275	548	1.808
Primària completa	1.223	516	647	1.477	3.863
Secundària - FP	3.203	1.041	1.175	2.485	7.904
Secundària general	23.034	7.808	8.330	15.525	54.697
Tècnics i profes. superiors	3.181	1.055	1.020	1.618	6.874
Estudis superiors	7.346	2.473	2.212	2.221	14.252
Total	38.698	13.167	13.659	23.874	89.398

La indústria és el sector on l'atur de llarga i molt llarga durada és més intens: el 56,3% i el 38,6% respectivament. En el cas dels serveis, aquests percentatges són del 25,3% i del 40,5%. Això no obstant, el 76% de les persones aturades de llarga durada provenen dels serveis.

Atur de llarga durada a Barcelona segons l'EPA. IV trim. 2015

Atur de llarga durada a Barcelona segons l'EPA. En milers

	Menys de 3 mesos	Sobre total	De 3 a 11 mesos	Sobre total	D'1 a 2 anys	Sobre total	Més de 2 anys	Sobre total	Total
2014									
I trim.	28,2	18,6%	35,5	23,4%	38,3	25,2%	49,9	32,9%	151,9
II trim.	24,6	18,2%	34,9	25,8%	31,5	23,3%	44,2	32,7%	135,2
III trim.	31,2	24,5%	26,2	20,6%	25,7	20,2%	44,2	34,7%	127,3
IV trim.	23,1	17,6%	29,8	22,7%	28,6	21,8%	49,7	37,9%	131,2
2015									
I trim.	16,9	14,6%	30,1	25,9%	24,7	21,3%	44,4	38,2%	116,1
II trim.	18,4	17,1%	24,0	22,2%	16,3	15,1%	49,2	45,6%	107,9
III trim.	30,6	28,3%	21,3	19,7%	14,9	13,8%	41,4	38,3%	108,2
IV trim.	23,3	22,6%	21,8	21,2%	15,8	15,3%	42,1	40,9%	103,0

Nota: el grup de menys de tres mesos inclou les persones que han trobat feina al llarg del trimestre.

Si l'atur a Barcelona ha caigut un 21,5% entre desembre de 2014 i desembre de 2015, el nombre de persones aturades de llarga durada, per primera vegada als darrers anys, baixa per sota de la mitjana, un 26,1%. Si calculem l'increment acumulat des del primer trimestre de 2008, observem que mentre que l'atur total creix a la ciutat un 78,2%, el de llarga durada ha pujat un 253%.

Demandes d'ocupació

En aquest apartat es recullen les dades de les persones que cerquen feina, incloent-hi les que treballen i manifesten el seu desig de canviar d'ocupació.

El perfil de la persona sol·licitant d'ocupació el desembre de 2015 és el d'una dona -per primera vegada des de l'any 2008- de nacionalitat espanyola, d'entre 25 i 54 anys, amb secundària general, que treballa o ha treballat al sector serveis i que fa més d'un any que cerca feina.

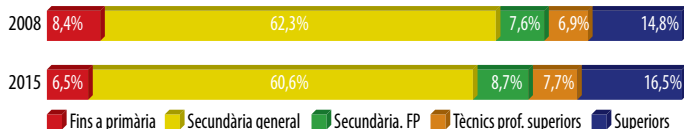
El desembre de 2015, les oficines del SOC de Barcelona tenien registrades 110.739 demandes de feina. El darrer any, el nombre de homes sol·licitants d'ocupació es va reduir més que el de dones.

Demandes d'ocupació per sexe i edat a Barcelona. Desembre

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Total	74.304	122.363	110.739	-9,5%	49,0%
Homes	38.297	61.220	53.753	-12,2%	40,4%
Dones	36.007	61.143	56.986	-6,8%	58,3%
Edat					
De 16 a 19 anys	1.109	1.417	1.305	-7,9%	17,7%
De 20 a 24 anys	4.738	5.276	4.848	-8,1%	2,3%
De 25 a 54 anys	53.198	83.512	73.495	-12,0%	38,2%
De 55 anys i més	15.259	32.158	31.091	-3,3%	103,8%

Entre les que havien cursat estudis superiors, l'increment ha estat del 67%. El desembre de 2015 el 24% tenien estudis superiors, incloent-hi els professionals.

Demandes d'ocupació per nivell formatiu a Barcelona. Desembre

L'any 2015, les demandes d'ocupació disminueixen en tots els sectors, especialment a la construcció i a la indústria, amb reduccions superiors al 17%.

Demandes d'ocupació per sector econòmic a Barcelona. Desembre

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Agricultura	445	699	644	-7,9%	44,7%
Indústria	9.738	11.692	9.676	-17,2%	-0,6%
Construcció	6.845	10.071	8.188	-18,7%	19,6%
Serveis	53.873	94.889	87.280	-8,0%	62,0%
Sense ocupació anterior	3.403	5.012	4.951	-1,2%	45,5%

Els serveis a les persones, i els serveis d'activitats econòmiques i hoteleria, són les activitats on el pes de la població aturada sobre el total és més baix. Al mateix temps, són les activitats on hi ha més persones no aturades que cerquen una feina millor.

Demandes d'ocupació de persones no aturades

El desembre de 2015, hi havia 21.341 persones sol·licitants d'ocupació no aturades. El 50,6% eren homes i el 49,4% dones.

Les dones eren el grup majoritari entre els sol·licitants amb estudis superiors i amb formació professional secundària. A la resta de categories predominaven els homes.

Demandes d'ocupació de persones no aturades

Desembre 2015	Homes	Dones	Sobre total grup	
			Homes	Dones
Total	10.798	10.543	50,6%	49,4%
Per edat				
De 16 a 19 anys	248	197	55,7%	44,3%
De 20 a 24 anys	761	732	51,0%	49,0%
De 25 a 54 anys	6.047	5.935	50,5%	49,5%
De 55 anys i més	3.742	3.679	50,4%	49,6%
Per nivell formatiu				
Sense estudis. Primària incompleta	335	243	58,0%	42,0%
Estudis primaris complets	472	440	51,8%	48,2%
Secundària general	6.506	5.954	52,2%	47,8%
Secundària. Formació professional	813	912	47,1%	52,9%
Tècnics professionals superiors	822	787	51,1%	48,9%
Estudis superiors	1.850	2.207	45,6%	54,4%

Les demandes de persones no aturades baixen en totes les activitats econòmiques, excepte a educació, activitats financeres i as-

segurances, activitats artístiques i d'entreteniment. Quasi el 54% de les persones que estan treballant però cerquen una nova feina es concentren a activitats administratives, comerç, hoteleria, indústries manufactureres i activitats professionals i tècniques.

Demandes d'ocupació de persones no aturades. Desembre

Activitats econòmiques	2015	Var. 2014-15	Sobre total
Agricultura, ramaderia i pesca	166	-14,9%	0,8%
Indústries extractives	12	-7,7%	0,1%
Indústries manufactureres	1.720	-25,2%	8,1%
Energia elèctrica i gas	94	-20,3%	0,4%
Aigua, sanejament, residus	105	-13,2%	0,5%
Construcció	907	-21,9%	4,3%
Comerç	2.346	-12,1%	11,0%
Transports i emmagatzematge	1.057	-12,8%	5,0%
Hoteleria	2.561	-0,1%	12,0%
Informació i comunicacions	937	-3,6%	4,4%
Activitats financeres i assegurances	770	42,9%	3,6%
Activitats immobiliàries	166	-4,0%	0,8%
Activitats professionals i tècniques	1.845	-16,7%	8,6%
Activitats administratives i serv. auxiliars	2.730	-7,1%	12,8%
Administració pública	234	-12,7%	1,1%
Educació	1.028	1,5%	4,8%
Activitats sanitàries i serveis socials	1.318	-0,5%	6,2%
Activitats artístiques i d'entreteniment	598	0,8%	2,8%
Altres serveis	769	-12,9%	3,6%
Llars que ocupen personal domèstic	773	-5,8%	3,6%
Organismes extraterritorials	5	0,0%	0,0%
Sense ocupació anterior	1.200	-0,6%	5,6%
Total	21.341	-8,4%	100,0%

Els homes suposen el 72% de les demandes d'ocupació de persones no aturades pertanyents al grup de directors o gerents i el 90% dels treballadors qualificats. També són majoritaris entre els operadors de maquinària.

Les dones són majoritàries en els grups de tasques administratives, serveis, tècnica i ciència i al grup de treball no qualificat.

Comparació amb altres àmbits

Població activa i taxa d'activitat

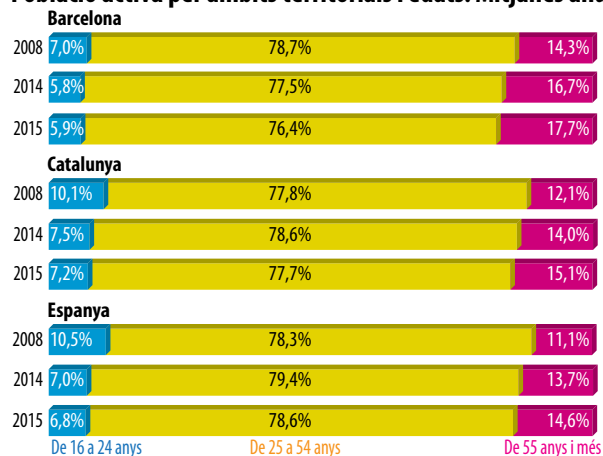
L'any 2015, la població activa a Barcelona es va reduir un 2,4% a Catalunya 0,6% i a Espanya un 0,1%. Aquest descens, però, no és només conjuntural, ja que en el període 2008-2015 la població activa de Barcelona va baixar un 7,2%, a Catalunya un 3,8%, i a Espanya, un 0,6%.

Població activa per àmbits territorials, sexe i edat

En milers	Mitjanes 2015		
	Barcelona	Catalunya	Espanya
Total	782,2	3.780,8	22.922,1
Edat			
De 16 a 24 anys	46,1	272,5	1.553,6
De 25 a 54 anys	597,9	2.939,0	18.026,2
De 55 anys i més	138,2	569,4	3.342,4
Sexe			
Homes	390,4	2.000,1	12.319,6
Dones	391,8	1.780,7	10.602,4

Cal destacar que Barcelona continua sent el territori on les dones tenen un pes més gran sobre el total de població activa, un 50,1%.

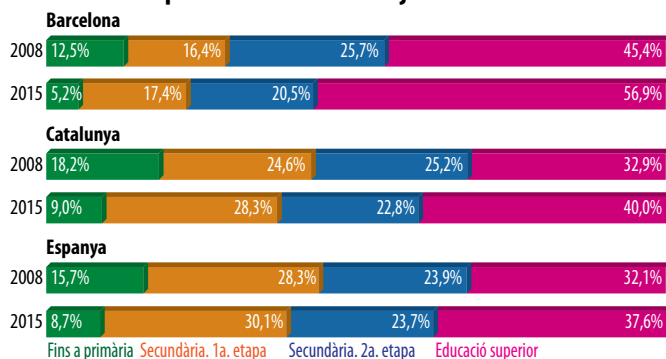
Població activa per àmbits territorials i edats. Mitjanes anuals

L'any 2015, el pes de la població activa major de 54 anys sobre el total és més alt a Barcelona que a Catalunya i Espanya. En canvi, a Barcelona, la població activa menor de 25 anys representava el 5,9% del total, mentre que a Espanya arribava quasi al 7% i a Catalunya al 7,2%. Aquestes dades posen de relleu que l'envelliment de la població activa és més intens a Barcelona que a la resta d'àmbits.

A Barcelona, l'any 2015, baixa la població activa en tots els grups de nivell formatiu; a Catalunya i Espanya creix el nombre de persones actives dels nivells formatius més elevats.

Població activa per nivell formatiu. Mitjanes anuals

Població activa per àmbits territorials i nivell formatiu. Mitjanes 2015 en milers

	Barcelona	Catalunya	Espanya
Total	782,2	3.780,8	22.922,1
Fins a primària	40,5	339,5	1.988,9
Secundària 1a etapa	136,4	1.068,3	6.892,0
Secundària 2a etapa	160,5	862,3	5.424,0
Educació superior	444,8	1.510,7	8.617,1

A Barcelona el percentatge de població activa amb educació superior arriba al 56,9%, a Catalunya el 40% i a Espanya el 37,6%.

Taxa específica d'activitat

La taxa específica d'activitat a Barcelona, que va arribar al 80,9 al quart trimestre de 2014, l'any 2015 ha tornat a baixar 1,1 punts.

L'evolució als altres àmbits no és tan negativa ja que a Espanya es redueix 0,2 punts i a Catalunya 0,4 i a l'UE es manté estable.

Taxa específica d'activitat per àmbits territorials. IV trimestre

	Barcelona			Catalunya		
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones
2008	79,5	85,3	74,0	78,5	86,0	70,6
2009	79,7	85,2	74,3	77,5	84,1	70,6
2010	79,9	83,8	75,9	78,5	84,5	72,3
2011	80,2	84,5	76,0	78,7	84,1	73,1
2012	80,1	83,4	76,8	78,6	83,5	73,5
2013	79,0	80,7	77,3	79,2	83,8	74,4
2014	80,9	83,9	78,2	79,1	83,7	74,5
2015	79,8	84,8	75,3	78,7	83,3	74,1

Taxa específica d'activitat per àmbits territorials. IV trimestre

	Espanya			UE-15*		
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones
2008	74,2	82,5	65,6	72,4	79,4	65,4
2009	74,0	81,5	66,3	72,4	79,0	65,7
2010	74,6	81,5	67,6	72,4	78,9	65,9
2011	74,9	81,4	68,4	72,8	79,0	66,6
2012	75,2	80,9	69,5	73,2	79,1	67,3
2013	75,3	80,7	69,9	73,3	78,9	67,6
2014	75,6	81,0	70,2	73,5	79,0	68,1
2015	75,4	80,6	70,2	73,5	79,1	67,9

Nota: la taxa específica d'activitat es calcula per al col·lectiu de 16 a 64 anys, excepte a la Unió Europea, on comprèn la població de 15 a 64 anys. * La taxa de la UE-15 de l'any 2015 correspon al tercer trimestre.

A l'any 2015 la taxa d'activitat masculina es comporta millor. Presenta lleugeres reduccions a Catalunya i Espanya però ofereix un augment de quasi un punt a Barcelona. La femenina es manté estable a Espanya i a Barcelona cau quasi tres punts. Malgrat això, Barcelona manté la taxa d'activitat més alta dels tres àmbits, tant entre els homes com entre les dones.

Població ocupada i taxa d'ocupació segons l'EPA

L'any 2015, a Barcelona es va incrementar l'ocupació. Va fer-ho en un 1,3%. Catalunya i Espanya experimenten taxes de variació superiors a la de Barcelona.

Des del 2008, la pèrdua d'ocupació a la ciutat és similar a la produïda al conjunt de l'Estat i a Catalunya: les tres zones han perdut en aquest període al voltant d'una de cada vuit persones ocupades.

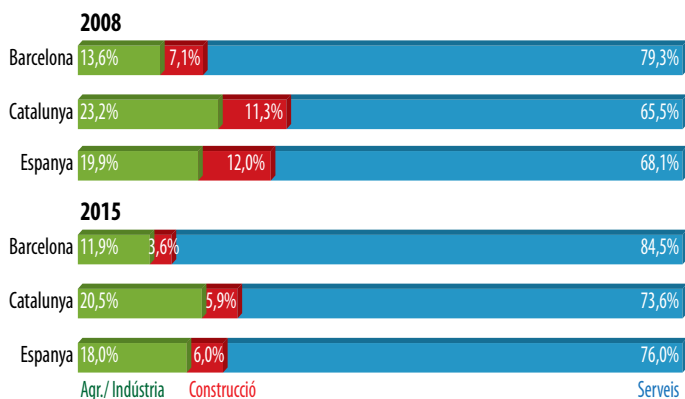
El percentatge de dones sobre el total d'ocupació va augmentar al llarg de la crisi en tots els àmbits territorials, sobre tot a Barcelona.

Variacions de la població ocupada per àmbits, sexe i edat

	Var. 2014-15			Var. 2008-15		
	Barcelona	Catalunya	Espanya	Barcelona	Catalunya	Espanya
Total	1,3%	1,5%	3,0%	-13,8%	-14,1%	-12,7%
Edat						
De 16 a 24 anys	16,1%	4,6%	7,2%	-30,1%	-50,3%	-56,3%
De 25 a 54 anys	0,2%	0,6%	1,8%	-15,6%	-12,7%	-11,9%
De 55 i més	2,2%	5,7%	8,5%	2,5%	2,7%	15,1%
Sexe						
Homes	2,0%	3,1%	3,4%	-19,2%	-18,4%	-17,3%
Dones	0,5%	-0,1%	2,6%	-7,5%	-8,5%	-6,4%

A Barcelona i a Catalunya el major increment d'ocupació es produeix entre les persones menors de 25 anys, mentre que a Espanya aquest grup és superat pel de majors de 54 anys.

Pes dels diferents sectors en l'ocupació. Mitjanes anuals

L'any 2015, la població ocupada va augmentar en tots els àmbits territorials i en tots els sectors productius. A Barcelona i Espanya

la construcció va ser el sector més dinàmic, amb increments per sobre del 8%, i a Catalunya s'observa el major creixement a la indústria/agricultura.

Variacions de la població ocupada per àmbits i sector

	Var. 2014-15			Var. 2008-15		
	Barcelona	Catalunya	Espanya	Barcelona	Catalunya	Espanya
Total	1,3%	1,5%	3,0%	-13,8%	-14,1%	-12,7%
Agr./ Indústria	5,3%	4,4%	3,3%	-24,6%	-24,1%	-20,8%
Construcció	10,3%	0,7%	8,1%	-56,1%	-55,1%	-56,4%
Serveis	0,4%	0,8%	2,6%	-8,2%	-3,4%	-2,7%

El sector amb més pes en les tres àrees va ser el dels serveis, però amb una importància que varia força: a Espanya, els serveis ocupaven el 76% de la població ocupada mitjana de l'any 2015, a Catalunya el 73,6% i a Barcelona aquest percentatge era del 84,5%.

Al 2015, Catalunya i Barcelona són els territoris on té més pes l'ocupació al sector privat, ja que un 70% de la seva població ocupada era assalariada del sector privat. Espanya presenta el major percentatge de persones treballadores del sector públic, gairebé un 17% de la població ocupada, quatre punts per sobre de Catalunya i Barcelona. La capital catalana és l'àmbit on la incidència dels empresaris era més gran, el 17,6%.

Població ocupada per situació professional. Mitjanes anuals en milers

	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Barcelona	673,4	1,3%	-13,8%
Assalariada sector privat	472,7	2,1%	-14,4%
Assalariada sector públic	82,3	-2,6%	-18,0%
Empresària	118,4	0,8%	-8,0%
Catalunya	3.077,7	1,5%	-14,1%
Assalariada sector privat	2.165,4	2,3%	-17,0%
Assalariada sector públic	381,6	-3,1%	0,3%
Empresària	530,7	2,1%	-10,5%
Espanya	17.866,0	3,0%	-12,7%
Assalariada sector privat	11.798,5	3,9%	-14,8%
Assalariada sector públic	2.975,0	1,7%	-1,1%
Empresària	3.092,6	1,1%	-14,3%

Per durada del contracte, l'any 2015, més del 83% de les persones assalariades de Barcelona tenien contracte indefinit, percentatge que a Espanya baixa al 75%.

Percentatge de població assalariada per durada del contracte. 2015

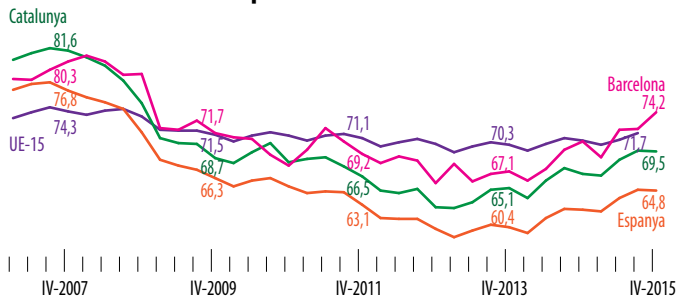
	Barcelona	Catalunya	Espanya
Indefinida	83,1%	80,4%	74,9%
Temporal	16,9%	19,6%	25,1%

Des de 2008, la població assalariada amb contracte indefinit presenta un descens del 12% a Barcelona i del 7,59% a Catalunya, mentre que a Espanya la reducció ha estat del 7,5%. La caiguda de la població assalariada amb contracte temporal va ser més intensa en totes tres àrees, ja que va presentar reduccions d'entre el 21% i el 27%.

Taxa específica d'ocupació

El IV trimestre de 2015, Barcelona mantenia una taxa d'ocupació superior a la catalana i l'espanyola. En els tres àmbits se n'observava un increment de la taxa masculina mentre que en la femenina va augmentar a Espanya, es mantenia a Catalunya i baixava lleugerament a Barcelona.

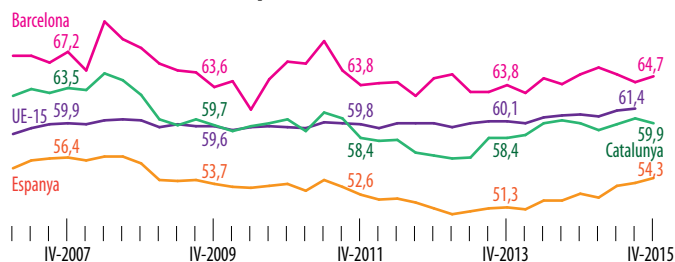
Evolució de la taxa d'ocupació masculina. Per àmbits territorials

Des del quart trimestre de 2008 a Barcelona, la taxa d'ocupació s'ha reduït 3,9 punts. Aquest descens ha estat especialment intens entre els homes, ja que la taxa d'ocupació masculina ha caigut 4,6 punts, per 2,9 punts la femenina. A Catalunya, el descens va ser

de 4,5 punts en aquest període i a Espanya de 4,4 punts. També en aquests dos casos, la taxa d'ocupació masculina s'ha reduït força més que la femenina.

Evolució de la taxa d'ocupació femenina. Per àmbits territorials

El quart trimestre de 2015 Barcelona va continuar sent la zona amb la taxa d'ocupació femenina més elevada: 3,3 punts per sobre de la de la UE-15. Espanya i Catalunya mantenen taxes d'ocupació inferiors a la mitjana europea, entre els homes i entre les dones.

Barcelona era l'àmbit amb la taxa d'ocupació femenina més elevada (64,8 com a mitjana l'any 2015), i juntament amb la UE-15, l'única de les àrees analitzades que acomplia l'objectiu del 60% per a l'any 2010 establert a la Cimera de Lisboa.

Afiliació

A Barcelona, el desembre de 2015 l'afiliació creix un 3,4%, percentatge similar a l'experimentat a la resta d'àmbits territorials.

Evolució del nombre de persones afiliades. Desembre

	Afiliació			Var. 2014-15	Var. 2008-15
	2008	2014	2015		
Barcelona	1.063.252	993.512	1.027.455	3,4%	-3,4%
Província	2.462.060	2.241.525	2.324.859	3,7%	-5,6%
Catalunya	3.252.560	2.944.870	3.051.396	3,6%	-6,2%
Espanya	18.305.613	16.651.884	17.180.590	3,2%	-6,1%

A Barcelona, l'any 2015, el 85% de l'afiliació es concentrava al règim general, mentre que a Espanya se situava al voltant del 74%.

En canvi, els autònoms i els règims especials tenien menys rellevància a la ciutat que al conjunt de l'Estat.

Afiliació a la Seguretat Social. Per àmbits territorials i règim

L'afiliació de les persones estrangeres ha caigut, des de l'any 2008, amb més intensitat. Les reduccions acumulades des de desembre de 2008 han estat superiors al 13% en tots els àmbits, mentre que entre les persones espanyoles es situaven entre el 4,4% i el 5,2%.

Variacions afiliació a la Seguretat Social. Per àmbits territorials. Desembre

	Barcelona		Catalunya		Espanya	
	Var. 2014-15	Var. 2008-15	Var. 2014-15	Var. 2008-15	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Per règim	3,4%	-3,4%	3,6%	-6,2%	3,2%	-6,1%
General	3,7%	-4,4%	4,4%	-6,8%	3,8%	-8,2%
Autònoms	2,0%	-3,4%	1,4%	-6,3%	1,3%	-4,3%
Especials	-0,1%	36,2%	-1,7%	13,1%	1,7%	13,3%
Per sector*	3,5%	-4,3%	3,8%	-6,7%	3,3%	-7,4%
Agricultura	11,4%	-7,3%	0,1%	-26,7%	0,5%	-21,4%
Indústria	-1,7%	-27,8%	2,2%	-18,9%	2,9%	-17,1%
Construcció	2,4%	-50,1%	5,3%	-42,8%	4,1%	-44,6%
Serveis	4,0%	1,6%	4,1%	1,4%	3,4%	0,3%
Nacionalitat**	3,7%	-5,6%	3,6%	-6,2%	3,2%	-6,1%
Nacional	3,4%	-4,4%	3,3%	-5,0%	3,0%	-5,2%
Estrangera	6,2%	-13,6%	5,8%	-14,2%	5,0%	-14,7%

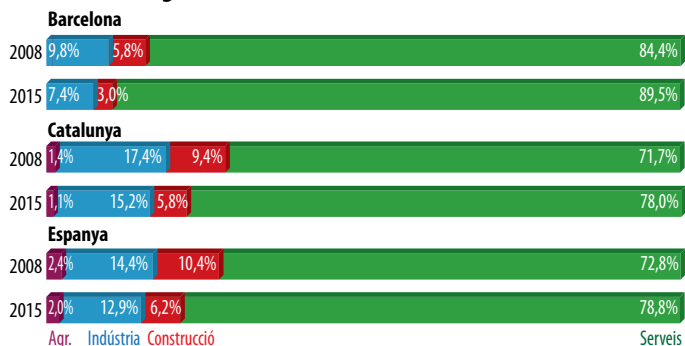
(*) No inclou règims especials. (**) Dades provincials en el cas de Barcelona.

Per segon any consecutiu va augmentar l'afiliació en tots els sectors a Catalunya i Espanya, mentre que a Barcelona es va reduir en la indústria. En els tres àmbits, la construcció va ser el sector que més va incrementar la seva afiliació.

La importància dels serveis sobre l'afiliació va augmentar a Barcelona, Catalunya i Espanya, mentre que la indústria i, especialment, la construcció van perdre-hi pes.

El sector terciari té una incidència més considerable a Barcelona que a la resta d'àmbits, ja que l'any 2015, quasi nou de cada deu persones afiliades al règim general i al d'autònoms treballaven al sector serveis. A Espanya el percentatge era del 78,8.

Afiliació a la Seguretat Social. Per àmbits i sectors

Contractació

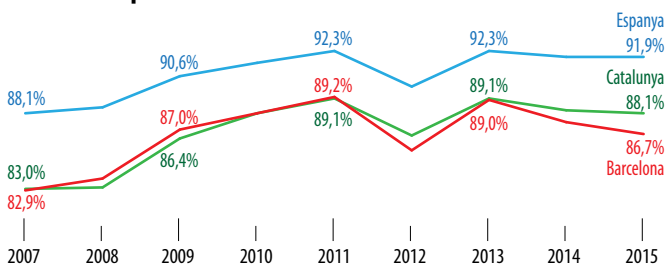
A Barcelona, l'any 2015, la contractació anual es va incrementar un 8,2%, un percentatge lleugerament inferior al de Catalunya i quasi tres punts inferior al d'Espanya.

En tots els àmbits territorials el creixement va ser més intens en la contractació indefinida, amb taxes que van de l'11,8% d'Espanya al 15% de Barcelona. En tots els casos, aquest creixement va ser més intens entre els homes. La contractació temporal va augmentar entre el 7,2% a Barcelona i el 11,6% a Catalunya.

Variacions de la contractació per àmbits, sexe i durada del contracte

	Barcelona		Catalunya		Espanya	
	Var. 2014-15	Var. 2008-15	Var. 2014-15	Var. 2008-15	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Indefinida	15,0%	-14,8%	14,1%	-23,6%	11,8%	-20,7%
Homes	17,3%	-13,0%	15,7%	-21,2%	13,3%	-20,0%
Dones	12,7%	-16,6%	12,3%	-26,1%	10,1%	-21,4%
Temporal	7,2%	8,0%	11,6%	14,8%	11,0%	16,1%
Homes	7,5%	11,9%	12,3%	17,2%	11,1%	24,5%
Dones	7,0%	4,7%	10,8%	12,3%	10,9%	6,7%
Total	8,2%	4,3%	11,9%	8,3%	11,1%	11,9%
Homes	8,8%	7,6%	12,7%	10,7%	11,2%	19,4%
Dones	7,7%	1,4%	11,0%	5,9%	10,8%	3,5%

Taxa de temporalitat anual. Per àmbits territorials

En 2014 i 2015, la temporalitat s'ha mantingut estable a Espanya, s'ha reduït a Catalunya i ha baixat més a Barcelona. L'any 2015, la taxa de temporalitat es va situar entre el 86,7% de Barcelona i el 92% d'Espanya.

Per nivell formatiu³, s'ha d'assenyalar que el 2015, per segon any consecutiu, la contractació total va augmentar als tres àmbits, independentment del nivell d'estudis de les persones.

El 2015, la contractació que més va augmentar va ser la de persones que havien cursat fins a primària, amb taxes superiors al 14%, excepte a Espanya, on el grup de tècnics professionals superiors és el que presenta el major augment.

³ Cal advertir que hi ha una diferència entre el total de contractes i la suma de contractes per nivell formatiu, ja que es desconeix el nivell formatiu de part de les persones treballadores amb una relació laboral especial del servei de la llar familiar.

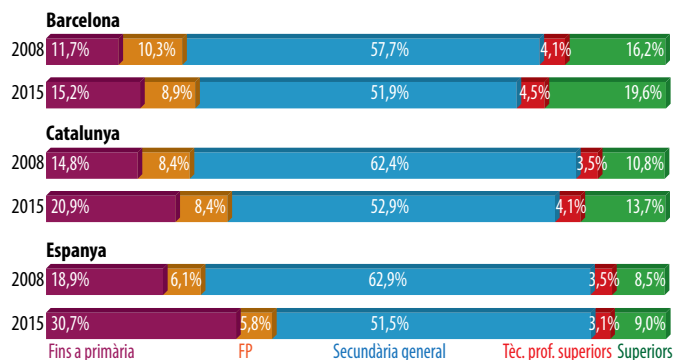

Variacions de la contractació per àmbits i nivell d'estudis

	Barcelona		Catalunya		Espanya	
	Var. 2014-15	Var. 2008-15	Var. 2014-15	Var. 2008-15	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Total	8,2%	3,6%	11,9%	7,9%	11,1%	11,6%
Fins a primària	14,7%	34,2%	19,3%	52,2%	14,0%	80,5%
Programes FP	7,4%	-11,2%	11,7%	8,1%	12,3%	6,2%
Sec. general	5,4%	-6,8%	8,9%	-8,7%	8,7%	-8,7%
Tèc. prof. sup.	3,6%	14,7%	14,5%	26,2%	15,7%	-2,2%
Estudis superiors	12,7%	25,5%	12,7%	36,6%	13,4%	17,2%

En el període de 2008-2015, la contractació anual va augmentar a les tres àrees en els dos extrems de la classificació per nivell de formació: persones que han cursat fins a primària, en primer lloc, i amb estudis superiors, en segon. També hi ha coincidència a l'hora de determinar el grup que presenta la pitjor evolució de la contractació des de l'any 2008: les persones amb secundària.

Contractació. Per àmbits territorials i nivell d'estudis

Les dades mostren que a Barcelona el pes de les persones contractades que tenen estudis universitaris era més del doble que el de la mitjana estatal.

Població aturada i taxa d'atur segons l'EPA

El 2015, l'atur va baixar un 20,2% de mitjana a Barcelona segons l'EPA, aquest percentatge duplica la reducció que es va observar a Espanya, un 9,9%, i a Catalunya, on l'atur va disminuir un 9,1%.

L'atur masculí es va reduir amb més intensitat entre els homes,

amb baixades interanuals entre el 12% i el 24%, mentre que en el cas de les dones les reduccions oscil·len del 3,5% al 17%.

L'evolució de l'atur masculí i femení s'ha de contextualitzar en les característiques del mercat laboral de cadascun dels àmbits territorials comparats, així com en les febleses que, en termes generals, presenta el col·lectiu femení. A Barcelona s'han de tenir en compte dos factors propis i específics: la població femenina té un pes més gran en el mercat laboral i l'elevada terciarització de l'economia barcelonina, ja que en la majoria de les activitats d'aquest sector la presència de les dones és majoritària.

Variacions de la població aturada per àmbits, sexe i edat

	Var. 2014-15			Var. 2008-15		
	Barcelona	Catalunya	Espanya	Barcelona	Catalunya	Espanya
Total	-20,2%	-9,1%	-9,9%	75,2%	101,1%	94,8%
Sexe						
Homes	-23,6%	-13,9%	-12,2%	52,4%	78,3%	93,9%
Dones	-16,9%	-3,5%	-7,3%	102,7%	131,7%	95,6%
Edat						
De 16 a 24 anys	-24,5%	-14,0%	-11,7%	5,7%	44,5%	26,3%
De 25 a 54 anys	-24,7%	-11,7%	-10,8%	71,8%	96,2%	103,6%
De 55 i més	7,3%	14,1%	-1,0%	267,0%	350,5%	231,1%

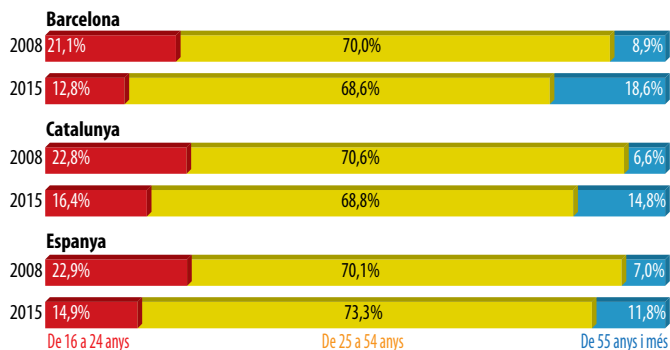
Segon edat, l'any 2015, l'atur baixa amb força intensitat als tres àmbits entre les persones menors de 25 anys. Ho fa més moderadament en les compreses entre 25 i 54 anys, a Catalunya i Espanya i amb major intensitat a Barcelona. Entre les majors de 54 anys es redueix a Espanya, i puja a Barcelona i a Catalunya.

Des de l'any 2008, el pes de les persones aturades majors de 54 anys s'incrementa en tots els àmbits territorials, especialment a Barcelona, on l'any 2015 el 18,6% tenien 55 anys o més, quasi deu punts més que al 2008. A Espanya el seu pes no arribava al 12%.

Pel que fa a la situació laboral de la població jove desocupada s'han de tenir en compte tres elements: la crisi ha impulsat els joves a millorar la seva formació i capacitat professional, per la qual cosa n'hi ha molts que estan en la categoria d'estudiants (població inactiva); d'altra banda hi ha un increment, no reflectit a l'Enquesta de Població Activa, dels desanimats que no figuren

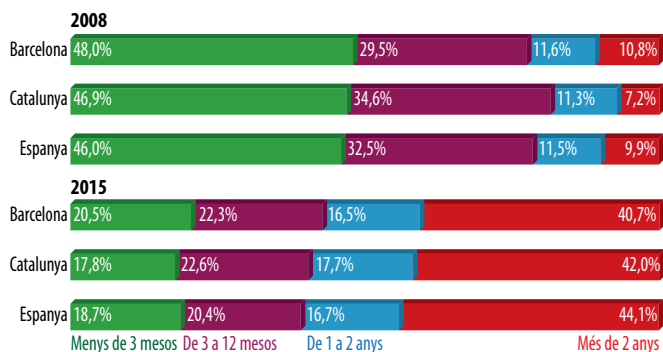
en cap apartat de població activa o inactiva. Com a conseqüència, s'ha produït un descens de la població activa jove.

Població aturada. Per àmbits territorials i edat

Les persones aturades de llarga durada eren el grup més nombrós, l'any 2015. El seu pes oscil·lava entre el 57,2% de Barcelona i el 60,8% d'Espanya.

Població aturada. Per àmbits territorials i durada de la demanda

Als darrers 7 anys, la població aturada de llarga durada es va multiplicar per 4,7 a Barcelona, per 6,5 a Catalunya i per 5,5 a Espanya.

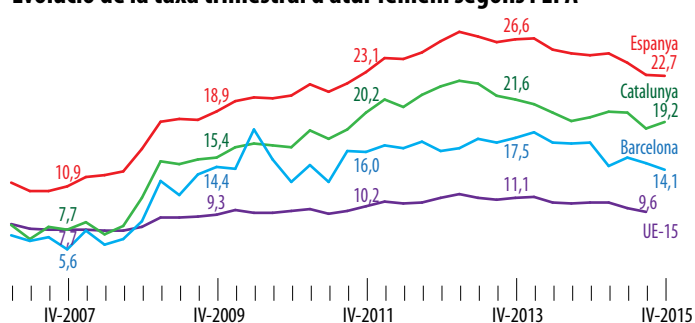
Variacions de l'atur per àmbits i durada de la demanda

	Var. 2014-15			Var. 2008-15		
	Barcelona	Catalunya	Espanya	Barcelona	Catalunya	Espanya
Total	-20,2%	-9,1%	-9,9%	75,2%	101,1%	94,8%
Menys 3 mesos *	-16,7%	-7,7%	-2,4%	-25,2%	-23,7%	-20,7%
De 3 a 11 mesos	-23,1%	-6,6%	-12,1%	32,4%	31,0%	22,3%
D'1 a 2 anys	-42,2%	-21,0%	-22,0%	149,0%	215,5%	181,6%
De 2 anys i més	-5,8%	-5,0%	-6,4%	558,4%	1.077,5%	768,7%

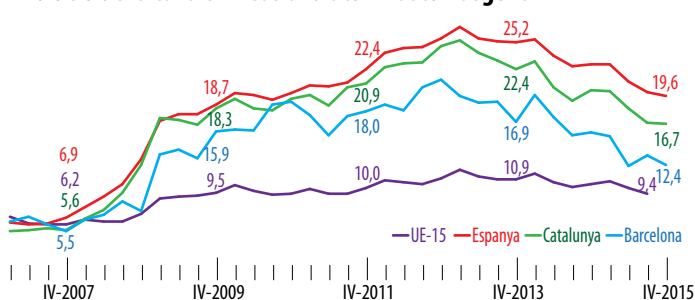
Taxa d'atur

El quart trimestre de 2015 Barcelona es mantenia com l'àrea amb l'atur més baix, amb l'excepció de la UE-15. A Espanya i Catalunya, el 2015, les reduccions de la taxa d'atur es situaven entre els 2 i els 3 punts, a Barcelona el descens va superar els 3 punts.

Evolució de la taxa trimestral d'atur femení segons l'EPA

Evolució de la taxa trimestral d'atur masculí segons l'EPA

La reducció de la taxa d'atur al llarg del 2015 va ser superior entre els homes que entre les dones als tres àmbits.

Les taxes d'atur han augmentat a tot arreu al llarg de la crisi, però en el cas de la UE-15 per sota dels àmbits espanyol, català i barceloní.

Atur registrat

Entre desembre de 2014 i desembre de 2015 l'atur registrat a Barcelona es va reduir quasi un 10%, un descens lleugerament inferior al de la província i Catalunya, però superior al d'Espanya.

Evolució de l'atur registrat. Desembre

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Barcelona	74.304	99.056	89.398	-9,8%	20,3%
Província Barcelona	315.457	422.935	377.897	-10,6%	19,8%
Catalunya	423.232	575.948	515.668	-10,5%	21,8%
Espanya	3.128.963	4.447.711	4.093.508	-8,0%	30,8%

Les taxes interanuals d'increment de l'atur registrat als quatre àmbits territorials mostren una evolució similar des de l'any 2007. Es redueixen al llarg l'any 2007 en tots els àmbits, amb l'excepció d'Espanya, on es comença a observar una tendència alcista durant la segona meitat de l'any. L'any 2008 i la primera meitat de l'any 2009, els increments de l'atur són molt elevats i creixents, amb augments interanuals de fins i tot el 70% en alguns casos.

Des de mitjan 2009 fins al començament de l'any 2011, els increments interanuals de l'atur es van moderar, fins arribar a ser propers a zero els primers mesos de l'any 2011. La resta d'aquest any i el 2012 van mostrar un nou repunt de l'atur, però amb taxes més moderades que les d'anys anteriors, rarament per sobre del 10%.

L'any 2013 s'observen increments interanuals moderats de l'atur al primer semestre i reduccions al segon. L'any 2014 ja va presentar tots els mesos, per primera vegada, reduccions interanuals de l'atur, una tendència que s'ha mantingut al llarg de l'any 2015.

L'atur masculí és el que més disminueix als tres àmbits territorials analitzats, tant el 2015, com al període que va de desembre de 2008 a desembre de 2015.

El desembre de 2015, el 52% de les persones aturades registrades a Barcelona eren dones. A Catalunya i Espanya aquest percentat-

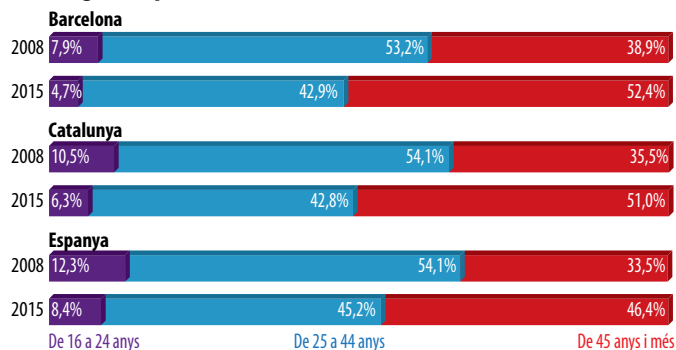
ge era del 52,8 i 54,2% respectivament. Als tres àmbits, les dones eren el grup majoritari entre les persones sense ocupació.

Variacions de l'atur registrat per àmbits, sexe i edat. Desembre

	Barcelona		Catalunya		Espanya	
	Var. 2014-15	Var. 2008-15	Var. 2014-15	Var. 2008-15	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Total	-9,8%	20,3%	-10,5%	21,8%	-8,0%	30,8%
Sexe						
Homes	-12,4%	12,2%	-13,9%	9,4%	-11,2%	19,0%
Dones	-7,2%	29,0%	-7,2%	35,6%	-5,0%	42,9%
Edat						
De 16 a 24 anys	-8,1%	-27,9%	-12,3%	-27,1%	-11,8%	-11,2%
De 25 a 44 anys	-12,9%	-2,9%	-14,5%	-3,6%	-11,4%	9,3%
De 45 anys i més	-7,2%	61,8%	-6,6%	75,2%	-3,5%	80,9%

En el període 2008-2015 s'observa un augment de l'edat de les persones aturades en tots els àmbits territorials. El pes de les majors de 44 anys sobre el total de desocupades augmenta més de tretze punts entre desembre de 2008 i desembre de 2015, especialment a Barcelona.

Atur registrat per àmbits territorials i edat

L'atur registrat l'any 2015 va disminuir en tots els grans sectors productius i en tots els àmbits territorials.

Variacions de l'atur registrat per àmbits i sector econòmic. Desembre

	Barcelona		Catalunya		Espanya	
	Var. 2014-15	Var. 2008-15	Var. 2014-15	Var. 2008-15	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Total	-9,8%	20,3%	-10,5%	21,8%	-8,0%	30,8%
Agricultura	-5,2%	7,4%	-8,5%	104,2%	-8,7%	91,5%
Indústria	-15,3%	-20,5%	-15,3%	-23,0%	-13,2%	-1,6%
Construcció	-18,3%	6,4%	-19,7%	-15,4%	-16,5%	-23,3%
Serveis	-8,5%	30,2%	-8,3%	41,4%	-5,5%	52,3%
Sense ocup. anterior	-1,4%	10,2%	-5,3%	74,1%	-8,0%	32,9%

El desembre de 2015, la major part de les persones desocupades provenien del sector serveis, especialment a Barcelona, on arribaven al 78,5%. A Espanya, aquest percentatge baixava al 66% i a Catalunya al 67,7%.

Per durada, l'atur va disminuir a tots els grups, per segon any consecutiu, als tres àmbits territorials.

De desembre de 2008 a desembre de 2015, la població aturada de llarga durada es va incrementar un 111% a Barcelona, quasi un 145% a Catalunya i al voltant del 150% a Espanya. En tots tres casos, cinc vegades més que l'augment mitjà de l'atur.

El desembre de 2015 l'atur de llarga durada era el majoritari, amb un pes superior al 42% en tots els àmbits.

Variacions de l'atur registrat per àmbits i durada de la demanda

Desembre	Barcelona		Catalunya		Espanya	
	Var. 2014-15	Var. 2008-15	Var. 2014-15	Var. 2008-15	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Total	-9,8%	20,3%	-10,5%	21,8%	-8,0%	30,8%
Menys de 6 mesos	-5,7%	-12,7%	-8,0%	-15,5%	-8,3%	-10,1%
De 6 a 12 mesos	-10,9%	8,3%	-9,2%	3,3%	-5,9%	16,1%
Més d'un any	-13,2%	110,9%	-13,2%	144,7%	-8,3%	149,5%

Atur registrat per comunitats autònomes

El desembre de 2015, Catalunya torna a formar part del grup de comunitats autònomes que presenten un comportament de l'atur millor que la mitjana estatal (concretament és la tercera amb millor comportament), cosa que també succeeix a la província de Barcelona.

Atur registrat el desembre de 2015. CCAA

	Aturats	Var. interanual		Aturats	Var. interanual
La Rioja	21.821	-13,69	Galícia	228.808	-9,17
Aragó	89.284	-12,1	Total nacional	4.093.508	-7,96
Catalunya	515.668	-10,47	Extremadura	129.995	-7,81
Múrcia	128.074	-9,96	Castella-la Manxa	219.897	-7,31
Navarra	43.143	-9,72	Astúries	90.375	-6,48
València	461.990	-9,62	Melilla	12.012	-5,31
Pais Basc	150.017	-9,5	Canàries	247.529	-5,05
Castella i Lleó	201.696	-9,49	Andalusia	962.974	-4,63
Balears	75.784	-9,31	Cantàbria	49.462	-1,95
Madrid	452.352	-9,28	Ceuta	12.627	0,25

Atur registrat a la Regió Metropolitana de Barcelona

El desembre de 2015, el 41% de l'atur de l'RMB es concentrava a la comarca del Barcelonès, seguida pel Vallès Occidental amb el 19,4%. L'atur va baixar en totes les comarques de l'RMB, especialment al Vallès Oriental, Baix Llobregat i a l'Alt Penedès.

Atur registrat a l'RMB. Per comarques. Desembre

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Alt Penedès	5.603	8.356	7.377	-11,7%	31,7%
Baix Llobregat	46.041	62.320	55.326	-11,2%	20,2%
Barcelonès	115.913	156.255	140.501	-10,1%	21,2%
Garraf	8.750	12.268	11.010	-10,3%	25,8%
Maresme	26.651	36.133	32.788	-9,3%	23,0%
Vallès Occidental	56.702	74.740	66.529	-11,0%	17,3%
Vallès Oriental	24.524	32.847	28.913	-12,0%	17,9%

L'any 2015, a l'RMB, l'atur ha baixat un 10,6%, més que a Barcelona, on es va reduir un 9,8%. L'atur torna a evolucionar millor entre els homes, tal com passa a Barcelona, ja que la reducció de l'atur masculí va ser del 13,8%, i el femení el 7,5%.

Igual que s'observa a Barcelona, l'atur registrat es redueix menys al grup de 55 anys i més. Des de 2008, l'increment de l'atur entre les persones majors de 54 anys és més intens a l'RMB i com passa a la ciutat, l'atur dels menors de 25 anys és inferior al que existia al desembre de 2008.

Atur registrat a Barcelona i RMB. Per sexe. Desembre

	Barcelona			RMB		
	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Total	89.398	-9,8%	20,3%	342.444	-10,6%	20,5%
Homes	42.955	-12,4%	12,2%	160.736	-13,8%	9,9%
Dones	46.443	-7,2%	29,0%	181.708	-7,5%	31,7%

El descens de l'atur registrat el desembre de 2015 a l'RMB afecta a tots els sectors, especialment a la construcció i a la indústria.

Atur registrat a l'RMB i Barcelona. Per sector. Desembre

	Barcelona			RMB		
	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Agricultura	478	-5,2%	7,4%	3.855	-7,7%	59,6%
Indústria	7.745	-15,3%	-20,5%	45.056	-15,2%	-24,2%
Construcció	7.281	-18,3%	6,4%	35.685	-19,1%	-4,9%
Serveis	70.143	-8,5%	30,2%	237.961	-8,6%	37,7%
Sense ocupació anterior	3.751	-1,4%	10,2%	19.887	-5,7%	65,6%

A Barcelona, el 78,5% de la població aturada el desembre de 2015 provenien del sector serveis, percentatge que baixa al 69,5% en el cas de l'RMB. Les persones aturades industrials, en canvi, suposen menys del 9% de l'atur a la ciutat i més del 13% a l'RMB.

Com a Barcelona, l'atur registrat baixa a l'RMB al llarg de l'any 2015 en tots els grups de nivell formatiu.

La diferent composició de la població activa de Barcelona i de la seva regió metropolitana quant al nivell d'estudis es fa evident a l'hora d'analitzar l'estructura de l'atur registrat segons el nivell de formació assolit per les persones sense ocupació. A l'RMB, el 75,5% de les persones aturades han cursat fins a secundària (sense incloure la formació professional) i a la resta de l'RMB (sense Barcelona) arriba al 78%, mentre que a Barcelona aquest percentatge baixa al 67,5%.

Expedients de regulació d'ocupació

Al llarg del període 2008-2015 han perdut pes els expedients de rescissió de contracte, que suposen l'extinció de la relació laboral, però han augmentat els de suspensió i reducció d'ocupació, que suposen l'adaptació temporal de la relació laboral a la situació de l'empresa.

Expedients de regulació d'ocupació a Barcelona. Per modalitat

A Barcelona, des de l'any 2008, els ERO s'han incrementat un 124% i els de reducció s'han multiplicat per cinc.

ERO a Barcelona i Catalunya. Per modalitat

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Barcelona	212	366	193	-47,3%	-9,0%
Autoritzats	194	343	184	-46,4%	-5,2%
Rescissió	158	103	63	-38,8%	-60,1%
Suspensió	25	99	56	-43,4%	124,0%
Reducció	11	141	65	-53,9%	490,9%
No autoritzats	5	1	0	-100,0%	-100,0%
Desistits	13	22	9	-59,1%	-30,8%

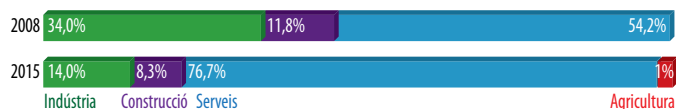
L'any 2015, els expedients de regulació d'ocupació van disminuir en tots els sectors. Els serveis s'han convertit en el sector on més ERO es formalitzen, amb un pes creixent des de l'inici de la crisi.

ERO a Barcelona i Catalunya. Per sector econòmic

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Barcelona	212	366	193	-47,3%	-9,0%
Agricultura	0	0	2	100,0%	100,0%
Indústria	72	44	27	-38,6%	-62,5%
Construcció	25	29	16	-44,8%	-36,0%
Serveis	115	293	148	-49,5%	28,7%

La indústria, en canvi, hi ha perdut força pes i si el 2008, el 34% dels ERO de Barcelona afectaven aquest sector, l'any 2015 només suposaven el 14% .

Expedients de regulació d'ocupació. Per sector

Persones afectades

L'any 2015, les persones afectades per expedients de regulació d'ocupació a Barcelona va ser 4.961, la meitat que l'any 2013 i un 7,7% menys que l'any 2014.

Persones afectades per ERO. Per sexe

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Barcelona	8.542	5.372	4.961	-7,7%	-41,9%
Homes	6.862	3.454	3.151	-8,8%	-54,1%
Dones	1.680	1.918	1.810	-5,6%	7,7%
Catalunya	44.083	24.694	13.503	-45,3%	-69,4%
Homes	33.141	16.376	9.058	-44,7%	-72,7%
Dones	10.942	8.318	4.445	-46,6%	-59,4%

Persones afectades per ERO. Per sector

El fet que els ERO afectin cada vegada més el sector serveis ha implicat que el nombre de dones s'hagi incrementat més que el d'homes. El 2015, el 26% de les persones afectades per ERO a Barcelona treballava en activitats financeres i d'assegurances, i el 21,6% en activitats relacionades amb transports.

Les provinents d'indústries manufactureres han passat de representar el 66% el 2008 a només el 6,2% l'any 2015, amb una disminució del 94,5% en aquest període.

Persones afectades per ERO a Barcelona

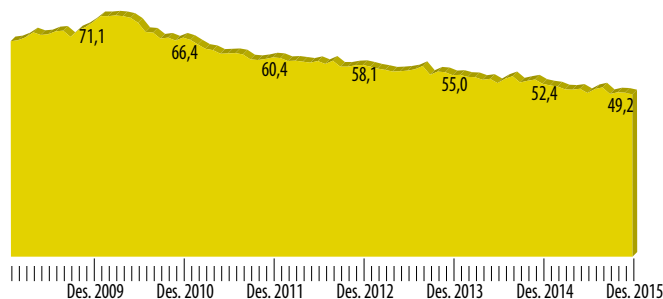
Divisions econòmiques	2015	Variacions		Pes sobre el total		
		2014-15	2008-15	2008	2014	2015
Agricultura, ramaderia, pesca	3	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
Indústries manufactureres	310	-17,1%	-94,5%	65,8%	7,0%	6,2%
Energia, aigua i residus	14	-70,2%	-81,8%	0,9%	0,9%	0,3%
Construcció	398	15,4%	41,6%	3,3%	6,4%	8,0%
Comerç	480	-35,3%	82,5%	3,1%	13,8%	9,7%
Transports i comunicacions	1.074	-16,9%	316,3%	3,0%	24,1%	21,6%
Hoteleria i restauració	160	-22,0%	28,0%	1,5%	3,8%	3,2%
Turisme	15	-80,5%	-91,3%	2,0%	1,4%	0,3%
Informació i comunicació	276	-44,4%	-22,0%	4,1%	9,2%	5,6%
Financeres i d'assegurances	1.291	625,3%	25.720,0%	0,1%	3,3%	26,0%
Immobiliàries	3	200,0%	-94,9%	0,7%	0,0%	0,1%
Tècniques i professionals	139	-83,2%	-87,2%	12,7%	15,4%	2,8%
Adm., jurídiques i comptables	589	82,4%	100,0%	0,0%	6,0%	11,9%
Sanitàries i serveis socials	83	-17,8%	62,7%	0,6%	1,9%	1,7%
Educació	3	-93,5%	-62,5%	0,1%	0,9%	0,1%
Culturals, artístiques i lleure	101	5,2%	17,4%	1,0%	1,8%	2,0%
Altres serveis	22	-90,1%	-76,8%	1,1%	4,1%	0,4%
Total	4.961	-7,7%	-41,9%			

Prestacions per desocupació

Si comparem la cobertura per desocupació a la ciutat de Barcelona entre desembre de 2014 i desembre de 2015 veiem que ha baixat 3,2 punts. Aquesta reducció s'ha de afegir als 2,3 punts de 2012, als 3,1 de 2013 i als 2,6 de l'any 2014.

El desembre de 2015 els perceptors de prestacions eren el 49,2% del total de persones aturades, el mínim dels darrers set anys.

Evolució mensual de la taxa de cobertura de l'atur

Si al començament de la crisi la cobertura de les prestacions es va mantenir i fins i tot va créixer (el març de 2010 va arribar al 73% de la població aturada), des d'aleshores, el descens ha estat constant.

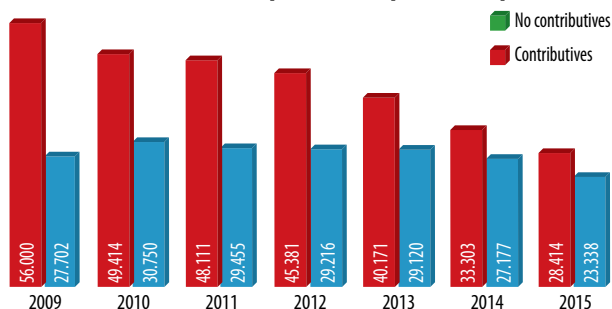
A partir de l'any 2009, el SEPE no ofereix el nombre de rebuts ni l'import de les prestacions per desocupació per municipis. Per tant, de Barcelona, només s'inclouen dades de persones beneficiàries.

Persones beneficiàries de prestacions a Barcelona ciutat

Desembre	2008	2014	2014	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Total	59.900	60.480	51.752	-14,4%	-13,6%
Contributives	47.040	33.303	28.414	-14,7%	-39,6%
S./ total	78,5%	55,1%	54,9%		
No contributives	12.860	27.177	23.338	-14,1%	81,5%
S./ total	21,5%	44,9%	45,1%		
Barcelona/província	23,6%	25,2%	25,2%		

Els perceptors de prestacions per desocupació a la ciutat de Barcelona era de 51.752 el desembre de 2015, amb una reducció del 14,4% el darrer any.

Persones beneficiàries de prestacions per desocupació a Barcelona

La població perceptora de prestacions per desocupació ha disminuït un 13,6% des de 2008, amb comportaments desiguals entre qui s'ha beneficiat de prestacions contributives, que es redueix el 39,6%, i els de no contributives, que augmenten per damunt el 81%. El desembre de 2015, el 45% eren beneficiaris de prestacions no contributives.

A la província s'observa una reducció idèntica dels beneficiaris de prestacions l'any 2015.

Prestacions del Servei Públic d'Ocupació Estatal. Província de Barcelona

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Rebutos	2.866.162	3.799.041	3.229.039	-15,0%	12,7%
Contributives	2.274.769	2.065.503	1.669.945	-19,2%	-26,6%
No contributives	590.666	1.730.277	1.556.251	-10,1%	163,5%
Altres	727	3.261	2.843	-12,8%	291,1%
Beneficiaris	253.919	240.411	205.756	-14,4%	-19,0%
Contributives	197.941	113.624	96.058	-15,5%	-51,5%
No contributives	55.978	126.787	109.698	-13,5%	96,0%
Import íntegre	1.955.029.286	2.214.519.981	1.810.477.989	-18,2%	-7,4%
Contributives	1.722.489.213	1.552.716.703	1.223.177.733	-21,2%	-29,0%
No contributives	231.847.413	661.803.278	587.300.256	-11,3%	153,3%
Altres	692.660	0	0	---	---

Els rebutos i l'import són els acumulats anuals. Les persones beneficiàries són les del mes de desembre.

Aproximadament una de cada quatre prestacions de la província de Barcelona està domiciliada a la capital catalana. Aquest percentatge s'ha mantingut estable al llarg del període. ix període, l'atur registrat a la província només ha baixat un 21%.

Import de les prestacions a la província de Barcelona. En milions

De desembre de 2007 a desembre de 2015 el nombre de persones beneficiàries de prestacions a la província s'ha incrementat un 26,4% i l'import pagat un 25,3%, mentre que l'atur registrat ha crescut un 87%.

Cost laboral i hores treballades

Costos laborals i salarials

A Catalunya, el quart trimestre de 2015, el cost laboral mensual total es va incrementar un 1,7% respecte al quart trimestre de 2014. A desembre de 2015 és la quarta comunitat autònoma on més puguen aquests costos, un punt per damunt de la mitjana estatal. L'increment del cost laboral s'ha produït per l'augment dels costos salarials que ha compensat la reducció dels altres costos.

Cost laboral mensual per persona a Catalunya. Per components. IV trimestre

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Cost laboral total	2.778,87	2.753,93	2.800,22	1,7%	0,8%
Cost salarial total	2.098,33	2.080,93	2.136,56	2,7%	1,8%
Altres costos	680,54	673,00	663,66	-1,4%	-2,5%
Percepcions no salarials	117,24	76,28	62,60	-17,9%	-46,6%
Cotitzacions obligatòries	588,03	612,43	620,88	1,4%	5,6%
Bonificacions SS	24,73	15,71	19,82	26,2%	-19,9%
Cost salarial/cost total	75,5%	75,6%	76,3%		

Nota: els costos laborals consisteixen en la despesa total que suporten els ocupadors pel seu personal. Comprenen la remuneració dels assalariats, en efectiu o en espècie, les cotitzacions socials a càrrec de l'empresa, els costos de formació professional i els impostos relacionats amb l'ocupació que es puguin considerar cost laboral i s'han de deduir les subvencions rebudes. El cost salarial total correspon a la remuneració dels assalariats, en efectiu o en espècie.

L'augment dels costos laborals es sustenta en l'increment dels salarials, ja que els altres costos baixen lleugerament.

Cost laboral mensual per persona a Catalunya. Per sectors. IV trimestre

	2008	2014	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Indústria					
Cost total	3.174,57	3.506,39	3.547,17	1,2%	11,7%
Cost salarial total	2.393,03	2.658,06	2.719,98	2,3%	13,7%
Cost salarial/cost total	75,4%	75,8%	76,7%		
Construcció					
Cost total	2.904,10	3.116,32	2.863,12	-8,1%	-1,4%
Cost salarial total	2.112,16	2.267,58	2.092,34	-7,7%	-0,9%
Cost salarial/cost total	72,7%	72,8%	73,1%		
Serveis					
Cost total	2.648,15	2.567,85	2.632,84	2,5%	-0,6%
Cost salarial total	2.012,15	1.943,41	2.011,07	3,5%	-0,1%
Cost salarial/cost total	76,0%	75,7%	76,4%		

Per sectors, i durant el darrer exercici, els costos laborals van augmentar un 1,2% a la indústria i un 2,5% als serveis, mentre que es van reduir un 8,1% a la construcció.

Rànquing de CCAA per taxa de variació del cost salarial. 2014-2015

	IV 2014	IV 2015	Var.
Castella la Manxa	1.866,73	1.793,18	-3,9%
Navarra	2.123,54	2.099,48	-1,1%
País Basc	2.393,36	2.386,82	-0,3%
Balears	1.970,88	1.974,63	0,2%
Galícia	1.769,04	1.775,83	0,4%
Múrcia	1.810,23	1.825,25	0,8%
C. Valenciana	1.740,57	1.761,71	1,2%
La Rioja	1.884,33	1.908,80	1,3%
Andalusia	1.780,66	1.808,04	1,5%
Espanya	1.991,84	2.026,14	1,7%
Aragó	1.935,68	1.971,77	1,9%
Cantàbria	1.870,39	1.906,15	1,9%
Extremadura	1.648,53	1.686,80	2,3%
Madrid	2.361,00	2.422,79	2,6%
Catalunya	2.080,93	2.136,56	2,7%
Astúries	2.005,88	2.059,78	2,7%
Castella i Lleó	1.791,62	1.870,50	4,4%
Canàries	1.633,44	1.708,63	4,6%

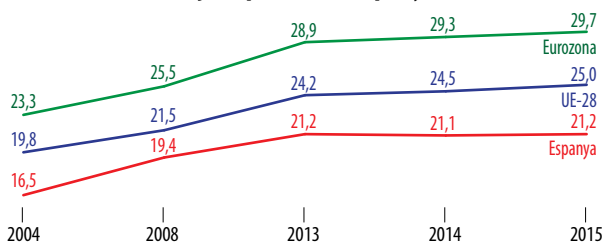
Comparació amb Europa

L'any 2015, els costos laborals mitjans per hora a Espanya es van incrementar un 0,5%, l'augment mitjà a l'Eurozona va ser de l'1,4% i a l'UE-28 del 2%. En termes absoluts, a Espanya el cost laboral va ser de 21,2 euros/hora, a l'UE-28 25 i a l'Eurozona a 29,7.

Els costos laborals mitjans per hora espanyols es situen l'any 2015 en el 84,8% de la mitjana de l'UE-28 i 71,4% de la mitjana de la Zona Euro, un percentatge que s'ha anat reduint als darrers anys: l'any 2014 representaven el 87% de la mitjana de l'UE-28 i l'any 2008, el 90%.

Cap de les grans economies de la zona (Alemanya, França, Itàlia, Regne Unit o Holanda) van tenir en el període 2008-2015 increments dels costos laborals per hora superiors al d'Espanya. Només Portugal, la República Txeca, Croàcia, Irlanda, Hongria i Xipre van experimentar augments inferiors als d'Espanya.

Costos laborals mitjans per hora a Espanya, UE-28 i Eurozona

Costos laborals mitjans per hora a Europa

	2004	2008	2013	2014	2015
Noruega	30,1	37,8	56,3 (p)	53,9 (p)	51,2 (p)
Dinamarca	29,6	34,6	39,9	40,6	41,3
Bèlgica	29,2	32,9	38,8	39,0	39,1 (p)
Suècia	29,0	31,6	38,2	37,3	37,4 (p)
Luxemburg	30,3	31,0	35,1	36,2	36,2
França	28,2	31,2	34,4	34,7	35,1
Països Baixos	27,3	29,8	33,1 (p)	33,9 (p)	34,1 (p)
Finlàndia	24,4	27,1	32,0 (p)	32,5 (p)	33,0 (p)
Àustria	25,2	26,4	30,6 (p)	31,4 (p)	32,4 (p)
Alemanya	26,8	27,9	31,0	31,4	32,2
Irlanda	25,5	28,9	29,8	29,8	30,0 (p)
Zona Euro (18 països)	23,3	25,5	28,9	29,3	29,7
Itàlia	22,4	25,2	28,1	28,2	28,1
Regne Unit	21,5	20,9	20,9	22,3	25,7
UE-28	19,8	21,5	24,2	24,5	25,0
Espanya	16,5	19,4	21,2	21,1	21,2 (p)
Eslovènia	11,2	13,9	15,3 (p)	15,6 (p)	15,8 (p)
Xipre	12,6	16,7	16,3	15,8 (p)	15,6 (p)
Portugal	11,3	12,2	13,3	13,0 (p)	13,2 (p)
Malta	9,6	11,4	12,2 (p)	12,6 (p)	13,0 (p)
Estònia	4,3	7,8	9,2	9,8	10,3
Eslovàquia	4,1	7,3	9,2	9,7 (p)	10,0 (p)
República Txeca	5,8	9,2	9,8	9,4	9,9
Croàcia	6,9	9,2	9,5	9,4	9,6
Polònia	4,7	7,6	8,1	8,3	8,6
Hongria	5,9	7,8	7,4 (p)	7,3 (p)	7,5 (p)

P: provisional. Font: Eurostat

Hores treballades

A Catalunya, la mitjana d'hores pactades per treballador i mes el quart trimestre de 2015, incloent-hi les jornades a temps complet i a temps parcial, van ser 150,1 hores, un 0,5% més que al mateix període de l'any anterior. Aquest increment es deu a l'augment del 0,7% de les hores pactades als serveis, ja que a la indústria i especialment a la construcció es va reduir la jornada de treball.

Hores pactades i hores extra per treballador i mes. Catalunya. IV trimestre

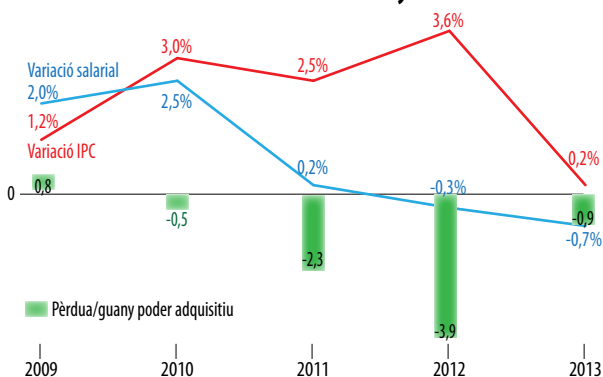
	Hores pactades			Hores extra		
	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15	2015	Var. 2014-15	Var. 2008-15
Ambdues jornades	150,1	0,5%	-3,3%	0,77	-8,3%	-16,3%
Indústria	165,5	-0,1%	0,3%	1,52	10,9%	40,7%
Construcció	160,2	-1,1%	-3,0%	0,61	5,2%	-21,8%
Serveis	146,1	0,7%	-3,3%	0,62	-16,2%	-30,3%
Temps complet	169,1	-0,1%	-0,2%	0,83	0,0%	-21,7%
Indústria	171,1	-0,1%	-0,1%	1,62	11,7%	40,9%
Construcció	170,8	-0,1%	0,2%	0,69	7,8%	-17,9%
Serveis	168,5	0,1%	-0,2%	0,61	-7,6%	-43,0%
Temps parcial	88,5	1,8%	3,5%	0,60	-31,0%	215,8%
Indústria	87,7	4,4%	15,5%	0,09	-35,7%	12,5%
Construcció	79,1	6,6%	-13,4%	0,01	100,0%	-75,0%
Serveis	88,8	1,8%	3,1%	0,64	-30,4%	204,8%

Evolució dels salaris

Segons els organismes estadístics oficials

Les últimes dades disponibles de l'INE són les corresponents a l'any 2013. El salari brut anual a Catalunya va ser de 24.253,7 euros. Tots els grups d'edat, excepte el de persones de 45 a 54 anys, mostren disminucions respecte a l'any anterior i hi destaca el 7,7% experimentat pel grup de menys de 25 anys.

Evolució dels salaris i de l'IPC a Catalunya

El salari dels homes era un 33,5% superior al percebut per les dones. A Catalunya, de desembre de 2008 a desembre de 2013, amb un increment de l'IPC del 11% se'n va perdre un 7,2% de poder adquisitiu. La província de Barcelona encara va tenir una inflació superior, de l'11,2%.

Salari brut anual per edat i sexe. Catalunya

	2008			2013		
	Total	Dones	Homes	Total	Dones	Homes
Catalunya	23.375,5	19.928,5	26.353,9	24.253,7	20.740,6	27.684,3
Menys de 25 anys	13.371,9	12.178,0	14.433,4	10.471,5	8.948,9	12.016,2
De 25 a 34 anys	20.770,0	18.723,1	22.778,4	19.250,2	17.760,4	20.806,1
De 35 a 44 anys	24.625,9	20.917,6	27.800,7	25.273,3	22.014,2	28.300,8
De 45 a 54 anys	26.764,2	22.120,0	30.814,1	26.907,7	22.097,8	31.540,4
De 55 i més anys	26.548,2	21.611,8	29.573,5	26.709,9	22.171,6	31.263,2

L'escletxa salarial entre homes i dones va augmentar al llarg de la crisi 1,3 punts. Aquesta escletxa no és lineal si no que s'incrementa amb l'edat: entre el jovent, se situa al voltant del 34%; entre les persones de 45 a 54 anys arriba quasi al 43% a Catalunya.

Variacions salari brut anual per edat i sexe. 2008-2013

	Total	Dones	Homes
Catalunya	3,8%	4,1%	5,0%
Menys de 25 anys	-21,7%	-26,5%	-16,7%
De 25 a 34 anys	-7,3%	-5,1%	-8,7%
De 35 a 44 anys	2,6%	5,2%	1,8%
De 45 a 54 anys	0,5%	-0,1%	2,4%
De 55 i més anys	0,6%	2,6%	5,7%

Les variacions salarials mitges presenten un augment del 3,8%, que en cas de la població femenina és del 4,1% i del 5% en la masculina. Els menors increments dels salaris de les dones burxen en l'eixamplament de l'escletxa salarial entre sexes i acaben repercutint en la constant i progressiva feminització de la pobresa. L'edat i el sexe no són les úniques variables que reflecteixen les diferències salarials. També les condicionen el tipus d'ocupació, la nacionalitat, la durada del contracte i el sector on es treballa.

Per sectors, entre 2008 i 2013, els salaris van augmentar més del 12% a la indústria i a la construcció, i als serveis un 1,5%.

Salari brut anual segons sector i sexe

	2008			2013		
	Total	Dones	Homes	Total	Dones	Homes
Catalunya	23.375,5	19.928,5	26.353,9	24.253,7	20.740,6	27.684,3
Indústria	25.800,0	20.598,0	28.211,2	28.897,0	24.789,3	30.713,1
Construcció	22.963,6	21.221,3	23.335,5	25.864,2	22.443,9	26.394,4
Serveis	22.722,9	19.758,0	26.283,9	23.056,2	20.190,8	26.705,4

Per ocupació⁴ l'INE agrupa les ocupacions en tres nivells: alt, mitjà i baix. A partir d'aquesta classificació, l'evolució dels sala-

⁴ Grup d'ocupació alta, que inclou els grans grups 1: directors i gerents; 2: tècnics i professionals científics i intel·lectuals; i 3: tècnics. Grup d'ocupació mitjana, que inclou els grans grups 4: empleats comptables, administratius i altres d'oficina; 5: treballadors de serveis de restauració, serveis personals, serveis de protecció i venedors; 6: treballadors qualificats del sector agrícola, ramader i pesquer; i 7: treballadors qualificats de les indústries manufactureres i la construcció. Grup d'ocupació baixa, que inclou els grans grups 8: operadors d'instal·lacions i maquinària, muntadors, i 9: ocupacions elementals.

ris mostra que en el període 2008-2013, els dels treballadors amb ocupacions de nivell baix es van reduir, mentre que augmentaven els de les persones amb ocupacions de nivell alt.

Malgrat que tots el grups van perdre poder adquisitiu segons de l'INE, s'hi observa una pèrdua superior a mesura que l'ocupació baixa de nivell.

Salari brut anual segons ocupació

	2008			2013		
	Total	Dones	Homes	Total	Dones	Homes
Catalunya	23.375,5	19.928,5	26.353,9	24.253,7	20.740,6	27.684,3
Nivell alt	32.662,2	28.569,6	36.313,8	33.497,1	29.513,2	37.257,0
Nivell mitjà	19.516,2	16.473,0	22.753,7	19.729,3	16.997,4	22.969,4
Nivell baix	17.986,4	13.404,1	20.256,6	17.734,4	13.027,3	20.932,7

A Catalunya, amb una inflació acumulada d'un 11%, la pèrdua de poder adquisitiu de les persones del grup d'ocupacions de nivell van ser d'un 8,4%; la del grup d'ocupació de nivell mitjà, un 9,9% i la de nivell baix, un 12,4%.

La població ocupada masculina va incrementar els seus salaris al llarg del període independentment del nivell d'ocupació. En canvi, els salaris de les dones van baixar entre les treballadores amb ocupacions de nivell baix.

Escletxes salarials. Per nivell de l'ocupació

	Sou ocupació nivell alt/ sou ocupació nivell baix		Var. 2008-13
	2008	2013	
Catalunya	181,6%	188,9%	7,3%
Dones	213,1%	226,5%	13,4%
Homes	179,3%	178,0%	-1,3%

De 2008 a 2013 va augmentar l'escletxa salarial de les ocupacions de nivell baix i alt. L'any 2008, el salari d'una persona amb una ocupació de nivell alt era un 81,6% superior al d'una persona amb una ocupació de nivell baix i l'any 2013, la diferència era d'un 88,9%.

Per nacionalitat, de l'any 2008 al 2013 el salari de les persones de nacionalitat estrangera a Catalunya va augmentar un 0,8% mentre que entre les de l'espanyola ho feia 3,3%.

Salari brut anual segons nacionalitat i sexe

	2008			2013		
	Total	Dones	Homes	Total	Dones	Homes
Catalunya	23.375,5	19.928,5	26.353,9	24.253,7	20.740,6	27.684,3
Espanyola	24.260,4	20.502,3	27.660,6	25.052,0	21.232,9	28.911,1
Estrangera	16.446,0	14.215,8	17.776,4	16.576,5	14.962,1	17.706,8

L'any 2013, una persona de nacionalitat espanyola va cobrar, de mitjana, un 51,1% més que una persona estrangera.

Segons la durada del contracte, el salari mig de les persones amb contracte indefinit es va incrementar un 4,4%, mentre que es va reduir quasi un 11% el de les persones amb contracte temporal. Aquesta baixada va afectar amb especial intensitat els homes, que van registrar una reducció del 12,6%.

Salari brut anual segons durada del contracte i sexe

	2008			2013		
	Total	Dones	Homes	Total	Dones	Homes
Catalunya	23.375,5	19.928,5	26.353,9	24.253,7	20.740,6	27.684,3
Indefinit	24.827,1	20.923,6	28.238,0	25.916,2	21.905,2	29.856,5
Temporal	16.797,1	15.263,0	18.056,4	14.960,7	14.096,7	15.776,4

L'esclatxa salarial entre les persones amb contracte indefinit i temporal es va eixamplar entre l'any 2008 i el any 2013. A Catalunya, l'any 2008 el salari als contractes indefinits era quasi un 48% més alt que el dels contractes temporals; l'any 2013 aquesta diferència pujava al 73,2%. En la mateixa període, a Espanya la mateixa esclatxa va passar del 45,3% al 57,7%.

Segons l'Agència Tributària. Any 2014

Una altra font que elabora estadístiques sobre salaris, pensions i percepcions per a desocupats és l'Agència Tributària. En aquest cas corresponen a l'any 2014.

Segons aquest organisme, al 2014, a Catalunya el salari mitjà l'any 2014 era de 20.711 euros, superior a la mitja estatal. En el període 2008-2014, la reducció salarial va ser del 2,2%.

També proporciona dades dels imports anuals mitjans de pensions i prestacions per desocupació. L'any 2014, l'import mitjà que

cobrava un pensionista era 13.707 euros a Catalunya i 14.098 a la província de Barcelona.

Salari mitjà anual Catalunya i províncies. Agència tributària

	2008			2014		
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones
Catalunya	21.177	24.312	17.365	20.711	23.271	17.839
Barcelona	22.181	25.614	18.085	21.775	24.580	18.679
Girona	18.243	20.474	15.461	17.627	19.432	15.569
Lleida	17.652	19.603	15.100	16.905	18.287	15.235
Tarragona	18.826	21.664	15.124	18.343	20.840	15.379

Pensions i prestacions per desocupació. Agència tributària

Mitjanes	2008			2014		
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones
Pensionistes						
Total nacional	11.069	13.051	9.034	13.144	15.301	10.887
Catalunya	11.488	13.988	9.217	13.707	16.296	11.270
Barcelona	11.849	14.602	9.404	14.098	16.916	11.506
Prestacions per desocupació						
Total nacional	3.285	3.488	3.044	3.456	3.690	3.188
Catalunya	3.638	3.827	3.414	3.730	3.952	3.481
Barcelona	3.812	4.003	3.591	3.888	4.106	3.645

A la província de Barcelona, una dona cobra un 68% de pensió respecte a un home.

Els imports cobrats per prestacions per desocupació l'any 2014 oscil·len entre els 3.456 euros de la mitjana estatal i els 3.888 de la província de Barcelona. Són els ingressos amb l'esclatxa més estreta entre homes i dones, ja que aquestes cobren un 86,4% del que ingressen els homes de mitjana estatal, percentatge que arriba quasi al 89% en el cas de Barcelona.

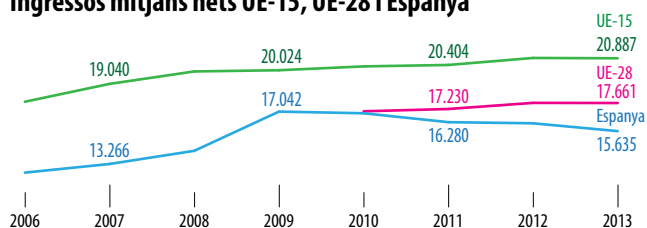
Ingressos mitjans nets de l'UE. 2013

Els ingressos mitjans nets que presenta EUROSTAT per als països de la UE mostra que de l'any 2010 al 2013, els ingressos mitjans nets de la població d'Espanya es van reduir un 7,6%. En el mateix període, es van incrementar al conjunt de la UE-15 un 2,9% i un 3,5% en la UE-28.

Les elevades taxes d'atur i temporalitat laboral, i la pèrdua de poder adquisitiu dels salaris a Espanya han provocat un eixamplament de l'escletxa d'ingressos entre Espanya i la resta d'Europa. L'any 2013, els ingressos mitjans nets a Espanya eren de 15.635 euros, a la UE-15 de 20.887 i a la UE-28 de 17.661. Si l'any 2010 els ingressos de la UE-15 eren un 20% superiors als d'Espanya, l'any 2013 aquest diferencial era del 34%. L'any 2013, els ingressos mitjans nets de la UE-28 eren un 13% superiors als d'Espanya.

Ingressos mitjans nets UE-15, UE-28 i Espanya

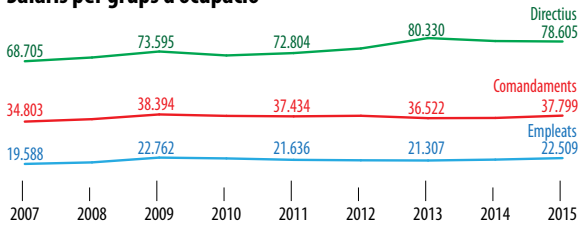
I

Informe de remuneracions Grup ICSA i Eada. Any 2015

Les darreres dades corresponen a juliol de 2015. Les remuneracions inclouen la retribució total anual bruta (RTA), la variable i les tendències en beneficis extrasalarials (cotxe, ordinador, tiquet restaurant, etc.). Segons aquestes dades, directiu va cobrar, de mitjana, 78.605 euros anuals l'any 2015, per 37.799 euros els comandaments i 22.509 euros els empleats. La banca i les assegurances van ser els sectors que pagaven millor al seu personal, independentment de la categoria professional de les persones.

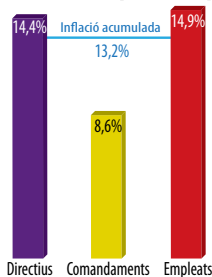
Malgrat que l'any 2015 la seva retribució va baixar un 0,3%, entre 2007 i 2015 els salaris bruts dels directius van augmentar un 14,4%. Els comandaments i els empleats presenten increments l'any 2015 entre el 3% i el 3,5%. En el període 2007-2015, els comandaments augmenten el seu salari brut un 8,6%, i els empleats un 14,9%, superior fins i tot al dels directius.

Salaris per grups d'ocupació

A l'informe trobem que en els tres grups d'ocupació, Catalunya estava entre les comunitats autònomes amb retribucions superiors a la mitjana espanyola. Les retribucions dels directius a Catalunya, una mitjana de 80.358 euros, només van ser superades pels directius de la comunitat de Madrid, i es situaven un 2,2% per sobre de la mitjana nacional. Entre els comandaments, Catalunya ocupava la segona posició a nivell salarial, per darrere de Madrid. En aquest cas, les remuneracions es situen un 2,4% per sobre de la mitjana d'Espanya. Finalment, les retribucions dels empleats es situen un 1,5% per sobre de la mitjana estatal. En aquest grup, Catalunya ocupa la quarta posició, per darrere de Navarra, Madrid i el País Basc.

Evolució del poder adquisitiu i inflació. 2007-2015

Sinistralitat i malalties professionals

Lesions per accident de treball

L'any 2015 es van produir 29.920 lesions per accident de treball (LAT) amb baixa, de les quals 203 van ser greus i 25 mortals. En relació a 2014 hi va haver un lleuger augment del total de LAT i de les lesions lleus, una disminució de les lesions greus i un important increment de les lesions mortals que van passar de 17 a 25.

El 56,4% dels accidentats van ser homes, que van patir més sovint les lesions més greus. Només entre ells es van incrementar les lesions mortals; contràriament, les LAT greus només van augmentar en les dones.

L'ocupació més freqüent en els homes accidentats va ser: en les LAT lleus, policies, en les greus, peons del transport, descarregadors i similars i en les mortals, directores i gerents d'altres empreses de serveis, enginyers, altres empleats administratius sense tasques d'atenció al públic i venedors de botigues i magatzems. Pel que fa a les dones, les LAT lleus van sovintejar més en el personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars, les greus, en les venedores de botigues i magatzems, mentre que no hi va haver cap grup amb més d'una lesió mortal.

Lesions per accident de treball amb baixa, sector i gravetat. 2015

	Lleus		Greus		Mortals		Total	
	N	T.I.	N	T.I.	N	T.I.	N	T.I.
Agricultura	58	10.256,4	1	176,8	0	0	59	10.433,2
Indústria	2.679	3.651,0	22	30,0	2	2,7	2.703	3.683,7
Construcció	1.546	5.048,5	13	42,5	2	6,5	1.561	5.097,4
Serveis	25.409	2802,9	167	18,4	21	2,3	25.597	2823,6
Total	29.692	2930,6	203	20,0	25	2,5	29.920	2953,1

T.I. Taxa incidència

Entre les dones, les LAT de més gravetat més freqüents van ser les in itinere: 56,1% les greus i 50,0% les mortals. En el cas de les mortals, també les de trànsit en jornada laboral. Entre els homes, les més freqüents van ser les in itinere, 43,1% de les greus i 28,6% de les mortals, seguides a poca distància per les traumàtiques durant la jornada. En el cas de les mortals, les LAT no traumàtiques

durant la jornada van ser tant freqüents com les dues anteriors (28,6%).

La majoria de les LAT es van produir en el sector dels serveis seguit, a molta distància, del de la indústria. La incidència més elevada va ser en l'agricultura, ramaderia, caça i silvicultura. Cal tenir en compte, però, que el denominador d'aquest darrer sector pot ser més imprecís a causa de l'aparició sovint d'altres règims no inclosos. Seguidament, hi apareix la construcció.

LAT amb baixa per sexe i tipus de contracte. Barcelona 2015

	Fix		Eventual		Total	
	N	%	N	%	N	%
Homes	12.328	74,0	4.330	26,0	16.658	100
Dones	9.465	72,9	3.515	27,1	12.980	100
Total	21.793	73,5	7.845	26,5	29.638	100

La majoria de les LAT van ocórrer en personal amb contracte fix, el 73,5% de totes les LAT amb baixa. Es manté l'observat l'any 2014 pel que fa a un lleuger augment de la proporció de contractes eventuais entre les persones accidentades.

Malalties professionals

L'any 2015 es van declarar 637 malalties professionals (MP) de les quals el 56,8% van ser amb baixa laboral. Seguint la tendència de l'any anterior, va disminuir el nombre i la incidència de MP. La disminució del nombre de MP es va produir en tots els grups analitzats. Les MP es van donar més sovint en dones i en persones amb ocupacions manuals, tant pel que fa a les que van cursar amb baixa com les que ho van fer sense, tot i que les diferències entre sexes van ser superiors en les primeres.

Malalties professionals segons sexe i classe ocupacional. 2015

	Sexe				Classe social ocupacional					
	Homes		Dones		No manual		Manual		Perduts	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
MP amb baixa	157	54,1	205	59,1	76	62,3	263	57,5	23	39,7
MP sense baixa	133	45,9	142	40,9	46	37,7	194	42,5	35	60,3
Total (N)	290	100,0	347	100,0	122	100,0	457	100,0	58	100,0

The image depicts a formal garden with a complex maze of dark green hedges. In the foreground, a white balustrade with decorative balusters runs across the bottom. To the left, a small fountain with a white statue is visible. The background is filled with lush green trees and foliage. A semi-transparent dark blue banner is positioned in the upper middle section, containing the text '4. Qualitat de vida' in white, bold, sans-serif font.

4. Qualitat de vida

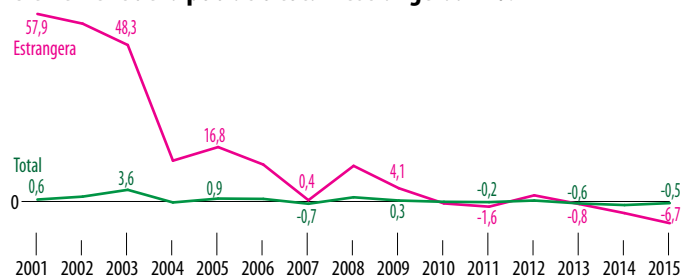
Població

La dada oficial de població de Barcelona el gener de 2015 és de 1.604.555 habitants, pràcticament igual que la xifra de 2014 i amb una evolució semblant a la de Catalunya (0,1%) i Espanya (0,3%). Les dades evolutives mostren una tendència a l'estabilització de la població de Barcelona durant els últims anys, si bé des de l'any 2000 l'augment en termes absoluts ha estat de més de 108.000 persones (7,2%). Des de l'any 2009 es redueix la població en gairebé 17.000 persones.

Població total: xifres oficials l'1 de gener

	2000	2006	2008	2010	2012	2013	2014	2015
Total	1.496.266	1.605.602	1.615.908	1.619.337	1.620.943	1.611.822	1.602.386	1.604.555
Estrangera	46.091	244.988	273.175	282.794	283.445	281.225	273.121	262.459

Creixement de la població total i estrangera. En %

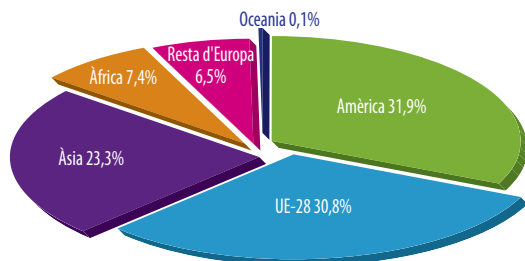
En el període 2001-2006 la població estrangera va experimentar augments molt elevats, però aquesta tendència es trenca a partir de 2007, malgrat el repunt de 2008, per situar-se en taxes negatives durant els últims anys.

La lectura del padró continu el gener de 2015 dóna un total de 262.459 residents estrangers a la ciutat, amb un pes del 16,3% sobre el total de la població. Es fan evidents dos fases: fins l'any 2009 hi ha un constant increment de la immigració, mentre que entre 2009 i 2015 hi ha una marcada reducció, malgrat algun repunt conjuntural.

Respecte al lloc de procedència de la població estrangera, el 31,9% és d'origen americà (majoritàriament llatinoamericans, amb el 95% del total), seguit del grup de la UE-28, que són el 30,8% del total, i dels asiàtics, amb el 23,3%. Els immigrants procedents d'Àfrica suposen només el 7,4%.

Població estrangera a Barcelona segons continent. Gener de 2015

La distribució de la població estrangera per districtes no és homogènia, ja que Ciutat Vella, l'Eixample, Sants-Montjuïc i Sant Martí concentren més del 60% dels estrangers, i als tres primers el pes dels estrangers sobre el total de població és superior a la mitjana de la ciutat, especialment a Ciutat Vella, amb més del 42%.

Població estrangera per districtes. Gener de 2015

	Total	Total estrangera	Sobre total estrangera	Sobre població districte
Ciutat Vella	100.115	42.608	16,2%	42,6%
Eixample	263.558	47.885	18,2%	18,2%
Sants-Montjuïc	180.757	33.397	12,7%	18,5%
Les Corts	81.530	8.974	3,4%	11,0%
Sarrià-Sant Gervasi	146.834	16.418	6,3%	11,2%
Gràcia	120.401	18.055	6,9%	15,0%
Horta-Guinardó	166.559	19.178	7,3%	11,5%
Nou Barris	164.648	24.056	9,2%	14,6%
Sant Andreu	146.494	16.707	6,4%	11,4%
Sant Martí	233.659	35.181	13,4%	15,1%

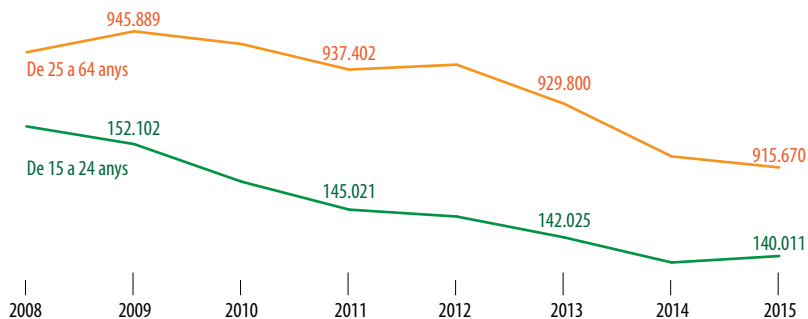
Població resident per edat

L'evolució demogràfica des de l'any 2008 està marcada per dues tendències destacades. La primera, la reducció de la població en

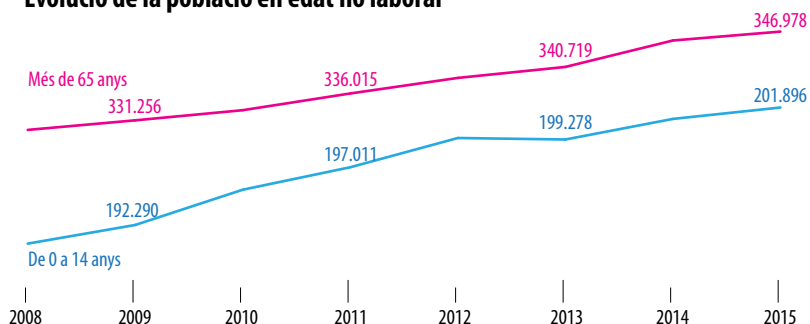
edat laboral, per sobre de les 40.000 persones. Aquesta reducció es centra en el col·lectiu jove, de 16 a 29 anys, que cau en quasi 46.000 persones, un 16,6%, mentre que el grup de 30 a 64 anys augmenta lleugerament, en quasi 6.000 persones.

Evolució de la població en edat de treballar

La segona tendència és l'increment, en més de 28.000 persones, de la població d'edat no laboral (infància i gent gran). El total de menors de 16 anys augmenta un 5,6%, uns 11.000, mentre que la gent gran, els majors de 64 anys, s'incrementen en més de 17.000 persones, un 5,3%.

Evolució de la població en edat no laboral

Evolució de la població per edats: xifres oficials l'1 de gener

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Var. 2008-15
De 0 a 15 anys	207.475	209.116	211.530	211.819	213.077	214.599	5,6%
De 16 a 29 anys	263.216	254.622	249.349	240.047	232.351	230.409	-16,6%
De 30 a 64 anys	815.595	815.695	821.294	819.237	812.968	812.569	0,7%
De 65 anys i més	333.051	336.015	338.770	340.719	343.990	346.978	5,3%
Total	1.619.337	1.615.448	1.620.943	1.611.822	1.602.386	1.604.555	-0,7%

Evolució de la població per edats. Xifres l'1 de gener

	2000	2015	Sobre població total		Var. 2000-15
			2000	2015	
De 0 a 14	170.874	201.896	11,4%	12,6%	18,2%
De 15 a 24	181.359	140.011	12,1%	8,7%	-22,8%
De 25 a 64	813.296	915.670	54,4%	57,1%	12,6%
De 65 i més	330.737	346.978	22,1%	21,6%	4,9%

Els districtes amb més influència d'immigrants són els que mostren una tendència més accentuada al rejuveniment de la seva població. Cal destacar el cas de Ciutat Vella, que l'any 2000 era el districte amb més pes relatiu de gent gran (24,6%) i actualment ha passat a ser el de menys pes de la ciutat, amb tan sols el 14,5%. La tendència oposada s'observa a les Corts, on el grup de gent gran tenia un pes relatiu inferior el 2000 (18,8%) i el 2015 és el districte on aquesta franja d'edat pesa més, el 25,5%.

Estructura de la població dels districtes per grans grups d'edat en percentatge

	2000				2015				Var. 2000-15
	0-14	15-24	25-64	65 i més	0-14	15-24	25-64	65 i més	
Ciutat Vella	9,9	10,3	55,2	24,6	10,7	9,3	65,4	14,5	13,8
Eixample	11,0	10,5	53,7	24,9	10,9	8,3	58,5	22,3	6,3
Sants-Montjuïc	11,7	11,7	54,9	21,6	11,7	8,6	59,4	20,3	8,4
Les Corts	12,3	12,9	56,0	18,8	12,3	8,8	54,0	24,9	-1,3
Sarrià-Sant Gervasi	14,1	10,9	53,4	21,5	15,8	10,7	51,9	21,6	9,9
Gràcia	10,7	10,7	54,8	23,7	11,9	7,8	58,5	21,8	5,5
Horta-Guinardó	11,1	12,0	55,9	21,0	12,3	8,5	55,1	24,2	0,4
Nou Barris	11,0	12,6	54,6	21,8	13,1	9,0	54,0	23,9	0,5
Sant Andreu	11,8	13,0	55,6	19,5	13,4	8,6	56,5	21,5	8,2
Sant Martí	12,2	12,1	55,3	20,4	13,6	8,4	57,6	20,3	13,1

Fruit d'aquesta tendència, l'índex d'envelliment s'ha reduït en tots els districtes, tret de les Corts, Horta-Guinardó, Sant Andreu i Sants-Montjuïc, i especialment a Ciutat Vella, que tal i com hem assenyalat passa de tenir el més elevat de la ciutat l'any 2000 a tenir el més baix.

Envelliment i solitud de la gent gran

	BCN	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-Sant Gervasi
2000						
Esperança de vida en néixer	79,1	75,7	80,6	78,8	79,9	80,9
Índex d'envelliment	176,0	231,3	211,7	171,1	141,2	142,8
Índex de sobreenvelliment	46,2	50,4	51,7	44,7	45,1	49,6
Índex de solitud + 65 anys	23,8	32,0	26,4	25,2	20,7	22,5
Índex de solitud + 75 anys	30,6	39,1	32,6	33,4	26,3	28,6
2015						
Esperança de vida en néixer*	83,8	81,2	84,4	83,4	86,2	85,2
Índex d'envelliment	171,8	133,3	203,3	173,1	202,4	136,6
Índex de sobreenvelliment	53,3	55,7	54,8	53,3	49,0	53,6
Índex de solitud + 65 anys	25,5	32,4	27,5	25,9	23,0	24,2
Índex de solitud + 75 anys	31,2	37,2	32,7	32,1	29,4	28,6

Envelliment i solitud de la gent gran

	BCN	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí
2000						
Esperança de vida en néixer	79,1	79,9	79,4	78,8	80,2	79,1
Índex d'envelliment	176,0	207,7	174,9	183,8	152,2	155,4
Índex de sobreenvelliment	46,2	50,7	42,6	39,3	43,5	43,2
Índex de solitud + 65 anys	23,8	26,2	20,8	20,4	21,7	21,6
Índex de solitud + 75 anys	30,6	32,1	27,2	28,3	28,0	28,2
2015						
Esperança de vida en néixer*	83,8	83,7	83,6	83,3	84,7	84,4
Índex d'envelliment	171,8	183,3	196,6	182,2	160,0	150,5
Índex de sobreenvelliment	53,3	53,5	53,8	54,9	50,7	52,4
Índex de solitud + 65 anys	25,5	27,4	23,9	24,9	23,9	24,2
Índex de solitud + 75 anys	31,2	32,9	29,3	31,0	31,0	30,3

Índex d'envelliment = (Població de 65 i més anys / població de 0-15 anys) x 100

Índex de sobreenvelliment = (Població de 75 i més anys / població de 65 i més anys) x 100

Índex de solitud 65 i més anys = Població de 65 i més anys que viu sola/població total de 65 i més anys x 100

Índex de solitud 75 i més anys = Població de 75 i més anys que viu sola/població total 75 i més anys x 100

* Última dada disponible 2012.

L'esperança de vida en néixer creix quasi cinc anys al llarg d'aquest període atès que passa de 79,1 l'any 2000 a 83,8 anys el 2012. Les Corts destaca com el districte que experimenta l'augment més gran de l'esperança de vida, amb 6,3 anys, seguit de Ciutat Vella, amb 5,5 anys.

L'índex de solitud de la gent gran indica que el 2015 més de la quarta part de la població de 65 anys i més viu sola a la ciutat (25,6%). En el període 2000-2015, aquest índex ha crescut a tots els districtes. A Ciutat Vella és on es manté més elevat (32,3%), tot i ser on menys ha crescut, mentre que els augments més forts s'han donat als districtes de Sant Martí, les Corts i Sant Andreu.

Renda familiar a Barcelona

Després del descens dels darrers anys, la renda familiar disponible¹ (RFD) per càpita a Barcelona ha crescut lleugerament a l'alça al llarg de 2014. L'alentiment del ritme de descens detectat el 2013 ha evolucionat cap a un lleuger augment de l'1,1%, que l'ha situat en 19.335 euros, una xifra molt propera a l'assolida el 2012. Aquest augment es deu a la millora de l'ocupació, de l'activitat empresarial, i de la situació econòmica general.

Pel que fa a la distribució de la renda per districtes dins de Barcelona, presenta un perfil molt similar al d'anys anteriors. Tant en posicions com en valors, els districtes revelen una gran estabilitat i Sarrrià-Sant Gervasi i Nou Barris es mantenen a les posicions extremes. En posicions intermèdies trobem les Corts –destacat–, l'Eixample i Gràcia per sobre de la mitjana, i Sant Martí, Ciutat Vella, Horta-Guinardó, Sants Montjuïc i Sant Andreu per sota, tots amb valors entre el 73 i el 80% de la mitjana i amb poc més de la meitat de la població de la ciutat.

Renda familiar disponible per càpita 2014

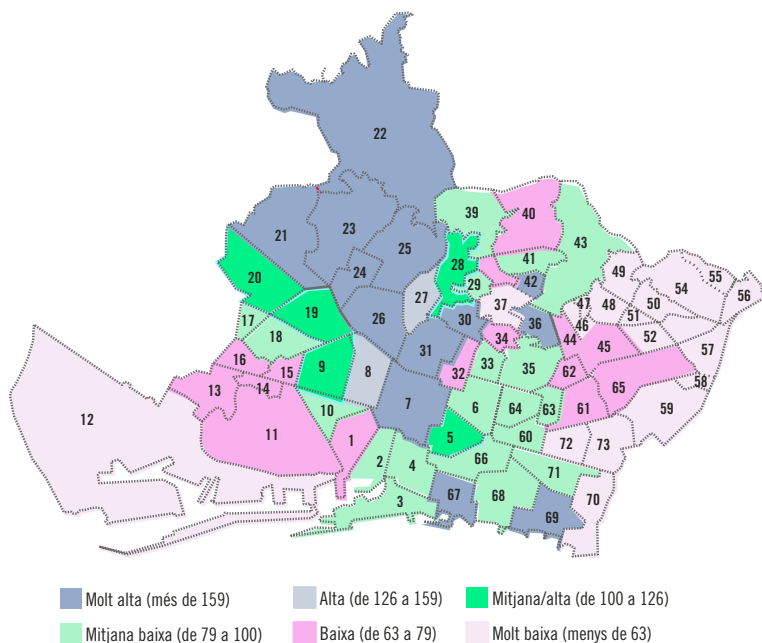
	Població	RFD/càpita (€/any)	Índex RFD BCN = 100			
			2007	2012	2013	2014
Ciutat Vella	102.237	15.404	73,5	76,6	77,2	79,7
Eixample	265.303	22.406	115,8	110,6	116,4	115,9
Sants-Montjuïc	182.234	14.651	82,5	76,3	75,3	75,8
Les Corts	81.610	27.018	138,6	139,7	140,3	139,7
Sarrrià-Sant Gervasi	146.754	35.625	178,7	177,0	186,7	184,3
Gràcia	120.843	20.983	104,6	103,9	105,2	108,5
Horta-Guinardó	167.235	15.022	86,5	80,0	77,9	77,7
Nou Barris	165.718	10.378	70,8	57,1	56,2	53,7
Sant Andreu	146.969	14.112	84,3	72,9	74,4	73,0
Sant Martí	234.489	16.554	87,7	79,6	80,6	85,6
Barcelona	1.613.393	19.335	100,0	100,0	100,0	100,0

Nota: en la comparació de diferents anys cal tenir presents els canvis en les fonts d'informació estadística que s'utilitzen per a l'elaboració de l'índex.

¹ La renda familiar és el conjunt d'ingressos de què disposen els habitants d'un territori per destinar-los a consum o estalvi. L'indicador de renda familiar disponible per càpita de Barcelona és teòric i es construeix a partir de diverses variables (atur, nivell d'estudis, evolució i potència del parc de turismes i preus del mercat immobiliari) que s'actualitzen periòdicament. Permet conèixer la posició relativa de cadascun dels barris amb relació a la mitjana de la ciutat, fixada en un valor igual a cent.

Quant a la distribució de la renda per barris, també manté a grans trets el perfil d'anys anteriors. En general, molts barris s'han tornat a situar en valors pròxims als de l'any anterior, amb petits moviments a l'alça o a la baixa tant dels valors dels índexs com de les posicions relatives. La imatge global que dona el mapa continua perfilant amb força el contrast de renda entre els barris de la zona oest i els de la zona nord-est. Les dades de 2014 reforcen la idea que les desigualtats es continuen accentuant ja que la distància entre els barris amb valors extrems s'eixampla: Pedralbes (de Sarrià-Sant Gervasi) avança de nou i aconsegueix un índex de 251,7, alhora que la Trinitat Nova (de Nou Barris) torna a retrocedir i cau fins a 34,7. La concentració dels barris amb renda baixa –que en general tenen poca població– és molt acusada: vuit dels deu barris de menys renda de la ciutat pertanyen a Nou Barris.

Renda familiar disponible per càpita any 2014

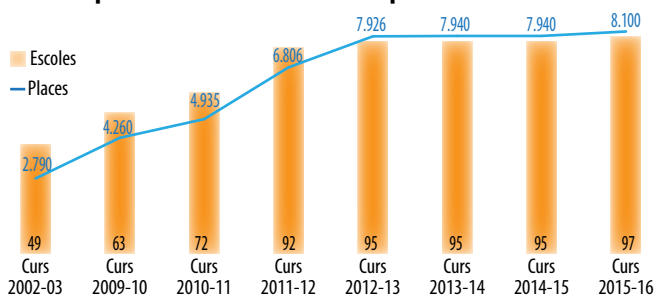
Malgrat la minva dels darrers anys, les classes mitjanes continuen tenint una implantació molt sòlida, amb un 46,8% de la població. Les dades de 2014 per grans estrats de renda aporten novetats que s'han de llegir més com a tendència que com a moviments dels valors: per primer cop en els darrers tres anys les rendes baixes han deixat d'avançar a costa de les rendes mitjanes. El 2014, tant el segment de renda molt baixa com el de renda baixa perden una mica de població, que passa al segment de renda mitjana-baixa. A l'extrem superior es consolida la lleu expansió del segment de renda molt alta, que torna a guanyar pes a costa del de renda alta.

Educació i formació

Escoles bressol

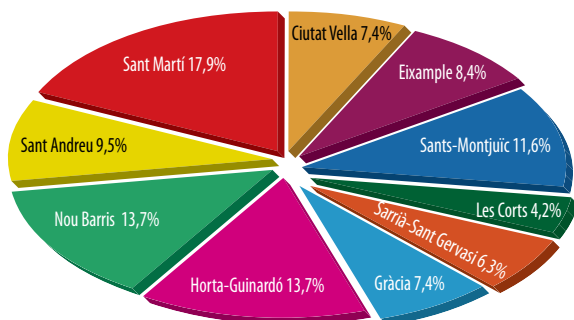
El curs 2015-2016 es va iniciar amb una oferta total de 8.100 places a les 97 escoles bressol municipals, oferta que permet cobrir el 59% de les sol·licituds presentades a les escoles bressol municipals de la ciutat.

Evolució places/escoles bressol municipals

Des del curs 2002-2003, el nombre d'escoles bressol de la ciutat s'ha duplicat i el nombre de places s'ha triplicat. L'oferta d'escoles bressol municipals es concentra principalment als districtes de Sant Martí (17,9% del total), Nou Barris i Horta-Guinardó (13,7% cadascun) i Sants Montjuïc (11,6%).

Escoles bressol municipals per districtes. Curs 2015-16

Ensenyament de règim general

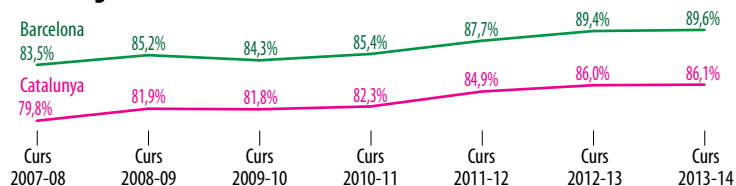
El curs 2015-2016, els ensenyaments de règim general s'han iniciat amb 234.420 alumnes matriculats, xifra que suposa un increment de 3.848 alumnes amb relació al curs anterior. L'augment relatiu més important es produeix entre l'alumnat d'ensenyaments secundaris, especialment als cicles de formació professional de grau mitjà.

Alumnes d'ensenyament de règim general en centres públics, concertats i privats

	Curs 2014-15	Curs 2015-16	Var. absoluta	Variació en %
Infantil	40.012	40.330	318	0,8%
Primària	81.435	82.253	818	1,0%
Secundària obligatòria	54.020	55.037	1.017	1,9%
Total bàsics	175.467	177.620	2.153	1,2%
Batxillerat	22.074	22.524	450	2,0%
FP de grau mitjà	11.871	12.576	705	5,9%
Total secundària	33.945	35.100	1.155	3,4%
FP de grau superior	18.926	19.466	540	2,9%
Educació especial	2.234	2.234	0	0,0%
Total Barcelona	230.572	234.420	3.848	1,7%

El curs 2015-2016, l'Ajuntament de Barcelona ha augmentat la dotació pressupostària per a beques de menjador amb la voluntat d'ampliar les ajudes que reben les famílies en situació de vulnerabilitat. Amb aquest pressupost addicional s'han concedit més de 22.000 ajuts que cobreixen el 80% de les sol·licituds totals de la ciutat.

Taxa de graduats de l'ESO

Fruit de les diverses accions desenvolupades per l'Ajuntament de Barcelona i el Consorci d'Educació en matèria de plans edu-

catus als districtes, cal destacar la millora de la taxa de graduats d'ESO a la ciutat, que passa del 83,5% el curs 2007-2008 al 89,6% el curs 2013-2014.

A Barcelona, la taxa d'abandonament escolar de la població entre 18 i 24 se situa en el 10,8%, cinc dècimes per sobre de la de 2014 i molt per sota de la de Catalunya i la d'Espanya, ambdues per sobre del 20%.

Finalment, cal destacar el bon posicionament internacional de les universitats de la ciutat. Segons el rànquing QS WUR 2015, que valora 2.500 centres d'arreu del món, la Universitat de Barcelona se situa com la millor universitat d'Espanya, en el lloc 73 d'Europa i en la posició 166 del rànquing mundial i manté la mateixa posició respecte a l'any anterior. La Universitat Autònoma de Barcelona ocupa el tercer lloc al rànquing espanyol i se situa en el lloc 88 d'Europa i en el 190 a escala mundial, amb 17 punts menys que l'any 2014.

Cultura, lleure i esports

Barcelona disposa de més de 300 equipaments culturals d'àmbit ciutadà: més de 50 museus i grans centres d'exposicions, espais d'interès arquitectònic, 40 biblioteques, 51 centres cívics, més de 50 sales de teatre i tres grans auditoris, una xarxa de fàbriques de creació i altres espais de creació privats, a més de nombroses sales de música en viu i galeries d'art, que en conjunt dibuixen un sistema cultural ben ric i dinàmic que comprèn tots els àmbits de la creació i en el qual també cal incloure ateneus i altres centres culturals de barri.

Les dades de la darrera enquesta de l'Òmnibus Municipal (setembre de 2015) semblen apuntar cap a una recuperació del consum de cultura per part dels barcelonins, després de la davallada dels últims anys, i pràcticament tota la població (95,3%) manifesta haver participat en alguna activitat cultural els darrers sis mesos. Tanmateix, alguns indicadors, com ara el nombre d'espectadors d'arts escèniques, encara presenten nivells baixos si es comparen amb els assolits alguns anys enrere.

El 2015, la xifra global de visitants de museus i centres d'exposicions, incloent-hi els espais d'interès arquitectònic, ha superat els 26 milions de persones, un 1% més que el 2014. Durant el 2015 ha acabat la renovació del Museu Etnològic, que ha passat a funcionar de forma conjunta amb el també nou Museu de Cultures del Món.

El nombre de visitants dels museus i centres d'exposicions i ciències municipals i consorciats experimenta un lleuger retrocés el 2015 (-2,5%), que obeeix en bona part a la disminució de públic del Born Centre Cultural. Tanmateix, aquest equipament ha aplegat 1,5 milions de persones durant el segon any de ple funcionament i segueix sent el museu municipal més visitat, seguit del Picasso i el MUHBA.

D'altra banda, l'assistència als museus privats es recupera globalment el 2015 (+3,7%), fonamentalment per l'augment de visitants del Museu del FC Barcelona (+17%) que, amb prop d'1,8 milions de persones, és el que té més aflluència de públic de la ciutat, mentre que l'Aquàrium, amb 1,5 milions de visites, experimenta un lleugera reducció amb relació a 2014 (-2,6%) però segueix sent

el centre de ciències més visitat de la ciutat, per davant d'altres de titularitat municipal com el Zoo de Barcelona o de privats com el CosmoCaixa.

Visitants a museus i centres d'exposicions i ciències

	2013	2014	2015	Var. 2014-15
Municipals i consorciats	7.149.439	8.617.815	8.404.952	-2,5%
Museu Picasso	915.226	919.814	1.008.125	9,6%
Museu d'Història de Barcelona	556.730	973.034	916.517	-5,8%
Fundació Joan Miró	497.719	489.928	451.559	-7,8%
Museu d'Art Contemporani de Barcelona	300.948	324.425	321.366	-0,9%
Museu Nacional d'Art de Catalunya	635.917	718.230	717.211	-0,1%
Museu Marítim (MMB)	298.525	318.823	219.115	-31,3%
Centre de Cultura Contemporània de Barcelona	304.895	426.935	383.866	-10,1%
El Born Centre Cultural	675.726	1.894.400	1.486.228	-21,5%
Museu de Ciències Naturals	188.030	207.737	180.236	-13,2%
Museu del Disseny de Barcelona		60.808	216.792	256,5%
Castell de Montjuïc	1.072.000	577.639	670.526	16,1%
Zoo de Barcelona	1.070.104	1.057.188	1.004.069	-5,0%
Altres centres públics	928.161	1.136.901	1.071.238	-5,8%
Palau Robert	680.000	810.000	715.000	-11,7%
Privats	5.707.305	5.711.082	5.923.365	3,7%
L'Aquàrium	1.718.380	1.590.420	1.549.480	-2,6%
Museu del FC Barcelona	1.506.022	1.530.484	1.785.903	16,7%
CosmoCaixa	716.877	739.649	733.778	-0,8%
CaixaForum	686.151	775.068	775.020	0,0%
Total visitants	13.784.905	15.465.798	15.399.555	-0,4%

Les visites al Castell de Montjuïc s'inclouen des de 2015 a l'apartat de museus (anteriorment en el d'espais arquitectònics).

En museus i centres d'exposicions s'inclouen els centres de ciències (Jardí Botànic, Parc Zoològic i Aquàrium).

La gran majoria de visitants dels museus de Barcelona resideixen a l'estranger, sobretot en països europeus, mentre que el 17% són veïns de la ciutat de Barcelona, segons l'enquesta realitzada el 2015 per l'Institut de Cultura.

Respecte als espais d'interès arquitectònic de la ciutat, les dades presenten un increment global de visitants del 3,3% gràcies a l'impuls del turisme i la gran afluència de públic que rep tota l'obra de Gaudí. El temple de la Sagrada Família arriba a 3,7 milions de visitants el 2015, un 14% més que l'any anterior, i tant la Casa Batlló com la Pedrera voregen el milió de visites, mentre que

el Park Güell, de titularitat municipal, assoleix gairebé 2,8 milions de visitants durant el segon any des de l'entrada en vigor del pagament de l'entrada, la tardor de 2013.

Visitants a espais d'interès arquitectònic

	2013	2014	2015	Var. 2014-15
Municipals i consorciats	1.646.284	4.613.804	4.378.800	-5,1%
Espais patrimonials MUHBA	303.605	387.038	379.434	-2,0%
Poble Espanyol	1.258.645	1.236.664	916.235	-25,9%
Park Güell		2.598.732	2.761.436	6,3%
Recinte modernista de Sant Pau		305.323	235.207	-23,0%
Palau Güell	256.432	272.871	261.167	-4,3%
Privats	5.250.087	5.443.236	6.027.381	10,7%
Temple de la Sagrada Família	3.176.970	3.260.880	3.722.540	14,2%
La Pedrera	944.509	932.356	990.112	6,2%
Casa Batlló	796.301	930.000	992.126	6,7%
Casa Museu Gaudí	332.307	320.000	322.603	0,8%
Total visitants	7.152.803	10.329.911	10.667.348	3,3%

Els espai d'interès arquitectònic municipals inclouen el Pavelló Mies van der Rohe. El 2013, el Sicub inclou la Pedrera com a espai d'interès arquitectònic (fins a l'any 2012 com a centre d'exposicions). També incorpora el Poble Espanyol. El 2014 afegeix el Park Güell i el recinte modernista de Sant Pau.

A l'Enquesta de Serveis Municipals de 2015, les biblioteques municipals de Barcelona segueixen sent el servei públic més ben valorat per part dels ciutadans, amb un 7,8 sobre 10, tres dècimes més que l'any anterior.

Biblioteques de Barcelona

	2013	2014	2015	Var. 2014-15
Equipaments	39	40	40	0,0%
Visites	6.343.803	6.433.294	6.175.624	-4,0%
Fons documental	2.325.122	2.376.376	2.412.488	1,5%
Carnets	905.060	924.178	934.728	1,1%
Documents prestats	4.229.213	4.143.645	3.900.314	-5,9%

Durant l'any 2015, un total de sis biblioteques han estat tancades al llarg d'uns mesos per obres de millora, la major part aprofitant l'estiu, però alguna, com la Joan Miró, ha portat a terme reformes al llarg de bona part de l'any. Tot això ha fet que el nombre de visi-

tes, un total de 6,2 milions el 2015, retrocedeixi amb relació a 2014 (-4%). El nombre de préstecs també ha disminuït el darrer any (-5,9%), així com el d'usos d'internet, que han estat prop d'1,4 milions (-10,8%). Però el nombre de carnets segueix a l'alça (+1,1%) i arriba a gairebé 935.000. Pel que fa al fons documental, augmenta un 1,5% fins a 2,4 milions de documents.

En el cas de les arts escèniques, segons les dades de l'Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya (AETCA), que aglutina una part molt representativa del sector de les arts escèniques, durant l'any 2015 encara hi ha hagut un lleuger retrocés de públic respecte a l'any anterior (-1,9%), amb un total de 2,4 milions d'espectadors i una ocupació de les sales de prop del 60%. La xifra total d'espectacles durant l'any 2015, un total de 1.152, també suposa una reducció respecte a 2014 (-6,1%). Manquen però, les dades de les iniciatives més experimentals i formes d'expressió alternatives, així com l'activitat d'alguns ateneus.

Arts escèniques	2013	2014	2015	Var. 2014-15
Nombre de sales	57	58	57	-1,7%
Espectadors	2.318.628	2.468.878	2.421.229	-1,9%
% d'ocupació	52,0	56,2	58,9	2,7*

En l'àmbit de la música, en canvi, i després de tocar fons el 2014, és molt notable l'augment dels espectadors de les sales de música en viu durant el 2015 (+20%) i especialment dels macroconcerts, amb més de 400.000 persones, xifra que dobla la d'un any enrere.

Música	2013	2014	2015	Var. 2014-15
Espectadors grans auditoris	876.025	965.667	1.008.700	4,5%
L'Auditori	330.102	347.208	341.121	-1,8%
Ocupació	73%	71,6%	74,5	2,9%*
Palau de la Música Catalana	311.927	372.009	419.727	12,8%
Ocupació	60%	60,5%	56,0%	-4,5%*
Gran Teatre del Liceu	233.996	246.450	247.852	0,6%
Ocupació	82%	82,5%	85,5%	3,0%*
Espectadors de macroconcerts*	238.569	193.264	403.499	108,8%
Espectadors de sales de música en viu	1.016.958	817.281	978.149	19,7%

*Espais de més de 5.000 espectadors.

El 2015 també es manté el fort ritme d'augment d'espectadors al Palau de la Música (13%), tot i que el percentatge d'ocupació es redueix a causa del nombre més elevat de concerts, que ha arribat a la xifra de 600, incloent-hi tant la programació de temporada, com els serveis educatius i els organitzats per altres promotors. Al Liceu i l'Auditori, les xifres d'espectadors no varien gaire amb relació a 2014 i l'ocupació s'ha incrementat per raó de la reducció del nombre de concerts, amb un total de 141 i 476 respectivament.

El cinema de circuit comercial també manté la tendència a la recuperació de públic iniciada el 2014, malgrat la reducció del nombre de sales, amb un total de 6,2 milions d'espectadors (+4,7%) i un notable increment del nombre de pel·lícules exhibides (+34%).

Cinemes del circuit comercial

	2013	2014	2015	Var. 2014-15
Nombre de sales	203	196	187	-4,6%
Espectadors	5.635.099	5.971.101	6.254.724	4,7%
Pel·lícules exhibides	772	798	1.070	34,1%

L'oferta de festivals també ha anat a l'alça el 2015, amb un total de 177 propostes de diferents àmbits, un 4,1% més que un any enrere. Les més nombroses han estat les de l'àmbit musical. El San Miguel Primavera Sound va tenir 195.000 assistents, 5.000 més que un any enrere, i el Sonar més de 118.000, un 6% més que el 2014. La xifra global d'assistents a festivals ha arribat a 2,1 milions de persones i ha crescut un 27% amb relació a 2014.

Respecte al Grec, el festival multidisciplinari de l'estiu, va tenir 88.500 espectadors el 2015, un 9,8% més que l'any anterior. D'acord amb l'enquesta de 2015, la nota mitjana dels entrevistats per al conjunt del festival és un 7,7, i més de la meitat (56,6%) afirma que assisteix al festival cada any.

Pel que fa als actes de la festa de la Mercè, més d'1,8 milions de persones van participar en les 500 activitats programades. El festival Mercè Arts de Carrer (MAC) va doblar el públic assistent, amb 485.000 espectadors, i les jornades de portes obertes a museus i altres centres van atreure unes 178.000 persones..

En l'àmbit dels equipaments de proximitat, els 51 centres cívics repartits pel territori faciliten l'accés de la ciutadania a la cultura.

El 2015 s'han portat a terme 10.616 cursos i tallers i prop de 3 de cada 10 inscripcions, que han estat gairebé 137.000, s'han fet online. El total de participants, incloent-hi les 6.100 activitats de difusió cultural, ha arribat a més de 600.000 persones.

Dins l'àmbit de l'esport, les instal·lacions esportives municipals tanquen el 2015 amb un total de 180.900 abonats (dades provisionals), un 1,4% més que el 2014, i han estat valorades pels ciutadans amb una nota de 6,3 a l'Enquesta de Serveis Municipals de 2015. La participació ciutadana en els esdeveniments esportius organitzats per l'Institut Barcelona Esports, un total de 117, ha aplegat a més de 340.000 participants.

La Marató de Barcelona va incrementant any rere any el nombre de participants i el 2015 va tenir 19.270 inscrits, un 7,5% més que el 2014, amb un total de 15.387. La xifra de dones participants també va a l'alça i un total de 2.400 va acabar la Marató el darrer any. La cursa d'El Corte Inglés es manté com la prova atlètica més rigorosa i multitudinària del món, amb 81.000 corredors que van prendre la sortida el 2015. L'edició passada també va significar un nou rècord històric de participació femenina a la prova, atès que 38.887 dones (un 48% del total d'inscrits) van prendre la sortida.

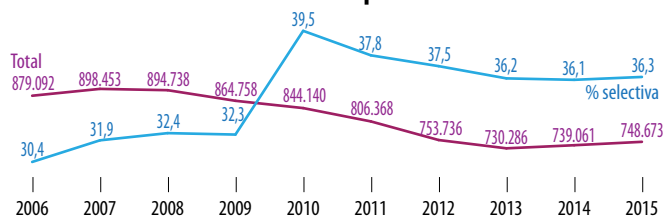

Medi ambient i sostenibilitat

A la ciutat de Barcelona, des de l'any 2007, la generació de residus ha registrat una tendència a la baixa que es va començar a intensificar a partir de l'any 2009, especialment els anys 2011, amb una reducció del 4,5%, i 2012, del 6,5%, fins a situar-se el 2013 en un volum de residus generats aproximadament un 20% inferior al registrat el 2007. A partir de l'any 2014 es registra un lleuger increment de l'1,2% i de l'1,3% el 2015, tot i mantenir-se en nivells més d'un 15% inferiors als de 2007.

La recollida selectiva de residus presenta una evolució positiva des de l'any 2007, en què representava un 31,9% del total de residus. Va assolir el valor màxim l'any 2010, amb un 39,5%, i a partir d'aquell moment s'ha anat reduint en valors propers al 36%.

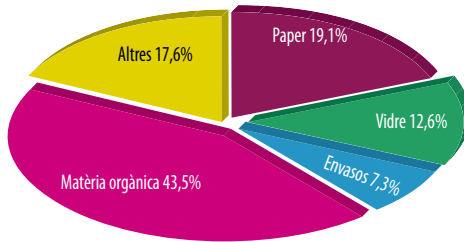
Evolució de la recollida de residus i pes de la selectiva

Per tipologia de residus, la matèria orgànica representa el percentatge més alt del total, amb un 43,5% el 2015, i es manté en nivells similars des de l'any 2010. A continuació se situa el paper, amb un 19,1% del total el 2015. Des de l'any 2011, el pes de cada tipus de residu respecte del total es manté en nivells estables.

A banda dels contenidors situats al carrer, la infraestructura de recollida selectiva de residus es complementa amb una xarxa de 23 punts verds de recollida de barri, set de zona i una flota de vuit unitats mòbils que cobreixen més de 95 punts verds mòbils de recollida, els quals reben aproximadament unes 750.000 visites. A més a més, dos punts verds mòbils escolars es posen a disposició de les escoles i altres equipaments per afavorir que els alumnes i els ciutadans prenguin consciència ambiental.

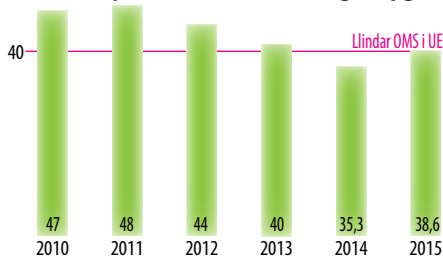
Distribució de la recollida selectiva

Des de l'any 2009, el consum d'aigua de la ciutat ha registrat una disminució sostinguda que s'ha intensificat el 2014, mentre que s'ha incrementat lleugerament el 2015. En termes de litres per habitant i dia, el valor va passar de 164,9 el 2009 a 165,3 el 2011, valor a partir del qual el consum s'ha anat reduint i d'una manera més intensa el 2014, en què el consum va assolir un valor de 156,3 litres per habitant i dia. El 2015 es registra un increment d'un 1,8% i se situa en 159,2 litres per habitant i dia.

El consum domèstic d'aigua ha registrat una disminució sostinguda des de l'any 2009 i ha passat d'un valor de 110,1 litres per habitant i dia a 105,5 litres el 2015, xifra que representa una reducció del 4,2% en tot el període. A aquest esforç en l'estalvi d'aigua s'ha d'afegir una millora en la gestió, en especial pel que fa a la utilització d'aigua freàtica, amb un augment del 36% de l'any 2009 al 2015, i en la utilització pels serveis municipals, que el 2009 era del 16,9% del consum i el 2015 ha passat al 20,2%.

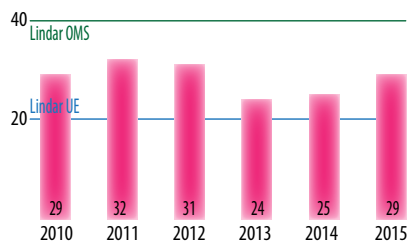
Nivells mitjans de diòxid de nitrògen. $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Les actuacions en l'àmbit del transport públic, la mobilitat a la ciutat, el foment de l'estalvi energètic i la utilització de fonts d'energia renovables han contribuït a la millora de la qualitat de l'aire. Els indicadors de qualitat de l'aire presenten una evolució positiva des de l'any 2011 fins a 2014 i registren un increment l'any 2015. El 2010, el nivell de diòxid de nitrogen NO₂ presentava un valor de 47 micrograms/m³ i el 2015 s'ha situat en 38,6 micrograms/m³, lleugerament per sota del lílindar establert per l'OMS i la UE.

Pel que fa al nivell de partícules PM10, el 2010 presentava un valor de 29 micrograms/m³ i el 2011 es va situar en 32. Es va reduir fins a 24 micrograms/m³ l'any 2013 i, a partir d'aquest moment, registra un augment fins als 29 micrograms/m³ de 2015. Es manté en un punt intermediari entre els lílindars establerts per la UE i l'OMS.

Nivells mitjans de PM10. µg/m³

La ciutat té, a la fi de 2015, una superfície de verd urbà de 28,3 milions de metres quadrats, xifra que representa un valor de 1.762 m² per habitant, i parcs urbans amb un nombre total de 580,6 hectàrees.

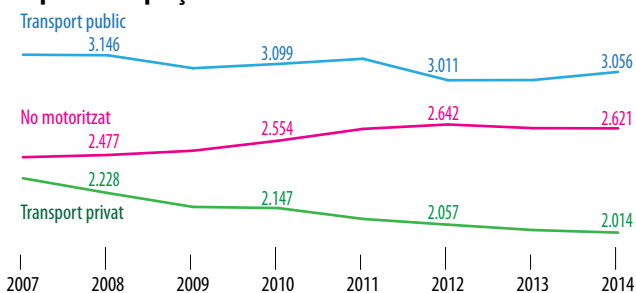
Pel que fa a l'estat de les platges, el 2015 el volum de deixalles recollides a les platges s'ha incrementat un 1,6% respecte a 2014 i les anàlisis de la qualitat de l'aigua de les platges practicades per l'Agència de Salut Pública i l'Agència Catalana de l'Aigua han donat un resultat d'excel·lent en el 94,2% de les anàlisis portades a terme el 2015, mentre que el 2014 va ser del 89%. El 2015, la valoració ciutadana de les platges i del seu nivell de neteja se situa en valors de 6,5 i 6,3 sobre 10 i es manté estable en aquests nivells des de l'any 2010.

Mobilitat

El 2015 es calcula que s'han fet 6,8 milions de desplaçaments diaris relacionats amb la ciutat de Barcelona. Com que un desplaçament pot constar de diferents etapes, s'estima que el 2015 les etapes de desplaçament han estat 7,9 milions, un 3% per sobre de 2013, any en què es va assolir el mínim del període 2007-2014.

Els desplaçaments interns a la ciutat (el 64% del total) han augmentat un 2,8%, mentre que els de connexió creixen per segon any consecutiu (des de 2007) un 2,5% amb relació a 2014. La crisi ha potenciat els trajectes més locals i, per tant, ha afavorit l'ús de mitjans no motoritzats, que han augmentat un 9,9%, en detriment del transport privat (-10,7%) i, en menor mesura, del transport públic (-0,7%). Tanmateix, el 2015 el transport privat augmenta per primera vegada des de 2007 (2,3%). El transport públic és el mitjà preponderant amb el 40% dels desplaçaments, pel 34% del no motoritzat i el 26% del transport privat.

Etapes de desplaçament diaris a Barcelona

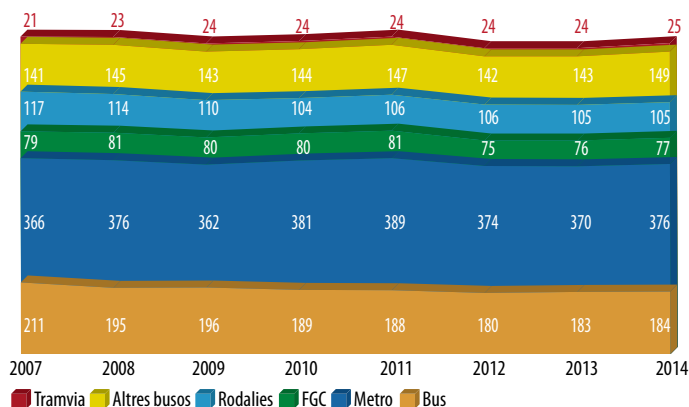
Les dades de validacions del sistema de transport públic metropolitana assenyalen el segon trimestre de 2013 com el punt d'inflexió en la recuperació de la demanda d'aquest mode de transport, amb un augment l'any 2014 de l'1,7% que s'ha intensificat amb força el 2015 (2,5%, 23 milions d'usuaris més).

De 2007 a 2013, els mitjans de transport públic més afectats per la pèrdua d'usuaris (3,7% de pèrdua global) van ser el bus TMB

(13%), Rodalies RENFE (10%) i FGC (4,5%). La resta de mitjans públics es van mantenir i van guanyar quota. Els dos darrers anys, en canvi, l'increment acumulat ha estat del 4,3% i ha assolit la millor xifra d'usuaris des de 2007.

Tots els modes de transport augmenten passatge, però el metro i el tramvia assumeixen el 75% de l'increment total. El mitjà més utilitzat és el metro (41%), seguit dels autobusos (20% TMB i 16% altres) i Rodalies RENFE (11%).

Viatges en milions/any del transport públic col·lectiu

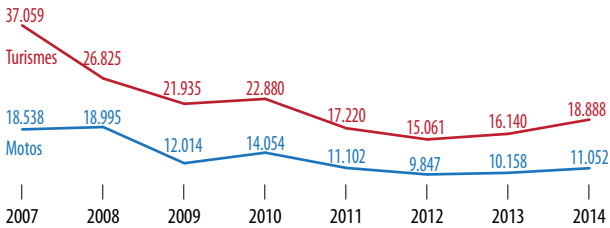
Els modes de transport no motoritzats són els únics que han augmentat de 2007 a 2015 segons l'EMEF (un 9,9%). Els desplaçaments a peu han crescut un 7,5%, impulsats per l'augment de la mobilitat interna a la ciutat, i els efectuats en bicicleta s'han incrementat un 63%, sent rellevant la introducció del bicicling i l'augment de carrils bici.

Amb relació al bicicling, el servei es va consolidar ràpidament des de l'inici i va assolir el màxim el 2012, amb 16 milions de viatges i 113.000 abonats. El 2015, els abonats han baixat a 95.168 i els viatges a 12,5 milions.

El transport privat ha estat el mitjà de transport més afectat per la recessió econòmica. La reducció de la mobilitat amb aquest mitjà ha estat contínua de 2007 a 2014, amb un descens global del 12,8%, però el 2015 ha repuntat per primera vegada, creixent un

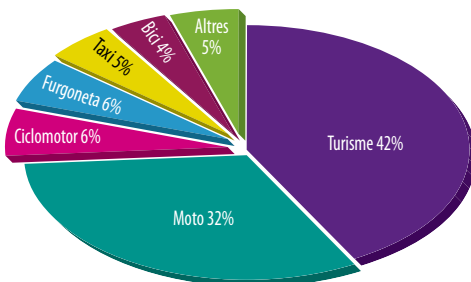
2,3%. Aquesta evolució coincideix amb la davallada del parc de vehicles de Barcelona (-2,3% en total i -5,2% els turismes, de 2007 a 2012) i de les matriculacions. Les matriculacions es van reduir un 60% fins a 2012 i a partir d'aleshores han crescut un 35% fins a 2015, però encara estan un 46% per sota del nivell de 2007.

Matriculació vehicles

La disminució de la mobilitat en transport privat s'havia reflectit en el descens de la intensitat mitjana diària de vehicles de 2007 a 2014 a les vies urbanes, tant dels accessos a la ciutat (-13,9%) com a les principals vies de la trama urbana de la ciutat (-9,1%) i, en una proporció més reduïda, a les rondes (-6,8%). El 2015, en canvi, es produeix un augment generalitzat de la intensitat de trànsit, més elevada a les rondes (3,7%) i accessos (2,8%) que no a les vies principals (1,7%).

Tipus de vehicles implicats en accidents. 2015

Pel que fa a la sinistralitat, com és previsible esperar dels elements exposats anteriorment, es va reduir un 16% de 2007 a 2012,

per començar a augmentar els darrers tres anys (8%). Ara bé, la reducció d'accidents ha tingut lloc en la circulació dins de la ciutat (-11%) ja que a les rondes s'ha produït un augment del 23% els darrers vuit anys.

De la mateixa manera, els ferits per accident han disminuït al llarg del període però amb un repunt els quatre darrers anys. En canvi, les víctimes mortals s'han reduït un 37% des de 2007 i 2015 és el segon any del període amb el nombre més baix de morts.

En el 80% dels accidents de 2015 els implicats són turismes (42% dels accidents però més del 62% del parc de vehicles de Barcelona), motos (32% dels accidents i 23% del parc) i ciclomotors (6% d'accidents i 7% del parc)². Des de 2007 ha baixat l'accidentalitat de ciclomotors (-62%), furgonetes (-18%) i turismes (-14%) i ha augmentat la de bicicletes (58%), motos (32%) i taxis (24%).

---

² Percentatges d'accidents referits a 2015 i del parc de vehicles referits a 2014 (darrer disponible).

Salut³

Si bé en general la ciutat de Barcelona té bons indicadors de salut, incloent-hi una bona esperança de vida, hi ha desigualtats entre els barris que no estan originades per factors relacionats amb els recursos i els equipaments sanitaris dels quals disposa la ciutat, sinó que provenen d'altres condicionants com ara l'entorn construït (planificació urbana i habitatge), la situació econòmica i l'activitat laboral exercida, entre altres (els anomenats determinants socials de la salut).

Els territoris que concentren una situació més desfavorable són Ciutat Vella, Nou Barris, part de Sant Andreu, així com un barri de Sants-Montjuïc, un d'Horta-Guinardó i un de Sant Martí. En total són 18 barris dels 73 que té la ciutat. En el pol oposat es troben 15 barris amb els indicadors més positius localitzats als districtes de l'Eixample, Gràcia, les Corts, Sarrià-Sant Gervasi i Sant Martí. A la zona mitjana, amb resultats intermedis, es troben els 40 barris restants. A la figura 1 s'observen en tres colors les tres situacions: en vermell els barris amb indicadors més negatius, en verd els més positius i en groc les situacions intermèdies.

L'esperança de vida va augmentar el 2014 a 80,7 anys en els homes i 86,6 anys en les dones (79,9 anys en homes i 85,7 en les dones el 2013), però cal tenir en compte que l'esperança de vida de la població sense estudis es aproximadament quatre anys inferior respecte al total.

En els homes, la principal causa de mort prematura –i evitable– continua sent el càncer de pulmó; en les dones, la mortalitat per càncer de pulmó mostra una tendència creixent i continuada, encara que el càncer de mama es manté com la principal causa.

D'altra banda, cal destacar el suïcidi, que se situa com la tercera causa de mort prematura en ambdós sexes, després que altres causes com les morts per accidents de trànsit o per sobredosi han anat disminuint sistemàticament.

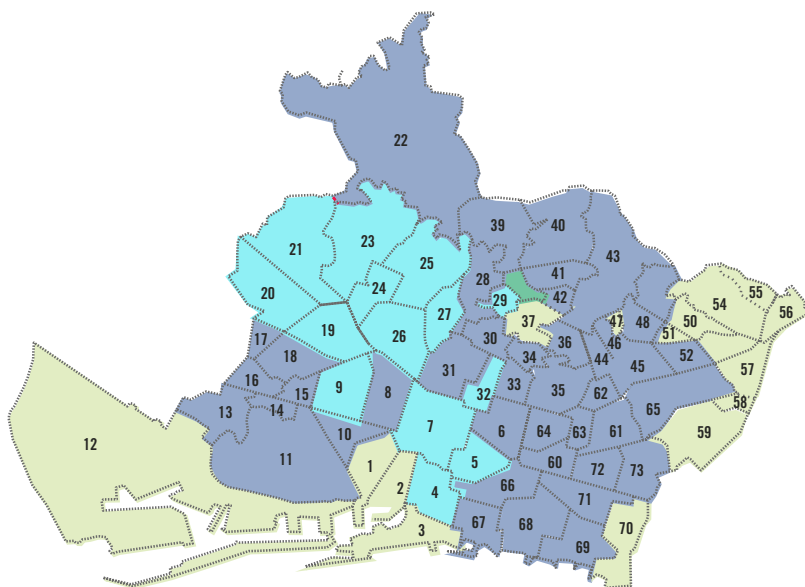
Es manté la mala salut autopercebuda durant el període 2011-2014. En els homes, el percentatge es manté prop del 14,5% i en les dones els dos darrers anys s'estabilitza al voltant del 20%.

³ Per a més informació: http://www.aspb.cat/quefem/InformeSalut2014_2010.pdf

Tanmateix, les diferències en la mala salut autopercebuda entre persones ocupades i desocupades en ambdós sexes s'amplien els darrers dos anys i també s'observen diferències quant a la salut mental, especialment en els homes, atès que els darrers tres anys la prevalença de mala salut mental dels aturats triplica la dels ocupats. En les dones, aquestes diferències no segueixen un patró tan clar i són més pronunciades els anys 2011 i 2013.

Índex de desigualtats en salut entre barris 2014

Font: Agència de Salut Pública de Barcelona. Índex elaborat a partir de L'Urban HEART (Urban Health Equity Assessment and Response Tool), instrument avalat per l'OMS que permet identificar i analitzar les desigualtats en salut entre persones que viuen en diferents barris de la ciutat.

Els dos últims anys s'observa un descens en la incidència de VIH (332 casos nous el 2014), però tot i això continua sent molt alta i és la tercera malaltia de declaració obligatòria més freqüent a Barcelona després de la gonocòccia i de la sífilis. El grup més afectat és el d'homes que mantenen relacions sexuals amb homes.

Es continua observant una disminució de la proporció de casos diagnosticats amb retard, així com la tendència al descens dels casos de sida (el 2014 n'hi va haver 57 de nous). Des de l'any 2007 s'observa una tendència creixent de la sífilis, la gonocòccia i el limfogranuloma veneri. La major part dels casos es produeixen en homes joves que tenen relacions sexuals amb homes, fenomen que s'observa igualment en diferents capitals europees. Enguany, els equips de salut han detectat 501 casos de sífilis, 566 de gonocòccia i 108 de limfogranuloma veneri. Durant l'any 2014 s'han detectat 300 casos de tuberculosi en residents a la ciutat, 187 homes i 113 dones. La incidència ha disminuït gairebé un 9% respecte a l'any anterior.

En dones de 15 a 49 anys, els naixements i les interrupcions voluntàries de l'embaràs disminueixen. En les dones adolescents (15 a 19 anys), tant els avortaments com la fecunditat disminueixen l'any 2014 i se situen en taxes inferiors a les dels anys 2003 i 2004. Tot i aquest retrocés global, els embarassos en adolescents es distribueixen de forma desigual a la ciutat i mostren un patró lligat a la pobresa dels barris.

L'any 2014 s'han produït a la ciutat de Barcelona 8.766 col·lisions de trànsit, que han ocasionat víctimes i han tingut com a conseqüència 11.380 persones lesionades i 31 de mortes durant les primeres 24 hores després de la col·lisió. Globalment, no s'observen canvis importants en el nombre de persones lesionades, mentre que el nombre de persones mortes augmenta un 40,9% (ha passat de 22 el 2013 a 31 el 2014).

El sobrepès en el període 2011-2014 és del 19,8% en els homes i del 25,9% en les dones, mentre que els valors d'obesitat són lleugerament superiors en els homes (13,8%) que en les dones (12,8%). S'observa una tendència a l'augment del normopès en ambdós sexes. L'excés de pes en infants i joves d'edats compreses entre 0 i 18 anys ha estat superior entre els nois, amb un 25,2%, mentre que en les noies és del 17,6%.

Els centres d'atenció i seguiment de les drogodependències (CAS) van registrar un total de 4.252 inicis de tractaments, la majoria dels quals corresponen a homes (73,4%). Seguint la tendència dels darrers anys, la principal substància per la qual es va demanar tractament als CAS de la xarxa pública de Barcelona va

ser l'alcohol (45%), seguit de la cocaïna (17%), l'heroïna i altres opiàcis (17%) i el cànnabis (10%). D'altra banda, els darrers anys el nombre de sobredosis mortals per reacció aguda adversa a drogues ha anat disminuint.

Percepció de la ciutat

La crisi econòmica continua sent el principal motiu de preocupació dels ciutadans de Barcelona, tot i que els darrers anys s'ha registrat una disminució en la intensitat de la percepció de la situació negativa de l'economia. El 2011, el 40,4% dels ciutadans de Barcelona manifestaven com a principal motiu de preocupació la situació econòmica, mentre que el 2015 aquest valor s'ha situat en el 31,9%, tendència que reflecteix la lleugera millora de la situació econòmica que s'ha registrat aquests anys.

Dins dels problemes relacionats amb la crisi econòmica, l'atur i les condicions de treball continuen sent el principal motiu de preocupació per a una gran part dels ciutadans, tot i que la percepció negativa també disminueix i ha passat del 31,1% el 2011 al 24% el 2015. La preocupació pels problemes de pobresa i desigualtat, relacionada així mateix amb la situació de crisi, ha registrat un augment entre els anys 2011, en què registrava un valor d'1,4%, i 2015, en què s'ha situat en el 4%.

En l'àmbit no estrictament econòmic, el 2015 els aspectes polítics han assolit una certa rellevància com a motiu de preocupació dels ciutadans, el 7,3% dels quals els consideraven el principal problema.

En l'àmbit de Catalunya es manifesten tendències similars, tot i que amb més intensitat. Així, amb relació als aspectes econòmics, el percentatge de ciutadans que els consideraven el principal problema ha passat del 51,7% el 2011 al 31,3% el 2015 i els problemes d'atur i les condicions del mercat de treball també són els percebuts com a més importants, amb valors que van del 35,9% el 2011 al 23,9% el 2015.

Després dels problemes econòmics, els aspectes polítics i d'encaix de Catalunya i Espanya també són considerats problemes importants per una bona part dels ciutadans, amb una forta tendència a l'augment en la percepció, que ha passat del 10,3% el 2011 al 37% el 2015.

Si considerem l'àmbit més directament relacionat amb la problemàtica urbana, les tendències que s'observen són, d'una banda, la forta davallada de la percepció de la inseguretats com a problema,

que passa de ser considerant el principal problema per al 15% dels ciutadans el 2011, al 4,3% el 2015.

Principals problemes que pateixen Barcelona i Catalunya

Barcelona

	2011	2012	2013	2014	2015
Atur/condicions de treball	31,1	29,0	31,3	30,3	24,0
Aspectes polítics	3,1	8,3	6,4	3,5	7,3
Neteja	5,4	4,3	4,4	3,6	5,6
Gestió política municipal	1,1	0,5	2,1	1,5	5,3
Problemes econòmics	9,3	9,3	7,8	6,6	4,9
Circulació/trànsit	3,1	4,3	2,1	5,0	4,9
Inseguretat	15,0	9,6	8,4	3,9	4,3
Pobresa/desigualtat	1,4	3,1	3,8	4,8	4,0
Turisme	0,8	0,6	3,1	4,5	3,8
Immigració	5,5	2,3	2,3	2,3	3,1
Encaix Catalunya-Espanya	0,3	0,9	1,6	1,6	3,0
Contaminació ambiental	1,3	1,4	1,1	1,4	2,9

Catalunya

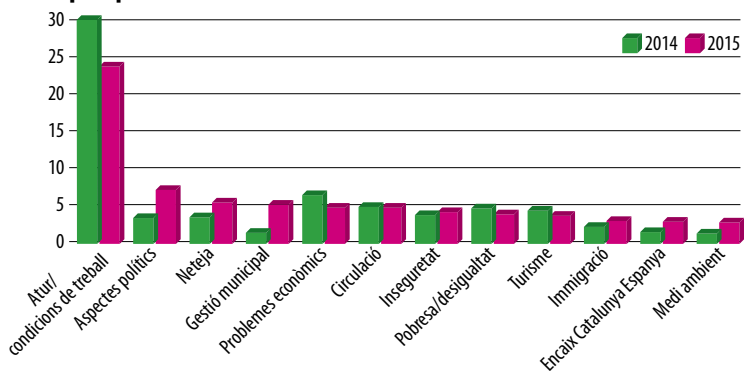
	2011	2012	2013	2014	2015
Atur/condicions de treball	35,9	34,5	35,5	36,1	23,9
Aspectes polítics	5,0	8,8	12,3	10,0	18,5
Encaix Catalunya-Espanya	5,3	11,8	14,8	15,3	18,5
Gestió política autonòmica	2,4	1,4	1,5	3,5	8,9
Problemes econòmics	15,8	16,3	11,9	9,8	7,4
Corrupció i frau	0,8	1,4	1,6	4,3	2,6
Equipaments i serveis	3,0	1,9	2,3	2,5	2,4
Pobresa i desigualtat	0,3	1,6	1,9	1,9	1,8
Immigració	5,1	2,3	1,5	1,1	1,6
Transports, infraestructures	2,5	2,0	1,5	1,0	1,3
Inseguretat	4,6	1,4	2,6	1,0	0,9
Gestió política estatal			0,1	0,9	0,6

El trànsit experimenta un lleuger augment en la percepció com a problema i passa del 3,1% el 2011 al 4,9% el 2015. La problemàtica associada al turisme també registra un augment en la percepció

per part dels ciutadans i els que el veuen com el principal problema de la ciutat passa del 0,8% el 2011 al 3,8% el 2015.

Finalment, també cal destacar que la gestió i la política municipal adquireixen una certa rellevància com a preocupació dels ciutadans i passen de l'1,1% el 2011 al 5,3% el 2015.

Principals problemes de Barcelona

Habitatge

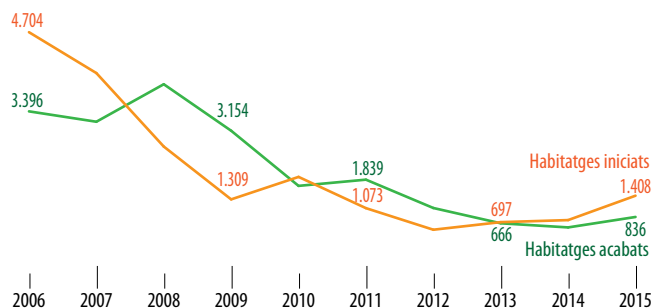
Construcció residencial

Després d'un procés de fort ajustament de l'activitat entre els anys 2008 i 2014, el sector de la construcció ha tornat a presentar taxes de variació positives el 2015, amb una alça del PIB sectorial que a Catalunya ha estat del 3,4% anual, en la mateixa línia que a Espanya, on l'augment ha estat encara més intens, un 5,2%.

A la fi de 2014 es va iniciar ja la recuperació del nombre d'empreses del sector de la construcció i dels serveis immobiliaris, procés que s'ha mantingut durant el 2015 amb més de 8.400 centres de cotització a Barcelona al tancament de l'any i amb un ritme d'augment del 2,4%, similar al d'un any abans, però inferior al 5,3% de l'RMB i del 5,1% de Catalunya.

A Barcelona, el 2015 s'ha consolidat el canvi de signe en la construcció residencial que de forma molt moderada va començar ja durant el bienni 2013-14. El nombre d'habitatges iniciats al llarg de 2015 gairebé duplica la xifra de l'any anterior i tant la resta de l'àmbit metropolità com Catalunya s'afegeixen a la tendència expansiva tot i que amb menys intensitat.

Construcció d'habitatges a Barcelona

Però, malgrat aquest notable ritme de creixement, les xifres en termes absoluts segueixen molt allunyades dels màxims assolits deu anys enrere i l'actual oferta de sostre nou a la ciutat encara és massa baixa per poder garantir la necessària renovació del parc

d'habitatges. Poc més de 800 habitatges acabats s'han incorporat al parc el 2015, tan sols 0,5 per cada 1.000 habitants i l'oferta és gairebé inexistent en moltes zones de la ciutat.

Hi ha altres indicadors que ens alerten que la recuperació no és encara prou sòlida: el volum de sostre previst a les llicències d'obres majors aprovades s'ha estancat el 2015, amb un augment de tan sols el 0,6% anual. I el nombre d'habitatges nous previstos a les llicències d'obres, un total de 1.224 el darrer any, registra una taxa de variació anual negativa del 6,8%, que tanmateix ha estat compensada pel segment de reforma i ampliació (602 habitatges), que presenta un increment notable, un 31%.

Compravenda i lloguer

La millora del mercat de treball i l'augment del dinamisme de l'activitat econòmica, amb la lleugera recuperació de la inversió i de la confiança de la demanda gràcies a una superior accessibilitat al crèdit, són factors que han contribuït a un cert grau de reactivació del sector immobiliari, en un context d'augment de la demanda turística i dels inversors internacionals. Els preus tornen a créixer i augmenta el nombre de compravendes registrades i d'hipoteques constituïdes.

Però Barcelona segueix sent una de les ciutats espanyoles amb més pes del règim de lloguer, que constitueix el 30,1% dels habitatges familiars principals en el darrer cens de 2011. De fet, durant els anys de crisi, el lloguer ha estat l'única opció per a milers de famílies amb rendes baixes sense accés al crèdit. D'altra banda, la població flotant per motius professionals o d'estudis també aposta decididament pel mercat de lloguer.

Els darrers anys, els contractes van créixer intensament fins a establir-se el 2014 i, malgrat que el 2015 han retrocedit un 8,5% anual, el lloguer absorbeix prop del 80% de les operacions al mercat residencial de la ciutat.

Compravenda i lloguer d'habitatge a Barcelona

	2012	2013	2014	2015
Contractes de lloguer	41.047	44.819	44.411	40.623
Compravenda d'habitatges	7.479	9.053	10.686	11.944

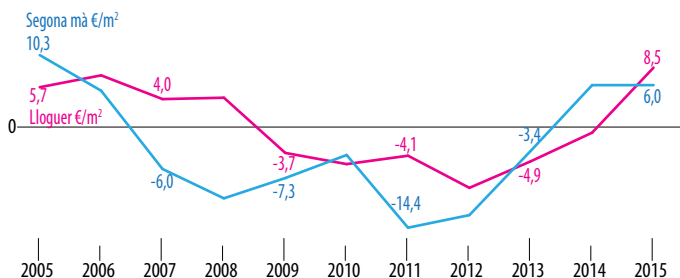

L'increment sostingut de les operacions de compravenda durant els darrers anys exerceix pressió sobre l'oferta i els preus del lloguer, que experimenten un notable repunt el 2015.

El lloguer mitjà per metre quadrat creix un 8,9% en termes nominals amb relació a 2014, després de registrar taxes de variació negatives des de 2009, i se situa en 11,1 euros/m²/mes, mentre que el lloguer mensual mitjà arriba a 735 euros/mes, amb un increment menys intens, un 6,8%, a causa de la reducció de la superfície mitjana (70,7 m²). La tendència a l'alça dels preus ha estat generalitzada i tots els districtes registren valors superiors als de 2014.

Malgrat el repunt del darrer any, els preus dels lloguers (tant la mitjana contractual com per metre quadrat) se situen en termes constants un 18% per sota dels valors màxims de 2008. Les fluctuacions de preus en aquest segment del mercat al llarg de la darrera dècada han estat menys pronunciades que en el mercat de compravenda. Tanmateix, Barcelona és, entre les grans ciutats espanyoles, aquella on cal destinar una quantitat més gran dels ingressos per pagar el lloguer.

Evolutió dels preus d'oferta de l'habitatge a Barcelona. % variació Euros constants

Dades de segona mà corresponents al 4rt. Trimestre de l'any. Les de lloguer són la mitjana anual.

A Barcelona, el 2015, la compravenda d'habitatges s'ha incrementat un 11,8% amb relació a l'any anterior, amb prop de 12.000 transaccions, per raó de l'impuls de la demanda, en part de compradors estrangers, i l'augment del finançament bancari i les facilitats hipotecàries. El 90% de les transmissions correspon a habitatges amb més d'un any d'antiguitat i són les que augmenten

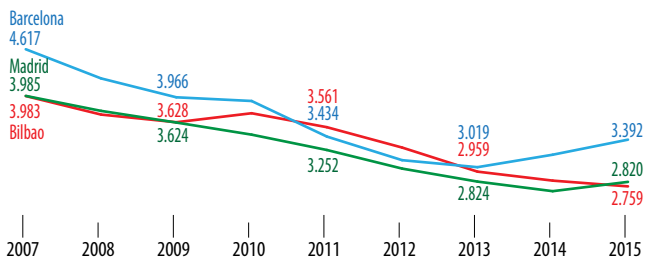
amb més intensitat, un 12,2%; mentre que les compravendes dels habitatges nous, un total de 1.200 operacions, creixen un 8,3%.

El nombre d'hipoteques d'habitatges registra un fort creixement del 33% el 2015 a Barcelona, superior al 27,5% de Catalunya i al 20,6% d'Espanya.

A la millora del mercat de treball s'afegeix la política expansiva del BCE, amb la injecció d'un gran volum de liquiditat al mercat que augmenta en gran manera els nous préstecs concedits. El darrer any es van constituir més de 8.500 hipoteques d'habitatges a la ciutat, amb un import mitjà que s'ha anat incrementant i que el 2015 se situa prop de 162.000 euros.

En el segment de segona mà, i després d'iniciar el 2014 una lleugera recuperació, els preus tanquen el quart trimestre de 2015 en 3.392 euros/m² de mitjana, un 6,4% per sobre el nivell de 2014, i amb increments generalitzats a tots els districtes. Tanmateix, des dels màxims assolits entre 2006 i 2007, el retrocés és superior al 35% en termes constants.

Evolutió dels preus dels habitatges de segona mà. € corrents/m²

En altres ciutats espanyoles com Bilbao, els preus del segment de segona mà durant 2015 baixat un 2,7%, mentre que a Madrid es registra un repunt del 4,7%, inferior al de Barcelona, que eixampla les diferències entre ambdues capitals.

Com passa amb els preus de lloguer, Barcelona és també la ciutat que té els preus més alts del segment de segona mà entre les deu ciutats més grans d'Espanya i on més han augmentat el darrer any.

Política d'habitatge

La problemàtica social derivada de la crisi ha motivat una reorientació de la política d'habitatge de l'Ajuntament amb relació a les situacions de més emergència per tal d'intentar evitar el risc d'exclusió residencial. Tenint en compte que més del 80% dels desnonaments que hi ha són de pisos de lloguer, les mesures per prevenir-los van lligades a l'augment del nombre d'habitatges públics i als ajuts de lloguer.

Habitatges iniciats i acabats i percentatge d'habitatges protegits

	Habitatges iniciats		Variació	Habitatges acabats		Variació
	2006-10	2011-15		2006-10	2011-15	
Barcelona (ciutat)						
Total protegits (1)	7.123	2.551	-64,2%	5.422	3.101	-42,8%
Total habitatges (2)	16.458	4.423	-73,1%	16.301	4.973	-69,5%
Protegits (1)/(2)	43,3%	57,7%	14,4*	33,3%	62,4%	29,1*
Catalunya						
Total protegits (1)	43.964	7.088	-83,9%	27.522	13.574	-50,7%
Total habitatges (2)	266.082	26.267	-90,1%	286.059	47.670	-83,3%
Protegits (1)/(2)	16,5%	27,0%	10,5*	9,6%	28,5%	18,9*

(*) Variació en punts percentuals.

(1) Habitatges protegits: qualificacions provisionals i definitives de protecció pública de la Secretaria d'Habitatge de la Generalitat. Els anys 2006-2014 inclouen les actuacions de promoció pública del programa de remodelació de barris (dades no disponibles per a 2015).

(2) Habitatges iniciats i acabats: visats d'obra nova i certificats finals d'obra dels col·legis d'aparelladors. Habitatges lliures i protegits.

Durant bona part del període 2011-2015, la contracció de l'activitat ha estat tan intensa en el mercat lliure que, malgrat el retrocés també important dels habitatges amb algun tipus de protecció, la quota d'habitatge protegit ha crescut fins a representar més de la meitat dels iniciats a Barcelona un 57,7%, 14 punts més que el quinquenni anterior. A Catalunya, la quota dels iniciats amb protecció és del 27%, però també ha anat a l'alça en el període 2011-2015, i més d'un terç del total es concentra a Barcelona.

Els més de 600 habitatges iniciats el 2015 amb algun tipus de protecció a la ciutat (dades provisionals, sense incloure el programa de rehabilitació de barris), suposen una notable recuperació després dels mínims assolits entre 2012 i 2014 i representen el 45% dels visats d'obra nova el darrer any.

A Barcelona es prioritza la construcció de lloguer social i assequible i la incorporació d'habitatges buits al parc de lloguer. El desembre de 2015, el parc de lloguer públic i en dret de superfície és d'11.445 habitatges, tan sols l'1,7% del parc d'habitatges principals de la ciutat, prop de 2.500 dels quals són de lloguer social i destinats a col·lectius vulnerables, amb un preu que es determina en funció dels ingressos de l'usuari.

La rehabilitació, regeneració i renovació del parc és un altre eix fonamental de la política d'habitatge de l'Ajuntament, que actua de manera preferent per fer millores al parc de 6.300 habitatges públics de lloguer que administra el Patronat Municipal de l'Habitatge. A banda d'augmentar el parc d'habitatges, la rehabilitació pot generar ocupació i inclou l'estratègia de promoure l'eficiència energètica i les energies renovables.

Benestar social: atenció a col·lectius vulnerables

Persones ateses i unitats d'atenció

Els centres de serveis socials de la ciutat ofereixen respostes a tota la població orientades a cobrir les necessitats socials bàsiques, especialment les d'aquelles persones que presenten manca d'integració o d'autonomia amb l'objectiu de millorar el seu benestar i afavorir la seva integració social.

A la ciutat de Barcelona, 40 centres de serveis socials i 597 professionals donen servei a tota la població de forma territorialitzada dins dels marcs normatius de la Llei de serveis socials de Catalunya i la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència.

Seguint la tendència a l'alça dels darrers anys, la població atesa l'any 2015 ha augmentat fins a 74.237 persones, xifra que representa un 1,66% més respecte a 2014, quan es van atendre 73.027 persones. Al mateix temps, les unitats d'atenció també s'han incrementat un 0,69% i han passat de 190.645 l'any 2014 a 191.956 l'any 2014.

Persones ateses i atencions als centres de serveis socials

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Persones	51.018	55.188	61.300	64.514	68.635	70.872	73.027	74.237
Variació	13,52%	8,17%	11,07%	5,24%	6,39%	3,26%	3,04%	1,66%
Unitats d'atenció	176.711	192.040	198.451	164.582	179.973	188.904	190.645	191.956
Variació	15,42%	8,67%	3,34%	-17,07%	9,35%	4,96%	0,92%	0,69%

Distribució territorial de les persones ateses i taxes de cobertura

El 4,6% de la població barcelonina ha estat atesa pels centres de serveis socials l'any 2015. El districte que concentra més població atesa és Sant Martí, amb 10.939 persones, un 15% del total, mentre que Ciutat Vella és el districte de la ciutat amb la taxa de cobertura més gran, un 8,2% de la població resident.

El districte de les Corts és on menys persones han rebut atenció, un 3,2% de la seva població (2.593 persones), i Sarrià-Sant Gervasi el districte amb la taxa de cobertura més baixa, tan sols un 2,1% dels habitants (3.171 persones).

Població atesa als centres de serveis socials per districtes. 2015

	Població	Persones ateses	Persones ateses/ Població	Persones ateses percentatge
Ciutat Vella	100.227	8.229	8,2%	11,1%
Eixample	263.991	10.172	3,9%	13,7%
Sants-Montjuïc	181.307	9.436	5,2%	12,7%
Les Corts	81.694	2.593	3,2%	3,5%
Sarrià-Sant Gervasi	147.502	3.171	2,1%	4,3%
Gràcia	120.676	5.259	4,4%	7,1%
Horta-Guinardó	167.318	8.337	5,0%	11,2%
Nou Barris	165.404	10.841	6,6%	14,6%
Sant Andreu	147.307	6.665	4,5%	9,0%
Sant Martí	234.124	10.939	4,7%	14,7%
Total	1.609.550	74.237	4,6%	100,0%

Població atesa per grups d'edat, sexe i nacionalitat

El 34,8% de la població atesa als centres de serveis socials té 65 anys o més, mentre que el 7,9% són infants d'entre 0 i 14 anys i el 7,2% joves d'entre 15 i 25 anys. El grup d'edat més nombrós a qui es presta servei des dels centres és el que comprèn la població de 26 a 64 anys, que representa el 50% de la població atesa.

El 65,3% de les persones ateses l'any 2015 són dones i el 36,5% homes. Les persones amb discapacitat representen el 12,8% de la població atesa. La majoria dels usuaris atesos són de nacionalitat espanyola, un 76,9%, i la població estrangera representa un 23,2% del total de persones ateses.

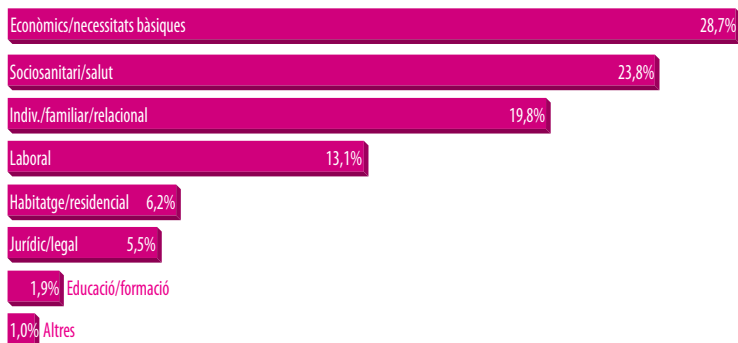
Població atesa als CSS per grups d'edat. 2015

Grups d'edat	Total	Sobre total població
De 0 a 14 anys	5.877	7,9%
De 15- a 17 anys	1.534	2,1%
De 18 a 25 anys	3.807	5,1%
De 6 a 64 anys	37.124	50,0%
De 65 a 74 anys	5.777	7,8%
De 75 anys i més	20.034	27,0%
Sense edat	85	0,1%
Total	74.237	100,0%

Principals problemes atesos

Les demandes més freqüents de les persones que s'adrecen als centres de serveis socials són les econòmiques, que suposen un 28,7% del total de problemàtiques presentades. Els problemes socio-sanitaris i de salut representen un 23,8% del total, les de caràcter individual, relacional i familiar un 19,8% i les laborals un 13,1%. D'altra banda, els serveis menys demandats són els relacionats amb les qüestions jurídiques, educatives i altres, que en conjunt representen el 8,4% del total de problemàtiques.

Problemes de les persones ateses. 2015

Infància i adolescència en situació d'alt risc social

Els equips d'atenció a la infància i l'adolescència (EAIA) són multidisciplinaris i tenen com a finalitat l'atenció i la protecció de menors que es troben en situació d'alt risc social. Els menors arriben als serveis dels EAIA derivats de la Direcció General d'Atenció a la Infància, dels serveis socials d'atenció primària, de la fiscalia i dels jutjats.

L'any 2015, els EAIA van atendre 3.485 menors, la qual cosa suposa que gairebé 13 de cada mil infants i adolescent de 0 a 17 anys de la ciutat han rebut atenció d'aquest servei. El districte amb una proporció més alta de menors atesos ha estat el de Ciutat Vella, amb 661 (51,8 % dels menors del districte), mentre que les Corts i Sarrià Sant Gervasi són els districtes amb una taxa d'atenció més baixa, només el 2,75 % de menors atesos.

Menors atesos als EAIA. 2015

	Població de 0-17	Sobre població de 0-17	Menors atesos	Sobre total menors atesos	Taxa d'atenció per 1.000 habitants
Ciutat Vella	12.757	4,75%	661	18,97%	51,83
Eixample	34.585	12,87%	242	6,93%	6,98
Sants-Montjuïc	25.345	9,43%	438	12,58%	17,30
Les Corts i Sarrià-Sant Gervasi	68.093	25,34%	187	5,37%	2,75
Gràcia	16.847	6,27%	164	4,71%	9,75
Horta-Guinardó	24.587	9,15%	404	11,59%	16,42
Nou Barris	25.749	9,58%	464	13,32%	18,03
Sant Andreu	23.465	8,73%	362	10,39%	15,44
Sant Martí	37.323	13,89%	439	12,61%	11,77
Altres		0,00%	123	3,52%	-
Total	268.751	100,00%	3.485	100,00%	12,97

Gent gran

Malgrat el descens de població que s'ha produït a la ciutat els últims anys, el col·lectiu de gent gran ha experimentat un augment sostingut. L'any 2015 hi havia 348.247 persones de 65 anys i més a la ciutat de Barcelona, que suposaven el 21,6% de la població de la ciutat. D'aquestes, 123.592 persones tenen 80 o més anys i representen el 7,7% de la població de la ciutat i el 35,5% de la gent gran.

Població de 65 anys i més per grups d'edat

	2011	2012	2013	2014	2015
Població	1.615.448	1.620.943	1.611.822	1.602.386	1.609.550
De 65 i més	336.891	338.509	342.328	345.969	348.247
Dobre població total	20,9%	20,9%	21,2%	21,6%	21,6%
De 75 i més	186.283	187.223	187.651	186.605	185.714
Sobre població total	11,5%	11,6%	11,6%	11,6%	11,5%
De 80 i més	113.723	116.075	118.905	121.502	123.592
Sobre població total	7,0%	7,2%	7,4%	7,6%	7,7%

Solitud

L'any 2015 hi ha 88.723 persones de 65 anys o més que viuen soles, el 25,5% del total de la gent gran. Els últims cinc anys, el col·lectiu de gent gran que viu sola s'ha incrementat en prop de 3.200 persones.

L'índex de solitud del col·lectiu de gent gran s'incrementa a mesura que augmenta l'edat. El 25,5% de les persones de 65 a 74 anys viuen soles, el 31,2% de les que tenen entre 75 i 79 anys i el 34,5% de les que tenen 80 anys i més.

Població de 65 anys i més que viu sola per grups d'edat

	2011	2012	2013	2014	2015
De 65 i més	86.474	87.065	88.018	88.606	88.723
Sobre total grup edat	25,7%	25,7%	25,7%	25,6%	25,50%
De 75 i més	58.164	58.649	58.894	58.193	57.998
Sobre total grup edat	31,2%	31,3%	31,4%	31,2%	31,20%
De 80 i més	39.504	40.501	41.574	42.198	42.656
Sobre total grup edat	34,7%	34,9%	35,0%	34,7%	34,5%

Serveis per a la gent gran

L'Àrea de Drets Socials ofereix un seguit de serveis per respondre al canvis recents de l'estructura demogràfica de la gent gran, sobretot en l'àmbit de l'habitatge i l'assistència a domicili. 1.334 persones de 65 anys o més residien als habitatges amb serveis per a persones grans l'any 2015 i hi van fer 114.921 estades al llarg de l'any. El servei de mobilitat de la Targeta Rosa es presta a 246.725 usuaris, xifra que representa 181 persones més respecte a 2014 i un lleuger descens respecte a 2011 (-1,8%).

Serveis residencials per a la gent gran de l'Àrea de Drets Socials

	2012	2013	2014	2015	Var. 2011-15
Estades en residències (1)	107.343	106.325	106.372	114.921	8,1%
Estades en centres de dia	15.700	16.200	16.531	15.789	-1,1%
Acol·lides en habitatges amb serveis	1.301	1.385	1.357	1.334	18,6%
Acol·lides al servei d'estades temporals (Respir)	688	740	862	915	37,0%
Targeta Rosa* (2)	250.669	247.657	246.544	246.725	-1,8%
Ateses pel Servei de Teleassistència (*)	59.473	67.414	72.854	77.311	40,9%
Aparells en funcionament a final d'any	49.869	56.647	61.138	63.204	37,5%

(1) Les dades corresponents a l'any 2015 inclouen les estades a la Residència Molí Via Favència.

(2) Els valors de l'any 2015 s'han explotat el 25.11.2015. (*) Dades el 31 de desembre.

El Servei d'Atenció Domiciliària (SAD) ofereix suport a domicili a les persones grans amb l'objectiu de mantenir o millorar la seva qualitat de vida al domicili habitual

Serveis bàsics de l'Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports per a la gent gran

	2011	2012	2013	2014	2015
Servei de Teleassistència					
Persones ateses	54.871	59.473	67.414	72.854	77.311
Variació anual		8,4%	13,4%	8,1%	6,1%
Majors de 65 anys ateses	53.161	57.617	65.630	70.717	75.071
Variació anual		8,40%	13,9%	7,8%	6,2%
Llars ateses	45.692	49.869	56.647	61.138	63.204
Variació anual		9,1%	13,6%	7,9%	3,4%
Servei d'Atenció Domiciliària					
Persones ateses	16.582	18.788	19.669	19.907	20.534
Variació anual		13,3%	4,7%	1,2%	3,1%
Majors de 65 anys ateses	14.767	16.451	16.619	18.736	17.041
Variació anual		11,4%	1,0%	12,7%	-9,0%

(*) Llars de persones majors de 65 anys i més ateses amb el SAT.

L'any 2015 ha seguit la tendència creixent d'anys anteriors fins a donar servei a 20.534 persones, xifra que suposa un increment del 3,1% respecte a l'any 2014. El 82,9% de les persones usuàries té 65 o més anys. El Servei de Teleassistència atén 4.457 persones més, el 6,1% més que l'any passat, i el nombre de persones ateses ja és de 77.311 l'any 2015, el 97% són majors de 65 anys.

La renda mínima d'inserció (RMI)

La renda mínima d'inserció (RMI) és una prestació assistencial de caràcter econòmic que té com a objectiu ajudar les persones que no disposen de mitjans econòmics suficients per atendre les necessitats essencials de la vida quotidiana.

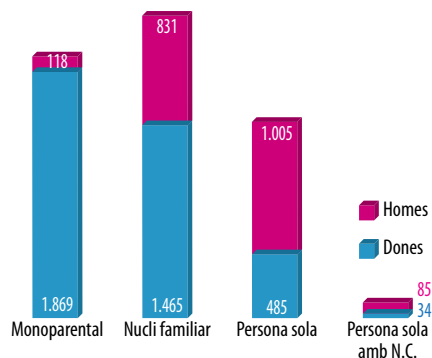
El 2015 hi ha hagut 5.893 persones beneficiàries de l'RMI. Com els anys anteriors, els districtes de Nou Barris, Ciutat Vella i Sant Martí acumulen el nombre més gran de beneficiaris de l'RMI amb el 47,3% del total de la ciutat.

A la ciutat hi ha 36,6 beneficiaris d'aquesta prestació per cada 10.000 habitants. El districte amb la taxa més alta de la ciutat és el de Ciutat Vella (93,0), seguit de Nou Barris (81,6). A l'altre extrem es troben els districtes de les Corts (4,3) i Sarrià-Sant Gervasi (8,9).

A la ciutat hi ha 83,53 menors que viuen en famílies que reben

RMI per cada 10.000 habitants de 0 a 17 anys. El setembre de l'any 2014 eren 21,64 de cada 10.000 menors. El districte que té la taxa més alta és novament Ciutat Vella (226,54 menors de cada 10.000), seguit de Sant Martí (76,9 menors). Els districtes de les Corts i Sarrià-Sant Gervasi presenten les taxes més baixes de la ciutat, amb 4,96 i 10,72 menors beneficiaris per cada 10.000 habitants, respectivament.

Beneficiaris segons tipus de família i sexe de la persona principal

RMI. Persones beneficiàries i taxes d'atenció. Barcelona, 2015

	Expts.	Persones benef.	Percentatge beneficiaris	Taxa per 10.000 hab.	Amb fills menors	Menors beneficiaris per 10.000 habitants
Ciutat Vella	461	932	15,82%	93,0	289	226,54
Eixample	188	292	4,96%	11,1	63	18,22
Sants-Montjuïc	262	586	9,94%	32,3	206	81,28
Les Corts	29	35	0,59%	4,3	6	4,96
Sarrià-Sant Gervasi	84	131	2,22%	8,9	30	10,72
Gràcia	110	180	3,05%	14,9	48	28,49
Horta-Guinardó	326	684	11,61%	40,9	230	93,55
Nou Barris	517	1349	22,89%	81,6	562	218,26
Sant Andreu	194	444	7,53%	30,1	177	75,43
Sant Martí	356	795	13,49%	34,0	287	76,90
Atencions especials i persones vulnerables	295	465	7,89%	-	113	-
Total	2.822	5.893	100,00%	36,6	2.011	83,53

L'any 2015, el 33,7% de les famílies beneficiàries de l'RMI eren famílies monoparentals, el 94,1% constituïdes per dones (1.869) i el 5,9% per homes (118). D'altra banda, les persones soles sumen el 25,3% de les persones beneficiàries de l'RMI (1.491), de les quals el 49,3% eren homes (1.005 persones).

Beneficiaris segons tipus de família i sexe de la persona principal. 2015

	Nombre				Percentage sobre el total		
	Dones	Homes	No consta	Total	Dones	Homes	Total
Monoparental	1.869	118		1.987	48,5%	5,8%	33,7%
Nucli familiar	1.465	831		2.296	38,0%	40,8%	39,0%
Persona sola	485	1.005	1	1.491	12,6%	49,3%	25,3%
Persona sola amb NC*	34	85		119	0,9%	4,2%	2,0%
Total	3.853	2.039	1	5.893	100%	100%	100%

(*) NC: nucli de convivència.

Les entitats en la lluita contra la pobresa

El Consell Econòmic i Social de Barcelona vol posar en relleu la important tasca social de les entitats de la ciutat per fer front a la pobresa de les persones i famílies sense recursos.

Creu Roja

El total de persones beneficiàries d'accions portades a terme per la Creu Roja a la ciutat de Barcelona ha estat de 90.514 en els diferents programes, entre els que destaquem els següents:

Programes d'ajudes i alimentació: 44.564 persones beneficiàries, un 45,8% més que l'any 2014. D'aquestes, 4.913 han rebut amb kits de suport social (aliments, neteja, higiene, bolquers...); 165 infants atesos pel Programa alimentació infantil (beques i ajuts econòmics); 102 ajuts aCRedita (ajuts econòmics de caràcter retornable sense interessos per un import màxim de 300 euros); 34.589 persones beneficiàries del Programa d'aliments de la Unió Europea, un 32,6% més que l'any anterior; ajuts de suport econòmic per fer front a despeses de medicació a 280 malalts crònics; 23 infants van ser atesos al Centre de Mediació Social; 369 famílies van ser ateses pel Programa de suport a les famílies; 1.317 infants van ser beneficiaris de la campanya de joguines, i 2.806 persones van ser beneficiàries de la campanya de Nadal per a gent gran.

Dins dels programes d'atenció a persones sense sostre, van ser ateses als diferents equipaments i serveis de la Creu Roja a la ciutat 1.815 persones, un 50% menys que l'any 2014.

La Creu Roja va reforçar els programes d'ocupació (espais de recerca de feina, programes d'inserció laboral i programes d'itineraris personalitzats d'inserció) i va atendre 3.113 persones, un 22% més que l'any anterior en aquesta classe de programes.

Malgrat que la Creu Roja va dedicar molts esforços a minimitzar l'efecte de la crisi, va continuar desenvolupant els programes que històricament portava a terme com ara els de promoció i atenció a la gent gran, dels quals es van beneficiar 7.024 persones. Són programes de suport a domicili/acompanyament, serveis d'atenció permanent, participació i relació amb l'entorn, promoció de l'envelliment actiu, suport i respir (Llars Mundet) i Radars.

Els programes de salut també constitueixen una part important en l'acció de la entitat i se'n beneficien 8.304 persones. Van incloure programes com l'atenció a persones treballadores del sexe (unitat mòbil/atenció a clubs) i atenció a malalts hospitalitzats: acompanyaments, suport a adults hospitalitzats i activitats lúdiques i educatives per a infants, ajut a la mobilitat de la gent gran "Baixem al carrer" i programes de sensibilització i promoció de la salut.

La intervenció social és un altre eix cabdal dels programes i les accions de Creu Roja a la ciutat. Cal destacar els programes d'atenció a persones amb discapacitat, que van atendre 3.163 persones, i els d'atenció a immigrants, amb 1.568 persones.

En aquest eix s'inclouen també els projectes de suport a la infància amb dificultat, que van beneficiar 829 infants, els programes per a població reclusa, que van atendre 110 persones, els 1.418 usuaris i usuàries dels programes de drogodependències i VIH/sida, un dispositiu d'emergència social, i l'atenció a dones que necessiten atenció especial (acollida, atenció, assessorament i teleassistència per violència de gènere), que va beneficiar 349 dones.

Càritas

Una altra entitat que desenvolupa una activitat significativa a la ciutat, Càritas Diocesana de Barcelona,⁴ va atendre en el seu àmbit d'acció social 23.913 persones durant l'any 2015, un 1,6% més que l'any anterior, i 11.843 llars. Aquestes persones han rebut 47.017 serveis (un 6,5% de serveis més que l'any passat) en 320 projectes (16 més que el 2014) amb un element comú: la pobresa és més intensa, és a dir, les dificultats de les persones són més i són més greus.

El perfil de les persones ateses a l'àrea d'Acció Social de Càritas indica que la pobresa és més severa i és més difícil sortir-ne ja que el 64% havia estat atesa en anys anteriors (el 18% ja fa almenys cinc anys que rep ajuda). D'altra banda, el 47% de les persones han nascut a l'Estat espanyol (la pobresa no té nacionalitat), el

4 L'Arxidiòcesi de Barcelona comprèn Barcelona ciutat, L'Hospitalet de Llobregat, una part d'Esplugues i de Sant Joan Despí, Cornellà, Sant Adrià, Badalona, Santa Coloma de Gramenet i gairebé tota la comarca del Maresme. Una població de prop de 2.590.000 persones (1 de gener de 2016).

78% estan en situació d'atur i només el 12% tenen contracte de treball, això sí, força precari, ja que no els permet sortir de la situació de pobresa.

La pobresa té el rostre d'una mare. A la meitat de les llars ateses hi ha menors d'edat i el 37% d'aquests llars són monoparentals. El 42% viu de lloguer, el 17% té un habitatge en propietat i el 41% no té una llar digna, ja que viu en una habitació rellogada (23%), a casa d'amics/parents (7%) o no té habitatge (11%).

L'acció social de Càritas durant l'any 2015 ha tingut quatre eixos de treball. El primer ha estat el de l'habitatge i els sense llar: 309 pisos unifamiliars (32 més que l'any passat) i 55 centres residencials i pisos compartits, amb un total de 1.292 places, (durant el 2014 va disposar de 308 habitatges (pisos compartits i pisos unifamiliars) amb un total de 1.032 places); 3.200 persones han rebut ajut econòmic per accedir a l'habitatge o mantenir-lo, amb ajuts econòmics, mediacions, etcètera.

Un altre eix important és el d'ajuda a necessitats bàsiques. S'han invertit 4,2 milions d'euros en necessitats bàsiques, amb 2,4 milions destinats a ajudes econòmiques en metàl·lic per pagar factures, un 6% més que l'any anterior.

D'altra banda, pel que fa al programa de formació i inserció sociolaboral, 4.592 persones han participat en els 382 cursos d'aprenentatge de la llengua o de formació ocupacional, 1.167 de les quals han trobat feina. A més, s'ha consolidat el servei Feina amb Cor, gratuït, d'acompanyament per a la cerca de feina per part de persones aturades de llarga durada (des que es va obrir, el desembre de 2013, 1.524 persones han trobat feina, el 51% de les ateses).

Finalment, l'entitat ha dedicat molts esforços a prevenir la transmissió intergeneracional de la pobresa des del programa de famílies i infància i, amb aquest objectiu, ha incrementat el nombre de projectes (Paidós, per a famílies amb fills de fins a sis anys; un nou espai de guarda; sis nous espais de reforç educatiu i un nou centre de lleure).

Banc dels Aliments

El Banc dels Aliments de Barcelona, és una altra entitat de referència de la ciutat. Està gestionat per una fundació privada benèfica independent sense ànim de lucre. El compromís dels voluntaris que, de forma desinteressada, col·laboren amb l'entitat representen l'eix fonamental perquè un projecte d'aquestes característiques perduri en el temps i pugui créixer per fer front als reptes socials. L'any 2015 hi han col·laborat 221 voluntaris.

L'any 2015 va gestionar 16.403 tones d'aliments per atendre 351 entitats i 143.902 persones mensualment, amb un valor aproximat de 25,1 milions d'euros, incloent-hi el programa de la UE. D'aquestes 16.403 tones, 3.500, el 21% del total, són del Programa d'entrada d'aliments procedents de la Unió Europea.

El 48% del total gestionat són aliments recuperats (7.874 tones) procedents de la indústria alimentària: Mercabarna, programa de recollida de minves dels supermercats, programa de retirada de fruites i hortalisses per concentrar-les en suc i de fruita i verdura procedents de la retirada de mercat (SERMA). El tercer canal d'aprovisionament d'aliments són les campanyes (com el Gran Recapte), les donacions (d'escoles i empreses bàsicament) i altres accions socials, que aporten el 31% dels aliments (5.029 tones).

Durant els dies 27 i 28 de novembre, els quatre bancs dels aliments de Catalunya van celebrar de forma simultània la setena edició del Gran Recapte. Els resultats van tornar a superar novament els objectius i es van recollir un total de 3.177 tones a la província de Barcelona, 4.642 tones al conjunt de Catalunya. A la província de Barcelona hi van participar 16.000 voluntaris, quasi 4.000 més que l'any anterior, en 1.729 punts de recollida, 600 més que el 2014.

El balanç final de la campanya d'estiu "La fam no fa vacances" ha suposat per al Banc la recollida de 80.000 quilos d'aliments gràcies a les 282 activitats organitzades en tota la província de Barcelona. En aquesta segona edició de la campanya, impulsada pels quatre bancs dels aliments de Catalunya, es van comptabilitzar un total de 476.000 quilos d'aliments. Per a això, durant els mesos de juny i juliol, un total de 465 entitats van organitzar 673 activitats en tot el territori català.

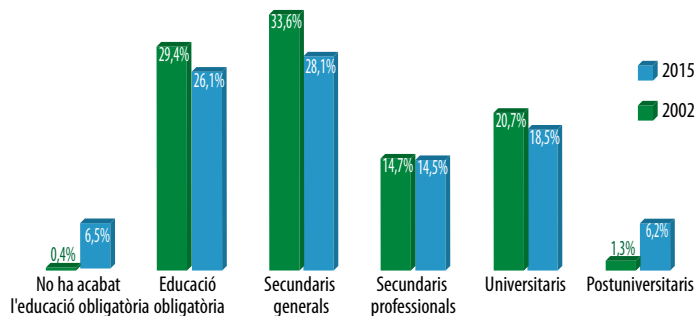
El jovent. Barcelona 2015

A Barcelona hi ha 254.670 persones de 15 a 29 anys, que representen el 15,2% de la població. El 24,2% són de nacionalitat estrangera, el 60,8% són persones nascudes a Barcelona i el 32,6% nascudes fora d'Espanya (5,1% a la resta de la UE i 27,5% a la resta del món).

Estudis

El 24,7% dels joves de 15 a 29 anys tenen estudis universitaris (el 20,7% dels homes i el 28,7% de les dones). Aquest percentatge puja al 45,3% entre les persones de 25 a 29 anys. Entre el 2002 i el 2015 augmenta sis punts el total de persones d'entre 15 i 29 anys que no han acabat l'educació obligatòria, passen del 0,4% al 6,5%; i cinc punts les que tenen estudis postuniversitaris, passen de l'1,3% al 6,2%.

Evolució del nivell d'estudis del jovent

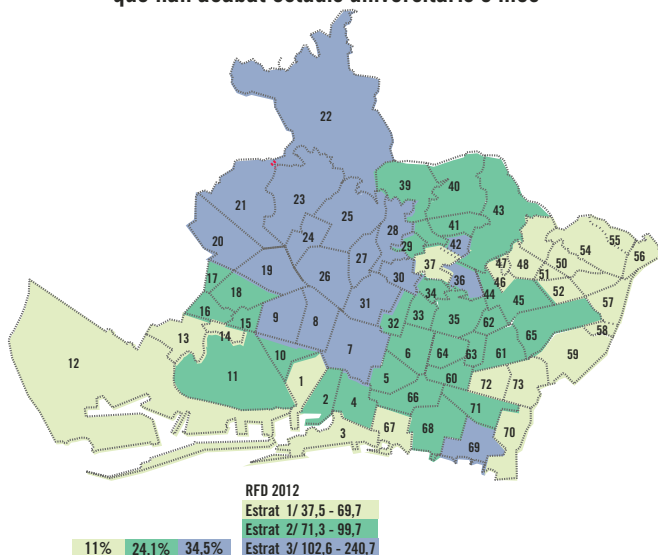

L'any 2015, la taxa d'abandonament escolar prematur⁵ de la població jove és del 14,6%. És similar entre homes i dones ja que afecta el 15,3% dels joves i el 14,1% de les dones. La taxa d'abandonament escolar prematur de Barcelona se situa per sota de la mitjana catalana, que és del 22,2%, i de la mitjana espanyola, que és del 22,3%. En canvi, encara som lluny de la mitjana de la

5 Joves d'entre 18 i 24 anys que no han acabat l'educació secundària obligatòria i que en les últimes quatre setmanes no han fet cap mena d'estudi o formació inclòs en els plans oficials d'estudi.

UE-28, que presenta una taxa d'abandonament escolar prematur de només l'11,3%.

Distribució territorial dels joves (de 15 a 29 anys) que han acabat estudis universitaris o més

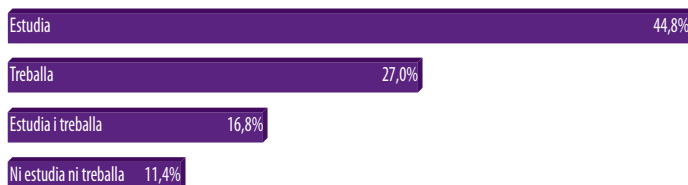
Si bé la mitjana de persones joves que han acabat estudis universitaris o més és del 24,7%, la seva distribució per barris és força diferent. Als barris que se situen entre el 102,6 i el 240,7% de la renda familiar disponible mitjana de la ciutat, el percentatge de joves que acaben estudis universitaris puja al 34,5%. A l'extrem oposat, als barris que tenen una renda familiar disponible inferior al 69,7% de la mitjana de la ciutat, només l'11% dels joves entre 15 i 29 anys tenen estudis universitaris o més.

Treball

El 43,9% de les persones joves de 15 a 29 anys no treballen, el 33,5% en el cas dels/les joves entre 25 i 29 anys. El 36,3% de les persones joves que treballen o han treballat tenien contracte indefinit/fix, 4 punts percentuals menys que el 2002, i el 35,9% tenen contractes temporals, 5 punts més que el 2002.

El 57,3% tenen una feina que els ocupa menys de 40 hores/setmana, 16 punts percentuals més que el 2002. La variació més significativa s'observa entre els joves que declaren treballar menys de 10 hores setmanals, que l'any 2002 només representaven el 6,9% del total de joves, mentre que el 2015 ja són més del 22% del total.

Distribució del jovent segons ocupació

L'11,4% de les persones de 15 a 29 anys ni estudien ni treballen (el 5% dels/de les joves de 15 a 19 anys i el 15% en la franja d'edat de 25 a 29 anys). Entre el 2002 i el 2015 augmenten gairebé 16 punts les persones joves que només estudien (del 29% al 44,8%).

S'observa de nou una diferent distribució territorial de les persones de 15 a 29 anys que ni estudien ni treballen en funció de la renda familiar disponible del barri on viuen. Als barris que se situen a l'estrat 3 de renda (entre el 102,6 i el 240,7% de la renda familiar disponible mitjana de la ciutat), el percentatge de joves que ni treballen ni estudien és de només el 7,8%, quan la mitjana de ciutat és de l'11,4%. A l'extrem oposat, als barris de l'estrat 1, que tenen una renda familiar disponible inferior al 69,7% de la mitjana de la ciutat, el percentatge de joves que ni treballen ni estudien puja al 18,5%.

La persistència i intensitat de l'atur juvenil condiciona l'actitud dels joves envers la feina. La meitat de les persones de 15 a 29 anys acceptaria una feina amb un sou inferior al considerat just (gairebé 20 punts percentuals més que el 2002) i el 50,5% fins i tot acceptaria una feina sense contracte.

D'altra banda, un 79,7% estarien disposades a anar a treballar a l'estranger en un futur i gairebé un 55% ho farien per elecció personal. En la franja de 20 a 24 anys anirien a treballar a l'estranger un 60% dels joves.

Autonomia

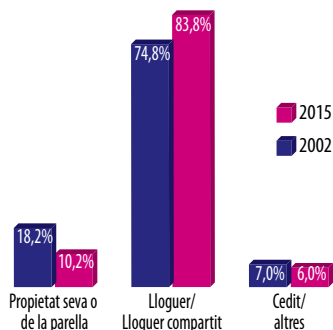
El 45,7% de les persones d'entre 25 i 29 anys no estan emancipades (no han marxat de casa), quan l'any 2002 ho estaven el 41,1%. Fins i tot encara hi ha un 16,1% de persones joves no emancipades a la franja de 30-34 anys.

L'emancipació és més pròpia de les dones: un 24% dels homes de 15-29 anys estan emancipats, percentatge que puja al 33,2% en el cas de les dones. Aquesta diferència s'incrementa en la franja de 25-29 anys, en la qual supera els 13 punts.

Habitatge

Un 83,8% de les persones joves emancipades viuen en habitatges en règim de lloguer (ja sigui compartit o no). Amb relació a 2002, aquest percentatge s'ha incrementat 9 punts, pràcticament el mateix que cau el de persones joves que viuen en un habitatge de propietat.

Règim de tinença de l'habitatge del jovent

Lleure

La crisi també ha afectat les possibilitats de lleure dels joves. Amb relació a 2002, han baixat més de 25 punts els/les joves que surten sovint de nit el cap de setmana i han augmentat més de 10 punts els/les joves que no surten mai o gairebé mai. L'any 2015, només un 29,8% de les persones de 15-29 anys surt sovint de nit els caps de setmana, mentre que quasi el 22% no surt mai o gairebé mai. Aquest percentatge puja al 35,3% quan ens centrem en els

barris de l'estrat 1 de renda familiar disponible, els que se situen per sota del 69,7% de la mitjana de renda de la ciutat.

S'ha accentuat l'ús de les noves tecnologies entre les persones joves. El 94,8% tenen connexió a Internet a la llar, quan l'any 2002 eren gairebé el 60%. Amb relació a 2002, s'ha incrementat l'ús d'Internet per comprar (2,1% a 69,4%), descarregar música o vídeos (29,5% a 87,7%) i jugar en línia (16,1% a 34,7%).

Llistat corresponent als mapes dels barris

CIUTAT VELLA 01 El Raval 02 El Barri Gòtic 03 La Barceloneta 04 Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera

EIXAMPLE 05 El Fort Pienc 06 La Sagrada Família 07 La Dreta de l'Eixample 08 L'Antiga Esquerra de l'Eixample 09 La Nova Esquerra de l'Eixample 10 Sant Antoni

SANTS-MONTJUÏC 11 El Poble Sec 12 La Marina del Prat Vermell 13 La Marina de Port 14 La Font de la Guatlla 15 Hostafrancs 16 La Bordeta 17 Sants - Badal 18 Sants

LES CORTS 19 Les Corts 20 La Maternitat i Sant Ramon 21 Pedralbes

SARRIÀ-SANT GERVASI 22 Vallvidrera, el Tibidabo i les Planes 23 Sarrià 24 Les Tres Torres 25 Sant Gervasi - la Bonanova 26 Sant Gervasi - Galvany 27 El Putxet i el Farró

GRÀCIA 28 Vallcarca i Penitents 29 El Coll 30 La Salut 31 La Vila de Gràcia 32 El Camp d'en Grassot i Gràcia Nova

HORTA-GUINARDÓ 33 El Baix Guinardó 34 Can Baró 35 El Guinardó 36 La Font d'en Fargues 37 El Carmel 38 La Teixonera 39 Sant Genís dels Agudells 40 Montbau 41 La Vall d'Hebron 42 La Clota 43 Horta

NOU BARRIS 44 Vilapicina i la Torre Llobeta 45 Porta 46 El Turó de la Peira 47 Can Peguera 48 La Guineueta 49 Canyelles 50 Les Roquetes 51 Verdum 52 La Prosperitat 53 La Trinitat Nova 54 Torre Baró 55 Ciutat Meridiana 56 Vallbona

SANT ANDREU 57 La Trinitat Vella 58 Baró de Viver 59 El Bon Pastor 60 Sant Andreu 61 La Sagrera 62 El Congrés i els Indians 63 Navas

SANT MARTÍ 64 Camp de l'Arpa del Clot 65 El Clot 66 El Parc i la Llacuna del Poblenou 67 La Vila Olímpica del Poblenou 68 El Poblenou 69 Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou 70 El Besòs i el Maresme 71 Provençals del Poblenou 72 Sant Martí de Provençals 73 La Verneda i la Pa

5. Perspectives

Una economia verda per a una prosperitat compartida

Agustí Colom Cabau, Regidor d'Empresa i Turisme Ajuntament de Barcelona

Al llarg de les darreres dècades, les ciutats de les diverses economies avançades s'han desenvolupat gràcies, en gran part, a la disponibilitat d'energia abundant i barata. Aquest desenvolupament ha generat, òbviament, creació d'ocupació, augment de la riquesa i, en funció de l'activitat del sector públic, millora del benestar social. Això no obstant, ja abans de la greu crisi econòmica es van manifestar els límits ambientals i socials del model de creixement econòmic dominant.

En efecte, les nostres economies no han deixat de millorar la seva capacitat de produir volums de béns i serveis elevats, alhora que s'ha anat deteriorant la capacitat adquisitiva de col·lectius importants de la societat. Si el resultat de la crisi econòmica i les polítiques d'austeritat impulsades ha estat més recessió econòmica i més desigualtat, abans ja va resultar evident que creixement econòmic no és sinònim d'equitat econòmica i social.

La pervivència de les nostres economies i ciutats requereix promoure prosperitat, però aquesta s'ha de distribuir equitativament, en altres paraules, la prosperitat ha de ser compartida, no sols per raons fonamentals de justícia i cohesió social, sinó, com diversos estudis mostren, perquè les economies més equitatives també són les que millor promouen la prosperitat. És la generació d'un cercle virtuos.

Això no obstant, les ciutats i les economies en general ocupen un territori, interactuen entre si i amb l'ecosistema ambiental. Sovint, els marcs teòrics econòmics convencionals obliden que l'activitat econòmica es produeix en un moment temporal determinat i en un espai concret. Greu error, de terribles conseqüències pràctiques.

La realitat imposa les seves restriccions, molts dels recursos materials àmpliament utilitzats no són renovables i, per tant, estan subjectes a un inexorable esgotament. La generació de residus impacta en l'entorn ambiental, pol·lueix, contamina i afecta les condicions de vida de la ciutadania i la qualitat d'altres recursos utilitzats en diversos processos de producció. Avui és innegable l'existència d'un escalfament global del clima fruit de l'activitat

humana que, si no es reverteix, afectarà de forma profundament negativa la supervivència de les nostres societats.

Nombroses ciutats, com Barcelona, han anat prenent consciència dels límits ambientals i socials del creixement econòmic i, per tant, de la necessitat d'actuar de forma decidida per assegurar la sostenibilitat mediambiental i econòmica. Això requereix transformar els actuals models econòmics en formes de producció i consum més innòcues des del punt de vista ambiental, més equitatives a escala planetària i, en definitiva, més sostenibles.

L'abordatge de la transformació ecològica del nostre model productiu i de consum requereix actuacions en una àmplia gamma d'enfocaments. Cal actuar de forma generalitzada en cadascun dels sectors productius, reduir els riscos ambientals, fer un consum eficient dels recursos, disminuir la generació de residus, la contaminació, etc. En definitiva, una part de l'actuació es planteja en termes d'enverdir les activitats econòmiques, fer més verda l'economia. En aquest sentit, reduir l'impacte ambiental significa canviar la concepció dels processos econòmics i passar d'una economia lineal basada a produir, consumir i llençar, a una economia circular on els fonaments siguin la reducció, la reutilització, el reciclatge i la reincorporació dels residus al cicle productiu, allò que s'anomena el sistema de les 4 R, on el consum d'energia hauria de tendir a minimitzar-se, a no generar residus i a utilitzar energies renovables.

En aquest context, impulsar l'economia verda significa impregnar totes les branques de l'activitat en una transformació cap a un canvi en les maneres de produir i consumir. Amb tot, i sent això fonamental, no n'hi ha prou. La sostenibilitat també exigeix desenvolupar determinats processos econòmics amb molt menys impacte en substitució d'altres. Potenciar, en definitiva, les activitats econòmiques que mostren millors dinàmiques sostenibles.

En qualsevol cas, l'economia verda obre noves oportunitats de generació d'activitat econòmica en un marc on la creativitat, la innovació i l'eficiència adquireixen un paper fonamental.

L'estudi fet el 2015 per l'Ajuntament de Barcelona, partint del criteri de la Generalitat de Catalunya d'activitats incloses en els codis CCAE d'economia verda segons la Guia d'Eurostat, presenta una radiografia d'aquestes activitats a la ciutat.

Segons l'estudi, a la ciutat, el 2014, les activitats d'economia verda ocupaven aproximadament 25.000 persones i representaven un 2,6% del total de l'ocupació, amb un percentatge similar als serveis de tecnologies de la informació o a les activitats artístiques i recreatives. El 45% de l'ocupació verda pertany al nucli mediambiental tradicional d'aigua, residus i energia de fonts renovables.

Pel que fa al nombre d'empreses amb activitats d'economia verda existents a Barcelona, s'estima que el 2014 hi havia 808 empreses amb assalariats. Un 1,1% de les empreses de la ciutat.

Segons l'estudi, l'economia verda és un vector d'innovació i avenç cap a l'economia del coneixement a Barcelona, tal com mostra la presència a la ciutat de centres de referència en recerca mediambiental. Segons el Mapa d'actors de recerca i innovació ambiental a Catalunya, l'any 2013 es compten 88 unitats de recerca mediambiental a Barcelona, xifra que representa el 40,5% de les 217 unitats del conjunt del Principat. Un 18,6% treballen en canvi climàtic, un 16,3% en aigua, un 15,1% en biodiversitat i un 10% en energia.

D'altra banda, l'estudi també destaca alguns indicadors de Barcelona relacionats amb l'economia verda com un baix nivell d'emissions de CO₂ en comparació amb altres ciutats, un model de mobilitat sostenible, amb un percentatge del 85% de desplaçaments interns amb mitjans sostenibles, és a dir, a peu, amb bicicleta i/o amb transport públic, i també destaca, en l'àmbit internacional, segons l'Scorecard on Prosperity 2015 del Toronto Board of Trade, un dels temps mitjans més reduïts per anar a la feina en comparació amb altres metròpolis destacades europees, nord-americanes i asiàtiques, per l'aposta de la ciutat pel vehicle elèctric, amb 546 punts de recàrrega a la ciutat, una flota municipal de 371 vehicles elèctrics el 2015 i per tenir més del 20% de despesa corrent municipal destinada a programes de serveis urbans i medi ambient vinculats a l'economia verda, l'import dels quals va ser superior a 400 milions d'euros l'any 2015. Així mateix, entre 2012 i 2015, la inversió municipal en sectors mediambientals ha estat de 61,5 milions d'euros, un 2,9% de la inversió total en aquests quatre anys.

Independentment d'aquesta radiografia d'una part de l'activitat de la ciutat, des de l'Ajuntament de Barcelona estem impulsant un

desenvolupament de l'economia verda que va en la línia d'aquest canvi de model que reforça la preeminència d'un model econòmic sostenible.

Per això volem caminar decididament cap al subministrament d'energia 100% renovable i amb zero emissions de gasos d'efecte hivernacle. Per fer-ho possible ens hem de dotar de mecanismes de gestió adequats, com ara un operador energètic municipal amb l'objectiu de promoure les energies renovables i caminar cap a l'autosuficiència de la ciutat per reduir el consum d'energia fòssil i revisar els diferents plans i programes existents per determinar i prioritzar actuacions en totes les polítiques municipals destinades a reduir l'impacte ambiental mitjançant l'estalvi i l'eficiència energètica, l'increment en l'ús de les energies renovables i l'impuls de la transició energètica.

Pel que fa als equipaments municipals, millorar la situació energètica tendint cap a l'autosuficiència i implantant de forma successiva un model de contracte de gestió integral basat en l'estalvi garantit que faci viable l'eficiència energètica en tota classe d'edificis.

Amb relació a l'abocament de productes residuals que produeixen impactes en el territori i els ecosistemes naturals, volem avançar en el consum responsable i en la prevenció, la reutilització i el reciclatge amb l'objectiu d'assolir el residu zero, i impulsar una política metropolitana de tractament de residus coherent amb aquests principis. Això vol dir crear una economia a l'entorn de la recuperació dels subproductes, amb sistemes de gestió que l'afavoreixin com ara el dipòsit-retorn, un model ecoeficient de gestió d'envasos.

La rehabilitació transversal d'edificis d'habitatges i equipaments és una de les línies de desenvolupament econòmic que estem impulsant amb l'objectiu de millorar l'habitabilitat, l'accessibilitat, la sostenibilitat, la salubritat, la seguretat i el paisatge urbà, incrementar l'eficiència energètica, aconseguir habitatges de lloguer social i actuar en conjunts urbans que requereixen una atenció especial. Aquestes mesures tenen alhora un impacte determinant en l'ocupació de la ciutat. Ens proposem així mateix:

-Impulsar la prevenció de residus i formes innovadores de gestió per avançar cap a la reducció i el reciclatge de tots els residus municipals.

-Promoure la modernització ecològica del comerç establint una línia de subvencions per ambientalitzar els establiments i la gestió dels comerços: estalvi d'energia, eficiència energètica, prevenció de residus, millora de la recollida selectiva, reducció del consum d'aigua, reducció de la contaminació, mobilitat sostenible, etc.

-Mantenir la promoció de la xarxa de mercats municipals com un eix vertebrador del comerç de la ciutat, promovent mercats verds en l'àmbit d'una estratègia metropolitana de promoció dels circuits curts de producció i consum.

-Millorar l'accés dels ciutadans als productes de proximitat en els sectors de l'alimentació millorant la disponibilitat de productes de proximitat i ecològics als mercats municipals i creant zones de distribució específiques per al producte de proximitat i ecològic per afavorir-ne la disponibilitat per als comerciants minoristes.

-Revisar els criteris i paràmetres d'aplicació de reduccions a les taxes i preus públics perquè es tinguin en compte la capacitat econòmica de les persones i els criteris de sostenibilitat ambiental.

En definitiva, aquestes mesures proposen, des de l'economia verda i circular, anar reconstruint el sistema econòmic amb altres paràmetres i valors sobre els quals edificar nous patrons de producció i consum, mostrar direccions de transformació del teixit econòmic de la ciutat cap un model més sostenible i participar en el lideratge, des de les ciutats, de l'enfortiment de la resiliència urbana apostant, en definitiva, per una economia diversificada, territorialment integrada i socialment i ambientalment responsable.

Economia circular, empresa i ciutat

Alba Cabañas Varales, directora de l'Àrea Tècnica de FTN

Des de la publicació de la comunicació de la Comissió Europea sobre el Pla d'acció de la UE per a l'economia circular, el passat desembre de 2015, s'han succeït els debats sobre si l'economia circular és una nova moda, és una manera més moderna de referir-se al que abans es coneixia com economia verda, o és el concepte que revolucionarà definitivament la forma d'entendre les relacions econòmiques i l'ús dels recursos materials de la societat actual.

Probablement, cap de les respostes és totalment convincent, però el cert és que aquest concepte d'economia circular té un atractiu particular, especialment perquè dona una resposta més optimista a aquells que estaven poc convençuts que cal aturar el món per arreglar els problemes ambientals ocasionats pels efectes d'un model de creixement que, tradicionalment, ha estat d'esquena al seu entorn o, en el millor dels casos, ha reaccionat corregint a posteriori els danys ambientals ocasionats.

La circularitat de l'economia proposa tancar el cicle d'un sistema productiu lineal que es va dissenyar en un context de recursos materials i naturals presumptament infinits, en el qual s'extreien les matèries primeres, es transformaven, s'usaven i, al final, quan jo no eren necessàries, és menystenien en un abocador. El volum de residus generats pel nostre model de vida, especialment en les èpoques de màxim creixement econòmic, ha estat extraordinari. I els esforços per gestionar-los cada vegada més costosos.

La idea de fons és que el creixement econòmic amb respecte a l'entorn és possible si es maximitza l'eficiència en l'ús dels recursos, la qual cosa inclou la possibilitat que es tornin a recuperar aquells productes o materials que, modificats o no, poden tenir tants usos o utilitats com siguem capaços d'imaginar, evitant-ne en tot cas l'abandonament.

Aquesta política pretén protegir Europa de l'escassetat de recursos i de la volatilitat dels seus preus davant la demanda d'altres blocs econòmics emergents, alhora que crea noves oportunitats empresarials en l'àmbit de la innovació, tant de materials com de processos. A partir d'aquesta idea, el Pla d'acció d'economia circu-

lar proposat per la Comissió anticipa una concatenació d'efectes positius relacionats amb la creació de nous llocs de treball, d'estalvi energètic i d'evitació de danys ambientals de tota mena.

El discurs és, com a mínim, il·lusionant, tot i que una vegada interioritzat, ens podem preguntar per la concreció d'aquesta idea i les seves conseqüències econòmiques a curt i mitjà termini, especialment en l'àmbit empresarial.

Pel que fa a la concreció del concepte, d'una banda, cal recordar que la Comissió Europea associa aquesta comunicació a la presentació d'un paquet de propostes legislatives que modifiquen diverses directives comunitàries sobre residus. Aquest paquet està orientat bàsicament a la reducció del dipòsit de residus als abocadors i a l'augment de la preparació per a la reutilització i el reciclatge de fluxos clau de residus, com els municipals o els dels envasos.

Cal tenir clar que el concepte d'economia circular va molt més enllà de l'àmbit dels residus i inclou tots els fluxos de materials i recursos que s'incorporen al sistema. Així doncs, també podem parlar d'economia circular en l'àmbit de l'aigua, l'energia o els gasos, per exemple. De la mateixa manera, les accions possibles associades a aquest concepte poden ser identificades en qualsevol etapa de la cadena de valor, tant se val si és el disseny, la producció, el consum, la reparació o la reelaboració, entre d'altres.

L'abast de la proposta és ampli i presenta moltes interconnexions. Per tant, a l'hora d'analitzar-ne les conseqüències des de la perspectiva empresarial és positiu acotar el marc territorial.

A les línies que segueixen a continuació em referiré a l'economia circular en l'àmbit de la ciutat i l'empresa per tal d'aproximar-me a la visió més concreta de les oportunitats i amenaces que l'economia circular suposa per a les activitats econòmiques en els entorns urbans.

En quina mesura l'enfocament circular de l'economia pot alterar l'esquema econòmic actual de les nostres ciutats, i de quina manera les empreses poden ajustar els seus models de negoci per tal de participar en l'anomenada "transició vers una economia circular"?

La primera reflexió que sorgeix és la constatació que la fase de producció del nostre sistema econòmic, amb caràcter general, ha

estat expulsada de les ciutats, excepte el sector de l'edificació, en el qual habitualment la construcció/producció de l'edifici es fa in situ, o la producció energètica, que en un context imminent de generació distribuïda es pot fer també a les ciutats.

Les oportunitats de l'economia circular en l'àmbit de l'edificació són extraordinàries atès que comencen en els àmbits de l'eficiència energètica dels edificis i tenen el màxim exponent en les tècniques constructives amb certificacions Cradle to Cradle, per exemple, que transformen de soca-rel el concepte d'edificació per convertir-lo en un bé que genera impacte ambiental positiu, alhora que garanteix amb escreix la seva funcionalitat.

D'altra banda, cal destacar la fase de disseny dels productes com la primera peça a partir de la qual el naixement d'un producte o servei serà circular o no ho serà, en funció dels materials escollits, de la capacitat de ser reutilitzat i/o desmuntat, o del règim de propietat del bé en el disseny del model de negoci, entre moltes altres variables. En aquest sentit, es podria aprofitar la gran tradició de Barcelona en l'àmbit del disseny en general i de l'ecodisseny en particular per promoure la ciutat com a punt de referència internacional en aquest sentit.

La fase de consum és la que es desenvolupa amb més claredat a l'entorn urbà, així com la fase de generació del residu i, per tant, de la recollida i gestió posterior. En aquest àmbit, el nivell d'informació del ciutadà per esdevenir protagonista actiu en aquest procés de circularització és clau perquè el sistema funcioni, però alhora s'han de garantir els mecanismes per fer possibles les diferents opcions.

La ciutat haurà de donar resposta a una demanda creixent de reutilització, reparació o recuperació de productes, que la normativa pretén impulsar. Els sistemes actuals s'han centrat molt a garantir la gestió del residu una vegada generat i, al mateix temps, han anat desapareixent els serveis que possibilitaven la reparació o recuperació de productes. El baix cost d'oportunitat de la major part de productes de gran consum ha fet inviable un model que n'incentivi la recuperació. D'altra banda, han passat a ser béns de consum de curta durada productes que abans eren de llarga durada, como ara el mobiliari, o els electrodomèstics, o determinades peces de vestir com ara els abrics o la roba de casa.

En l'esquema actual, tot és consum immediat i encara no tenim la resposta per poder incorporar al cicle tots els materials emprats per a la fabricació. Han desaparegut, amb algunes excepcions, els negocis que ho feien possible i, el que és més greu, s'estan perdent professions artesanals necessàries per dur a terme aquest repte. És evident que aquí hi ha una gran oportunitat social.

Probablement, l'esquema urbà del futur que donarà resposta al repte de la reparació i reutilització no tindrà res a veure amb l'antic esquema dels gremis professionals de l'època medieval, dels quals Barcelona encara en conserva barris sencers, però sí que canviaran alguns models de negoci tal com els coneixem actualment. Ja està passant en altres llocs d'Europa. L'empresa que et subministra les bombetes és la mateixa que et facilita la llum. El que compres és el servei d'il·luminació no els materials necessaris per fer-la possible, d'això ja se n'encarregarà una empresa.

L'exemple anterior lliga amb les noves propostes associades al sector serveis, que serà sacsejat per noves formes en els usos dels béns, en els quals la propietat ja no és tan rellevant com la utilitat que ofereix el bé en el moment en què el necessites. El model de compartir bicicletes, cotxes o pisos obre un ventall extraordinari per a noves activitats empresarials.

El reptes per a l'activitat econòmica són tan amplis com grans els riscos associats al fet que l'Administració caigui en la temptació d'aconseguir la circularitat del sistema a cop de taxa i regulació, sense donar temps a les empreses i als ciutadans a cercar totes les opcions possibles des del triple vessant econòmic, social i ambiental per poder així identificar models de guany simultani.

L'economia circular

José Martín Vives Abril, UGT de Catalunya

Va ser enmig de la crisi desfermada el 2008, arran de la fallida de Lehman Brothers i els fets que es van encadenar a continuació, amb la caiguda del PIB i de l'ocupació més important des del final de la Segona Guerra Mundial i la constitució de les comunitats europees, quan la Comissió Europea es va atrevir a formular el document Europa 2020. Una estratègia per a un creixement intel·ligent, sostenible i integrador.

En aquell document inicial del 3 de març de 2010 es marcaven tres prioritats, la segona de les quals deia "Creixement sostenible: promoció d'una economia que faci un ús més eficient dels recursos, que sigui més verda i competitiva", que és l'antecedent de l'economia circular de què ara parlem.

La quarta de les set iniciatives emblemàtiques deia "Una Europa que utilitzi eficaçment els recursos" per ajudar a dissociar creixement econòmic i utilització de recursos, donar suport al canvi vers una economia amb baixes emissions de carboni, incrementar l'ús de fonts d'energia renovables, modernitzar el nostre sector del transport i promoure l'eficiència energètica.

També assenyalava, a la cinquena de les set iniciatives emblemàtiques, "Una política industrial per a l'era de la mundialització" i considerava mesures com ara "Promoure tecnologies i mètodes de producció que redueixin l'ús de recursos naturals i incrementin les inversions en els recursos naturals existents a la UE", o "Revisar la normativa per donar suport a la transició des dels sectors de serveis i manufactures cap a un ús més eficient dels recursos, per exemple, mitjançant un reciclatge més selectiu (...)".

És ben cert que després d'aquest impuls inicial, les dinàmiques europees van transitar, com de costum, emulant durant un llarg període la grega Penèlope que desteixia de nit el que havia teixit de dia, amb la retirada d'un primer projecte el 2014 per part de la nova Comissió Junkers.

Finalment, els preceptius processos de consulta i participació habituals es van cloure amb l'aprovació, per la Comissió Europea, el darrer 2 de desembre de 2015, del "paquet" de l'economia circular, que comprèn una comunicació, "Tancar el cercle", i quatre

propostes de directives que han de ser adoptades pel Parlament en aquesta legislatura (residus, residus d'envasos, abocadors i vehicles i residus elèctrics i electrònics).

Els objectius d'aquest paquet són tres: millorar la competitivitat de les empreses europees en una economia ja totalment mundialitzada, fomentar un creixement econòmic sostenible des del punt de vista mediambiental amb un millor ús dels recursos i generar nous llocs de treball en el sector de l'economia verda.

Les propostes inclouen tot el cicle de vida dels productes i els serveis, emulant els processos de la natura. Per tant, comprenen el disseny dels productes i els serveis, tota la seva vida útil (amb reparacions) i també la fase en què s'han convertit en residu i on cal tenir previst què fer-ne (reutilitzar-los, reciclar-los...).

També cal tenir en compte els residus dels processos per minimitzar-los, evitar els més nocius i cercar la manera de reutilitzar-los en altres activitats (residu-recurs).

Això té una implicació en el conjunt de la societat. Afecta les empreses, tant els empresaris com els treballadors, afecta els consumidors i afecta totes les administracions que estan obligades a articular els seus respectius plans a cada nivell.

Durant la tramitació del projecte, la Confederació Europea de Sindicats, de la qual formem part, va emetre la seva posició i va donar suport a la iniciativa de l'economia circular, alhora que va demanar a les autoritats europees un seguiment especial dels efectes del desplegament en el mercat de treball.

En especial, va alertar sobre els "nous" llocs de treball i les "noves" qualificacions i va reclamar que fossin llocs de treball de qualitat, amb la protecció social adequada, participació dels treballadors i respecte als drets humans i socials.

Tant l'educació, la formació i l'aprenentatge d'habilitats al llarg de tota la vida laboral com el reconeixement com a "qualificacions" són aspectes cabdals en aquest marc de l'economia circular.

La participació dels treballadors i dels seus sindicats és fonamental per garantir que aquesta transició no es faci sobre la base de precaritzar un cop més aquestes activitats que es trobaran en bona mesura molt disperses al territori de la Unió Europea.

Perquè aquest és un altre vessant molt oportú de tractar en el si del Consell Econòmic i Social de Barcelona. Els territoris (Cata-

lunya, Barcelona) tenen molt a dir pel que fa a aquest paquet de l'economia circular adoptat per la Comissió Europea, atès que tant les activitats de producció com les de consum estan totalment distribuïdes i és al territori on es generen i on es tracten els residus.

A Catalunya, necessitem una política que aposti fermament per la recerca, el desenvolupament i la innovació dins de l'economia del coneixement, que cerqui noves tecnologies que millorin l'eficiència dels recursos, tant els materials com els energètics, que dissociï el creixement econòmic de la necessitat de recursos, que molt sovint hem de portar de fora de Catalunya.

Alhora que millorem la competitivitat de les nostres empreses, preservem el capital natural del nostre territori i possibilitem alts nivells d'ocupació de qualitat, de productivitat i de cohesió social.

La política de residus és compartida pels diferents nivells de les nostres administracions i també per la ciutat de Barcelona, que hi té molt a dir. Els darrers anys, Barcelona ha protagonitzat un enorme esforç en l'ús eficient d'un bé tan escàs com l'aigua i ha assolit fites que es pensaven inabastables. Necessitem trobar formes per engrescar la nostra societat en el nou repte de reduir els residus a la mínima expressió. Les noves directives objecte de revisió ens fixen objectius molt concrets i ambiciosos, deures molt durs que amb la complicitat de la ciutadania de segur que podrem assolir.

Però hem de tenir clar que es tracta d'un canvi cultural, des de l'escola, passant per la fàbrica o l'oficina, i també pels espais de lleure i l'espai públic en general. Hem de tenir present en tot moment que el millor residu és el que no existeix, que si existeix, cal separar-lo per tractar-lo selectivament i que hem de pensar sempre quines noves utilitats podem donar a allò que ha esdevingut residu després d'haver-nos fet un bon servei.

La UGT de Catalunya aposta decididament per la transició cap a una economia circular, un procés de millora contínua que ha d'adoptar tota la societat per mantenir i millorar el nivell de vida i benestar dels nostres ciutadans, alhora que preservem el nostre país, el planeta i també la competitivitat de les nostres empreses.

Avançar cap a un model de desenvolupament sostenible creant ocupació

Miquel Carrión Molina, ambientòleg de Greenjobs.cat. Responsable de suport tècnic a les polítiques actives d'ocupació del SOC

Transformar l'economia per reactivar-la i generar ocupació

Els intents per situar el model de desenvolupament sota uns paràmetres de justícia social i respecte ambiental són constants, però la lògica del mercat i la seva visió de curt termini sempre prevalen. És clar que s'ha avançat en diferents àmbits, però la intensificació i globalització dels impactes socioambientals ens segueixen allunyant d'aquest afany transformador.

Aquestes aspiracions per oferir nous patrons de desenvolupament s'han presentat sota conceptes que defineixen les bases dels models alternatius. Termes com desenvolupament sostenible, creixement verd,¹ consum i producció sostenibles,² economia verda³ o, més recentment, economia circular han anat sorgint amb l'objectiu d'impulsar una voluntat renovada de transformació possible.

A partir de l'any 2008, però, la lògica del mercat ens va empènyer a un col·lapse econòmic i social que va socialitzar el descrèdit del model econòmic.

L'impuls a una economia verda que es va donar essencialment entre els anys 2010 i 2012, va incorporar, doncs, elements d'interès afegit davant la crisi: es va erigir com un camí cap a la sostenibilitat basat en polítiques d'estímul econòmic adreçades a reactivar l'economia per obtenir uns guanys ambientals i socials, incloent-hi la generació de llocs de treball.

El concepte d'economia verda es va difondre en una primera publicació anomenada Un nou acord global: repensant la recuperació econòmica (Barbier 2010, UNEP) i es va impulsar com a alternativa a la situació de recessió que havia vingut amb la crisi financera l'any 2008. L'Organització Internacional del Treball, mitjançant el seu programa de Green jobs,⁴ va fer nombrosos estudis

1 <http://www.oecd.org/gtrngrowth>

2 <http://www.unep.org/rio20/About/SustainableConsumptionandProduction>

3 <http://web.unep.org/greeneconomy>

4 <http://www.ilo.org/global/topics/greenn-jobs>

i projectes per visualitzar les oportunitats i els impactes que una transició a una economia verda tindria en el mercat de treball.

Aquest enfocament per fer de l'economia verda un element tractor de l'activitat econòmica i generador d'ocupació va ser compartit per diferents països en forma de plans i programes. En van ser alguns exemples l'American Recovery and Reinvestment Act, el Pla nacional per a l'ocupació verda de França (Le Grenelle de l'environnement), el programa Klima:aktiv d'Àustria o el Pla Marshall 2. vert de Bèlgica, entre d'altres. Alguns d'ells molt focalitzats en el component ocupacional, com els documents de treball de l'Estratègia Europea per a l'Ocupació⁵ o la Iniciativa Europea per a l'Ocupació verda,⁶ entre d'altres.

Al nostre país, des de fa anys s'ha estudiat l'ocupació associada a la sostenibilitat o ocupació verda. Entre les organitzacions que més han treballat aquesta qüestió podem destacar la Fundació Fòrum Ambiental, que durant alguns anys n'ha fet un seguiment periòdic; l'Institut Sindical de Treball, Ambient i Salut (ISTAS), que n'ha fet nombrosos monogràfics; la Fundació Biodiversitat, que té interessants publicacions i experiències sobretot arran de la creació del programa Emplea Verde; diferents iniciatives de l'Observatori de les Ocupacions del Servei Públic d'Ocupació estatal, o el Servei Públic d'Ocupació de Catalunya, en forma de suport a determinats projectes de desenvolupament local o d'innovació, a més d'altres organismes i empreses especialitzats. També caldria destacar la dilatada experiència de l'Economia Solidària en el sector de la gestió i recuperació de residus que estan agrupats en l'entitat AERESS com a exemple històric de les potencialitats del medi ambient en l'ocupació.

Tanmateix, el veritable repte de l'economia verda consisteix a combatre l'actual col·lapse econòmic i del mercat de treball mitjançant una gran transformació del model de desenvolupament que desencadeni una nova activitat econòmica fonamentada en paràmetres de sostenibilitat ambiental. No en va, convertir "la crisi" en "oportunitat" és un raonament recurrent en la literatura de l'economia verda.

---

⁵ COM(2014) 446 final

⁶ Bibliografia: The jobs potential of a Shift towards a low Carbon Economy. OCDE, 2012

Un apunt introductori és que, a diferència dels anys noranta, ara ja no cal lluitar contra el tòpic que les polítiques ambientals destrueixen llocs de treball. Avui la sostenibilitat ja és percebuda com un factor clau de competitivitat i de resiliència empresarial.⁷ Atenent al tema que ens ocupa, diferents anàlisis econòmiques globals posen en relleu que una ambientalització de l'economia tindria impactes positius nets en l'ocupació.⁸

A més, cal recordar que les activitats responsables del 80% de les emissions de CO₂ només apleguen un 10% de l'ocupació.⁹

La reactivació econòmica, necessària per generar ocupació digna

Aquests darrers mesos s'està observant un rebrot de l'activitat econòmica que podria ser degut a l'actual conjuntura monetària o als preus del petroli, entre d'altres i les dades de contractació i d'atur registrat efectivament estan experimentant valors positius.

Però cal tenir present que per recuperar la taxa d'atur de fa 10 anys caldria crear encara 450.000 nous llocs de treball a Catalunya i no hi ha cap predicció que s'hi acosti ni de bon tros. Val a dir també que l'any 2006 l'atur ja era la principal preocupació de la ciutadania, per la qual cosa una societat de plena ocupació encara requeriria la generació de molts més llocs de treball.

També hem de contenir l'optimisme si observem les dades en el context europeu, on som encara cuers tant amb relació a la quantitat d'ocupació com a la qualitat d'aquesta. Espanya, amb un atur del 22%, només es veu superada per Grècia amb un 25%, mentre que la mitjana europea és de menys del 10%.

També liderem la contractació a temps parcial, no desitjada, les taxes d'atur juvenil i el treball temporal. I es continua incrementant la població que està en condicions de pobresa severa (una tendència que a Europa ja s'ha revertit).

A aquest greu escenari hi podem afegir que les perspectives d'ocupació malgrat que no són gaire optimistes estaran motivades per la substitució dels llocs de treball existents i no tant per la generació de nova ocupació.

7 Model de l'OCDE (ENV-Linkages) i model de les Nacions Unides (T21 model).

8 Mitjana de 28 països de l'OCDE el 2011. EU-LFS (GTAP-KLEMS).

9 Comissió Europea, 2015.

En el darrer informe Ocupació i desenvolupament social a Europa 2015¹⁰ es constata amb preocupació que mentre que sembla que els nivells de PIB i de consum s'estan acostant a les dades del context anterior a la crisi, la inversió s'ha reduït un 30%, factor que defineixen com a limitador per a la millora de l'ocupació.

Per tant, segueix sent necessari i urgent un pla de reactivació de l'economia que ofereixi un pronòstic més optimista en la lluita contra l'atur. L'economia verda pot exercir aquest rol, també en el marc de gestió d'una ciutat com Barcelona.

Trets generals de l'economia verda en el mercat de treball

La primera característica de l'economia verda amb relació al seu impacte en el mercat de treball és que es pot planificar i pot ser liderada pel sector públic. Aquest és un important tret diferencial respecte a altres grans fenòmens que han transformat a bastament el mercat de treball els darrers anys. La deslocalització industrial, que va reduir dràsticament els sectors productius de les nostres ciutats i pobles en detriment dels serveis, va ser conseqüència d'una política d'estalvi de costos laborals i ambientals; la introducció de les TIC, que han alterat profundament el món del treball i han modificat i generat noves ocupacions, han estat resultat dels enormes avenços tecnològics; i l'envelliment de la població, que està comportant noves dinàmiques en el mercat de treball així com diferents ocupacions, és causat òbviament pels patrons demogràfics. En canvi, la transició a una economia verda i, per tant, els seus impactes sobre el mercat de treball es poden implantar de forma controlada i planificada.

L'economia verda ofereix un ampli ventall de mesures per incidir en l'activitat econòmica i reconvertir-la com ara, entre d'altres, la capacitat normativa, la inversió pública, les prescripcions tècniques, la fiscalitat, les mesures de foment (i la reorientació de subsidis), l'etiquetatge de productes, la sensibilització i comunicació ciutadanes, la recerca i la innovació, les polítiques actives del mercat de treball o les compres públiques, mesures que poden ser fruit de disseny i planificació per part del sector públic en el marc de les seves competències, incloent-hi els governs locals.

---

¹⁰ CEMEP (2007), BERR and DEFRA. Sharman, Hugh (May 2005). Why Wind Power Works in Denmark.

Una segona característica és que convé concebre-la com una 'transició', no com un canvi sobtat. Això fa que, d'una banda, es puguin anticipar qüestions tan importants com la formació i la capacitació necessàries per exercir una activitat professional ambientalitzada; i, de l'altra, que es disposi de temps per reorientar i reestructurar activitats econòmiques que podrien resultar perjudicades per al nou model.

En aquest punt cal emfatitzar que una transició a l'economia verda passarà per la reconversió progressiva dels sectors i les activitats intensius en la utilització de recursos materials o energia. Aquests sectors solen ser anomenats 'perdedors' o 'sectors marrons', i és bàsic tenir-los en compte des del punt de vista del mercat de treball per anticipar-ne les reestructuracions.

Una tercera característica interessant, i molt relacionada amb l'anterior, és que els costos d'inacció poden resultar més cars. Un pla d'economia verda s'ha d'interpretar com un pla de reconversió preventiva. Durant anys s'ha advertit, per exemple, dels perills de la bombolla immobiliària i creditícia que patia el nostre país, un fenomen insostenible que al seu moment va motivar fins i tot l'atenció i l'alerta del Parlament Europeu.

Efectivament, la crisi va arribar i, quan ho va fer, era evident que no s'havia previst la reorientació professional del sector. Avui, a Catalunya, encara continuen a l'atur més de 68.000 persones demandants actives d'ocupacions relacionades amb la construcció. Igual que hi havia aquesta crisi anunciada, hi ha altres crisis ambientals que poden acabar tenint efectes en l'ocupació: El peak-oil, la crisi alimentària, el canvi climàtic, els riscos associats a l'energia nuclear o els efectes de la contaminació a les grans ciutats podrien fer trontollar de soca-rel sectors econòmics tan rellevants en ocupació com el de l'automòbil, el del transport i distribució per carretera o el comerç.

Una quarta característica és que "els primers que avancin tindran recompensa". No en va un país com Dinamarca lidera el sector de l'energia eòlica com a tercer exportador mundial (amb el 38,5% del mercat global) i ha creat més de 20.000 llocs de treball;¹¹ o Alemanya lidera el sector de les renovables, on l'ocupació va créixer

11 Ecological Industrial Policy. Memorandum for a "New Deal" for the economy, environment and employment, Federal Environment Ministry (2006).

més del 50% entre 2004 i 2006, en què va passar de 160.000 a 235.000 llocs de treball.¹² En aquest sentit val a dir que algunes de les grans economies mundials també han iniciat aquest camí. Es poden citar, per exemple, el cas de Corea del Sud, que va aprovar una estratègia nacional per al creixement verd (2009-2013) i una llei marc per un creixement baix en carboni (2010), amb una inversió del 2% del PIB; o la República de la Xina, que va integrar una secció ambiental en el seu 12è Pla quinquennal (2011-2015) i va preveure inversions de 468 bilions de dòlars americans per ambientalitzar els sectors econòmics clau.

Aquesta característica favorable per als pioners a prendre la iniciativa segurament seria extrapolable també a les ciutats i les economies regionals.

La fiscalitat ambiental: l'eina per a la transició

Abans s'han mencionat alguns instruments de què disposa el sector públic, entre els quals hi ha els governs municipals i metropolitans, per intervenir en l'activació i reorientació econòmica cap a una economia verda, però la reforma fiscal ambiental mereix un tractament especial.

L'ús combinat i multisectorial de mesures fiscals pot constituir una de les crosses principals per dur a terme la transició a un model d'economia sostenible. Entre altres mesures hi pot haver una progressiva eliminació de subsidis per a les activitats poc sostenibles; la internalització de costos ambientals per desincentivar pràctiques contaminants i intenses en consum de recursos naturals; utilitzar primes o desgravacions per fomentar noves solucions ambientals i creadores d'ocupació; aflojar i recaptar serveis ambientals que fins ara no estan reconeguts, o establir sistemes de drets davant l'ús de béns escassos com, per exemple, en el cas dels drets d'emissió de carboni.

Així com actualment bona part de la recaptació pública s'està obtenint sobre la base del treball, molts estudis demostren que una reforma fiscal que traslladi aquestes càrregues al consum de recursos naturals no renovables tindria unes conseqüències molt positives. I tant l'OCDE com altres investigadors (Alex Bowen, 2012) apunten que la forma com es distribueixin les recaptacions

¹² Estudi sobre l'economia verda a Barcelona. Ajuntament de Barcelona, 2015.

d'aquesta fiscalitat ambiental serà crucial per determinar si es crearà o no ocupació. Els retorns de la fiscalitat ambiental es podrien destinar a polítiques actives d'ocupació alineades amb la transició a l'economia verda i amb això s'obtindria l'anomenat "doble dividend": aconseguir una millora ambiental i, alhora, un increment d'ocupació.

En altres paraules, s'hauria de deixar de recaptar d'allò que és bo, com ara l'ocupació o els beneficis de les pimes, per recaptar més d'allò que és dolent, com ara la contaminació o el consum de recursos naturals.

El potencial de creació d'ocupació

El 2010 a Espanya es van comptabilitzar al voltant de 500.000 llocs de treball als sectors ambientals, equivalents al 2,2% de l'ocupació total (EOI, 2010). Aquests sectors havien experimentat un creixement extraordinari en ocupació: de 158.500 llocs de treball el 1998 a 531.000 el 2009, és a dir de l'1,12% de l'ocupació al 2,81% (OIT, 2011).

Si bé hi ha una gran dificultat a quantificar l'ocupació verda i els mètodes poden diferir, l'estudi que va presentar l'Ajuntament de Barcelona el mes de novembre del 2015¹³ va determinar que l'any 2014 l'economia verda a la ciutat de Barcelona ocupava entre 25.000 i 36.000 persones que representaven entre el 2,6% i el 3,7% de l'ocupació de la ciutat.

Molts estudis, i a continuació n'esmentem alguns de referits al context espanyol, han fet pronòstics extraordinaris sobre el potencial de creació d'ocupació verda en diferents àmbits i sectors. Un informe de la Presidència del Govern espanyol de l'any 2009, per exemple, va arribar a preveure la creació d'un milió de nous llocs de treball en sis sectors ambientals. Malgrat això, encara som lluny d'aquests pronòstics tan optimistes i, fins i tot, en determinats sectors com les renovables anem en el sentit contrari. En aquest darrer cas, per exemple, s'ha passat de prop de 140.000 llocs de treball l'any 2008 a uns 70.000 l'any 2014¹⁴ en l'àmbit estatal.

13 Estudio Macroeconómico del Impacto de las Energías Renovables en España 2014. APPA, 2014.

14 Bibliografía d'interès: Una visión-país para el sector de la edificación en España. Hoja de ruta para un nuevo sector de la vivienda. Albert Cuchí, Peter Sweatman. 2011. / La generación de empleo en la rehabilitación y modernización energética de edificios y viviendas. Fundación Biodiversidad, ISTAS et al. 2010.

Per gaudir del potencial d'ocupació que hi ha darrere de l'economia verda és evident que, en primer lloc, cal una aposta política decidida i valenta per reorientar el model. I a continuació caldrà que es posin els mitjans necessaris per planificar i implantar el conjunt de mesures que s'utilitzaran per fer el viratge, així com per fer el seguiment i garantir-ne l'èxit dels impactes en l'economia i el mercat de treball.

Al nostre país hi ha sectors amb un altíssim potencial de creació d'ocupació.

L'eficiència energètica en edificis és probablement l'àmbit amb més oportunitats. Les estimacions de creació neta d'ocupació a Espanya oscil·len, segons la font, entre 130.000 i 300.000 llocs de treball l'any 2020. A escala internacional hi ha força consens que per cada milió d'euros invertits en eficiència energètica en edificis es creen uns 15-16 llocs de treball directes i indirectes.¹⁵

A la ciutat de Barcelona s'haurien de posar les condicions (mitjançant un programa, per exemple) perquè els guanys obtinguts amb l'eficiència energètica d'edificis puguin finançar la inversió necessària per obtenir-la, ja sigui sobre el parc d'habitatges o sobre els edificis de serveis. En aquest sentit ja es pot avançar que l'obtenció del crèdit per finançar aquestes operacions constitueix un aspecte determinant, tot i que no insalvable.

Un projecte interessant és la Green Deal Initiative implementada al Regne Unit, que combina la diagnosi energètica, el càlcul del retorn de la inversió, l'obtenció del crèdit i l'execució de les mesures d'estalvi.

Ja hem vist que les energies renovables es troben en una situació molt desfavorable, sobretot per les limitacions de l'actual context regulador, però òbviament no hem de renunciar que les actuals barreres siguin superades. Si fos així, aconseguir l'objectiu de satisfer el 20% de la demanda energètica primària amb renovables suposaria dedicar-hi 124.265 llocs de treball¹⁶ a tot l'Estat.

L'agricultura ecològica i de proximitat també exerceix impactes molt positius en la creació d'ocupació. La intensitat laboral de l'agricultura ecològica és un 33% superior a l'agricultura convencional i l'agricultura de proximitat comporta unes cadenes de

¹⁵ Bibliografia d'interès: Empleo asociado al impulso de las energías renovables, IDAE, 2011

¹⁶ Bibliografia d'interès: Sector forestal: propuestas de cambio para la creación de 50.000 empleos. CCOO. 2012

producció i distribució locals que òbviament generen molta més ocupació directa, indirecta i induïda que l'agroindústria.

El foment dels productes de proximitat que s'està fent els darrers anys mitjançant iniciatives com els mercats de pagès i l'etiquetatge de productes, així com el foment de la utilització dels espais agraris periurbans, poden ser grans impulsors d'aquesta transformació.

La gestió forestal sostenible és una altra gran nínxol de creació d'ocupació. La constant degradació dels boscos i les previsions que hi ha sobre l'aprofitament energètic de la biomassa forestal fan que aquest sector també tingui un alt potencial d'ocupació verda. Diversos estudis apunten a la creació d'uns 50.000 llocs de treball cap al 2022.

Una fiscalitat que consideri els serveis ambientals associats a la conservació i gestió de les masses forestals, reforçar les obligacions dels propietaris per al manteniment i la gestió sostenible, així com un impuls a les activitats que incentiven l'aprofitament forestal poden contribuir a fer aflorar ocupacions en aquest sector.¹⁷

La prevenció i gestió de residus ja és un sector de gran ocupació que es podria veure reforçat. A Espanya suposa el percentatge més alt amb relació als sectors pròpiament ambientals (un 26%) i a Barcelona hi ha al voltant de 7.000 persones ocupades.

En aquest cas l'efecte tractor creador d'ocupació pot ser afavorit per unes ordenances i uns programes municipals que intensifiquin la recollida de residus segregats en origen, augmentin el reciclatge (que a Barcelona actualment és de prop del 36%) i fomentin la recuperació i la reparació de materials i productes.¹⁸

La mobilitat i el transport són especialment intensius en emissions de gasos d'efecte hivernacle i els seus impactes suposen uns costos elevats. Les previsions de creació d'ocupació anticipen una creació neta d'ocupació motivada pel foment del transport públic, la gestió de la mobilitat i la millora de l'eficiència dels vehicles. Les previsions per a Espanya oscil·len entre 122.000 i 210.000 llocs de treball l'any 2020, segons la font.

Els anys noranta es deia que a Barcelona la bicicleta no es podria consolidar com a mitjà de transport per motius orogràfics,

¹⁷ Bibliografia d'interès: More jobs, less waste, Friends of the Earth, 2010.

¹⁸ Bibliografia d'interès: La generación de empleo en el transporte colectivo en el marco de una movilidad sostenible. ISTAS, 2010.

a diferència d'altres ciutats europees més planes. Amb el Bicing s'ha demostrat que això no és així. En l'àmbit de la mobilitat hi ha, doncs, un gran recorregut de transformació que pot tenir impactes importants en el mercat de treball. D'una banda, des d'una visió metropolitana, l'accés a la ciutat encara es pot orientar molt cap al transport públic i no contaminant (val a dir que la ciutat de Barcelona té una elevada potencialitat en la utilització del vehicle elèctric) i, de l'altra, en la mobilitat interna hi ha força recorregut per avançar en la pacificació del trànsit a l'espai públic. Transformar el model de ciutat en aquest sentit també es pot afavorir mitjançant la fiscalitat ambiental i obligarà òbviament a anticipar els impactes econòmics per garantir que hi hagi un resultat net en l'ocupació.

La gestió del cycle de l'aigua també té un potencial de generació de llocs de treball relacionats amb la regularització de sistemes de depuració que encara manquen alguns dels quals seran de petita dimensió i descentralitzats i amb tècniques de reutilització i sistemes de gestió de la demanda.

En aquest cas, com també en altres en què hi ha oligopolis, com el sector elèctric, revisar els models de concessió per acostar-los a la gestió pública podria constituir així mateix una oportunitat per reconstruir el model i millorar la quantitat i qualitat de l'ocupació.

A aquests àmbits n'hi podem sumar d'altres com el turisme sostenible, l'ecologia industrial i els serveis ambientals a les empreses, l'adaptació al canvi climàtic, l'educació ambiental, el tercer sector ambiental, la gestió de la biodiversitat i dels espais naturals o la pesca sostenible, així com una àmplia aplicació de les TIC al servei de la sostenibilitat i molt especialment vinculades a l'smartcity.¹⁹

Prendre decisions

Una transició decidida i planificada a l'economia verda aportarà un nou concepte de productivitat basat en la reducció de despeses materials i energètiques i no tant en la reducció de costos labo-

¹⁹ Bibliografia d'interès: Pathways to Sustainable Development and Poverty Eradication. UNEP 2010 /Green Jobs:Towards Decent Job in a Sustainable Low Carbon World. ILO. 2008 / Towards a Greener Economy: The Social Dimensions. ILO-EU. 2011/ Promoting green jobs throughout the crisis EEO. 2013. / Informe sobre ocupació verda en una Economia Sostenible. Fundació Biodiversidad. 2010.

rals. Això impulsarà una nova demanda de productes i serveis amb circuits de producció i consum més locals que seran menys vulnerables a la conjuntura dels mercats i que estaran associats a unes activitats més resilientes i més intensives en ocupació de qualitat.

Una transició a un model de desenvolupament sostenible que alteri efectivament les bases del model econòmic i tingui un impacte real en el mercat de treball només es podrà donar si es prenen decisions amb coratge i es planifica en aquest sentit.

Arran de la crisi s'han pres decisions de gran repercussió. Les mesures d'austeritat, per exemple, han motivat una presa de decisions tan qüestionables i dramàtiques com reduir de forma substancial les despeses en educació, en salut o en protecció social.

L'impuls a l'economia verda consistiria a prendre decisions sobre el model econòmic que acabessin condicionant nous hàbits i preferències amb relació a l'ús de l'electricitat i l'aigua, la mobilitat i la utilització del transport, la separació dels residus, la selecció dels productes de consum alimentari o la utilització del sòl, entre d'altres.

És evident que una situació de col·lapse econòmic i de saturació del mercat de treball requereix prendre noves decisions de gran repercussió, però seria desitjable que fossin decisions per adaptar-nos col·lectivament a un model de sostenibilitat ambiental i econòmica, i no per aparentar la superació d'una crisi que ens arrossegui de nou a un creixement amb data de caducitat.

El final del paradigma del creixement. Possibilitats i límits de l'economia verda

Josep Burgaya

Durant l'època industrial, la nostra societat i la nostra economia s'han sustentat en el mite que la tecnologia ens permetia dominar la natura. El desenvolupisme, el creixement econòmic continu, ha estat la filosofia que ha mobilitzat gairebé totes les ideologies polítiques d'ençà de la revolució industrial. La externalitats de les nostres activitats econòmiques, mediambientals i d'altres tipus no s'han començat a comptabilitzar fins fa relativament poc temps. Per al funcionament d'un sistema que descansa sobre la producció cada vegada més massiva, per no caure en la sobreproducció, s'ha estimulat el consum a nivells irracionals i el malbaratament s'ha convertit en la cultura i en l'hàbit dominant. Hem construït una societat que viu sobre una quantitat ingent de residus, incapaç ja de fagocitar-los, pel seu induït consum desmesurat i pel desig per posseir la versió més o menys nova de les coses. No és només un problema d'actitud i de cultura personal, el malbaratament i la generació de residus són la base sobre la qual se sosté el sistema econòmic i social. El desenvolupament tecnològic, assenyalava Slavoj Žižek, ens fa més independents de la natura i, alhora, a un altre nivell, més dependents dels seus capricis.

Per no fiar-ho tot al desig compulsiu de consumir i renovar les nostres possessions, es va crear ja fa moltes dècades el concepte tècnic d'obsolescència programada. Costa de creure que forçar l'avançament de la caducitat dels productes per vendre'n més i generar més residus no sigui ja avui dia una activitat notòriament penalitzada en totes les legislacions, atès que això no només actua contra el consumidor, contra el ciutadà, sinó contra la sostenibilitat mediambiental i el futur de la nostra civilització i del planeta. Per al teòric del decreixement Serge Latouche, el problema rau en la nostra addicció al creixement. En la lògica actual, l'únic antídote per a la desocupació permanent és més creixement i més endeutament. Un cercle aparentment virtuós que esdevé infernal. Per passar de l'economia del malbaratament a una economia circular cal imaginar una prosperitat sense creixement, una societat

d'abundància frugal. Una economia immensament productiva ha requerit que féssim del consum el nostre estil de vida. La publicitat, el crèdit al consum i l'obsolescència programada són els tres pilars de renovació de la necessitat, els "inductors del crim".

El concepte d'economia estacionària ja va ser plantejat al segle XIX, justament per un clàssic de l'economia com John Stuart Mill, que apostava per una escala de l'economia adaptada a un estoc de població i capital constants. Aquesta idea va ser represa per l'economista nord-americà Herman Daly, el qual va plantejar una economia estacionària d'equilibri dinàmic, amb una població i un estoc de capital capaços d'ajustar-se als límits de disponibilitat de recursos i de sostenibilitat del planeta. Es tracta, com escriu Neus Casajoana, que "el camí cap al progrés en una economia estacionària no és arribar a ser més gran, sinó arribar a ser millor". No es tracta d'estancament, sinó d'evolució. Cal passar d'una economia actual on si no es creix es bloqueja, a una economia dissenyada per mantenir-se estable sense creixement, cosa que no vol dir que no hi hagi sectors que puguin créixer en la mesura que incorporin innovació tecnològica. No es tracta d'empobrir-se, sinó de millorar l'eficàcia i l'eficiència al servei del bé comú.

Quan, el 1970, el Club de Roma va publicar el seu informe sobre els límits del creixement, l'Informe Meadows, en què apostava per evolucionar cap al "creixement 0", l'estudi es va entendre com una boutade, com que els ecologistes s'haguessin immiscit en aquest selecte club de la classe dominant o com una qüestió per plantejar molt en el futur, temps en el qual l'optimisme típicament liberal-capitalista induïa a pensar que la tecnologia ja trobaria solucions als problemes que només de veritat podien ser-ho molt de temps després. Les Nacions Unides, en tot cas, es van prendre el tema una mica més seriosament i l'Informe Brundtland de 1987 va assenyalar els problemes principals als quals ens abocava una economia incrementista i despreocupada per l'entorn i va introduir el concepte ara potser excessivament gastat de la sostenibilitat, entesa en termes mediambientals, econòmics i socials, així com la necessària assumpció del concepte d'economia verda, on l'economia i l'ecologia no entressin en contradicció. Es tractava, en definitiva, de considerar totes les externalitats del procés productiu i de l'activitat humana, incorporar-les al sistema de càlcul

de costos i adquirir el compromís ferm de llegar un món habitable a les generacions futures. Certament, després els avenços no han estat ni tant ràpids ni tan precisos com hauria estat desitjable i el temps que ens queda per evitar situacions irreversibles ja és escàs i, de fet, gairebé inexistent. Les conferències internacionals sobre canvi climàtic, del protocol de Kyoto de 1997 a la Conferència de París de 2015, sobre la disminució de gasos d'efecte hivernacle han estat relativament frustrants, amb postures excessivament diletants i amb incompliments notoris. En una estimació aproximada de població de 9.000 milions d'habitants l'any 2050, perquè el conjunt de països assolissin els nivells de desenvolupament i consum dels països de l'OCDE que s'estima pot ser de 63.000 dòlars anuals per càpita, es necessitaria un PIB 15 vegades més gran que l'actual i que multipliqués per 75 el de 1950. De fet, avui la producció ja és 68 vegades la de l'any 1800. Estem parlant d'un món impossible fins i tot per a la imaginació i l'optimisme més audaços. El problema de fons, estructural si es vol, és que l'economia capitalista actual depèn del creixement per mantenir el seu equilibri, però una economia en creixement constant és una cosa que qualsevol ecòleg pot afirmar que no és ni tan sols possible plantejar-se.

Algunes dades més. El nord-americà mitjà consumeix 3.800 calories al dia, la qual cosa significa que si els més de 7.000 milions de persones que poblen el planeta consumissin al mateix ritme caldria un planeta cinc vegades més gran del que disposem. De fet, com fa notar Jeremy Rifkin, els éssers humans rics i pobres avui ja consumim recursos equivalents a un planeta i mig. Dit d'una altra manera, cal un any i mig per regenerar el que consumim en un any; estem consumint el nostre futur. Així mateix, l'augment de la petjada ecològica durant els últims cinquanta anys no té parió ni possibilitat de sostenir-se en el temps. Cada persona, de mitjana, deixa una petjada ecològica equivalent a 2,7 hectàrees, cosa que ens porta a un impacte conjunt de 19.000 milions d'hectàrees en un planeta que només té una biocapacitat de 13.000 milions d'hectàrees. O, el que és el mateix, superar una mitjana d'1,8 hectàrees per persona ens porta directament al desastre ecològic. Això són dades mitjanes, però també aquí la desigualtat adquireix tints brutals. Els 1.000 milions de persones amb nivell de renda

més alt deixen una petjada ecològica equivalent a tres hectàrees per persona, mentre que els 1.300 milions de persones que tenen una renda inferior a 1.000 dòlars només consumeixen una hectàrea de biocapacitat per persona. Les projeccions del creixement actual ens porten a un impacte sobre la biocapacitat del 200% l'any 2050. El creixement dels països emergents pot resultar letal. Com indica Latouche, la Xina consumeix avui el doble de carbó que fa deu anys, amb els efectes atmosfèrics que se'n deriven. Amb la taxa de creixement de la Xina el 2011, el 10%, el producte interior brut mundial es doblaria en set anys i es multiplicaria per 736 en un segle. És possible una despropòsit més gran?

A la fi de segle XXI, la temperatura mitjana global podria arribar a créixer fins a 5 graus si no s'hi posa remei, de manera que el desglaç dels pols i la pujada del nivell del mar més de 50 centímetres ens aboca a catàstrofes immenses i poc predictibles. Lògicament, el canvi climàtic augmentaria la pobresa i disminuiria la producció agrícola així com la disponibilitat i l'accés a l'aigua potable. En quatre dècades, molts dels recursos minerals s'hauran esgotat (coure, estany, plata, zinc, mercuri i altres minerals estratègics). També és insostenible el manteniment del fenomen turístic en els seus nivells actuals. Si el 1950 van sortir del seu país 25 milions de persones practicant el turisme, actualment ja són uns 800 milions anuals. Tal com assenyala Ramon Folch, "les preteses veritats fundacionals de la civilització industrial clàssica s'han revelat equivocades". Es va considerar que la matriu biofísica era aliena als processos econòmics, creient que els seus components essencials (aigua, sòl, clima...) eren "béns lliures irrellevants". La consecució d'un nou equilibri de sostenibilitat global, requereix la instauració d'un nou model de desenvolupament econòmic, social i ambiental. La biosfera ha dit prou.

Els límits del creixement i l'efecte d'haver portat al límit la sobreexplotació i el malbaratament ja es deixen sentir i es poden tornar dramàtics en un futur força proper. El creixement demogràfic accelera l'arribada als límits i pressiona i ho farà encara més sobre els recursos indispensables. Segons les Nacions Unides, el 2100 arribarem a 10.100 milions d'habitants al planeta i l'Àfrica triplicarà àmpliament la seva població per acostar-se als 3.600 milions. La pressió sobre els aliments, sobre l'aigua, sobre l'energia

i tota mena de recursos es pot tornar insostenible, especialment si l'augment de 2 o 3 graus de la temperatura mitjana del planeta, tal com apunten les previsions, converteix en inhabitable àmplies zones a causa de la calor, la impossibilitat de practicar l'agricultura i la falta d'aigua. En aquesta situació, evitar la pressió dels grans moviments migratoris resultarà pràcticament impossible. Aquest escenari, més aviat catastròfic, no és el que plantegen els ambientalistes, els endevins o els partidaris del decreixement econòmic. Justament el va divulgar, ara fa un any, un estudi de prospectiva encarregat per la NASA, el qual arriba a la conclusió que la combinació de canvi climàtic i creixement de la desigualtat resulta un còctel explosiu que augura temps molt difícils i conflictius. Lògicament, encara som a temps d'evitar-ho, almenys en la versió més dura i caòtica, però no disposem de mecanismes de presa de decisions per afrontar-la, ni d'un sistema de governança global que ho faci possible. La transició d'una economia marró amb una gran petjada de carboni i gran impacte ambiental, a una economia verda o blava que sigui sostenible seria possible gràcies al coneixement i tecnologia de què disposem, així com la tecnologia disponible, mantenint un bon nivell de benestar.

Com escriu de manera concloent Serge Latouche, "pensar que aconseguirem establir una compatibilitat entre el sistema industrial productivista i els equilibris naturals basant-nos només en les innovacions tecnològiques o recorrent a senzills correctius en les inversions, sense esforç, sense dolor i, a més a més, enriquint-se, és un mite". Aviat ja no hi haurà elecció i haurem de reduir la nostra petjada de carboni i organitzar el racionament en l'extracció dels recursos no renovables. Tal com afirma el mateix autor, "en aquestes opcions de frugalitat i d'autolimitació no hi ha masoquisme ni esperit de sacrifici, sinó la voluntat de preservar un mínim d'autonomia".

Una dada eloqüent sobre el paper del malbaratament que ens fa notar Martín Caparrós, el 90 per cent de les nostres calories vénen de 15 espècies vegetals; dos terços són produïdes per tres plantes: l'arròs, el blat de moro i el blat. Per a la immensa majoria de la població mundial el concepte de gastronomia, o simplement de preferències alimentària, és pura entelèquia. Menjar bé significa senzillament poder menjar suficient.

Hi ha una relació directa entre la cultura consumista en què ens trobem immersos des de fa dècades, amb l'escalfament global i l'esgotament dels recursos peribles. Per anar cap a una "economia en estat estacionari" com la que plantejava ja fa més de dues dècades l'economista ecològic nord-americà Herman Daly, caldrà canviar el predomini de la cultura del consum compulsiu infinit. Augmentar els nivells d'igualtat és una qüestió clau per poder replantejar el consum, ja que "la competència per l'estatus és un dels grans impulsos cap al consum", com afirmen Wilkinson i Pikett. Que la desigualtat incrementa la pressió competitiva per consumir no és una pura especulació, sinó que és un fet contrastat per dades i estudis molt seriosos. Es produeix una correlació positiva entre inversió en publicitat i nivells de desigualtat. Als Estats Units, en proporció al PIB, es gasta el doble en publicitat que a Noruega o a Dinamarca, igual que hi ha una correlació positiva entre la desigualtat i l'allargament de la jornada laboral. Les diferències econòmiques i d'estatus constitueixen el motor més poderós per al manteniment i l'expansió d'una cultura consumista ja insostenible. No estem parlant d'empitjorar el benestar o de disminuir la satisfacció humana, sinó d'evitar un gap que estimula alhora el malbaratament i la insatisfacció. Hi ha estudis que demostren que la majoria de persones voldrien augmentar els seus ingressos, no per millorar el grau de benestar material, sinó l'estatus, i que estarien disposades a guanyar menys si la majoria guanyés encara menys i això els permetés millorar la seva situació en l'escalafó social. La desigualtat acaba per reforçar el pitjor de nosaltres mateixos.

Potser recuperar el camí del creixement, almenys en el sentit clàssic, no sigui l'esperable, ni tan sols una cosa desitjable. El paradigma d'intentar pal·liar la producció insuficient, que és el que va mobilitzar les energies industrialitzadores als segles XIX i XX, ja va finir. Vivim ancorats en un model antic i superat, com ha fet notar de manera brillant John Ralston Saul, basat en el comerç i en una producció que pal·liava la insuficiència a escala planetària. Produïm molt més del necessari, i especialment molt més del que consumim, ja que una part de la producció s'acaba destruint i va a parar al cementiri de l'oblit i una altra part no satisfà cap necessitat més que el plaer que alguns semblen experimentar amb el

malbaratament. La disbauxa productora i consumidora no és sostenible segons el model vigent fins als nostres dies i de ben segur que encara menys generalitzable com es reclama des dels països emergents. Els límits en els recursos bàsics disponibles són bastant evidents, com ho són la capacitat i flexibilitat del planeta per suportar segons quina mena d'activitats amb efectes nocius. El PIB és un fals indicador de progrés, una ficció de millora. Una capacitat de producció estable o en uns certs nivells de disminució, a part de ser mediambientalment recomanable, no ha de significar l'empitjorament de la nostra qualitat de vida, sinó que, ben gestionada, probablement significaria justament el contrari.

La cohesió i la inclusió social haurien de prevaler sobre els comptes de resultats d'empreses i corporacions. Sembla força evident que el que ja no es pot sostenir ni justificar és el model d'acumulació desaforada de capital sobre el qual estem establerts. Allò que és particular i privat ha de gaudir de tota legitimitat en la mesura que de manera agregada no posi en perill el manteniment de valors col·lectius que hauran de ser bàsics. Aquest és el terreny de la política i aquest és el marc on ha d'operar de manera revitalitzada el nostre moix sistema democràtic. Al cap i a la fi, per una qüestió civilitzadora, però també per evitar el caos conflictiu a què ens condueix l'actual anarquisme capitalista, hauríem d'anar a un nou repartiment, recuperar alguns equilibris imprescindible. Un nou repartiment del temps de treball i de lleure, on el segon aspecte tindria molt més temps disponible. Però això només serà possible, només tindrà connotacions positives, en la mesura que a través de la fiscalitat i de la revaloració dels salaris entrem en un nou escenari de distribució de la renda. Desenvolupar una bona equació entre treball i lleure és fonamental, però sense una redistribució adequada de la renda que inverteixi la tendència actual, el temps de lleure resultarà de no-feina i de frustració.

Creure que els dilemes plantejats es resoldran de manera espontània, sense prendre cap camí ni decisió, és una mica com la vella creença que Déu sempre està del nostre costat. El capitalisme actual ha abandonat el principi de produir per satisfer les necessitats, per adoptar el de crear necessitats noves per poder produir més, vendre més i així proporcionar creixents beneficis als inversors. Com ha escrit Marina Reig, de la llei de l'oferta i la demanda

s'ha passat a la llei de l'oferta i s'han gestat mecanismes perquè les persones mai se sentin satisfetes amb el que consumeixen o adquireixen: el màrqueting, la publicitat o l'obsolescència programada posats al servei d'una vocació extrema de comercialització. No hi haurà canvis substancials sense modificar els hàbits i els comportaments amb relació al consum, sense replantejar prioritats vitals.

Per a la necessària reducció del consum esdevé imprescindible reduir la desigualtat. L'efecte "comparacions envejoses" del qual parlava ja a la fi del segle XIX Thorstein Veblen impedeix racionalitzar el consum de recursos naturals i d'energia i la disminució dels gasos d'efecte hivernacle que provoquen l'escalfament global, en la mesura que no canviem el concepte de satisfacció humana. El "materialisme groller i individualista" del qual parlen Wilkinson i Pikett, el consumisme egoista en el nostre lloc, només es pot superar a través d'una evolució cap a la igualtat. Els grans projectes col·lectius que requereixen un elevat grau de compromís només es poden assumir i canalitzar si la societat té una certa noció d'equitat i de justícia, si es compleixen els requisits de "l'economia moral de la multitud" que va conceptualitzar l'historiador britànic E.P. Thompson amb relació als temps de l'antic règim.

Jeremy Rifkin ha reflexionat sobre el fet que té poc sentit, en un planeta que hem portat més enllà dels seus límits, augmentar la riquesa superant el nivell de comoditat, en la mesura que la riquesa per si mateixa no genera satisfacció, sinó més aviat múltiples possibilitats de malestar i d'insatisfacció per enveja o per gelosia. La sobrevaloració de la riquesa indueix al malestar psicològic, "les persones materialistes són molt més propenses a seguir augmentant la seva riquesa material encara que se sentin infelices perquè no atribueixen aquesta infelicitat a la seva set de riquesa, sinó al fet que no tenen riquesa suficient". Potser, com plantegen els teòrics del decreixement, la condició essencial per a la sostenibilitat futura passa per desmercantilitzar totes les relacions i els àmbits de la vida en què la lògica del mercat ha penetrat de manera exagerada. Ens haurem de deslliurar d'una cultura social marcada per la centralitat de la feina i de la ideologia del consum continuat i perpetu. I també ens haurem d'alliberar del culte a la

propietat, que tantes opcions a l'endeutament excessiu ha generat, i suplir-lo amb allò que Rifkin anomena "el dret a l'accés".

No es pot defensar el creixement econòmic sobre la base del caràcter il·limitat de les necessitats perquè una cosa són les necessitats i una altra molt diferent els desitjos. Els desitjos són artificialment induïts per accentuar la dinàmica creixement-benefici privat, cosa que sembla poc raonable. Caldria passar a una "senzillesa voluntària", en paraules de Carlos Taibo. El decreixement no és la inversa aritmètica del creixement, és un concepte diferent, s'imposa un replantejament radical del paper de les forces productives-destructives. Cal redefinir el concepte de prosperitat perquè l'existència d'un paradís en creixement continu és més atrevit que creure en una utopia irrealitzable. La prosperitat té connotacions socials i psicològiques, a més de les econòmiques evidents. Tot i que som fills d'una tradició que ha identificat prosperitat amb opulència, amb abundància, haurem de passar a una visió més relacionada amb la utilitat real. L'augment de béns materials no augmenta proporcionalment la satisfacció obtinguda, la relació no és lineal. Quantitat i satisfacció no es correlacionen. Com han demostrat alguns estudis, el creixement del PIB augmenta la satisfacció de manera contínua fins a un nivell de renda aproximat dels 15.000 dòlars anuals. A partir d'aquí es produeix el fenomen anomenat de "la paradoxa de la satisfacció vital" perquè l'augment d'ingressos no només no contribueix linealment al progrés de la satisfacció sinó que, en molts casos, el debilita per efectes psicològics relacionats amb la competitivitat i la comparació amb relació a la desigualtat. Als Estats Units, els ingressos mitjans s'han multiplicat per tres des de 1950, però en les enquestes la satisfacció de la població no han anat cap amunt. Té algun sentit això?

Els estudis de Daniel Kahneman, o els de Richard Wilkinson i de Kate Pickett, deixen bastant clar que no és el mateix l'increment de la prosperitat que el del creixement econòmic. Que la prosperitat té moltes dimensions immaterials a més de les materials i que el creixement no garanteix, ni de bon tros, l'augment de la prosperitat. Si el focus el posem en els països en el seu conjunt, es demostra que, a partir de garantir la supervivència i un benestar bàsic, els avantatges de ser una nació cada vegada més rica van esdevenint més reduïts; que a partir d'un cert llindar, els

beneficis són imperceptibles o mínims. Tim Jackson defensa el concepte de “desvinculació”, en el sentit de disminuir la intensitat ecològica en els processos productius, una via, però, que ell mateix troba ja insuficient. Dit d’una altra manera, ja no n’hi haurà prou de fer les coses bé des del punt de vista ecològic i de sostenibilitat. “L’eficiència dels recursos, les energies renovables i les reduccions del flux material tenen un paper fonamental per assegurar la sostenibilitat de l’activitat econòmica”, però sense retallades profundes de les emissions i de l’ús de recursos no s’aconseguirà la sostenibilitat. És imprescindible posar en qüestió el paradigma i les estructures actuals de les economies de mercat. L’economia verda, els estímuls per migrar de l’“economia marró” a l’economia verda o blava a través de programes de new deal verd tenen molt d’interès i sentit, com en té la presumpció d’una concepció circular de l’economia, el desenvolupament d’una macroeconomia ecològica, el foment de les “inversions verdes” o el canvi d’una cultura basada en l’adquisició d’objectes a uns hàbits tendents a l’adquisició de serveis. Però hem anat massa enllà cap a l’abisme perquè tot això pugui ser suficient, i a més ho hem implantat de forma quasi voluntària i progressiva. Caldrà prendre mesures molt més dràstiques que poden tensionar de manera important els sistemes polítics democràtics i, sens dubte, haver de superar les actuals veritats econòmiques establertes sobre la primàcia absoluta del mercat. Que hagin prevalgut absolutament l’esperit de benefici, el materialisme desaforat i l’esperit de lucre no ha d’impedir de veure les grans possibilitats de desenvolupar l’economia social. Sortosament, els individus som dipositaris, a més de la competitivitat i de la cobdícia, de valors solidaris i altruistes. Com ha escrit l’exministre grec Yannis Varoufakis, “els que confonen el concepte de bé amb el de mercaderia no poden entendre que l’oferta de sang es redueixi quan als donants se’ls ofereix remuneració”.

La simbiosi industrial o com aplicar els conceptes d'economia circular en un municipi a través del seu teixit industrial

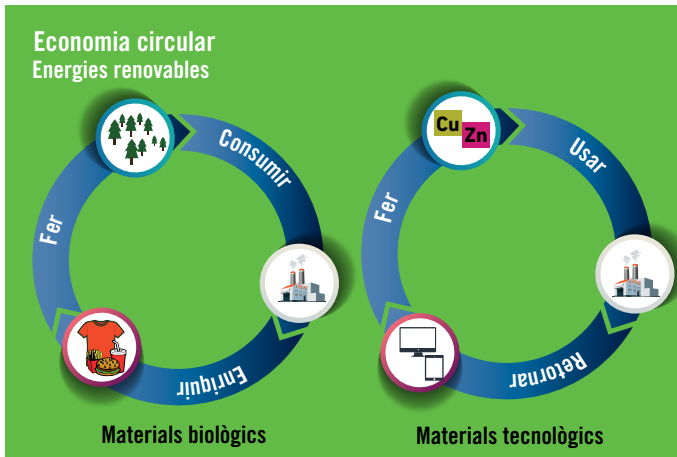
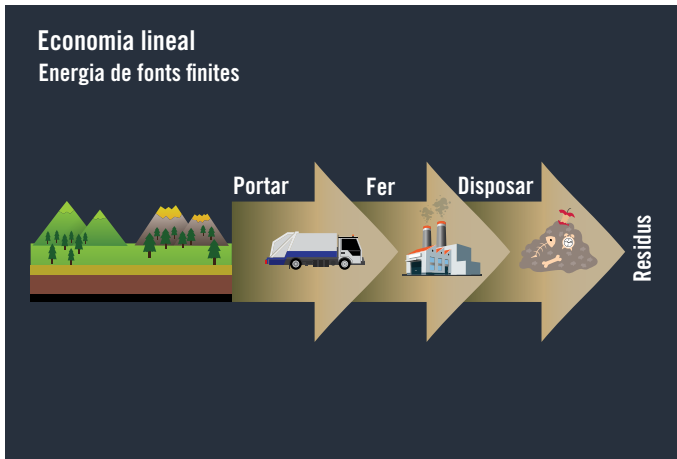
Verónica Kuchinow, fundadora i directora de SÍMBIOSY

L'economia circular no és una moda, és una necessitat de la societat de l'Homo sapiens del segle XXI per sobreviure en el món si el que vol és mantenir el nivell de vida que es porta avui dia. És un fet que gastem molt més del que tenim: llencem una mitjana del 60% dels recursos que necessitem per fabricar els productes i materials que consumim. Un 60%! No cal ser gaire llest per adonar-se que gastant més del que es té s'acaba en bancarrota.

Estem immersos en el que es coneix com un sistema econòmic lineal on extraïem recursos de la natura, fabriquem productes, els consumim i els llencem. No és un sistema dissenyat per pensar en el reciclatge i el manteniment del valor dels productes al llarg del seu cicle de vida; al contrari, és un sistema dissenyat per maximitzar la producció i el consum. El que és greu és que aquest sistema només té sentit en un món amb recursos infinits i que vivim al planeta Terra, amb uns recursos limitats...

Treballem molt per millorar l'eficiència i reduir els consums (minimitzar l'impacte), és veritat, però això no fa res més que allargar l'arribada de la fi inevitable: l'esgotament dels recursos i el final del sistema. Hem de canviar el sistema econòmic de producció i consum, és evident, oi? Ens han ensenyat a viure en l'abundància i ara hem d'aprendre a viure en la sostenibilitat, en la regeneració. La sort és que tenim coneixement i tecnologies suficients no només per minimitzar l'impacte que causen les nostres activitats, sinó que podem generar impactes positius, regeneradors. Fem, doncs, que aquest model econòmic els reconegui i valori perquè es facin viables. Caminem, en definitiva, cap a una economia circular.

Hi ha una oportunitat mundial de repensar i redissenyar la manera com fem les coses, de conservar i millorar el capital natural, perquè hem de pensar que estem gestionant una quantitat finita d'existències i uns fluxos renovables. Una oportunitat que ens dona l'economia circular.

L'economia circular ajuda les empreses a reduir costos en la compra de materials, a arribar a nous mercats, a millorar les relacions amb clients i proveïdors i a cobrir els riscos dels subministraments. I per a les ciutats, l'economia circular pot oferir un marc coherent per crear economies resilientes en entorns saludables, així com oferir una font contínua d'innovació i d'emprenedoria i crear llocs de treball. Certes solucions també poden ajudar a reduir "l'anonimat" de les ciutats mitjançant l'aprofitament de les xarxes locals i la creació de comunitats d'intercanvi.

Els governs de les ciutats han de tenir un paper essencial en la promoció i el lideratge d'aquesta transició. Han de considerar els beneficis des d'una perspectiva global, de sistema, i proveir les condicions per donar suport als agents implicats en el canvi, per exemple adaptant el marc regulador, invertint en infraestructures, oferint incentius fiscals, promovent col·laboracions o informant i formant els ciutadans.

Gràcies a factors d'escala i de proximitat, les ciutats estan ben situades per liderar aquesta transició perquè:

Hi ha una enorme concentració de recursos que avui dia llenquem i desaprofitem; les ciutats ofereixen una escala de subministraments suficientment gran per crear oportunitats viables de recollida i recuperació d'aquests recursos.

Les ciutats ofereixen un entorn de negocis, un gran mercat amb consumidors, proveïdors de proximitat i una fèrtil capacitat d'innovació tecnològica i de coneixement.

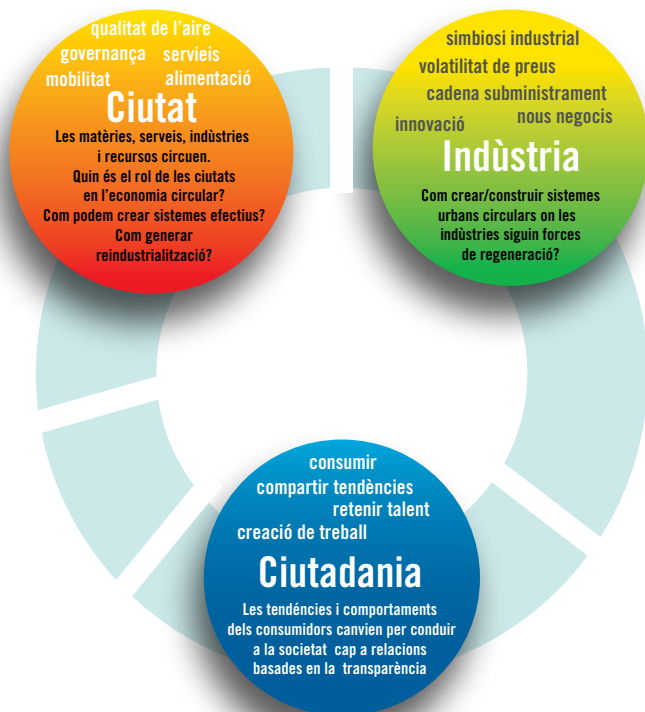
L'ecosistema urbà conté les zones industrials i d'activitat econòmica del seu voltant.

Així doncs, l'economia circular ofereix moltes oportunitats a les ciutats. Però, com fer-ho, per on començar?

No hi ha una recepta màgica ni única i aquí és on rau la complexitat del procés i, així mateix, d'on surten les oportunitats. No estem "venent un televisor de 18, 22 o 32 polzades", estem venent la forma de veure televisió... a través del mòbil, a la carta, per subscripció, per educar, etc. Les possibilitats són moltíssimes i donen pas a la creació i la innovació. Però tot passa per enfocar el problema i els reptes sempre en clau "sistema". I, en una ciutat, el sistema està format per les infraestructures, les persones i les empreses.

Si les ciutats tenen l'oportunitat de jugar com a promotores i líders de la transició cap a una economia circular, les indústries i les empreses hauran de ser el motor tractor de tot el canvi. I això passa per ajudar les empreses a col·laborar entre elles, a compartir recursos i establir noves relacions empresarials entre competidors, proveïdors, consumidors, veïns... per fer viables negocis que promoguin creixement industrial regeneratiu, per a benefici de tot el sistema urbà.

Sistema urbà circular. Circular Economy European Summit. Fira de Barcelona

Els projectes de simbiosi industrial van precisament en aquest camí i es podria dir que són l'eina per aplicar tots aquests conceptes d'economia circular en el teixit industrial.

La simbiosi industrial és una estratègia empresarial que esperona la col·laboració entre empreses tradicionalment separades per fer realitat noves oportunitats de negoci explorant maneres innovadores de posar-les en pràctica:

Donar valor afegit a recursos sobrants.

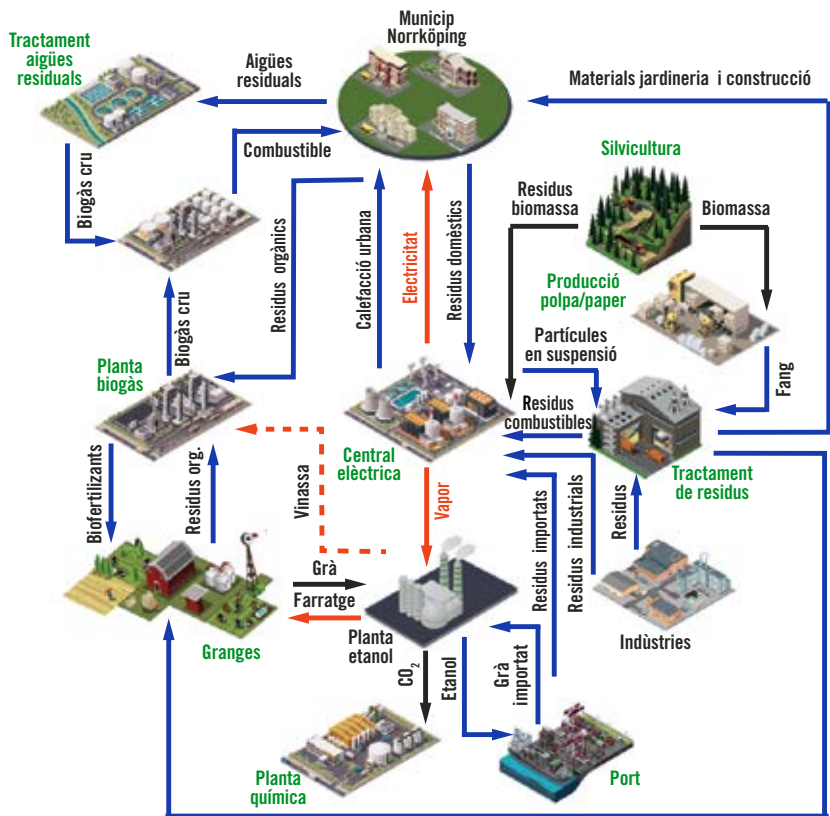
Trobar solucions innovadores a la provisió de recursos.

Es tracta de veure el conjunt d'indústries com si d'un ecosistema natural es tractés. En un ecosistema natural no hi ha residus,

l'energia flueix i ve del sol, i com més divers és l'ecosistema, més ric és i més es desenvolupa. Considerem, doncs, les nostres indústries com a part d'un ecosistema, en aquest cas industrial, on les esperonem i els facilitem el camí de la col·laboració entre elles a diferents nivells, treballant per maximitzar l'ús dels recursos i la transició energètica cap a les energies renovables.

Visió sistèmica de l'entorn industrial i la gestió dels recursos amb enfocament intersectorial.

Ecosistema d'empreses, regió de Norrköping (Suècia). Universitat de Linköping

Sabem que les empreses ja fan un esforç intern per millorar la seva eficiència i amb magnífics resultats. La cooperació en simbiosi s'enfoca a optimitzar l'ús d'aquells recursos que les companyies per si mateixes no utilitzen internament.

Imaginem una empresa que genera un residu d'escumes de poliuretà en quantitats considerables, però potser no suficients perquè valgui la pena posar en marxa un procés de reciclatge intern. Aquest procés reduiria notablement la despesa de gestió i donaria força i sentit a l'estratègia de sostenibilitat que li demanen els seus clients, però amb la quantitat que en genera els números no surten. És molt probable que hi hagi una empresa que tingui el mateix problema o un de similar (la seva competència potser) i amb la qual es podria unir per tractar conjuntament els residus. Però, una vegada identificada l'oportunitat, qui la posa en marxa? Qui fa la feina? El treballador d'una empresa pot fer feina per a l'altra empresa? El que passa quasi sempre és que ningú no fa la feina i la iniciativa queda en un calaix.

Els projectes de simbiosi industrial actuen no només identificant oportunitats al "sistema industrial", al territori, sinó també com a tercera part mediatadora i desenvolupadora d'aquesta feina. És com un grup d'amics que si es veuen és perquè sempre n'hi ha un que truca i reserva el restaurant. M'agrada dir que els que ens dediquem a això som aquest amic que truca...

La realitat és que amb les condicions actuals de mercat (economia lineal) és difícil que aquests projectes surtin de forma espontània si no es té una problemàtica limitant comuna (com va passar a l'emblemàtic projecte de simbiosi industrial de Kalundborg amb l'aigua). La majoria dels nombrosos projectes desenvolupats al món responen a iniciatives ex profeso, algunes de les quals (poques) promogudes per les mateixes empreses i d'altres (la majoria) promogudes per entitats locals.

I és aquí on els ajuntaments poden tenir un paper rellevant. Els municipis poden liderar-los, promocionar-los, proveir finançament, dinamitzar-los, ser base d'experimentació, legislar per al canvi, etc.

Els projectes de simbiosi industrial són econòmicament autosuficients (es mantenen amb part dels beneficis que proporcionen a les empreses), però necessiten un període d'arrencada d'un any i

mig de mitjana atès que comencen a donar resultats a partir dels sis mesos tot i que no és fins al primer any quan es comencen a comptabilitzar beneficis econòmics.

El municipi és l'entorn ideal per arrencar els projectes de simbiosi industrial perquè pot treure profit de moltes conseqüències positives addicionals i crear l'escenari social que dona sentit als projectes d'ecologia industrial. A banda d'indústries (objectiu del projecte), en un municipi hi ha boscos que produeixen biomassa, per exemple, terrenys de conreu o explotacions ramaderes amb una important generació de residus orgànics, centres de tractament de residus que es poden optimitzar o ampliar, piscines i altres instal·lacions municipals consumidores de calor entre altres coses, estudiants que podrien formar-se com a gestors de recursos per a la zona, comerços, ciutadans...

A l'esmentada ciutat de Kalundborg (Dinamarca), el projecte de simbiosi industrial ha servit (a banda dels resultats industrials) per crear titulacions universitàries al voltant del tema i atreure un turisme industrial que organitza congressos, visites tècniques, etc., cosa que desenvolupa el sector hotelier i de restauració.

Els resultats del projecte no només s'han traduït en un estalvi molt important de la despesa municipal en energia, sinó també en atracció d'inversió industrial, creació de llocs de treball i notorietat internacional (amb totes les conseqüències positives que té tot això).

A Catalunya tenim un primer exemple de projecte de simbiosi industrial a la ciutat de Manresa, tot i que ja hi ha altres iniciatives de diferent índole en municipis com Sabadell, Barberà del Vallès o Granollers.

Manresa en Simbiosi és el projecte pilot d'implantació de simbiosi industrial a Catalunya promogut per l'Agència de Residus de Catalunya i l'Ajuntament de Manresa amb la col·laboració del Consorci de Tractament de Residus del Bages i la participació activa de l'Associació d'Empresaris de Bufalvent, el Centre Tecnològic de Manresa i la Diputació de Barcelona.

L'objectiu d'aquest projecte és crear l'entorn adequat per afavorir les sinergies entre empreses/entitats per poder aplicar models econòmics viables de compra o venda de recursos sobrants: inservibles (per exemple, residus), perduts (per exemple, calor), no

utilitzats (per exemple, aigua de pluja) o compartibles (per exemple, magatzems).

El projecte ha de servir per:

Ajudar les empreses a aprendre a aprofitar sinergies.

Enfortir la base industrial de la zona i potenciar la innovació i la creació de noves empreses i llocs de treball.

Obrir camí per a futurs projectes de sostenibilitat i simbiosi industrial.

Formar i conscienciar tècnics i polítics sobre les oportunitats del procés d'adaptació a una economia circular.

Què es necessita? És fonamental disposar d'una forta voluntat política que doni suport al projecte i a les institucions que l'impulsen i hi col·laboren. I, és clar, és essencial l'interès empresarial per explorar-lo.

Com es posa en marxa? Primer de tot analitzant les dades dels recursos de totes les empreses del municipi (què compren?, què necessiten? què els sobra?) per identificar oportunitats globals del conjunt d'empreses del territori:

Identificar grups de residus més nombrosos o problemàtics.

Saber quantes empreses necessiten un determinat recurs o generen un determinat residu.

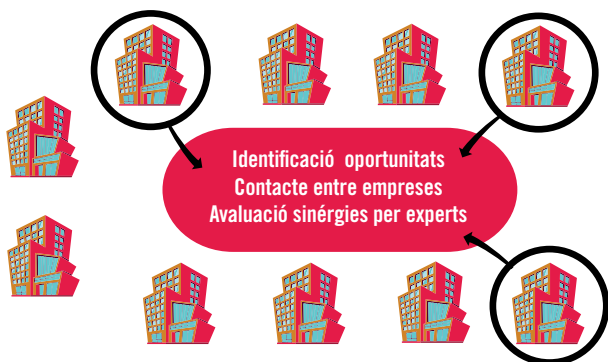
Posicionar geogràficament les empreses en un mapa i visionar els possibles fluxos de materials i residus.

Per, al final, poder identificar possibles grups de sinergies entre empreses que es podrien gestionar de forma conjunta i, per tant, de forma més eficient i efectiva.

Naturalment, tota aquesta feina ha d'anar acompanyada d'un intens treball de camp i sessions de treball conjuntes amb empresaris per anar comunicant i ensenyant noves formes de gestionar recursos.

Més enllà de l'arrencada, els projectes de simbiosi industrial han d'assolir continuïtat i creixement en el temps: fer més grans les sinergies detectades i implantades implicant-hi més empreses i identificant-ne de noves, buscant valor afegit a altres àrees del municipi (educació? benestar social?).

Anàlisi preliminar d'oportunitats de sinèrgies entre ecosistema d'empreses

No ens hem d'oblidar que el camí cap a l'economia circular és una transició i que, com a transició que és, no es fa en un any ni en dos; és un viatge de llarg recorregut els resultats més importants del qual no veurem realment fins d'aquí a uns anys.

L'economia circular és com un tren que ara passa a poc a poc perquè hi puguem anar pujant i acomodant-nos-hi, però que quan ja tingui suficients passatgers agafarà velocitat de creuer i el que no hi hagi pujat quedarà enrere. No deixem que Catalunya perdi el tren.

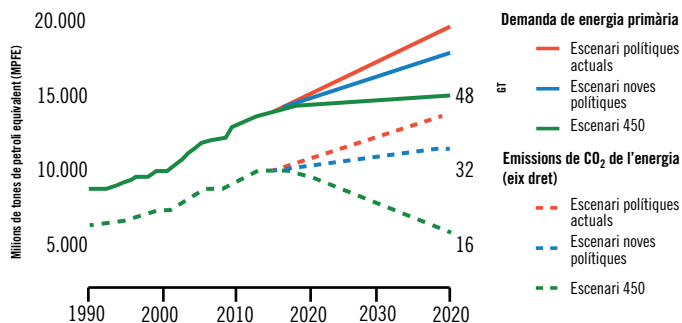
Economia circular, primer pas cap a una autèntica bioeconomia?

Daniel Gómez, president de l'Associació per a l'estudi dels recursos energètics (AEREN)

Una economia en la qual el valor dels productes i els materials es manté durant el màxim temps possible i en què la producció de residus i el consum de recursos disminueixen al màxim. Aquest és l'objectiu de l'anomenada "economia circular". I constitueix sens dubte un objectiu tan lloable com necessari en un món que s'està adonant que la qualitat dels recursos naturals clau està començant a minvar, alhora que es redueix la capacitat dels embornals d'absorbir la pol·lució resultant de l'activitat econòmica.

La mostra més clara de la saturació dels embornals són les actuals concentracions de gasos d'efecte hivernacle a l'atmosfera, amb el diòxid de carboni, producte derivat del consum de combustibles fòssils, al capdavant. Per la banda dels recursos, estem assistint a una progressiva degradació de la qualitat de recursos de tota mena.

Demanda mundial d'energia i emissions fins 2040

El cas dels combustibles fòssils és potser el més preocupant. El petroli, el gas natural i el carbó van representar el 2015 el 87% del consum energètic mundial. I malgrat que els recursos existents són encara abundants, la seva qualitat, entesa com els costos econòmics d'extracció i processament però també els costos mediambientals, està en clara reculada. Dit d'una altra manera,

ara els recursos clau tenen menys rendiment i aprofitar-los encara comporta més contaminació.

Valguin com a exemple il·lustratiu els casos de la fractura hidràulica per accedir a reserves de gas natural i petroli (fracking) o la mineria a cel obert que permet l'exploració de les sorres bituminoses al Canadà. Però aquesta degradació no es dona només en el cas dels recursos energètics, sinó que molts recursos minerals metàl·lics com el coure, el zinc, el níquel o el cobalt també estan patint un important augment dels costos d'extracció perquè cada vegada cal processar una quantitat més gran de materials per obtenir la mateixa quantitat de mineral metàl·lic.

Alhora, i per la banda de la demanda, el començament d'aquest segle s'ha caracteritzat per un fort augment del consum de recursos, si més no fins que la crisi financera iniciada el 2007 va posar fre a l'increment d'aquestes taxes de creixement. La paradoxa és que al mateix temps que els costos d'extracció d'aquests recursos augmenten, la caiguda de la demanda produïda per la crisi financera pot posar fora del mercat una part important de la indústria extractiva, la qual cosa, al seu torn, provocarà que, si la demanda es recupera, es pateixi una pèrdua de capacitat d'extracció que, al seu torn, dispararia els preus novament.

En la direcció correcta

Qualsevol intent de racionalitzar l'ús de recursos, evitar-ne el desaprofitament i disminuir la pol·lució i els residus derivats de l'activitat econòmica és un pas en la direcció correcta. Les pràctiques englobades en allò que es coneix com a economia circular tenen l'origen en l'ecologia industrial, nascuda en la dècada dels setanta, la qual proposava la remodelació dels sistemes industrials sota el prisma dels ecosistemes i reconeixia el reciclatge dels recursos com una font d'eficiència industrial.

En l'economia "lineal", els recursos naturals són extrets, transformats en productes i finalment descartats. Tot i que l'eficiència dels processos es pot millorar mitjançant el reciclatge dels residus i un millor ús dels materials, continua sent un procés lineal. En una economia circular, aquest recorregut des del jaciment fins a l'abocador es tancaria tant com fos possible, de manera que la màxima quantitat de metalls i minerals utilitzats en la fabricació

poguessin ser recuperats i reutilitzats. Altres productes podrien ser dissenyats per ser fabricats amb materials biodegradables i, fins i tot, ser convertits en fertilitzants al final de la seva vida útil.

Les empreses haurien de tenir tota mena d'incentius per adoptar aquestes pràctiques, especialment quan el mercat de recursos naturals resulta afectat per la política i la geopolítica que pot produir volatilitat i inseguretat en la cadena de distribució i, per tant, també en els preus. A més a més, la innovació en àrees clau com ara les tecnologies de la informació i la creació de nous materials permeten monitorar i optimitzar l'ús dels recursos a través de les cadenes de distribució globals.

L'economia circular, alhora que ha de ser una aposta global, s'hauria d'implementar amb una perspectiva eminentment local. Tancar els cicles dels recursos seria inútil si a més a més no fem que aquests cicles esdevinguin més curts en l'espai per evitar allargar les cadenes de distribució innecessàriament.

Oportunitats

El model de l'economia circular rep el suport explícit de grans companyies globals com Cisco, Google, H&M, Nike, Phillips o Renault. Segons un estudi de l'Ellen Macarthur Foundation, SUN i McKinsey & Co, el PIB europeu podria augmentar fins a un 11% l'any 2030 i un 27% l'any 2050 amb relació al 4% i el 15% previstos amb les polítiques econòmiques actuals. El mateix estudi preveu que, mitjançant la combinació d'un ús més reduït de recursos i una disminució de les externalitats, el nou model econòmic circular podria proporcionar uns beneficis anuals de més d'1,8 bilions d'euros fins a 2030.

La situació de partida, malgrat l'errònia impressió que els diferents sectors econòmics ja gaudeixen de tots els beneficis possibles del constant progrés tecnològic, presenta nombroses oportunitats de millora. Així, el cotxe mitjà europeu està aparcad el 92% del temps, el 31% dels aliments es malgasten al llarg de la cadena de valor i l'oficina europea mitjana es troba desocupada entre un 35 i un 50% del temps, fins i tot durant les hores de feina. Quant als materials, les possibles millores són evidents: el 60% dels materials descartats en els processos de fabricació van directament a l'abocador o a la incineradora, mentre que només el 40% restant

són reciclats o reutilitzats per donar-los un nou ús. En termes de valor, Europa perd el 95% del valor material i energètic i només en recupera el 5% mitjançant el reciclatge de materials o utilitzant-los com a font energètica. Fins i tot els processos més reeixits de recuperació, com el cas del paper, l'acer o el tereftalat de polietilè (PET), només aprofiten entre un 30 i un 75% del valor material en el seu primer cicle d'ús.

Segons el model de l'economia circular, la solució a aquests problemes requereix la implementació d'innovacions tecnològiques i nous models de negoci en els diferents sectors. L'impacte del transport es pot reduir gràcies a l'ús compartit de vehicles, els vehicles autònoms, els vehicles elèctrics i l'ús de nous materials en el procés de fabricació. En agricultura, es pot millorar l'eficiència de l'ús de l'aigua i els fertilitzants almenys un 20-30% i, en combinació amb tècniques de llaurada zero, els costos de maquinària i combustible es poden reduir un 75%. Pel que fa al sector de la construcció, l'ús de mòduls prefabricats pot reduir els costos a la meitat, mentre que el disseny de construccions energèticament passives pot reduir el consum energètic un 90%.

Creixement interior

El concepte de growth within (creixement interior) neix de l'aplicació d'aquestes tecnologies i nous models de negoci i consisteix a maximitzar el valor extret dels recursos, de manera que els beneficis creixen sense necessitat que el total de l'activitat econòmica creixi en termes absoluts. Aquest concepte descansa en tres principis: preservar i millorar el capital natural, optimitzar els rendiments dels recursos en ús i fomentar l'efectivitat dels sistemes reduint les externalitats negatives.

Els beneficis d'aquest nou model serien múltiples i junts conformen aquesta xifra d'1,8 bilions d'euros anuals de beneficis esmentada a l'informe citat més amunt. La despesa en recursos europea podria suposar 0,6 bilions d'euros menys (i reduir-se un 32% l'any 2030), mentre que el cost de les externalitats es podria reduir fins a 0,5 bilions d'euros i altres costos directes podrien disminuir 0,7 bilions d'euros. A més a més, s'estima que l'economia europea en conjunt podria obtenir beneficis extra en creació de PIB, ocupació i benestar social. Un altre aspecte que resultaria clarament

beneficiat seria l'impacte mediambiental, amb una disminució de les emissions de CO₂ del 48% el 2030, principalment gràcies a l'ús de vehicles compartits i vehicles elèctrics. Altres factors que ajudarien a reduir l'impacte mediambiental serien una reducció dels aliments malgastats i la implantació d'una cadena alimentària regenerativa, a més a més d'una nova planificació urbana que inclogués edificacions passives. I tot això acompanyat d'un increment de les energies renovables en el mix energètic.

L'economia circular és necessària, però serà suficient?

Considerant tot el que s'ha exposat anteriorment queda clar que, en un entorn de volatilitat dels preus, disponibilitat de les primeres matèries i creixent deterioració ambiental, la implantació de les tecnologies, els nous models de negoci i els hàbits de consum que proposa l'economia circular és absolutament necessària. Però alhora ens hem de preguntar si amb l'adopció d'aquestes noves pràctiques n'hi haurà prou per reduir la càrrega ambiental de l'activitat econòmica en termes absoluts.

És important recalcar que el desacoblament relatiu, és a dir, consumir menys recursos i contaminar menys per cada unitat de PIB, ens permet guanyar temps però no ens impedirà topar amb tota mena de límits biofísics a l'expansió de l'activitat humana al planeta, raó per la qual és imperatiu que també ens dirigim cap a un desacoblament en termes absoluts que ens permeti reduir i estabilitzar el nostre impacte en la biosfera. No és una qüestió ètica o ideològica, sinó d'ordre pragmàtic: l'impacte de les activitats humanes en la biosfera tendeix a degradar el capital natural i els embornals disponibles, de manera que si descuidem aquest impacte ens resultarà impossible mantenir el creixement econòmic, ni que sigui per poder reduir les desigualtats materials entre els habitants del planeta.

Des de les crisis del petroli dels anys setanta i vuitanta, el món ja s'ha embarcat en un programa més o menys forçat d'eficiència energètica del qual s'han derivat eficiències en l'ús de materials i, finalment, una millor eficiència del procés econòmic. Si durant les primeres dècades de la industrialització la relació entre el PIB i la demanda de recursos ha estat més o menys lineal per a tots els països, a partir de la dècada dels noranta del segle passat aques-

ta relació ha iniciat un desacoblament relatiu, especialment a les economies occidentals més avançades, que ha permès assolir un creixement del PIB mitjançant un ús més reduït de recursos i també, per tant, una producció més baixa d'emissions de gasos d'efecte hivernacle. Però, en termes absoluts, l'ús de materials i les emissions no han deixat de créixer, de manera que amb això no n'hi ha prou per fer front als reptes de caràcter demogràfic i de justícia social que es presenten en aquest segle XXI. I és que s'espera que l'any 2050 l'economia mundial es multipliqui per quatre i la població creixi des dels 7.400 milions actuals a gairebé 10.000 milions d'habitants. Una població més gran amb una expectativa de nivell material de vida més proper al dels països desenvolupats requerirà més aliments, més aigua potable, més productes industrials i més energia.

Com reduir l'impacte mediambiental?

Per fer-nos una idea de les variables que influeixen en l'impacte de la humanitat en la biosfera podem utilitzar l'equació IPAT, introduïda als anys setanta pels pioners de la ciència mediambiental Paul Ehrlich, John Holdren i Barry Commoner. La fórmula IPAT permet calcular l'impacte mediambiental (I) com el producte de la població (P), l'afluència (A) i la tecnologia (T): $I = P \times A \times T$

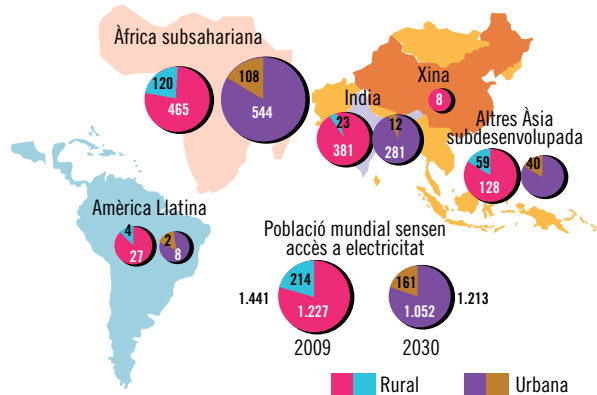
Actualment, només es consideren intervencions en una de les variables, la tecnològica (T). L'economia circular és sens dubte una expressió de la voluntat de canvi en la variable tecnològica mitjançant un millor ús dels recursos, una reducció de les externalitats i una descarbonització de les tecnologies de transformació energètica.

Pel que fa a la població, el panorama és més complex. Deixant de banda les polítiques de planificació familiar coercitives com les que històricament ha implementat la Xina, el que s'ha observat és que a mesura que els nivells d'educació i ocupació de la dona augmenten en paral·lel al desenvolupament general del país, la natalitat tendeix a acostar-se a la taxa de substitució (equilibrant morts amb naixements). Aquest fenomen, conegut com a "transició demogràfica", depèn per tant d'un canvi en una altra variable, l'afluència o riquesa (A). És en aquesta mateixa variable, la de l'afluència, on observem una tendència "invisible", pel fet de ser

acceptada sense discussió, a créixer, la majoria de vegades sense que importin les conseqüències d'aquest creixement. És important fer una excepció en aquest aspecte. És molt possible que, als països desenvolupats, haguem arribat a un punt en el qual un augment més gran de la riquesa material ens estigui proporcionant més perjudicis en forma d'externalitats mediambientals que els beneficis que esperem de manera acrítica del creixement econòmic. No obstant això, el nivell de desenvolupament material de la major part de la població del planeta encara és lluny dels nivells dignes que se suposen a una civilització industrial avançada, especialment pel que fa a accés a aigua corrent, electricitat, nivells de pol·lució (no només industrial, sinó també pel que fa a aspectes tan bàsics com el clavegueram) i accés a serveis de salut i educació de qualitat.

Pobresa energètica mundial fins 2030 (Escenari noves polítiques)

Una percepció realista de les possibilitats de millora dels indicadors d'impacte mediambiental planetaris requeriria polítiques que no només afectessin les tecnologies (I), sinó també al nivell d'afluència (A) que, al seu torn, ajudaria a estabilitzar l'impacte de la població (P). La idea general seria desenvolupar al màxim tecnologies que ens permetin un desacoblament en termes absoluts de l'ús de recursos i de les externalitats amb relació al creixement econòmic, alhora que redefinim el que significa la riquesa.

És imprescindible abandonar, si més no als països desenvolupats, la persecució de l'acumulació de riqueses materials canviant-la per una visió més holística que inclogui el benestar material però també personal, el "bon viure" dins dels límits del planeta. La contracció de la riquesa material als països desenvolupats i un creixement de la riquesa material que fes convergir els països més pobres en un punt de riquesa material, però clarament inferior a l'actual dels països rics, podria ser una estratègia vàlida.

Perquè això succeís, però, s'hauria de donar un canvi fonamental en la concepció de la ciència macroeconòmica, atès que la tendència dominant ignora completament el caràcter biofísic últim del procés econòmic i assumeix sense altres consideracions que mentre el factor capital i el factor treball creixin, els recursos naturals sempre seran substituïbles per uns altres a mesura que es vagin exhaurint, i per tant, en la pràctica continuaran sent considerats inexhauribles.

La quantificació monetària pot ser útil per perfilar aquests canvis, però és clarament insuficient sense dades del tràfec físic de materials, cosa que ajudaria a definir amb més exactitud els inventaris del capital natural, tant de les fonts com dels embornals. Des del punt de vista termodinàmic, tots els recursos s'extreuen d'algun lloc i també acaben en algun lloc i es necessita una quantificació d'aquests fluxos per conèixer les dinàmiques causades per l'ús dels recursos (exhauriment) i la pol·lució (degradació).

Una millora en la comprensió del model econòmic entès com a model biofísic de transformació es traduiria en una millor implementació de mesures d'ampli espectre. Des de la introducció de principis per al disseny de productes als incentius econòmics, passant per objectius d'eficiència per a recursos específics l'exhauriment o nivell d'impacte mediambiental dels quals així ho requereixi. La fiscalitat hauria de ser una altra eina que es beneficiés d'aquest nou model, començant per un canvi radical de la fiscalitat actual: disminuir la pressió sobre el factor treball i augmentar-la sobre l'ús dels recursos no renovables.

El paradigma socioeconòmic actual, hereu de la revolució industrial i del capitalisme inicial, està esgotat en termes històrics. Tal com s'ha demostrat a les successives cimeres per aturar el problema de l'escalfament global, hi ha fortes resistències al canvi i totes

les solucions es basen en el progrés tecnològic. I així s'obvia que la tecnologia no és un acte miraculós, sinó l'aplicació del coneixement i que està subjecta a les lleis físiques com la resta de les activitats humanes. L'economia circular, pel fet de reconèixer la necessitat de tancar i acostar els cicles materials, és un important primer pas vers una reformulació de les teories macroeconòmiques. La física i l'economia han d'estar integrades de manera que reflecteixin la realitat del procés econòmic: que els mercats són sistemes oberts que existeixen en relacions interactives i incrustades en el medi ambient global, i que el medi ambient natural no està separat del procés econòmic.

6. Valoracions i propostes

Context econòmic

Context econòmic internacional

El 2015, el creixement mundial es va situar per sota de les xifres previstes tan per als països desenvolupats com per als anomenats emergents. Ni l'abaratiment de les primeres matèries, ni les diferents polítiques monetàries i fiscals no van aconseguir els objectius establerts a les previsions dels organismes internacionals.

Les dades preliminars indiquen que el creixement mundial registrat durant el segon semestre de 2015 va ser més feble del que es preveia anteriorment, amb una important desacceleració durant l'últim trimestre de l'any. Aquesta inesperada debilitat de la fi de 2015 va ser conseqüència, en gran mesura, d'una moderació de l'activitat de les economies avançades, especialment dels Estats Units, però també del Japó i altres economies capdavanteres de l'Àsia. El panorama és divers en els mercats emergents, amb taxes de creixement elevades a la Xina i la majoria de les economies emergents de l'Àsia, però amb problemes al Brasil, Rússia i altres països exportadors de primeres matèries.

Al conjunt de la Unió Europea, l'avenç de la demanda interna es manté força estable alhora que l'externa s'estanca com a resultat d'una disminució de la demanda de les economies emergents. L'abaratiment del petroli i altres primeres matèries, la depreciació de l'euro i l'aplicació, per part del BCE, d'una política monetària expansiva han tingut una eficàcia limitada per dinamitzar el creixement econòmic a la zona. S'observa un estancament preocupant de la trajectòria moderadament expansiva tant a la UE com a l'àmbit més restringit de la Zona Euro, imputable bàsicament a la pèrdua d'impuls de les economies francesa i italiana, que han estat incapaces d'assolir taxes de creixement similars a la mitjana. Les altres grans potències europees, Alemanya i el Regne Unit, han registrat un impuls trimestral insuficient per consolidar la intensitat del creixement anual. El refredament de la conjuntura en aquestes dues economies és significatiu i, en el cas del Regne Unit, pot empitjorar fruit de la incertesa generada per la decisió de sortir de la UE. El contrast l'aporta l'economia espanyola, que és l'única de les que tenen un pes relatiu rellevant al continent europeu que tanca l'any creixent amb força.

Espanya

Durant l'any 2015, Espanya va experimentar una recuperació econòmica superior a la dels països del seu entorn. L'economia espanyola confirma la recuperació amb una millora dels indicadors que li ha permès encadenar deu trimestres consecutius d'increment del PIB i assolir increments intertrimestrals propers a l'1% els quatre trimestres de l'any. En el conjunt de 2015, el PIB experimenta un creixement del 3,2% –el millor registre des de 2007–, en un context caracteritzat per la millora del comportament de la demanda interna, la situació financera i els indicadors de confiança. És un ritme de creixement similar al del conjunt de l'economia mundial i que dobla el de la Zona Euro.

Les millores en la demanda interna, amb una evident revitalització del consum i de la inversió, en la situació financera i en els indicadors de confiança, com també un cert repunt de la inversió pública, que no s'ha consolidat l'any 2016 segons les primeres dades existents, van afavorir la creació d'ocupació.

Han contribuït notablement a aquesta millora de l'activitat al llarg de 2015 factors externs com ara la depreciació de l'euro, la intensa caiguda del preu del petroli i les mesures extraordinàries d'expansió monetària del BCE, factors que han permès la millora gradual dels indicadors.

La demanda interna s'erigeix, com ja va succeir l'any anterior, en el principal motor de la recuperació. Impulsen aquesta evolució favorable el consum final de les llars, afavorit per la contenció dels preus i la millora del mercat laboral, i la inversió en béns d'equipament, que assoleix un creixement interanual de dos dígits afavorit per la millora de les condicions de finançament i de les expectatives. La despesa pública evoluciona així mateix a l'alça després d'anys d'intens ajust, amb una trajectòria positiva de creixement durant els quatre trimestres de l'any

Pel que fa a la demanda externa, el 2015 cal destacar el repunt de les importacions a causa de l'augment de la despesa de les llars i la inversió en béns d'equipament. El creixement interanual de les exportacions, en canvi, ha estat inferior. Tot i l'evolució descrita, el saldo de la balança de pagaments per compte corrent assoleix un saldo positiu per tercer any consecutiu, d'una magnitud (1,5% del PIB) força superior a la de 2014. Aquesta millora és deguda, d'una

banda, al descens del dèficit de la balança energètica per la caiguda del preu del petroli i, de l'altra, al saldo negatiu més baix de la balança de rendes i transferències a causa del descens dels pagaments a l'exterior per interessos i al comportament del turisme.

Des del punt de vista de l'oferta, i a diferència de l'any anterior, el 2015 tots els grans sectors de l'economia espanyola experimenten una evolució positiva, amb un paper destacat del sector de la construcció, que partint de nivells molt baixos presenta el primer augment interanual en set anys, seguit de la indústria i els serveis.

La inflació registra una moderació històrica a Espanya des de la fi de 2013 que s'ha anat accentuant a mesura que avançava 2015. Entre els factors determinants d'aquest descens destaquen els baixos preus del petroli i la moderació dels costos laborals.

En el mercat laboral, la millora del comportament de la demanda interna permet iniciar la fase de creació neta de llocs de treball, amb el segon increment interanual més gran des de 2007 en el total d'afiliats, així com l'increment d'ocupació segons l'EPA a la majoria de les comunitats autònomes. Un fet molt rellevant que no ha de fer oblidar, però, que l'ocupació creada es caracteritza per salaris en nivells més baixos i una proporció de contractes indefinits sobre el total inferior a la dels anys anteriors a la crisi. Pel que fa a la població activa, torna a disminuir el 2015, amb una intensitat superior a la que va experimentar el 2014, en un context en què les expectatives del mercat laboral espanyol empenyen part de la població a buscar feina en altres països o, en el cas de la població estrangera, a retornar al seu país d'origen.

Però no podem afirmar categòricament que ens trobem davant d'un creixement de bases sòlides, ja que gran part d'aquesta millora es deu a factors externs que en qualsevol moment podrien capgirar-se com ara els preus de les primeres matèries, especialment el petroli, o les polítiques del BCE, mentre que encara són evidents problemes interns com les febleses de l'ocupació, el dèficit públic i la baixa inversió pública.

Hem de ser realistes i defugir tant l'optimisme com el catastrofisme. És cert que els darrers exercicis s'ha creat ocupació i ha millorat el creixement econòmic, però no podem ignorar que paral·lelament els percentatges de persones en situació de pobresa severa encara continuen en taxes molt elevades.

Catalunya

Quant a Catalunya, l'economia catalana confirma la recuperació al llarg de 2015, encadena nou trimestres consecutius de variació interanual positiva del producte interior brut i tanca l'any 2015 amb el millor resultat en nou anys. En conjunt, des de l'òptica de l'oferta, l'evolució de l'economia catalana durant l'any 2015 posa de manifest la consolidació de la recuperació iniciada el 2014, amb un comportament especialment favorable dels serveis, un remarcable canvi de tendència en la construcció –que creix per primera vegada després de set anys de descens continuat i d'un intens procés d'ajust– i un increment més moderat de la indústria.

Les previsions macroeconòmiques per a 2016 són de continuïtat en el creixement de l'economia, que seguirà impulsat per l'increment del consum privat i de la inversió, així com la consolidació de les exportacions.

És evident que les perspectives són positives i fruit de les característiques del conjunt de l'economia, on la indústria i les exportacions tenen un pes més rellevant que a la resta de l'Estat. Els darrers anys, el sector exterior s'ha erigit en un dels motors d'activitat de l'economia catalana. El 2015, prop del 60% de les exportacions industrials de les empreses catalanes corresponen a béns de contingut tecnològic alt o mitjà-alt. D'altra banda, la inversió estrangera productiva a Catalunya presenta un increment interanual de quasi el 60%, valor superior a la mitjana dels últims 15 anys. Aquest augment supera amb escreix el registrat a l'àmbit estatal i també és superior al que experimenta en el conjunt del món desenvolupat. Aquesta és una fortalesa que cal consolidar.

D'altra banda, però, hi planen incerteses, com la desacceleració de l'economia mundial, el risc de nous períodes de deflació o la volatilitat de la borsa i els mercats financers, tal com ho confirma la rebaixa de les previsions macroeconòmiques per part de l'FMI i altres institucions de referència. També cal fer esment a certes febleses del mercat laboral, a les elevades taxes de pobresa i a la disminució de la població activa. Són riscos que cal preveure i revertir per tal d'aconseguir una societat cohesionada com a actiu per atreure noves activitats econòmiques i on les persones puguin desenvolupar una vida digna i de qualitat.

Barcelona i AMB

La millora de les economies espanyola i catalana també es manifesta a Barcelona, i la seva àrea metropolitana de forma encara més intensa. I això ho hem de deixar palès perquè les unitats econòmiques rellevants a l'economia global ja no són els estats, sinó les ciutats i les seves àrees metropolitanes. I és que malgrat que els estats i els organismes supranacionals són els responsables en exclusiva de les polítiques macroeconòmiques, les fonts de riquesa i d'especialització productiva i/o comercial són cada vegada més les ciutats i les àrees metropolitanes.

L'economia de la ciutat de Barcelona ha participat en el procés de recuperació de l'activitat econòmica i del mercat de treball durant el 2015 i el PIB de la ciutat ha experimentat un creixement real superior al 3%, impulsat per la reactivació de la demanda interna (especialment del consum de les famílies), l'augment de la inversió empresarial i el bon comportament de les exportacions.

Cal destacar que, l'any 2015, la creació d'ocupació neta a la ciutat guanya embranzida i l'atur disminueix sensiblement. Malgrat aquesta evolució favorable, la llarga crisi econòmica ha deixat petjades negatives al mercat laboral que cal corregir.

D'altra banda, a Barcelona, la creació de noves empreses encadena cinc anys de saldos positius. Això no és producte de factors o polítiques externes sinó que cal emmarcar-ho en les condicions i oportunitats que la ciutat ofereix: una població activa amb un alt nivell de formació, entorns on l'R+D+i es posen a l'abast de les empreses, universitats implicades en el desenvolupament econòmic i social del seu entorn, qualitat de vida, equipaments sanitaris públics i privats de primer nivell, polígons industrials i logístics, escoles de negocis situades entre les millors del món...

Barcelona es manté, per tant, ben posicionada en el context internacional i europeu com a ciutat amb una marca global i una bona reputació que la fan atractiva per als negocis, l'emprenedoria, la inversió estrangera i la captació de talent. Així, cal remarcar que el 2015 la ciutat avança notablement a l'Innovation Cities Index, en el qual assoleix la tretzena posició europea i la vint-i-setena al món.

I tot això ha estat el producte d'anys de treball continuat de tothom, i també de les administracions locals, que hi han dedicat esforços i recursos amb l'objectiu de millorar i fer créixer el teixit productiu. Barcelona, al llarg dels darrers anys, ha experimentat una notable transformació en què les activitats dedicades a l'ús intensiu de coneixement s'han consolidat mentre que han minvat els aspectes més negatius de la crisi. Hi ha dues iniciatives amb les quals podem exemplificar aquesta dinàmica: el 22@ i les activitats d'R+D+i que han situat Barcelona com a referent internacional en aquets sectors.

Fet el primer pas cap a un model econòmic que transcendeix el model industrial del segle XX, cal impulsar les potencialitats de Barcelona i la seva àrea metropolitana per convertir-les en realitats i font de generació de riquesa i feina a fi de consolidar el desenvolupament d'un nou model productiu a partir de vectors de canvi com l'economia del coneixement –que ja suposa més de la meitat dels llocs de treball de la ciutat– i aprofitar noves potencialitats com ara l'economia verda i circular –que afegeix al pes ocupacional un gran potencial com a motor d'innovació i d'evolució de totes les activitats–, fórmules eficients en l'ús dels recursos i l'economia social i solidària –que actualment ja representa el 2,8% de les empreses de la ciutat.

En aquest context cal fer esment del paper desenvolupat per les universitats i les seves aportacions, en alguns casos amb la creació i l'impuls d'empreses globals, tal com reflectíem a l'informe Estat actual i impacte de l'R+D+i i la innovació de l'àrea metropolitana de Barcelona.

Per garantir la viabilitat d'aquest model, cal fomentar la competitivitat de l'economia i garantir condicions favorables per al finançament, instrumentar polítiques contra la desocupació juvenil, de la dona, dels majors de 45 anys i de les persones aturades de llarga durada, i combatre els nivells de desigualtat social existents.

Les economies en què l'ús intensiu de coneixement i innovació conforma la base de l'activitat són les que han resistit millor la crisi econòmica. Però hem de deixar palès que la recuperació econòmica de Barcelona no està subjecta només a les seves capacitats i potencialitats, sinó que està condicionada per les polítiques de l'Estat i per la marxa de l'economia global.

Juntament amb l'impuls de les activitats vinculades a la societat del coneixement hem d'assenyalar altres factors que han estat clau a l'hora d'evitar que la crisi tingués més repercussions negatives:

A. El creixement de les exportacions i la internacionalització de l'economia. La bona evolució dels indicadors interns ha estat molt lligada als resultats positius dels sectors més internacionalitzats de l'economia de l'àrea de Barcelona, que els últims anys de crisi han dinamitzat l'economia de la ciutat gràcies a la millora de la competitivitat i la depreciació de l'euro, tal com mostra la continuïtat del creixement de les exportacions (superior a les mitjanes catalana i espanyola). Els productes de nivell tecnològic alt i mitjà-alt representen més del 60% de les exportacions de Barcelona. L'àrea de Barcelona genera gairebé la quarta part d'aquestes exportacions a Espanya i lidera clarament el rànquing estatal. També s'observen notables increments en l'activitat turística i de l'aeroport –amb un nou màxim històric de passatgers– i en l'evolució positiva del trànsit de mercaderies al port. Aquesta és una altra línia de treball que cal consolidar, impulsant tant l'obertura als mercats exteriors com generant la creació d'empreses o de grups d'empreses amb massa crítica suficient per fer-les competitives en l'economia global.

B. El turisme de lleure i el de negocis són dos subsectors que han experimentat un creixement constant al llarg dels darrers anys i han esdevingut el motor de nombroses activitats. Això no obstant, cal advertir que mentre que el turisme de congressos i negocis es produeix d'una forma planificada, el de lleure massiu i estacional està provocant desajustos en l'àmbit residencial i en els usos dels espais públics. Barcelona ha experimentat un fort creixement de l'activitat turística que ha generat l'aparició de noves formes de riquesa i, alhora, desequilibris. La ciutat s'enfronta a la necessitat de reconduir i pacificar els conflictes que es generen o es puguin generar amb l'arribada massiva de visitants, els usos dels espais públics o la gentrificació de determinades zones per tal de fer del turisme una activitat sostenible i de futur.

Mercat laboral

Com ja s'ha apuntat, el mercat laboral de Barcelona té unes característiques pròpies que el distingeixen d'altres. El teixit productiu té un fort component industrial i de serveis avançats, les taxes

d'emprenedoria són les més elevades i hi ha xarxes i centres de suport especialitzats en el creixement i la internacionalització de les empreses i en activitats d'R+D+i.

Quant al nivell de formació de les persones, hi ha dues dades que fan palesa la diferència: la població que, com a màxim, ha cursat fins a primària es redueix any rere any fins a suposar els percentatges més baixos de l'RMB, Catalunya i Espanya. I, a l'altre extrem, les persones amb titulació superior són el grup majoritari dins de la població activa, ocupada i contractada, amb un pes molt superior al de la resta d'àmbits, i són l'únic grup amb augments constants d'ocupació. Aquesta tendència pot ser un indicador de la classe d'activitats que s'estan consolidant al si de la ciutat, una situació de la qual no és possible tenir més informació atès que la classificació tradicional per sectors és insuficient per conèixer la naturalesa i l'abast d'aquestes noves i puixants activitats.

Un altre aspecte positiu que cal destacar és la participació de les dones en el món del treball, ja que constitueixen el grup majoritari de la població activa i ocupada segons l'EPA, com també en contractació anual, i alhora són les que presenten els nivells de formació més elevats.

Considerem positiu que a Barcelona s'hagi produït un descens de la població amb un nivell formatiu més baix i un increment notable de la que ha completat estudis superiors. Aquesta millora de la qualificació, convenientment aprofitada, es pot convertir en un estímul per al desenvolupament d'activitats que requereixen un ús intensiu del coneixement –les més competitives i amb més futur– i, com a conseqüència, en una millora de la competitivitat i del posicionament de Barcelona com a referent internacional. Mantenir, i fins i tot incrementar, els llocs de treball de qualificació professional mitjana i alta és imprescindible per millorar la competitivitat del teixit productiu i la qualitat de l'ocupació.

De desembre de 2008 a desembre de 2015, els costos laborals s'han incrementat a Catalunya un 0,8% i els costos salarials un 1,8%. A Espanya, tots dos van pujar amb més intensitat, un 3,4% i un 4,4%, respectivament. L'increment del cost laboral s'ha produït a causa de l'augment dels costos salarials, que ha compensat la reducció dels altres costos.

Aspectes positius

L'any 2015 es manté la millora general del mercat laboral que es va observar l'any 2014. La contractació va augmentar un 8% i va afectar tots els grups d'edat. També creixen l'afiliació (un 3,4%), fins a superar el milió d'afiliats per primera vegada en els darrers cinc anys, i el nombre de centres de cotització, quasi un 2%, la majoria dels quals tenen entre 1 i 10 persones treballadores, seguits pels d'11 a 100. Aquests dos grups apleguen més del 95% dels centres de cotització que operen a la ciutat.

Aquesta millora es trasllada, per primera vegada, a les dades d'ocupació segons l'EPA, ja que l'any 2015 és el primer des de 2011 en què es produeix un augment de persones ocupades en termes de mitjana anual, un 1,3%.

L'any 2015 baixa el total de persones aturades a la ciutat de Barcelona, fins i tot les que fa més d'un any que cerquen feina, el col·lectiu que precisament presenta el descens més intens i que es redueix gairebé en 5.715 persones, un 13,2%.

L'atur continua baixant a tots els districtes i barris de la ciutat, un 20,2% de mitjana anual segons l'EPA i un 9,8% de desembre de 2014 a desembre de 2015 segons les dades d'atur registrat. Des de maig de l'any 2013 s'han produït 32 mesos consecutius de reduccions interanuals. El desembre de 2015, la població aturada registrada representava el 8,5% de la població de 16 a 64 anys, quan el desembre de 2014 aquest percentatge era del 9,4%. Aquest percentatge varia força entre els districtes: a Sarrià, l'atur afectava el 4,7% de la població de 16 a 64 anys, mentre que a Nou Barris aquest percentatge arribava a quasi el 12%.

Tot i aquesta evolució, s'ha de tenir en compte que la millora general no trenca la distribució territorial de l'atur. Dels deu barris amb un pes més alt de l'atur registrat sobre la població de 16 a 64 anys, set pertanyen al districte de Nou Barris. A l'extrem contrari hi ha els sis barris de Sarrià-Sant Gervasi, que es troben entre els deu amb menys pes de l'atur registrat. Per tant, un element que cal tenir molt present a l'hora de dissenyar programes contra l'atur és la distribució d'aquest als districtes i barris de la nostra ciutat per tal d'oferir serveis de proximitat adaptats a les característiques de la població de cadascun dels territoris.

Pel que fa a l'anàlisi i les propostes de distribució territorial de la renda familiar disponible i de l'atur i la seva incidència en els diferents col·lectius, ens remetem a les valoracions i propostes de l'informe El Treball a Barcelona 2015 i als emesos sobre l'atur per barris.

Per consolidar aquesta evolució positiva, considerem que és el moment de fer polítiques adreçades a augmentar i millorar l'ocupació i programes que han de ser prioritaris per als poders públics. Cal impulsar una nova cultura emprenedora basada en la innovació com a avantatge competitiu i socialment responsable, afavorir la creació d'empreses amb una massa crítica que les faci més competitives internacionalment i consolidar i millorar tots aquells aspectes que fan que Barcelona sigui una ciutat atractiva on instal·lar-se i atreure talent.

L'esperit emprenedor i la capacitat d'innovació que han definit la Barcelona moderna són dos elements que cal mantenir per aconseguir que continuï sent una ciutat capdavantera i cohesionada socialment i territorialment. Respecte als programes d'emprenedoria dirigits al jovent, no només són una sortida laboral per a qui els posa en marxa sinó una font de creació d'ocupació per a terceres persones que cal estimular.

Considerem que cal potenciar la coordinació i col·laboració de les entitats públiques i privades que actualment es dediquen a facilitar la posada en marxa de les iniciatives emprenedores, tant de creació de noves activitats com d'internacionalització, així com un servei d'atenció, acompanyament i gestió dels serveis bàsics.

Aspectes que cal millorar

Malgrat les millores del mercat laboral, encara resten certs aspectes que mostren una evolució preocupant:

1. Barcelona continua perdent població activa. Cal fer una reflexió profunda sobre aquest fet ja que, amb les dades disponibles, s'albira una tendència a l'envelliment demogràfic i laboral que s'hauria de revertir. Disminueix la població jove menor de 25 anys i, fins i tot, la de 25 a 54, i s'incrementa la major de 55 anys. També s'observa un increment del percentatge de persones pensionistes i una disminució de la ràtio de les actives i ocupades respecte a les majors de 65 anys. La taxa de reposició és extrema-

ment baixa, la qual cosa pot incidir negativament en la competitivitat de l'economia.

El descens de població que ha experimentat la ciutat ha estat lleu en el cas de la població total resident, però és significatiu quan ens fixem en la població en edat de treballar i en la població activa. És a dir, augmenta la població inactiva i disminueix l'activa. Segons l'EPA, entre 2008 i 2015 hem assistit a un increment de la població inactiva i a un descens de l'activa. D'altra banda, la població activa, és a dir, la que treballa o està disposada a treballar, s'ha reduït més de 61.000 persones. Aquest descens es trasllada a una pèrdua de quasi 108.000 llocs de treball i a un increment de la desocupació de quasi 47.000 persones.

Ara bé, cal matisar-ne les causes. La llarga crisi i la destrucció de llocs de treball experimentada des de l'any 2008 han influït poderosament en aquesta evolució. D'una banda, trobem un fenomen de reemigració, és a dir, persones d'altres indrets que s'havien establert a Barcelona i que en quedar sense ocupació han tornat als seus països d'origen o han marxat a altres països. Les elevades taxes de població immigrant en el període anterior a la crisi van contribuir a augmentar la població activa, rejevenir-la i incrementar la taxa de natalitat. La crisi ha donat lloc al fenomen de la reemigració, que ha fet baixar la població activa estrangera un 24,5%, mentre que l'espanyola ho ha fet un 2,8%.

D'altra banda, hi ha una reducció de la població activa nacional, especialment del jovent. La manca d'ofertes professionals ha fet que, sobretot el jovent, hagi optat per marxar a l'estranger, tal com assenyalen a l'informe Població barcelonina resident a l'estranger. La crisi també ha impulsat els joves a millorar la seva formació i capacitació professional, per la qual cosa molts d'ells han abandonat el mercat laboral per formar part de la categoria d'estudiants (població inactiva). Finalment, hi ha una tercera causa que no es pot obviar: l'increment de persones desanimades, no reflectit a l'enquesta de població activa, que ni treballen ni estudien ni volen fer-ho.

Fer el tomb a aquesta situació és imprescindible per canviar les expectatives dels que han perdut la confiança de trobar un lloc de treball i els que desitjarien tornar a treballar. No podem ignorar que, en el cas del jovent, estem parlant de la generació més ben

formada, que constitueix la matèria primera de les activitats basades en l'ús intensiu del coneixement i que alhora és la clau del desenvolupament social i econòmic i, per tant, de la competitivitat del nostre teixit productiu.

2. Tot i que, segons dades de l'EPA, l'any 2015 el 83% dels assalariats de Barcelona tenien contracte indefinit, i malgrat l'increment de la contractació, cal advertir que el pes dels contractes temporals dins la contractació total anual continua sent massa elevat (86%), un percentatge que augmenta a mesura que baixa l'edat de les persones; a aquesta xifra s'ha d'afegir que el 46% dels contractes temporals registrats són de molt curta durada (igual o inferior a un mes). Si hi afegim els contractes d'un a sis mesos, tenim que el percentatge s'eleva al 65%. Temporalitat i curta durada són dos aspectes que poden incidir en les persones i els seus projectes i que, per consegüent, poden repercutir en el desenvolupament de les seves carreres professionals.

La contractació temporal ha afectat de manera diferent homes i dones. Dels més de 804.000 contractes temporals, el 47% van ser per a la població masculina i el 53% per a la femenina, una tendència que es pot observar any rere any.

Al marge de la temporalitat de la contractació, cal destacar l'increment de les jornades a temps parcial. El quart trimestre de l'any 2015, el percentatge de persones ocupades que tenia una jornada a temps parcial a Barcelona era del 14,6%, un percentatge en constant increment des de l'any 2000 i especialment des de 2007, si bé és cert que ha baixat el darrer any. Aquest tipus de contractació afecta especialment les dones, atès que mentre que el 91,6% dels homes tenen jornada completa, el percentatge es redueix al 79,2% en el cas de les dones. Una altra dada mostra la diferent importància de la jornada parcial segons el sexe: el 71,1% de les persones ocupades en jornada parcial a Barcelona l'any 2015 són dones.

3. Malgrat la important reducció de l'atur de llarga durada de l'any 2015, la població aturada de llarga durada continua sent el grup més nombrós i afecta el 42% de les persones aturades registrades a la ciutat, percentatge que l'EPA feia pujar fins al 56%. Aquesta situació afecta especialment les dones, els majors de 54 anys i, per sectors, els treballadors industrials.

4. L'any 2015, el 26,5% de les persones aturades de la ciutat tenia més de 54 anys. No podem oblidar que, segons l'OCDE, Espanya encapçala el rànquing de persones majors de 55 anys aturades.

L'existència de grans col·lectius homogenis amb greus dificultats d'inserció laboral és un símptoma que adverteix del perill d'una fractura social i del risc d'exclusió social per a un gran nombre de persones. Entre aquests col·lectius destaquem els formats per les persones aturades de llarga durada, les dones i el jovent. Considerem que per poder dissenyar programes efectius per a la inserció laboral cal una anàlisi acurada dels perfils professionals i sociolaborals de les persones que integren cadascun d'aquests grups i les seves necessitats, per tal de definir les polítiques actives més adequades per a cadascun d'ells. S'haurien de dissenyar plans de xoc per garantir una ocupació als col·lectius més vulnerables, com els de les persones amb càrregues familiars i de les llars amb tots els membres aturats.

5. Sens dubte, podem afirmar que els salaris constitueixen un dels elements centrals de les relacions laborals i alhora que els costos laborals són un factor significatiu per a la competitivitat de les empreses. Quan comparem l'evolució d'aquests dos indicadors amb la dels països de la UE, constatem que a Catalunya i Espanya la crisi ha donat lloc a increments molt inferiors i per sota dels produïts a la resta de països i que, simultàniament, es produïa un increment de la taxa de temporalitat i de treball a temps parcial i una pèrdua del poder adquisitiu amb afectacions desiguals segons sexe i edat.

En aquest sentit, es manté al llarg de la crisi, i fins i tot s'incrementa, la bretxa salarial entre homes i dones. Segons l'INE, en el període 2008-2013 els salaris es van incrementar un 3,7% a Espanya i un 3,8% a Catalunya i el salari dels homes és manté per sobre del de les dones en tots els grup d'edat, tipus de feina i territori. L'any 2013, el salari dels homes a Espanya era un 31,6% superior al percebut per les dones, diferència que arriba al 33,5% en el cas català. La bretxa salarial entre homes i dones va augmentar al llarg de la crisi: 3,6 punts a Espanya i 1,3 punts a Catalunya.

Les dades de l'Agència Tributària corroboren aquesta situació, ja que segons les seves dades el salari mitjà anual declarat a Espanya va ser de 18.420 euros l'any 2014, un 3% inferior al declarat

l'any 2008. Entre els homes, aquest salari va pujar a 20.537 euros, mentre que entre les dones va ser sensiblement inferior: 15.917 euros.

Durant la crisi, les diferències salarials també han augmentat entre generacions segons les dades de l'INE. El 2008, a Catalunya, el salari mitjà d'una persona menor de 25 anys era el 50,3% del percebut per les majors de 54 anys, mentre que el 2013 aquest percentatge havia baixat al 39,2%. I també s'han incrementat les diferències entre tipus d'assalariats. En el període 2008-2013, els salaris de les persones treballadores amb ocupacions de nivell baix es van reduir un 1,4% a Catalunya i un 1,9% a Espanya. En canvi, els salaris de les persones amb ocupacions de nivell alt es van incrementar un 5,4% a Espanya i un 2,6% a Catalunya.

Segons Eurostat, el 2013 (darrer any amb dades disponibles), els ingressos a Espanya van ser de 15.635 euros, a la UE-15 de 20.887 i a la UE-28 de 17.661. De 2010 a 2013, els ingressos mitjans nets als països de la UE-28 es van incrementar un 3,5%, a la UE-15 un 2,9% i a Espanya van disminuir el 7,6%. El 2010, els ingressos a la UE-15 van superar en un 20% els espanyols i el 2013 la diferència era d'un 34%. Lluny de produir-se una convergència, les diferències van augmentant.

6. En aquest context d'atur elevat, és preocupant que el desembre de 2015 les prestacions per desocupació només arribin al 49,2% del total de persones aturades, el mínim dels darrers set anys. Des de març de 2010, mes en què es va arribar al màxim grau de cobertura de les prestacions per atur, aquest indicador no ha deixat de disminuir. En aquest període s'ha passat d'un 73% al 49,2%.

A aquest panorama d'augment de la població que no percep cap mena de prestació s'ha d'afegir una disminució de les prestacions contributives, les de més import, i un augment de les no contributives, les d'import inferior. El 81,5% d'aquestes prestacions a la ciutat són de caràcter no contributiu. Aquest és un dels factors que expliquen que l'import destinat a prestacions per desocupació a la província de Barcelona hagi baixat de 2.214 milions d'euros l'any 2014 a una mica més de 1.810 milions el 2015.

Durant la crisi ha disminuït el poder adquisitiu dels salaris, han augmentat les bretxes salarials entre homes i dones i entre generacions, i s'ha incrementat la població que no percep cap classe de

prestació, mentre que els preus de consum i de lloguer d'habitatges caminaven en un altra direcció. Juntament amb les repercussions d'aquesta situació en la qualitat de vida hem d'advertir que la cohesió social és un element que les empreses tenen en compte a l'hora de valorar un territori per instal·lar-s'hi i operar-hi amb regularitat, juntament amb l'adopció de mesures i polítiques que atorguin la màxima seguretat jurídica a la normativa laboral per aconseguir la confiança empresarial necessària a l'hora de contractar. Cohesió, seguretat i competències professionals formen una tríada imprescindible per atreure i crear noves empreses.

Per combatre aquesta situació, en l'àmbit de les relacions laborals s'ha d'impulsar el diàleg social i la concertació entre els agents econòmics, socials i institucionals a fi de corregir els desequilibris actuals, com ara les taxes de temporalitat i les bretxes salarials, entre d'altres.

Tot això tenint present que Barcelona i el seu entorn tenen característiques econòmiques pròpies que han de ser reconegudes a la negociació col·lectiva.

Considerem que per atreure i retenir talent i noves activitats intenses en coneixement cal impulsar el debat sobre la definició i l'abast de l'anomenat salari de ciutat i/o metropolità, valorant les competències de les diferents administracions i sobretot els seus efectes.

L'horitzó de tot plegat ens dóna una oportunitat d'aconseguir una ocupació de qualitat, és a dir, que proporcioni uns ingressos que satisfacin les necessitats presents i futures, que faciliti l'autonomia individual i la satisfacció de fer una feina útil que ofereixi estabilitat i possibilitat de millores professionals i que minimitzi els riscos físics i psicosocials a la feina (aquesta definició de qualitat de l'ocupació ha estat extreta de l'Índex de qualitat de l'ocupació d'ASEMPLEO, entitat que agrupa les ETT).

Polítiques actives

Comprenen les polítiques destinades a millorar la qualificació professional i d'ocupació de la població activa, tant l'ocupada com l'aturada, i les orientades a la creació i consolidació d'activitats econòmiques.

Ajuntament de Barcelona

Barcelona Activa

Les polítiques actives al si de l'Ajuntament són gestionades per Barcelona Activa. L'any 2015 ha estat de canvi de cicle i d'enfocament. L'entrada del nou govern municipal ha suposat l'inici d'un canvi d'orientació cap a un altre model de desenvolupament en el qual l'agència municipal es dibuixa com l'organització responsable d'impulsar el desenvolupament econòmic de la ciutat. En total, l'any 2015 Barcelona Activa ha atès 54.648 persones i 5.966 empreses. A més a més, ha orientat acadèmicament i professionalment 16.077 estudiants.

Entre els primers passos d'aquest procés de transició destaca la posada en marxa de nous plans municipals d'ocupació, alhora que s'ha començat a treballar en una estratègia concertada amb els agents socials de foment de l'ocupació de qualitat i de lluita contra la precarietat laboral i les desigualtats.

També s'ha creat la Direcció d'Altres Economies i Proximitat amb l'objectiu d'impulsar el desenvolupament local en clau de proximitat i reequilibri territorial mitjançant el foment d'una economia plural. En aquest àmbit s'ha elaborat el Pla de xoc de l'economia cooperativa, social i solidària.

Quasi 27.000 persones han estat ateses als serveis i programes de capacitació professional i ocupació, que inclouen serveis d'assessorament personalitzat ofert al conjunt de la població, noves edicions dels programes d'inserció per a persones en risc d'exclusió, programes d'ajut a la contractació estable de persones amb dificultats d'inserció i actuacions de suport a l'orientació i l'ocupació del jovent.

En l'àmbit de l'emprenedoria, Barcelona Activa ha atès 2.813 nous projectes empresarials i 14.850 persones interessades en la creació d'empreses. S'estima que a partir d'aquests projectes es crearan prop de 1.900 noves empreses que generaran més de 3.300 llocs de treball. També s'ha impulsat el primer programa d'acompanyament de projectes emmarcats en el camp de l'emprenedoria social. Durant 2015 s'han acabat de desplegar i ajustar els diferents serveis que integren l'Oficina d'Atenció a les Empreses, que ha iniciat un procés de reorientació per donar servei també a diferents tipus d'empreses, com ara les vincula-

des a altres economies com les col·laboratives, cooperatives, socials i solidàries, societats laborals i projectes d'emprenedoria col·lectiva. A través dels serveis i programes de suport a les empreses, Barcelona Activa ha atès 5.966 empreses. El servei de constitució d'empreses ha facilitat la constitució de 542 noves empreses a la ciutat.

Tot i reconeixent la tasca desenvolupada per l'Ajuntament de Barcelona i la manca de competències en aquesta matèria, el CESB considera que cal intensificar els esforços, prioritzant els programes adreçats a les persones que tenen més dificultats per inserir-se al mercat de treball.

En aquest marc, el CESB proposa als òrgans de govern municipal recuperar l'esperit del Pacte local per a l'ocupació com a instrument de participació i concertació.

La promoció de la ciutat és un element clau per consolidar l'activitat econòmica i atreure noves activitats. En aquest sentit, cal destacar l'impuls de sectors estratègics: LIVE, Mobile World Congress...

En turisme, valorem positivament la feina portada a terme en el marc de la certificació Biosphere World Class Destination, que manté el reconeixement de la ciutat com a destinació de turisme sostenible i responsable, així com el procés d'anàlisi del fenomen que ha de permetre millorar l'encaix del turisme a la ciutat.

Considerem que s'ha d'avançar en els plans de desconcentració amb l'objectiu d'aconseguir reduir els problemes que es produeixen en la convivència i en els usos de l'espai públic en determinades zones de la ciutat. Cal un debat rigorós sobre els avantatges i els riscos del turisme i elaborar un pla que defineixi el model de turisme de la ciutat amb participació dels agents econòmics i socials vinculats a les activitats d'aquest sector.

Fundació Barcelona FP i IMPD

Compartim amb la Fundació BCN Formació Professional l'objectiu d'acostar els centres d'FP a l'empresa i a la inversa, com també en la necessitat de millorar la percepció social d'aquests ensenyaments. Especialment, cal millorar la informació sobre l'FP al món empresarial, a les famílies i als experts que treballen en l'orientació.

En l'àmbit de les persones amb discapacitats, valorem positivament la tasca feta per l'IMPD per inserir en el món del treball persones d'aquest col·lectiu, tot i que considerem que s'haurien d'incrementar el recursos i el nombre de persones ateses.

Agents econòmics i socials

Tot i les limitacions i restriccions que han sofert les polítiques actives el darrers anys, els agents econòmics i socials (CCOO, FTN i UGT) continuen oferint serveis d'orientació i formació ocupacional, així com altres serveis adreçats a persones de col·lectius específics com ara el jovent, les dones i la població immigrant. Durant l'any 2015, CCOO ha impartit a la ciutat de Barcelona un total de 134 cursos, amb 11.444 hores de formació i 1.917 participants, FTN 269 cursos i 5.947 alumnes i UGT 233 cursos de formació que representen un total d'11.101 hores lectives i 3.661 alumnes.

Considerem que el coneixement de les necessitats de les persones i de les empreses que tenen els agents econòmics i socials és un actiu fonamental per al desenvolupament de les polítiques actives d'ocupació que s'haurien d'impulsar.

Generalitat de Catalunya

Servei d'Ocupació de Catalunya

Les polítiques actives subvencionades pel SOC a la ciutat de Barcelona comprenen programes d'orientació professional, formació i requalificació, promoció del desenvolupament i de l'activitat econòmica al territori i projectes integrats. En total es van fer 1.208 accions que es preveu que arribaran a 82.066 persones els anys 2015 i 2016, amb un cost aproximat de 57,4 milions d'euros.

ACCIÓ

La Generalitat de Catalunya també impulsa programes orientats a millorar la competitivitat del teixit productiu. Els principals han estat: Clúster de Catalunya, Innovació empresarial, Suport al finançament, Internacionalització empresarial, Creixement empresarial i Reactivació industrial.

La xarxa de 36 Oficines Exteriors de Comerç i Inversions de Catalunya d'ACCIÓ, amb un àmbit d'actuació en més de 90 països, proporciona serveis personalitzats per fomentar la internacio-

nalització i la inversió de l'empresa catalana a l'exterior, en els mercats seleccionats. L'any 2015 s'han gestionat 950 projectes d'internacionalització de més de 600 empreses.

D'altra banda, s'ha iniciat un procés d'integració de centres tecnològics amb la creació d'Eurocat, el gran centre tecnològic de Catalunya, com a aposta a llarg termini per tal d'augmentar la capacitat en recerca industrial i serveis tecnològics, així com d'activar la demanda tecnològica de les empreses catalanes per incrementar-ne la capacitat innovadora. Durant l'any 2015 ha continuat el desplegament del Programa Catalunya Clústers, que té la finalitat d'impulsar la competitivitat de l'economia catalana i contribuir a la racionalització del mapa de les associacions clúster existents a Catalunya.

20 clústers formen part d'aquest programa, amb una facturació agregada de 36.000 milions d'euros, 1.249 membres i 175.000 persones ocupades. S'ha fet una convocatòria al final de l'any 2015 a la qual s'han presentat 13 sol·licituds per adherir-se al programa.

Àrea de d'Emprenedoria i Formació del Departament d'Empresa i Co-neixement de la Generalitat de Catalunya

La Xarxa Emprèn té com a objectiu desenvolupar un entorn favorable per facilitar la creació d'empreses a Catalunya oferint recursos i serveis, de manera integral, per tal que les persones emprenedores puguin crear, desenvolupar i fer créixer la seva empresa. L'any 2015 van atendre quasi 30.000 persones i van ajudar a crear 3.600 empreses. La Generalitat hi va destinar 4,6 milions d'euros durant l'exercici. Durant el 2015, la web de la xarxa Emprèn va tenir uns indicadors espectaculars: 959.169 pàgines vistes i 172.874 usuaris únics. Hi ha 13 entitats col·laboradores a Barcelona ciutat.

Programa Catalunya Emprèn

El CESB valora positivament la creació del Programa Catalunya Emprèn com a eina de coordinació i visualització de les diferents actuacions de la Generalitat en tots els àmbits de l'emprenedoria, una eina gestionada des del Departament d'Empresa però que actua en els diversos departaments i agències de la Generalitat.

XPAT

S'observa que el nombre d'empreses i de persones treballadores i la facturació la xarxa de parcs científics i tecnològics de Catalunya ha experimentat un augment, la qual cosa posa en relleu el seu paper dinamitzador de l'economia i, alhora, que les activitats intensives en coneixement són les que afronten més les crisis. Les activitats amb més presència són: telecomunicacions i TIC, biotecnologia i ciències de la vida i, en tercer lloc, tecnologies mediambientals.

Mediació laboral

Tot i que no forma part de les polítiques actives, s'inclouen en aquest capítol les dades de mediació laboral.

Dels 853 procediments de mediació laboral incoats a Catalunya, 248 van ser a la ciutat de Barcelona. La majoria, més del 99%, van ser conciliacions i mediacions. El paper de la mediació laboral no només ha de ser entès com un instrument de resolució de conflictes laborals atès que, més enllà d'impulsar el diàleg, la seva activitat pot ser quantificada i valorada en termes econòmics. L'any 2015 va aconseguir desconvocar a Catalunya 30 vagues que haurien suposat quasi 98.000 hores amb un valor de més d'1,5 milions d'euros.

Qualitat de vida

Població

La dada oficial de població de Barcelona el gener de 2015 és d'1.604.555 habitants, pràcticament igual que la xifra de 2014 i amb una evolució semblant a la de Catalunya i Espanya. Les dades evolutives mostren una tendència a l'estabilització de la població de Barcelona durant els últims anys, si bé des de l'any 2009 la població es redueix en gairebé 17.000 persones.

Els residents estrangers a la ciutat representen el 16,3% del total de la població. La distribució de la població estrangera per districtes no és homogènia ja que Ciutat Vella, l'Eixample, Sants-Montjuïc i Sant Martí concentren més del 60% dels estrangers i als tres primers el pes dels estrangers respecte al total de la població és superior a la mitjana de la ciutat, especialment a Ciutat Vella, amb

més del 42%. S'ha de destacar que com més gran és la presència de població immigrant més gran és l'índex de rejuveniment del districte. Quant a l'evolució, hi distingim dues fases: fins a l'any 2009 hi ha un increment constant, mentre que entre 2009 i 2015 es registra una marcada reducció malgrat algun repunt conjuntural.

Des de l'any 2008, l'evolució demogràfica està marcada per dues tendències destacades. La primera, una reducció de la població en edat laboral, per sobre de 40.000 persones. El col·lectiu jove, de 16 a 29 anys, cau quasi 46.000 persones, mentre que el grup de 30 a 64 anys augmenta lleugerament, quasi 6.000 persones.

La segona tendència és l'increment, en més de 28.000 persones, de la població d'edat no laboral (infància i gent gran). El total de persones menors de 16 anys augmenta un 5,6%, unes 11.000, i la gent gran major de 64 anys s'incrementa en més de 17.000 persones, un 5,3%. Així doncs, ens trobem davant d'un procés d'envelliment que cal analitzar acuradament per tal d'endegar polítiques que posin fre a aquesta tendència, com ara les de foment de la natalitat, millorant les mesures de conciliació i els serveis i equipaments d'educació infantil, i les d'emancipació del jovent, per tal que pugui desenvolupar el seu projecte de vida i la seva carrera professional.

L'esperança de vida en néixer creix quasi cinc anys al llarg d'aquest període atès que passa de 79,1 l'any 2000 a 83,8 anys el 2012. Les Corts destaca com el districte que experimenta l'augment més gran de l'esperança de vida, amb 6,3 anys, seguit de Ciutat Vella, amb 5,5 anys. Una de les repercussions d'aquest augment és l'increment de l'índex de solitud, que ha crescut en tots els districtes. Més de la quarta part de la població de 65 anys i més viu sola a la ciutat. En el període 2000-2015, aquest índex ha crescut en tots els districtes. A Ciutat Vella és on es manté més elevat (32,3%), tot i ser on menys ha crescut, mentre que els augments més forts s'han donat als districtes de Sant Martí, les Corts i Sant Andreu. A més a més, l'índex de solitud de les persones grans augmenta a mesura que ho fa l'edat, ja que més d'una tercera part de la població més gran de 75 anys viu sola. Cal aprofundir en els serveis adreçats a la gent gran i redimensionar-los per fer front a l'augment de la demanda que, sens dubte, es produirà.

Entre les causes que han provocat l'envelliment de la població de Barcelona destaquem l'emigració d'una part del jovent nascut i format a la ciutat, que no troba espais professionals adequats a la seva qualificació, i la reemigració d'un elevat nombre de persones que havien vingut atretes per les oportunitats laborals que la ciutat oferia durant els anys de creixement econòmic i que amb la crisi s'han quedat sense feina. També s'ha de tenir en compte, lògicament, l'increment de l'esperança de vida en néixer de la població de Barcelona.

Renda familiar disponible

Després del descens dels darrers anys, la renda familiar disponible per càpita a Barcelona ha crescut lleugerament al llarg de 2014 i s'ha situat en 19.335 euros, una xifra propera a l'assolida el 2012. La distribució territorial es manté alhora que augmenten les diferències de renda entre la població dels barris de la zona oest i els de la zona nord-est.

Les dades de 2014 reforcen la idea que la distància entre els barris amb valors extrems s'eixampla. La concentració dels barris amb renda baixa –que en general tenen poca població– és molt acusada: vuit dels deu barris de menys renda de la ciutat pertanyen a Nou Barris.

Per grans grups de renda, constatem que la crisi ha produït un gran impacte. La població amb rendes baixes va passar del 24% del total el 2008 al 37% el 2015, és a dir, de 384.507 persones a més de 591.000. En paral·lel a aquest increment de les rendes baixes, la població amb rendes mitjanes es redueix del 59 al 47% del total. Finalment, les rendes més altes es mantenen en el 17%, amb un descens d'unes 10.000 persones.

Educació i formació

El curs 2015-2016 es va iniciar amb una oferta total de 8.100 places a les 97 escoles bressol municipals, oferta que permet cobrir el 59% de les sol·licituds presentades. Els ensenyaments de règim general també experimenten un increment. L'augment relatiu més important es produeix entre l'alumnat d'ensenyaments secundaris, especialment als cicles de formació professional de grau mitjà,

El CESB valora molt positivament l'augment que l'Ajuntament de Barcelona ha fet de la dotació pressupostària per a beques de menjador. Aquest pressupost addicional ha permès cobrir el 80% de les sol·licituds totals de la ciutat.

Cal destacar el bon posicionament internacional de les universitats de la ciutat ja que, segons el rànquing QS WUR 2015, la Universitat de Barcelona se situa com la millor universitat d'Espanya.

Millorar l'oferta formativa i combatre l'abandonament escolar és imprescindible per garantir una societat cohesionada i millorar la qualitat de vida de les persones.

Cultura, lleure i esport

Barcelona disposa de més de 300 equipaments culturals d'àmbit ciutadà: més de 50 museus i grans centres d'exposicions, espais d'interès arquitectònic, 40 biblioteques, 51 centres cívics, més de 50 sales de teatre i tres grans auditoris, una xarxa de fàbriques de creació i altres espais de creació privats, a més de nombroses sales de música en viu i galeries d'art, que en conjunt dibuixen un sistema cultural ben ric i dinàmic.

Les dades de la darrera enquesta de l'Òmnibus Municipal (setembre de 2015) semblen apuntar cap a una recuperació del consum de cultura per part dels barcelonins després de la davallada dels últims anys. Tanmateix, alguns indicadors, com ara el nombre d'espectadors d'arts escèniques, encara presenten nivells baixos si es comparen amb els assolits alguns anys enrere.

El 2015, la xifra global de visitants de museus i centres d'exposicions, incloent-hi els espais d'interès arquitectònic, ha superat els 26 milions de persones, un 1% més que el 2014. La gran majoria de visitants dels museus de Barcelona resideixen a l'estranger, sobretot en països europeus, mentre que només el 17% són veïns de la ciutat de Barcelona. En el cas de les arts escèniques, durant l'any 2015 encara hi ha hagut un lleuger retrocés de públic respecte a l'any anterior, amb una ocupació de les sales de prop del 60%.

El cinema de circuit comercial també manté la tendència a la recuperació de públic iniciada el 2014, malgrat la reducció del nombre de sales. En l'àmbit de la música, en canvi, i després de tocar fons el 2014, és molt notable l'augment dels espectadors de les

sales de música en viu durant el 2015 (20%) i especialment dels macroconcerts, amb més de 400.000 persones, xifra que dobla la d'un any enrere.

Cal recordar que la cultura no només és un producte de consum governat per la llei de l'oferta i la demanda, sinó allò que defineix una societat i la seva manera d'interpretar i construir les relacions socials, econòmiques i interpersonals. Una societat culta és una societat que progressa. Fomentar la cultura i posar a l'abast de la ciutadania totes les seves formes d'expressió és posar la llavor de la creativitat i de la innovació en tots i cadascun dels aspectes de la vida social i econòmica.

Finalment, en l'àmbit esportiu, cal assenyalar un augment de l'assistència ciutadana als esdeveniments celebrats, així com de la participació en curses esportives i altres activitats i en el nombre d'abonats a les instal·lacions esportives municipals.

La pràctica esportiva ha de ser entesa com un hàbit saludable i de benestar i qualitat de vida, de manera que facilitar l'accés de la gent gran i de les persones amb pocs recursos a les instal·lacions esportives hauria de formar part de les polítiques de benestar social.

Medi ambient i sostenibilitat

L'evolució de la recollida de residus presenta una reducció permanent des de l'any 2007. La recollida selectiva també experimenta retrocessos en els seus percentatges des de 2010, fins a estabilitzar-se en valors propers al 36% del total. Des de l'any 2009, el consum d'aigua de la ciutat ha registrat una disminució sostinguda, amb un lleuger repunt el 2015, mentre que el consum domèstic d'aigua es redueix des de l'any 2009. A l'esforç en l'estalvi d'aigua s'ha d'afegir una millora en la gestió pública, en especial pel que fa a la utilització d'aigua freàtica.

Factors com les actuacions en l'àmbit del transport públic, la mobilitat a la ciutat, el foment de l'estalvi energètic i la utilització de fonts d'energia renovables han contribuït a la millora de la qualitat de l'aire. Els indicadors de qualitat de l'aire presenten una evolució positiva des de l'any 2011 fins a 2014 i registren un increment l'any 2015. Però cal tenir en compte que en alguns indicadors la contaminació de la ciutat supera els nivells considerats accepta-

bles internacionalment, com en el cas de les partícules PM10, que registren un nivell superior al recomanat per l'OMS, fet que obliga a treballar per solucionar aquest problema.

S'han de potenciar les mesures per reduir l'emissió de gasos a la ciutat, amb especial atenció a les produïdes en les operacions de trànsit marítim al port de Barcelona, en activitats de càrrega i descàrrega i les degudes a l'ús de vehicles privats. Per fer front a aquestes situacions, instem l'Ajuntament a estudiar la possibilitat d'instal·lar un sistema d'alimentació elèctrica per als vaixells al port i reordenar els horaris de càrrega i descàrrega dessincronitzant-los d'altres com els escolars.

Mobilitat

La crisi ha potenciat els trajectes de caràcter local i ha afavorit l'ús de mitjans no motoritzats, que han augmentat un 9,9% al llarg del període, en detriment del transport privat (-10,7%, malgrat que el 2015 augmenta per primera vegada des de 2007, un 2,3%) i, en una proporció més reduïda, del transport públic (-0,7%).

Cal incentivar l'ús del transport públic i adoptar mesures de racionalització del trànsit intern, amb especial atenció a la millora de les vies d'accés a la ciutat, com la xarxa de rodalies, i acabar altres infraestructures com la línia L9 del metro.

Salut

Si bé, en general, la ciutat de Barcelona té bons indicadors de salut, incloent-hi una bona esperança de vida, hi ha desigualtats que provenen de condicionants com ara la planificació urbana i l'habitatge, la situació econòmica i l'activitat laboral. Els territoris que concentren una situació més desfavorable són Ciutat Vella, Nou Barris i part de Sant Andreu. En el pol oposat es troben 15 barris amb els indicadors més positius localitzats als districtes de l'Eixample, Gràcia, les Corts, Sarrià-Sant Gervasi i Sant Martí.

El 2014, l'esperança de vida va augmentar a 80,7 anys en els homes i 86,6 anys en les dones, però cal tenir en compte que l'esperança de vida de la població sense estudis és aproximadament quatre anys inferior respecte al total.

Percepció de la ciutat

La crisi econòmica continua sent el principal motiu de preocupació dels ciutadans de Barcelona, tot i que els darrers anys s'ha registrat una disminució en la intensitat de la percepció de la situació negativa de l'economia. Dins dels problemes relacionats amb la crisi econòmica, l'atur i les condicions de treball continuen sent el principal motiu de preocupació per a una gran part dels ciutadans. Si considerem l'àmbit més directament relacionat amb la problemàtica urbana, s'observa una forta davallada de la percepció de la inseguretat com a problema, mentre que augmenta lleugerament la percepció negativa del trànsit i, de manera més intensa, la problemàtica associada al turisme.

Habitatge

Després d'un procés de fort ajustament de l'activitat entre els anys 2008 i 2014, el sector de la construcció ha tornat a presentar taxes de variació positives el 2015. El nombre d'habitatges iniciats al llarg de 2015 gairebé duplica la xifra de l'any anterior i tant la resta de l'àmbit metropolità com Catalunya s'afegeixen a la tendència expansiva, tot i que amb menys intensitat. També s'ha incrementat el darrer any la compravenda d'habitatges, un 11,8% amb relació a 2014, mentre que el nombre d'hipoteques d'habitatges registra un creixement superior al 30%.

En el segment de segona mà, els preus tanquen el quart trimestre de 2015 amb increments generalitzats en tots els districtes. Tanmateix, des dels màxims assolits entre 2006 i 2007, el retrocés és superior al 35% en termes constants.

La millora del mercat de treball i l'augment del dinamisme de l'activitat econòmica, així com un superior accés al crèdit, són factors que han contribuït a un cert grau de reactivació del sector immobiliari, en un context d'augment de la demanda turística i dels inversors internacionals. Els preus tornen a créixer i augmenta el nombre de compravendes registrades i d'hipoteques constituïdes.

Barcelona segueix sent una de les ciutats espanyoles amb més pes del règim de lloguer, que constitueix el 30,1% dels habitatges familiars principals en el darrer cens de 2011. De fet, durant els anys de crisi, el lloguer ha estat l'única opció per a milers de famílies amb rendes baixes sense accés al crèdit. D'altra banda, la po-

blació flotant per motius professionals o d'estudis també aposta decididament pel mercat de lloguer.

Malgrat el repunt del darrer any, els preus dels lloguers se situen un 18% per sota dels valors màxims de 2008 en termes constants. Tanmateix, Barcelona és, entre les grans ciutats espanyoles, aquella on cal destinar una quantitat més gran dels ingressos a pagar el lloguer, una situació que s'hauria de revertir amb polítiques públiques adequades com ara l'ampliació del parc d'habitatge públic de lloguer assequible, entre d'altres.

Els ajustos pressupostaris de les administracions públiques i les repercussions socials de la crisi han donat lloc a una reorientació per prioritzar l'atenció en les situacions d'emergència. Tenint en compte que més del 80% dels desnonaments són de pisos de lloguer, les mesures per prevenir-los van lligades a l'augment del nombre d'habitatges públics i als ajuts de lloguer.

Les repercussions negatives de les restriccions pressupostàries en les obres de rehabilitació d'habitatges i edificis són força preocupants. Considerem que recuperar les polítiques destinades a aquest segment té diversos impactes positius: en l'ocupació, en la seguretat dels edificis i en la qualitat de vida. En aquest apartat ens sembla oportú citar dues línies de treball que haurien de ser potenciades: l'adaptació dels habitatges on resideixen persones amb necessitats especials de mobilitat i la rehabilitació de llars que no reuneixen les condicions adequades d'habitabilitat, sobretot quan es tracta de persones grans sense recursos.

El CESB vol destacar que davant l'augment de sol·licituds d'habitatges de protecció s'ha produït una davallada de l'oferta, situació que cal esmenar.

En la política d'habitatge de l'Ajuntament, la rehabilitació, regeneració i renovació del parc és un eix fonamental. El CESB coincideix amb els objectius d'aquesta política, ja que a més d'augmentar el parc d'habitatges, la rehabilitació genera ocupació i permet potenciar l'estratègia de promoure l'eficiència energètica i les energies renovables.

Atenció a persones de col·lectius vulnerables

Seguint la tendència a l'alça dels darrers anys, la població atesa l'any 2015 ha augmentat fins a 74.237 persones, xifra que repre-

senta un 1,66% més respecte a 2014. El 4,6% de la població barcelonina ha estat atesa pels centres de serveis socials l'any 2015. El districte amb més població atesa és Sant Martí (15% del total), mentre que Ciutat Vella és el districte de la ciutat amb la taxa de cobertura més gran (8,2%) de la població resident. El 35% de la població atesa als centres de serveis socials té 65 anys o més, el 65% són dones i la majoria (77%) és de nacionalitat espanyola. Les demandes més freqüents de les persones que s'adrecen als centres de serveis socials són les d'àmbit econòmic, que suposen un 28,7% del total, seguides pels problemes socio-sanitaris i de salut.

Valorem positivament l'esforç fet per l'Ajuntament des de fa anys per consolidar i millorar la xarxa de serveis socials municipals, així com l'increment de les partides pressupostàries adreçades a fer front a les necessitats de les persones més vulnerables.

Enquesta del jovent de Barcelona 2015

Segons l'Enquesta de joves Barcelona 2015, a la ciutat hi ha 254.670 persones de 15 a 29 anys, que representen el 15,2% de la població. El 24,2% són de nacionalitat estrangera i quasi una quarta part tenen estudis universitaris (el 20,7% dels homes i el 28,7% de les dones). Als barris que se situen per sobre de la renda familiar disponible mitjana de la ciutat, el percentatge de persones que acaben estudis universitaris puja al 34,5%, mentre que als que tenen una renda familiar disponible inferior al 70% de la mitjana de la ciutat, només l'11% del jovent té estudis universitaris.

És evident que les condicions socioeconòmiques en què neix una persona són clau per al seu desenvolupament posterior i per tenir oportunitats de progressar en l'escala social. La manca de recursos familiars per fer front al cost dels ensenyaments especialitzats i superiors és un obstacle que s'ha d'eliminar per fer efectiva la igualtat d'oportunitats. Instem l'Ajuntament de Barcelona a demanar als organismes amb competències en matèria educativa un pla i un pressupost de beques que evitin la discriminació del jovent per raons econòmiques.

L'any 2015, la taxa d'abandonament escolar prematur és del 14,6% i afecta el 15,3% dels joves i el 14,1% de les joves. La taxa d'abandonament escolar prematur de Barcelona se situa per sota de la mitjana catalana, que és del 22,2%, i de la mitjana espanyola,

que és del 22,3%. En canvi, encara som lluny de la mitjana de la UE-28, que presenta una taxa d'abandonament escolar prematur de només l'11,3%.

Si bé durant els anys de creixement econòmic hi havia una demanda de mà d'obra poc qualificada i ben pagada que va fer que molt jovent abandonés els estudis, avui dia la causa de l'abandonament escolar s'ha de cercar en la manca d'expectatives professionals. Cal endegar un pla de formació per recuperar i tornar a posar en valor la cultura del treball com a eina per desenvolupar els projectes de vida personal.

S'ha de tenir en compte que el 43,9% de les persones de 15 a 29 anys no treballen. El 36,3% de les que treballen o han treballat tenien contracte indefinit/fix, 4 punts percentuals menys que el 2002, i el 35,9% contractes temporals, 5 punts més que el 2002. El 57,3% tenen una feina de menys de 40 hores/setmana, 16 punts percentuals més que el 2002. La variació més significativa i preocupant s'observa entre els joves que declaren treballar menys de 10 hores setmanals, que l'any 2002 només representaven el 7% del total de joves, mentre que el 2015 ja són més del 22% del total.

Més preocupant encara és el fet que l'11,4% de les persones de 15 a 29 anys ni estudien ni treballen, un percentatge que arriba al 18,5% als barris amb renda més baixa de la ciutat.

Quasi el 46% de les persones d'entre 25 i 29 anys no estan emancipades, cinc punts més que l'any 2002. L'emancipació és més pròpia de les dones: un 24% dels homes de 15-29 anys estan emancipats, percentatge que puja al 33,2% en el cas de les dones.

La crisi també ha afectat les possibilitats de lleure dels joves. L'any 2015, només un 30% de les persones de 15-29 anys surt sovint de nit els caps de setmana, mentre que quasi el 22% no surt mai o gairebé mai. Amb relació a 2002, han baixat més de 25 punts els joves i les joves que surten sovint de nit el cap de setmana i han augmentat més de 10 punts els que no surten mai o gairebé mai.

Perspectives

El capítol cinquè de la Memòria recull diversos articles sobre el concepte, les potencialitats, la situació i les possibilitats d'allò que es defineix com economia verda i circular.

